

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЛОБАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЮЗНИЦЬКОГО ЛІДЕРСТВА

В.А. ЛІПКАН, А.В. ЯКОВЕЦЬ
**ГЕОСТРАТЕГІЯ
СУЧАСНОГО КИТАЮ**

Монографія
за редакцією доктора юридичних наук, професора В. А. Ліпкана

Видавець В. А. Ліпкан
Київ 2023

УДК 327.2(510)

Л 613

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №7 від 31 січня 2023 року)*

Рецензенти:

- Є. А. Макаренко** – доктор політичних наук, професор Інституту світової політики, заслужений діяч науки і техніки
- Н. О. Піпченко** – доктор політичних наук, професор кафедри міжнародної інформації Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
- І. М. Рижов** – доктор юридичних наук, професор, директор Інституту теророгенезу Глобальної організації союзницького лідерства, заслужений діяч науки і техніки України

Ліпкан В. А., Яковець А. В.

Л 613 Геостратегія сучасного Китаю: монографія. Київ: В.А. Ліпкан, 2023. 384 с.

ISBN 978-966-97758-4-9

Монографія є першим в Україні виданням, в якому досліджуються засади формування та реалізації геостратегії сучасного Китаю з позицій теорії геостратегії, геосторії, геоekonomіки, геоінформаційної політики, політології, національно-наукового знання, кібербезпеки на засадах системного міждисциплінарного підходу.

У монографії досліджено геосторичні передумови формування геостратегії сучасного Китаю через аналіз концепції стратегічної невизначеності та стратегічної ясності, чітко визначено їх сучасний політичний зміст та екстрапольовано на модель зовнішньої політики. Сформовано категорійно-понятійну систему дослідження. Покращено інтерпретацію змісту ключових 36 стратагем та стратегій Хай Тао, концепції «Один пояс, один шлях» щодо їх імплементації у сучасний китайський геостратегічний дискурс. Концептуалізовано засади геоінформаційної політики, а також в оригінальній поетичній формі надано засади геоekonomіки Китаю та векторів формування його економічної могутності. З'ясовано передумови формування ідеології п'ятого покоління керівників Китаю. Розкрито концепцію механізму політичної та ідеологічної наступності та взаємодії кожного з поколінь із демонстрацією подальшої їх кореляції.

Встановлено відхід у практичній політиці Сі Цзіньпіна від керівної парадигми розвитку Китаю минулих поколінь, надано аргументи щодо необхідності корекції алгоритмів управління з метою охолодження політичного клімату. Проаналізовано сучасний зміст політичного лідерства Сі Цзіньпіна, а також міністра закордонних справ Цінь Гана. Здійснено нарративний аналіз ключових виступів керівників КПК.

На підставі мультипарадигмальності сформульовано сучасний політико-безпековий зміст модерних стратегій, визначено роль стратіархів у ньому. Розкрито засади зарозливого мілітарного дискурсу, подано кореляційну модель умов початку можливої Третьої світової війни, а також механізмів та колективних стратегій її запобігання. Акцентовано на детермінації виграшу Української Держави у війні проти московського режиму з запобіганням Третій світовій війні, встановленням нового світового порядку і балансом ключових безпекових центрів. Визначено роль Української Держави в якості активного геостратегічного суб'єкта, регіонального лідера.

Уперше надано гіперболічну модель депопуляції населення Китаю, детально проаналізовано Пропозиції Китаю від 24 лютого 2023 року щодо його бачення своєї позадливості від війни в Україні. Додатково обґрунтовано необхідність впровадження концепції стратегічних комунікацій, розроблення стратегічного нарративу кризь призму розробленої авторської еталонної моделі геостратегії сучасної Української Держави.

На прикладі китайсько-іранської спільноти єдиної долі високого порядку проілюстровано модель впровадження даних секторальних стратегій Китаю по усьому світу.

Монографія стане у пригоді передусім практичним працівникам, аспірантам, науковцям та усім, хто цікавиться питаннями сучасної геостратегії, в тому числі синології.

УДК 327.2(510)

© В. А. Ліпкан, Яковець А. В., 2023.

© ФОП В. А. Ліпкан, 2023.

ISBN 978-966-97758-4-9

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE OF UKRAINE
KORETSKY INSTITUTE OF STATE AND LAW
EDUCATIONAL and SCIENTIFIC INSTITUTE OF INTERNATIONAL RELATIONS
TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV
GLOBAL ORGANIZATION OF ALLIED LEADERSHIP

V.A. LIPKAN, A.V. YAKOVETS

MODERN CHINA GEOSTRATEGY

Edited by Dr. V. A. Lipkan

Publisher V. A. Lipkan
Kyiv 2023

Publisher V. A. Lipkan
MODERN CHINA GEOSTRATEGY

V. A. Lipkan, A. V. Yakovets

Development Editor: Olexandr Skrypniuk
Assistant Editor: Anatoliy Yakovets
Editorial Assistant: Igor Ryzov
Project Manager: Iryna Mychaylenko
Marketing Communication Manager: Olena Lipkan
Print Buyer: Dmytro Lepeshin

© 2023, V. A. Lipkan.
© V. A. Lipkan, A. V. Yakovets

ALL RIGHTS RESERVED. No part of this work covered by the copyright hereon may be reproduced or used in any form or by any means – graphic, electronic, or mechanical, including photocopying, recording, taping, Web distribution, information storage and retrieval systems, or in any other manner – without the written permission of publisher

Printed in Ukraine

ISBN 978-966-97758-4-9

Lipkan V. A., Yakovets A.V.

L 613 Modern China Geostrategy: monograph ; Edited by Dr. V. A. Lipkan. Kyiv: V.A. Lipkan, 2023. – 384 p.

ISBN 978-966-97758-4-9

The monograph is the first publication in Ukraine that examines the foundations of the formation and implementation of geostrategy in modern China from the standpoints of the theory of geostrategy, geohistory, geoeconomics, geoinformation policy, political science, national security studies, and cyber security based on systemic interdisciplinary approaches.

The monograph examines the geohistorical prerequisites for the formation of China's modern geostrategy, analyzes the concepts of strategic uncertainty and strategic clarity, defines their modern political meaning, and extrapolates them to the model of foreign policy. A categorical and conceptual research system has been formed. The interpretation of the content of the key 36 stratagems and strategies of Hai Tao, the concept of "One Belt, One Road" has been improved in relation to their implementation in the modern Chinese geostrategic discourse. The principles of geoinformation policy are conceptualized, as well as the principles of China's geoeconomics and the vectors of its economic power are presented in an original poetic form. The prerequisites for the formation of the ideology of the fifth generation of Chinese leaders have been clarified. The concept of the mechanism of political and ideological continuity and interaction of each of the generations is revealed, with a demonstration of their further correlation.

The withdrawal of Xi Jinping's practical policy from the guiding paradigm of China's development of past generations is established, and arguments are presented regarding the need to correct management algorithms in order to cool the political climate. The current content of the political leadership of Xi Jinping, as well as the Minister of Foreign Affairs Qin Gang, is analyzed. A narrative analysis of the key speeches of the CPC leaders was carried out.

On the basis of multiparadigmality, the modern political and security content of modern strategies is formulated, and the role of stratiarchs in it is determined. The basis of the threatening military discourse is revealed, a correlational model of the conditions for a possible Third World War, as well as mechanisms and collective strategies for its prevention, is presented. Emphasis is placed on the determination of the victory of the Ukrainian State in the war against the Moscow regime with the prevention of the third world war, the establishment of a new world order and the balance of key security centers. The role of the Ukrainian State as an active geostrategic entity, a regional leader, is determined.

For the first time, a hyperbolic model of depopulation of the Chinese population is presented, China's Proposals of February 24, 2023 regarding its vision of its benefit from the war in Ukraine is analyzed in detail. In addition, the necessity of implementing the concept of strategic communications, developing a strategic narrative through the prism of the developed author's reference model of the geostrategy of the modern Ukrainian State is substantiated.

The monograph will be useful primarily to masters, postgraduates, scientists and everyone who is interested in the issues of modern geostrategy and sinology.

Permission Editor: Olga Moshkovska
Text Designer: Volodymyr Lipkan
Photo researcher: Galina Lipkan
Copy Editor: Olena Lipkan
Illustrator: Olexander Novikov
Pro Bono Advisor: Alexander Mitroff

For more information about our products, contact us at:

www.lipkan.com — www.goal-int.org,
www.book.market-ua.com

For permission to use material from this text or product, submit a request at: wladademic@gmail.com

Any additional questions about permissions can be submitted by email to
goalleadership@gmail.com

烏克蘭國家科學院
以 V. M. KORETSKY 命名的國家和法律研究所
國際關係教育與科學研究所 TARAS SHEVCHENKA 國立基輔大學
全球聯合領導組織

V.A. LIPKAN, A.V. YAKOVETS

現代中國的地緣戰略

專著

法學博士·教授V. A. Lipkan主編

出版人 V. A. Lipkan
基輔 2023

出版人 V. A. Lipkan
現代中國的地緣戰略
V. A. Lipkan, A. V. Yakovets

開發編輯: Olexandr Skrypnuk
助理編輯: Anatoliy Yakovets
編輯助理: Igor Ryzov
專案經理: Iryna Mychaylenko
營銷傳播經理: Olena Lipkan
打印買家: Dmytro Lepeshin
© 2023, V. A. Lipkan.
© V. A. Lipkan, A. V. Yakovets

權限編輯: Olga Moshkovska
文本設計師: Volodymyr Lipkan
照片研究員: Galina Lipkan
文案編輯: Olena Lipkan
插畫師: Olexander Novikov
無償顧問: Alexander Mitroff

版權所有。不得以任何形式或任何方式複製或使用本作品的任何部分——圖形、電子或機械，包括影印、錄音、錄音、網絡分發、信息存儲和檢索系統，或以任何其他方式方式——未經出版商書面許可

有關我們產品的更多信息，請聯繫我們：
www.lipkan.com www.goal-int.org
www.book.market-ua.com
要獲得使用本文或產品中的材料的許可，請在以下位置
提交請求：wladademic@gmail.com
有關權限的任何其他問題可以通過電子郵件提交至：
goalleadership@gmail.com

烏克蘭印刷

ISBN 978-966-97758-4-9

Lipkan V. A., Yakovets A.V.

L 613 現代中國的地緣戰略: 專著法學博士 V. A. Lipkan 教授主編。基輔: V.A. Lipkan, 2023.
384 頁。

ISBN 978-966-97758-4-9

該專著是烏克蘭第一部從地緣戰略理論、地緣歷史、地緣經濟、地緣信息政策、政治學、國家安全、網絡安全等多個角度，以系統的跨學科方法研究現代中國地緣戰略形成和實施基礎的一部學術著作。

書中作者對中國現代地緣戰略形成的地緣歷史前提進行了考察，分析了戰略不確定性和戰略清晰度的概念，界定了其現代政治意義，並對外交政策模式進行了推斷。建立了一套範疇概念研究體系。更全面地解讀了海峽關鍵的三十六條策略和戰略，以及「一帶一路」概念在現代中國地緣戰略話語中的貫徹落實。對地理信息政策的原則進行了概念化，同時以原始的詩意形式，介紹了中國地緣經濟基礎及其經濟實力形成的載體。闡明了中國第五代領導人思想形成的前提條件。揭示了每一代政治和意識形態的延續性及互動機制的概念，並進一步論證了它們之間的關聯性。

證實了習近平的實踐政策與中國歷代發展的執政範式的背離，提出了修正控制算法以降溫政治氣候的必要性。對習近平當前政治領導層以及外長秦剛的內容進行了分析。對中共領導人的主要發言進行了敘述性分析。

在多元範式的基礎上，制定了現代戰略的現代政治安全內容，界定了階層領袖在其中的作用。揭示了威懾性軍事論述的基礎並提出了可能發生第三次世界大戰條件的相關模型，以及預防其發生的機制和集體戰略。重點闡述了烏克蘭國家為防止第三次世界大戰、建立新的世界秩序和平衡關鍵安全中心方面在反對莫斯科政權的戰爭中取勝的決心。明確了烏克蘭作為一個積極的地緣戰略實體及區域領導者的作用。

作者首次提出了中國人口減少的雙曲線模型，詳細分析了中國在2023年2月24日提出的「和平計劃」提案，即中國對如何從烏克蘭戰爭中獲益的設想。此外，通過深入研究作者關於現代烏克蘭國家地緣戰略的參考模型的棱鏡，實施戰略傳播概念、發展戰略敘述的必要性得到了證實。

本書內容適用於碩士、研究生、科學家和所有對現代地緣戰略和漢學問題感興趣的人。

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Чому я вирішив започаткувати серію «**ORDO ORDINANS**»?

Передусім мене спонукало внутрішнє переконання у необхідності подолати той штучний бар'єр, за якого нинішнє покоління і прийдешня генерація втрачають свій іманентний докорінний глибинний зв'язок. Сучасні проблеми розвитку науки в Україні набули системного характеру, але до болю прикро, що нині бракує спорідненості між науковими поколіннями.

Здебільшого ті, хто вже здобув науковий ступінь, дуже прискіпливо й почасти суб'єктивно ставляться до здібного молодого покоління, а ще й намагаються нав'язати небезталанній молоді «своєрідну панщину» – безмежне удосконалення власних теоретичних досліджень, в рамках почасти застарілих епістемологічних та аксіологічних систем.

Такий інтелектуальний сепаратизм поінколи перетворюється на наукову «дідівщину», коли певні групи докторів наук унеможливають захист дисертацій, прикриваючись сумнівними гаслами про «необхідність удосконалення і глибшого вивчення предмета дослідження» або ж впливають на учнів щодо невикористання праць на наукових надбань тих чи інших дослідників.

Отже, нині в науці справжнісінька монополія на певні теми, напрями досліджень, що не лише негативно впливає на саму науку, а й призводить до сумнівів у світло науки, змушує молодь замислитись про здатність до самостійної роботи. Причому, нині в Україні поняття наукової школи чомусь опинилось майже поза законом, особливо це стосується правових наук. Роль держави – це окрема тема, на жаль, в Україні наука ледь животіє на маргінесі.

Ще хотів би привернути увагу до системи підготовки наукових кадрів, яка потребує докорінної зміни. Перекоаний, що варто опанувати досвід інших країн, особливо США, де мені пощастило навчатися. Зокрема, в університетах США підготовка наукових кадрів здійснюється за тими напрямками, за якими вже працюють провідні науковці. Таким чином, наявність наукової школи там – це основний рушій подальшого розвою науки. Саме тому, наприклад, у професора університету США, який присвятив свій науковий пошук проблемам міграції, немає учнів, які досліджували б проблеми реформування юстиції в США або питання розвитку системи стратегічних комунікацій.

Більш того, порядок унормування і формування аспірантського корпусу визначається не адміністрацією закладу, а самими професорами, які власноруч обирають собі аспірантів. Кожен професор відповідає за наукове розроблення певної тематики, кожен рік на це затверджується бюджет, в рамках якого і здійснюється набір найбільш кмітливих та творчих, креативних аспірантів. Тому бажання недолугих спудеїв пересидіти в аспірантурі кілька років там нездійсненне. Тож ніколи не вирішить проблем жорсткий адміністративний контроль, яким хизуються українські ВНЗ, адже річ не в тім, аби ті, хто поступив, захистили дисертації. Питання у збереженні наукових традицій, розвитку наукових шкіл і наукового руху до нових горизонтів пізнання.

Хибне розуміння цього призвело до легітимації положення, закріпленого в настановах МОН України, про те, що тема докторської дисертації не може повторювати кандидатської. Утім, пробачте, про яку тоді наступність у науці може йтися, коли чиновники забороняють автору обрати напрям дослідження на все життя, щоб поступово, згідно з вимогами до оформлення робіт кандидатського і дисертаційного рівня досліджувати обрану проблему?

Кандидатська дисертація є початком наукового шляху, а докторська має слугувати його органічним продовженням. За таких умов можна буде говорити і про цілісність, і про системність дослідження, і про безперервність наукового зростання особистості, і про формування епістемологічних спільнот і про системний стратегічний розвиток науки як життєдайного рушія ефективного розвитку соціальної системи.

Переконалий, що визначальна роль у підготовці фахового та компетентного науковця має належати науковому керівникові. Від його компетенції, педагогічної майстерності, особистісних якостей, вміння мотивувати та сприяти у подоланні фрустрацій на тернистому науковому шляху залежить якість кінцевого продукту – ступінь вартості наукового фахівця. Науковий керівник, наче батько, який, узявши за руку, веде крізь терни до зірок, буремним та складним світом науки, де чимало клипнів, а головне – так важко повірити у власні сили, і так легко зневіритись у можливість наукових перемог. Тому керівник, на мою думку, виступає своєрідним **ordo ordinans** – упорядковуючим началом. Не вдаючись у філософський зміст даного поняття, яке запропонував *I. Г. Фіхте*, я хотів би наголосити на директивному значенні керівника, на необхідності підвищення його відповідальності за формування наукових шкіл.

Саме тому я й вирішив започаткувати випуск серії монографічних видань, в яких знаходили б своє відлуння результат, квінтесенція спільної роботи наукового керівника і його учня. Причому одразу ж зауважу, що, як на мене, то уособлює обумовлений порядок єдине упорядковуюче начало для молодого науковця – його керівник. Тому братиму до уваги не тільки ті роботи, де я фактично виступав офіційно закріпленим науковим керівником, а й ті, де безпосередньо був тим упорядковуючим началом для аспіранта і сприяв його становленню як майбутнього науковця.

Разом із керівником і його учнем безпосередню участь в реалізації проголошеної мною концепції бере спеціалізована Вчена Рада, члени якої своїми порадами сприяють подальшому натхненню в удосконаленні роботи.

Відтак, серія «**ORDO ORDINANS**» – це моя наукова позиція і конкретний персональний внесок у **пропаганду системної науки в Україні**, в якій наукове співтовариство, що складається із вчених, молодих дослідників і майбутніх науковців як найбільш фаховий, інтелегентний та обізнаний шар української історичної нації – являє собою єдиний, цілісний інтелектуальний континуум, епістемологічну спільноту – еліту, яка має формувати дороговкази майбуття, засади національної ідентичності та прогресивного розвитку нашої держави.

***З непохитною вірою
в переможну ходу науки***

В. А. Ліпкан

PREFACE

Why I decided to start this series «**ORDO ORDINANS**»?

First of all, I have led an inner conviction of the need to overcome that artificial barrier, in which the current generation and future generation lose their immanent radical connection. Modern development of science in Ukraine becomes systematic, but painfully sad that now lacks affinity between scientific generations.

In most cases those who have earned scientific degree, very meticulously and partly subjective treat themselves towards talented younger generation, but also are trying to impose on the not untalented youth such a thing like unlimited improvement of their own theoretical studies.

Such intellectual separatism is partly converted into scientific “bullying” when certain groups of doctors of sciences make it impossible to defend dissertations, hiding behind dubious slogans about “necessity of improvement and a deeper studying of the subject of research.”

So now in science is a real monopoly on certain topics, research areas that not only affects the science itself, but also leads to the doubts in the light of science, forcing young people to think about the ability to work independently. Moreover, now in Ukraine the concept of scientific school has somehow ended up almost outlawed, especially it concerns legal sciences. The role of the state – is a separate issue, unfortunately, in Ukraine the science hardly exists at the margin.

And also I would like to draw attention to the system of training of scientific staff, that needs radical change. I am convinced, it is necessary to learn the experience of other countries, especially the U.S., where I was fortunate to learn.

In particular, at U.S. universities training of scientific personnel is carried out on those areas on which the leading scientists are already working, thus the presence of scientific school there is a key driver of further development of science. This is why, for example, professor of university in the USA, who has devoted his scientific research for problems of migration, has not students who would studied the problem of reforming the justice system in the United States or the recovery of damages to participants of criminal proceedings through illegal actions of state authorities.

Moreover, the procedure of normalization and formation of postgraduate corps is determined not by the administration of the institution, but by the professors who personally select themselves postgraduates. Each professor is responsible for the scientific development of a certain topic, each year the budget is approved for that, within which the admission of the smartest and creative graduate students is carried out. Therefore, the desire of mediocre students to overstay in graduate school a few years – there is impossible. So the hard administrative control, which boast Ukrainian universities, never resolve the problems because that is not the question that those who entered – defend their dissertations. The question is in preserving scientific traditions, the development of scientific schools and scientific movement to new horizons of knowledge.

Wrong comprehension of this questions has led to legitimation of provision fixed in the guidelines of MES, that the theme of the doctoral thesis cannot repeat the Ph.D. thesis. However, I'm sorry, about what then continuity in science can we talk when officials prohibit the author to choose the direction of his research for a lifetime in order to research gradually selected problem, according to the requests to the works of candidate and dissertation-level?

Ph.D. thesis is the beginning of a scientific way, and doctoral thesis should serve the organic extension of Ph.D. thesis. Under such circumstances it will be possible to talk about integrity, and

finally about the systematic research, and about the continuity of scientific and personal growth.

I am convinced that the determining role in the preparation of professional and competent scientist must belong to Scientific leader. From its competence, pedagogical skills, personal qualities, ability to motivate and assist in overcoming frustrations on thorny scientific way depends the quality of the final product – the value of the degree of scientific expert. Scientific leader, like a father, who taking by the hand leads through the thorns to the stars, through the stormy world of science, where are many difficulties, and most importantly – so hard to believe in your own strength, and so easy to despair of the possibility of scientific victories. Therefore, the Scientific leader, in my opinion, in this case is unique **ordo ordinans** – the arranging beginning. Without going into the philosophical meaning of this concept, which is proposed by I.H.Fichte, I would like to emphasize the directive sense of the Scientific leader, the need to increase its responsibility for the formation of scientific schools.

That's why I decided to start production of a series of books, in which the result, quintessential of teamwork of scientific leader and his disciple, would find its echo. At once I note that in my opinion, it represents due order, arranging beginning for the young scientist – his leader. Therefore, I will take into account not only that works, where I actually was officially assigned as scientific leader, but also those where I directly was the arranging beginning for graduate and contributed to its establishment as a future scientist.

Together with the head and his student the Specialized Scientific Council, whose members contribute through their advice to further inspiration in the improvement of the work, directly participate in the implementation of the proclaimed concept.

Therefore, a series of “**ORDO ORDINANS**” – is my scientific position and concrete and personal contribution to the

promotion of systemic conceptual science in Ukraine, in which the scientific community, which consists of scientists, young researchers and future researchers as the most professional, intelligent and knowledgeable layer of Ukrainian historical nation – represents a single, holistic intellectual continuum, epistemological community – an elite, that has to establish ways to the future, the basis of national identity and progressive sustainable development of our country.

***With steadfast faith in the
victorious course of science***

V. A. Lipkan

ПРО АВТОРІВ

ЛПКАН Володимир Анатолійович – доктор юридичних наук, професор, докторант відділу правових проблем політології Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, академік Національної академії наук вищої освіти України, академік Міжнародної кадрової академії (*розділи: переднє слово, вступ, 1, 3, 4, післямова, політична поезія*).

Сфера наукових інтересів: геостратегія сучасної Української Держави, синологія, секторальні стратегії, стратегічна культура, стратегічна безпека, стратегічна архітектура, стратегічне мислення і стратегічна правотворчість, стратегічні комунікації, накопичувальне пенсійне страхування життя.

ЯКОВЕЦЬ Анатолій Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних медіакомунікацій та комунікативних технологій Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (*розділ 2*).

Сфера наукових інтересів: комунікативна стратегія розвитку Української Держави, синологія, інформаційна політика, інформаційне суспільство, розвиток міжнародного телерадіопростору, специфіка зовнішньополітичних комунікативних технологій, правове регулювання інформаційних відносин, PR, GR.

ЗМІСТ

ПЕРЕДНЄ СЛОВО	7
PREFACE	11
ПРО АВТОРІВ	15
ЗМІСТ	16
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	20
ВСТУП.	21
Чим саме вирізняється це джерело від інших? . . .	21
На кого націлено монографію?	23
Авторські фішки.	27
РОЗДІЛ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ	
ГЕОСТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО КИТАЮ	31
1.1 Геоісторичні передумови формування	
концепції стратегічної невизначеності в КНР .	32
Мао Цзедун (毛澤東): теорія «нової демократії»	
та вчення про будову соціалізму	34
Ден Сяопін 鄧小平: теорія будівництва соціалізму із	
китайською специфікою	36
Цзян Цземінь (江澤民): важливі ідеї про потрібне	
представництво КПК.	40
Ху Цзінътао (胡錦濤): наукова концепція розвитку. 43	
Висновки до підрозділу	45
1.2 Політичний зміст концепції стратегічної	
невизначеності КНР	50
Теоретична концепція стратегічної	
невизначеності.	53

Роль Сі Цзіньпіна у реалізації концепції стратегічної невизначеності	57
Прояви концепції стратегічної невизначеності з боку КНР	60
Висновки до підрозділу	64
1.3 Політичний зміст концепції стратегічної ясності КНР	68
Партнерство Української Держави та КНР на засадах стратегічної ясності	72
Що уможливило стратегічна ясність для Китаю?	73
Висновки до підрозділу	76
Список використаних джерел до розділу 1	80
РОЗДІЛ 2 ГЕОІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА КИТАЮ	
2.1 Завдання і цілі аналізу інформаційної політики Китаю	94
2.2 Китайські засоби масової інформації та їх вплив на глобальні геоінформаційні процеси	101
2.3 Інтернет у КНР	116
2.4 Засади реалізації геостратегії сучасного Китаю у кіберпросторі	123
2.5 Китайська державна пропаганда і соціальні мережеві сервіси.	130
2.6 Геоінформаційна політика як складова геостратегії сучасного Китаю.	138
Висновки до розділу	148
Список використаних джерел до розділу 2	154
РОЗДІЛ 3 ГЕОСТРАТЕГІЯ П'ЯТОГО ПОКОЛІННЯ КЕРІВНИКІВ КИТАЮ.	
3.1 Політичне лідерство Сі Цзіньпіна	162
Політичне лідерство Сі Цзіньпіна	167

Досягнення дипломатії Сі Цзіньпіна	174
Висновки до підрозділу: що передбачає лідерство Сі Цзіньпіна для Української Держави і для світу?	183
3.2 Політичне керівництво Цінь Га	190
Висновки до підрозділу	202
3.3 Наративний аналіз виступів Цінь Га	205
Висновки до підрозділу	218
Список використаних джерел до розділу 3.	221
РОЗДІЛ 4 МОДЕРНИЙ ЗМІСТ	
ГЕОСТРАТЕГІЇ КИТАЮ	231
4.1 Політична анатомія сучасного мілітаризму	
Китаю	232
Політична анатомія мілітарного дискурсу з позицій діалектичної філософії	241
Стратегічні наративи мілітарного дискурсу	242
Гіпотетична модель: якщо Китай був би світовим лідером під час нападу Росії на Україну?	247
Що передбачає лідерство?	248
Висновки до підрозділу	250
Щодо імовірності постачання Китаєм летальної зброї московському режиму	253
4.2 Китайсько-іранська спільнота єдиної долі високого порядку	266
Висновки до підрозділу	273
4.3 Гіперболічна модель депопуляції КНР	278
4.4 Позицію КНР готував ChatGPT ?	288
Магістральні висновки	311
36 стратегем і заява від 24 лютого 2023: напрями кореляції	315
4.5 Абриси сучасного змісту геостратегії КНР.	318

Список використаних джерел до розділу 4	326
ПІСЛЯМОВА	339
Знаки можливого занепаду Піднебесної.	347
Список джерел до післямови	350
ПОЛІТИЧНА ПОЕЗІЯ В.А. ЛІПКАНА	353
Стратегічна невизначеність КНР	353
Перспективи економічної могутності КНР	356
ДОДАТКИ	359
Додаток 1 China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis	360
Додаток 2 Порівняльна таблиця застосування 36 стратагем у геостратегії Китаю.	363

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВТО	– Всесвітня торгова організація
ІКТ	– інформаційно-комунікативні технології
ІРІ	– Ісламська республіка Іран
КНР	– Китайська Народна Республіка
КПК	– Комуністична партія Китаю
МГД	– мілітарний геостратегічний дискурс
Мосре	– московський режим
НПА	– нормативно-правовий акт
ОСІ	– об’єкти стратегічної інфраструктури
ПК ПоВУК	– Пропозиції Китаю щодо політичного врегулювання української кризи
РЗМ	– рідкісноземельні метали
Стратком	– стратегічні комунікації
ТНК	– транснаціональні корпорації

ВСТУП

Чим саме вирізняється це джерело від інших?

По-перше, своєю концепцією, яка може бути акумульована в понятті «*інтеграція*». До цього видання із синології були зорієнтовані здебільшого на окремий сегмент китаїстики, а також підготовлені синологами. Тож у представленому виданні органічно перетинаються такі галузі знань, як:

- геостратегія;
- політологія та геополітика, геоекономіка;
- наратологія та політична лінгвістика, правнича герменевтика;
- національнознавство;
- стратегічні комунікації;
- медіакомунікації, комунікативістика, PR, GR;
- державне управління;
- теорія інфраструктурної політики.

Саме інтеграція знань та використання системного синергетичного підходу, а також міждисциплінарної методології уможливають об'єднати розрізнені знання про окремі аспекти геостратегії сучасного Китаю до єдиної комплексної новаторської та оригінальної як за формою, так і за змістом системи, запропонованої науковій спільноті для розвитку в рамках таких органічно об'єднаних між собою блоків:

- концептуальні засади *геостратегії*;
- *геоісторичні* передумови формування геостратегії (на прикладі концепцій: стратегічної невизначеності та стратегічної ясності);
- *геоінформаційна* політика;
- *геоекономіка* (викладена у поетичній формі);
- ужиткова *геостратегія* (ментальна карта політичних керівників, наратологічний аналіз виступів, інформаційно-аналітичне забезпечення ухвалення державних рішень, стратком);
- *модерний зміст геостратегії* (екстраполяція еталонної китайської моделі спільноти єдиної долі високого порядку на суб'єктів міжнародних відносин, об'єкти стратегічної інфраструктури, відповідно до стратегічних інтересів КНР, гіперболічна та експоненційна моделі депопуляції населення КНР);
- *пропозиції для реалізації геостратегії сучасної Української Держави.*

По-друге, видання характеризується чітко спрямованим *ужитковим характером*. На конкретних прикладах аналізу стратегічних наративів доводиться невідповідність між проголошеними і реально досяжними цілями керівників КНР. Наводяться численні факти та обґрунтування невідповідності концепції стратегічної невизначеності прагненням Китаю щодо трансформації із регіонального на глобального лідера.

По-третьє, нами була проведена доволі чимала й ретельна робота, адже враховувалася динаміка змін у геостратегічному ландшафті станом на 23 березня 2023 року.

По-четверте. Вважаємо це визначальним: аналіз усіх положень в роботі здійснюється винятково крізь призму відстоювання національних інтересів Української Держави, її територіальної цілісності, недоторканності та державного суверенітету. Поза контекстом даних дослідження ми залишали популістські, пропагандистські дослідження, в яких

безапеляційно та не аргументовано аналізувалася сучасна політика тих керівників КНР, які фактично ведуть світ до Третньої світової війни.

По-н'яте, нами аналізувалася достатньо солідна база іноземних першоджерел: Global Times, South China Morning Post, China Daily, Xinhua, Wall Street Journal, The Epoch Times, Washington Examiner, що уможливило сформулювати власні оригінальні висновки, а головне – оперувати інформацією з першоджерел, а не перекладами чи інтерпретаціями або коментарями.

Наголошуємо: пряме перекидання КНР на бік Росії означатиме чітке позиціонування себе ворогом Добра, демократії, захисту прав і свобод; повної зневагою до державного суверенітету Української Держави, що трактуватиметься не інакше як **початком Третньої світової війни**.

На кого націлено монографію?

Вислів китайців твердить: «Вчений не обов'язково посяде пост чиновника, але **чиновник має обов'язково бути вченим**».

Тож монографія насамперед спрямована на тих, хто по-справжньому перечулений творенням незалежної Української Держави, передусім через реалізацію власної геостратегії, для тих, хто займається практичною політичною та стратегічною діяльністю, адже вчитися треба не лише за книгами, а й на практиці.

Це і працівники МЗС України, розвідники, контррозвідники, військові, фахівці сфери стратегічних комунікацій, і взагалі ті, хто причетний до формування та реалізації державної політики і геостратегії в цілому.

Хоч би як це дивно здавалось, але від результату війни в Україні, залежить доля світу, **передусім миру в світі**.

Адже за умов *виграшу* у війні на умовах Української Держави, остаточної та нищівної перемоги над Росією, Китай отримає чіткий сигнал про недоцільність прямої воєнної конфронтації із НАТО та Заходом в цілому.

Воднораз, за умов *гіпотетичного програшу*, це надасть КНР та іншим державам – прибічникам силових методів у міжнародних відносинах (Іран, КНДР, Сирія тощо) – чіткий сигнал про беззахисність демократій, безкарність агресії та варварської війни, слабкість і роз'єднаність, неконсолідованість Заходу.

Відтак, **перемога Української Держави над московським режимом** – це перемога **Добра** над злом, **Світла** над темрявою, **Сили** права над правом сили, **Мудрості** стратегії над тактикою химерної безглуздості, марнославства та дурощів.

Як укладачі цього видання, повною мірою усвідомлюємо, що питання, які аналізуються в роботі – є складними, поінколи дискусійними, можливо полемічними. Адже в Україні не сформовано синологію в якості окремої міждисциплінарної науки, тож китаєзнавці досліджують проблематику Китаю через чужу методологію, дотримуючись нейтральної оціночної шкали щодо політичних процесів всередині КНР, і головне – не завжди відповідно до національних інтересів України. Однак процес творення геостратегічного дискурсу вже розпочато, згодом відбуватимуться певні зміни та доповнення, але в межах того вектора, який задаємо ми – автори цього дослідження, візіонери нової стратегічної архітектури.

Наразі глибоко переконані, що ця праця стане у пригоді всім тим, хто усвідомлено прагне формування суверенної Української Держави як сильного, поміркованого, мудрого, стратегічного регіонального лідера.

У роботі продовжується ключова думка професора В. А. Ліпкана щодо дуалістичного розгляду геостратегії в якості неоконцепції та мисленневого коду, стратегічної візії

у світі, в часі та просторі, включаючи, поряд із вже знаними, космос і кіберпростір; так і в якості політико-безпекової практики.

Великою мірою відчувається, що настав час возводити компетентність у культ, формувати кістяк наукової еліти та інтелігенції, зокрема через розроблення і видання аналітичної наукової продукції з чітким стратегічним наративом, у контексті творення власного геостратегічного дискурсу відповідно до національних інтересів Української Держави. Це гарантуватиме нашій державі та українським науковцям рівноправну присутність в європейському науковому і культурологічному, а головне – стратегічному інтелектуальному просторі, а також закладатиме основу для інтеграції до безпекового простору, в тому числі вступу до НАТО в 2023 році.

Цією працею ми закладаємо фундамент для творення і дальшого збереження спадкоємності наукової політологічної традиції, її пильнування, зміцнення культурологічного ґрунту, експансії українських стратегічних наративів у сучасному світовому інтелектуальному просторі.

Маємо творити власну **success story**:

- говорити про Українську Державу власними стратегічними наративами;
- послуговуватися власним інструментарієм стратегічних комунікацій;
- формувати уявлення, в тому числі за допомогою власної наукової продукції як наслідку аналітичної діяльності в рамках історично сформованих наукових шкіл та епістемологічних спільнот, україністичних студій;
- дбати про історичну спадщину, плекати її;
- демонструвати власну глибинну тисячолітню історію;
- надавати власну правдиву історію в рамках осмисленого руху до віковичної державності, наслідку мислення століттями нашими уславленими Героями.

Інтелектуальне українство вимірюється різними горизонтами творчості, причому первнем є якість.

Знання історії є абсолютним атрибутом класу, мережі і нетворку притомних, тому наука має здійснити на новий – стратегічний рівень – завдання будови нової еліти, здатної:

- 1) розуміти, що стратегія творення своєї власної **story** є абсолютним обов'язком держави;
- 2) зберігати та розвивати нашу автохтонну державу та історичну державну націю в добу нечуваних геостратегічних трансформацій;
- 3) забезпечити інтелектуальну інтеграцію до європейського стратегічного простору.

Як казав *Тарас Шевченко*: «**У своїй хаті своя й правда, і сила і воля**».

Саме тому автори з великою пошаною і увагою ставляться до досягнень китайської дипломатії, прагнучи якомога більше використати їх при написанні даної монографії у поєднанні із напрацюваннями щодо п'ятичленної формаційної концепції та династійних циклів. **Проте** ми лишаємося відданими синами Української Держави, українськими вченими та аналітиками, які прагнуть із сучасних позицій зрозуміти та витлумачити китайську геостратегію.

Автори монографії – однодумці в основних методологічних підходах до витлумачення модерного змісту геостратегії сучасного Китаю, із повним усвідомленням складності процесів міжцивілізаційної взаємодії західної та східної цивілізацій.

Саме тому, виступаючи фундаторами нового, передусім нового стратегічного мислення, ми відійдемо від усталеної наукової традиції і не станемо у загальних висновках до роботи дублювати один і той самий текст, який міститься як безпосередньо в роботі, так і у розлогіх висновках до розділів.

Ми щиро сподіваємося, що читач буде саме читати безпосередньо наше дослідження, а не гортати лише висновки, «ковтаючи» в них ключові слова або шукаючи швидкі конкретні рецепти до «дії». Адже дуже складно умістити в коротеньких висновках ті результати комплексного та оригінального наукового дослідження, які і становлять власно саме дослідження, саме *процес* досягнення і отримання нових наукових результатів.

У цьому плані аналітична робота виступає своєрідним *аналітичним бусідо* – шляхом дослідження, шляхом стратегії, *шляхом стратіарха*. Адже головним призначенням цієї монографії є розвиток інтелектуальної та аналітичної особистості українського читача, яка формується саме під час опанування нашого дослідження, роздумами над ним, а не лише через поверхове ознайомлення із його результатами для якнайшвидшого застосування на практиці або критики. Бо читач, під час читання, розвивається разом із нами, а не просто споживає готову інформацію у вигляді висновків як певний аналітичний фаст-фуд.

Натомість ключові і вичерпні наукові висновки міститимуться після кожного розділу, де можна дістати всебічну, ґрунтовну і детальну інформацію про сутність розв'язання кожного наукового завдання, які в сукупності і розкривають широкий спектр, стратегічні горизонти та глибину наукової новизни дослідження в цілому.

Авторські фішки

У монографії презентується *політична наукова поезія*, коли положення наукової новизни викладено в поетичній формі, а не лише прозі, як це узвичаєно. Тексти поезій розміщено в додатках до монографії і слугують додатковим аргументом на користь нашої перечуленості темою, бажанням зрозуміти її не лише розумом, а й серцем і на ментальному рівні.

Кожна ключова думка співвідноситься із найбільш відомими **китайськими стратагемами**, що формує нерозривний ментальний та духовний зв'язок між нашим аналітичним дослідженням та сучасними формами прояву геостратегії з боку керівників КНР.

Наприкінці дослідження нами подано у вигляді таблиці **трактування кожної стратагеми відповідно до оприлюднених Китаєм пропозицій 24 лютого 2023 року**, а також найбільш вагомих дій Китаю у зовнішній політиці.

Також для полегшення пошуку першоджерел та назв стратагем, ключові поняття та стратагеми надавалися нами в дужках мовою оригіналу – **китайською**. Це набагато спрощує можливості щодо верифікації основних положень нашої роботи, а також формує нові умови та горизонти для подальшого дослідження **синології** відповідно до національних інтересів Української Держави.

Кожний підрозділ починається із **китайського прислів'я або стратагеми**, що найбільш повно і концентровано відтворює його зміст.

Моніторинг аналітики з таких **іноземних джерел**: Global Times, South China Morning Post, China Daily, Xinhua, Washington Post, Wall Street Journal, Time, The Epoch Times, Washington Examiner, Financial Times, Los Angeles Times, USA Today уможливив сформулювати чимало власних оригінальних висновків, а головне – оперувати інформацією з першоджерел, а не перекладами чи інтерпретаціями або коментарями інших авторів, щ є вторинним джерелом інформації.

Переконані, що уважний читач легко побачить глибокку **повагу** авторів цього дослідження до Великої держави – Піднебесної – її історії і культури, **прагнення** об'єктивно і доброзичливо, **але** з позицій національних інтересів Української Держави, зрозуміти та витлумачити ключові

засади геостратегії сучасного Китаю, відійти від апріорних та схоластичних оцінок панівних тенденцій, які базуються на уривчастих знаннях, максимально переконливо донести до Українського читача це аналітичне читання сучасної китайської геостратегії.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ГЕОСТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО КИТАЮ

Війна – це шлях обману
兵者詭道也。

1.1 Геоісторичні передумови формування концепції стратегічної невизначеності в КНР

*Одне покоління, немов хвиля Янцзи,
набігає на інше
— 一代如長江·湧入另一代*

Світ вступає до нової епохи мілітарного дискурсу. Безпекознавча парадигма, яку активно розвиває *професор В.А. Ліпкан* вже понад два десятиліття, передбачала безпекоренесанс: «закономірний процес відродження інтересу до безпеки, обумовлений низкою об'єктивних і суб'єктивних, загально-цивілізаційних та специфічних чинників, які визначають швидкість, спрямованість, глибину та характер процесів у сфері безпеки» [1, с. 180-181].

На жаль, в практичній площині українського геостратегічного ландшафту, починаючи з президентства *В. Ющенка*, були впроваджені хибні ідеї демілітаризації, волюнтаристської інтерпретації засад формування громадянського суспільства, що врешті-решт призвели до зворотного ефекту: атомізації інституційної системи, втрати неї у безпековій сфері стратегічних властивостей, кримінократії, втрати контролю держави над стратегічною інфраструктурою.

Свого часу в рамках націобезпекознавства авторами були поставлені завдання із вироблення **геостратегії** як альтернативної відносно геополітики системи знань [2] щодо розвитку та дій політичних суб'єктів в умовах нестаціонарності [3] і функціонування складноструктурованих трансформацій геостратегічного ландшафту.

Концепції геополітики дедалі глибше дискредитують себе, все більше унаочнюючи свій антилюдський та антигуманістичний характер, спотворену мілітаризовану версію політичного реалізму, що чітко подано та логічно упорядковано в численних працях представників *школи критичної геополітики* [4; 5; 6; 7].

Одіозність та метаморфози політичних суб'єктів, які прикриваються урізноманітненими різногатунковими рішеннями під виглядом стратегій, наближають світ до сумних деструктивних та монструозних рішень. Сучасна політика перетворилася із мистецтва управління на ремісництво:

- 1) з реваншизму *геоісторичних суб'єктів*;
- 2) впровадження неоекономіки у таких умодернених формах, як: бандитизм та рейдерство, варварство, геноцид, збагачення обраних;
- 3) геоісторичних маніпуляцій спеціальних служб і конспірологічних структур, змашені духом меркантилізму під приводом ідей «добра і гуманізму», демократії і прав людини [8].

Для комплексного розуміння **передумов формування геостратегії КНР** доцільно звернутися до історичних корінь вироблення окремих стратегем [9; 10], стратегій. Оскільки тема вельми обсяжна за змістом, нами в роботі предмет дослідження звужено до двох ключових стратегій: ***стратегічна невизначеність і стратегічна ясність***.

Однією із суттєвих стратегій реалізації зовнішньої політики стала концепція ***стратегічної невизначеності*** (戰略模糊), аналіз змісту і сучасних форм прояву якої ми і здійснимо далі в роботі.

У Китаї з моменту його офіційного утворення як держави – 1 листопада 1949 року – зберігалася до жовтня 2022 року традиційна форма отримання влади, її передання на основі певних канонів. Кожна політична сила, яка приходила до влади асоціювалася і представляла певне покоління політиків та управлінців [11], які мали власну теоретичну систему

та методологічний інструментарій формування удосконалення існуючої політичної системи та її інститутів, політичних відносин.

Узвичаєно прийнято виділяти п'ять поколінь керівників КНР [12].

Мао Цзедун (毛澤東): теорія «нової демократії» та вчення про будову соціалізму

Однією з ідей Мао було порізнення: *головного протиріччя і головної сторони протиріччя.*

Мао відзначав, що в будь-якому процесі, якщо в ньому існує багато суперечностей, завжди існує одне, головне, яке відіграє провідну, вирішальну роль, тоді як решта посідають другорядне значення, відтак при вивченні будь-якого процесу, якщо він є складним і містить більше двох суперечностей, необхідно прагнути відшукати одне головне... неможна підходити однаково до обох боків у різних суперечностях чи то в головному, чи то в другорядному, адже сторони суперечностей розвиваються нерівномірно, незважаючи на тимчасову рівновагу між ними, оскільки основне їх становище – нерівномірний розвиток... головною стороною протиріччя виступає та, що відіграє в ньому провідну роль, адже характер та якість речей і явищ здебільшого визначається головною стороною протиріччя, яка посідає домінуюче становище... [13, с. 204-210; 14].

Існування *хунвейбінів (紅衛兵)*, *цзаофанів (造反)* та інших квазіполітичних мілітарних агресивних та насильницьких хижих молодіжних рухів, також є ілюстрацією невідповідності проголошеної Мао «нової демократії» та фактичного руху до узурпації влади і жорсткої диктатури. Більше того, культурна революція «залишиться в пам'яті як перший і явний приклад неспроможності китайського комунізму, який втратив свій революційний пил... через криваві розправи, які не були вписані в загальну стратегію» [15, с. 481].

Аналогічна ситуація з певними кореляціями спостерігається зараз і щодо *Сі Цзіньпіна*, який, з одного боку, проголошує про *відкритість* економіки, прагнення будови «*спільноти єдиної долі*», а з іншого – фактично в реальному житті і політичній реальності:

- порушує закони та Конституцію КНР, очолюючи втретє КНР;
- порушує ідеї конфуціанства, згідно з якими вихваляються лише законні керівники, а узурпатори – огудяться, зганьбляться;
- через формування та реалізацію політики нульового ковіду через вжиття псевдонаукових заходів щодо нульової толерантності до ковіду, здійснює державний колоніалізм, сегрегацію, впровадження агресивного соціального рейтингу, фактично атомізує та поляризує суспільство;
- здійснює політичні переслідування опозиції;
- всіляко спрямовує розвиток держави до мілітаризованого розвитку, а впровадження у геостратегічний дискурс мілітарного типу свідчить про потенційно високу імовірність воєнного конфлікту із Заходом.

Роль Української Держави, її стратегічного потенціалу за даного гіпотетичного конфлікту важко переоцінити. Тож неясність і непрозорість політики, виходячи з законів діалектики, породжує адекватну невизначеність і щодо партнерів та союзників КНР на випадок гіпотетичного конфлікту. Адже найближчі реальні партнери: московська держава, Пакистан, КНДР, частково Іран і окремі африканські країни за певних умов можуть утриматися від прямої підтримки КНР у гіпотетичному воєнному конфлікті.

Більше того, загрозлива мілітаризація політичного режиму обов'язково потягне за собою посилення ролі військових, і тоді може відбутися *реваншизм військових*, так само, як це сталося за правління *Мао Цзедуна*, деспотична влада якого дедалі більше потребувала залучення і під-

тримки військових. Наслідком чого стало те, що міністр оборони *Лінь Бяо* отримав офіційне визнання наступника *Мао Цзедун* [16, с. 686], але за загадкових обставин він помер у 1971 році.

Мао Цзедун виголошував: «Знищивши озброєного ворога, слід думати про ворогів прихованих, а вони обов'язково піднімуться проти нас не на життя, а на смерть: через це будьте пильними. Не поставити питання ребром сьогодні – буде смертельною помилкою завтра» [15, с. 433].

Взагалі слід також враховувати ідеї конфуціанства, в рамках якого «ідеальний керівник керує, не діючи... наперед даність всіх подій не виключає реальних чинників, що впливають на ситуацію, а також і безпосередню волю лідера» [17, с. 10-14; 18].

«Великий стрибок» і «Культурна революція» – політичні програми, які фактично задали вектор розвитку майбутнього Китаю.

Саме цю волю і продемонстрував *Сі Цзіньпін*, коли узяв за мету не лише сформувати суспільство середнього достатку, а й покінчити із корупцією, клановістю, зберегти авторитет КПК, а головне – зміцнити владу задля досягнення двох стратегічних цілей, успішний результат досягнення яких прив'язано до двох ключових дат: 100 річчя утворення КПК і 100 річчя утворення КНР як держави.

Слід зберігати **стратегічне сприйняття невизначеності** як явища, а не перебувати у **стані стратегічної невизначеності** щодо цього явища, фактично та онтологічно будучи поза межами ясності, поза контекстом єдності із ним, що є релятивним дійсності.

Ден Сяопін 鄧小平: теорія будівництва соціалізму із китайською специфікою

Ден Сяопін (鄧小平) сповідував політику відкритості та економічних реформ. Чимало слоганів про це можна і зараз віднайти у програмних виступах лідера сучасного КНР.

Пекінська весна, Стіна демократії – стали коротким (у 1981 році з іграми в демократію було завершено), але першим важливим періодом лібералізації та проявів демократії. На жаль, стратегічна ясність політики керівників КНР того часу полягала у неможливості функціонування демократичних партій і демократичного режиму загалом. Постійна внутрішньополітична турбулентність не давала змоги КНР виписувати свій геостратегічний імідж в якості самостійного та зрозумілого, надійного та передбачуваного гравця, формувати свої позиції у геостратегічному ландшафті.

Проте за часів *Ден Сяопіна*, КНР досягла значних успіхів для реалізації власних інтересів:

- 1) встановлення дипломатичних відносин зі США;
- 2) поліпшення відносин із Японією;
- 3) відкритість Заходу в цілому;
- 4) мирна передача Гонконгу Китаю з боку Великої Британії у 1997 році;
- 5) мирна передача Макао Китаю з боку Португалії.

Ден Сяопіну належить формула: «Одна країна – дві системи»[19], яка дозволила на засадах стратегічної ясності визначити умови та режим функціонування Макао, Гонконгу та в майбутньому – Тайваню у складі КНР.

Ден Сяопін робив ставку на економічні реформи, через що його називали великим архітектором китайських економічних реформ [20]. *Ден Сяопін* проголосив про деідеологізацію своєї політики, висуваючи на перший план побудови могутнього та багатого Китаю, що створило передумови для проведення нової економічної політики, реалізації курсу модернізації [21].

Адже, як казав сам *Ден Сяопін* «сучасний світ – світ відкритих відносин, Китай в минулому був відсталий саме через власну замкненість, проте досвід свідчить, що вести будівництво за закритими дверима неможливо» [16, с. 712].

До речі, це саме, що робив на початку свого переобрання влади *Сі Цзіньпін*. Було сформовано принцип «чотирьох мо-

дернізацій»: модернізації оборонної промисловості, науки, промислового виробництва і сільського господарства.

Сповідуючи *стратегічну ясність*, пріоритетною було обрано стратегію побудови **«соціалістичної ринкової економіки»**, тобто будові соціалізму з китайською специфікою, в якому ідеологія гратиме мінімальну роль, що зрештою довело свою ефективність.

Сучасний лідер КНР, проголошуючи одне, насправді обрав інший підхід, ідеологічно насичуючи власну економіку, яка ґрунтується і залежить значною мірою від іноземного капіталу. Така тенденція є небезпечною для лідера КНР, адже західні демократії мінімізували вплив політичної ідеології на економіку, тож спроби КНР одноосібно змінити правила гри, обґрунтовуючи це «китайською специфікою», просування власних ідеологем, теоретично можуть призвести до того, що Китай можуть прибрати з гри через порушення встановлених та прийнятих правил або суттєво звузити його можливості щодо впливу на глобальну економічну систему.

Однією зі *стратегічних помилок* *Ден Сяопіна* стало провадження **«Політики однієї дитини»** [2]. На думку американських експертів, саме ця політика, започаткована майже 40 років тому, призвела до «катастрофічного демографічного дисбалансу, який унеможливить переломлення економічної стагнації в Китаї», адже через 35 років у Китаї буде близько 50 мільйонів надлишку чоловіків і стрімко зростаюче населення похилого віку з незначною кількістю нащадків або зовсім без них, які могли б їх підтримувати [23]. Саме це утворює додаткові умови для задіяння цього «надлишку» для війни, реалізації політики мілітаризму, про яку йтиметься далі в нашій роботі.

Змістовним виступає дослідження *В. Кіктенка*, щодо ідеології *Ден Сяопіна*. *Аналіз даної статті уможливив виділити основні ідеї Ден Сяопіна, які є важливими для розкриття предмета нашого дослідження* [24, с. 26-30].

Отже, Ден Сяопін:

- *вважав*, що ідеологія є важливим політичним питанням, яке визначає майбутнє партії та країни;
- *був глибоко переконаний*, що КПК має служити всьому своєму народові, без класових відмінностей (社会服务 shehui fuwu), відтак відбувся перехід від інтернаціоналізму і класової боротьби до завдань національного розвитку;
- у березні 1979 р. *проголосив* чотири основні принципи: 1) виступив проти розширення класової боротьби; 2) зазначив, що в КПК немає буржуазії; 3) заперечив можливість відродження буржуазії (або будь-якого іншого експлуаторського класу); 4) заперечив експлуатацію класів при соціалізмі;
- з метою протидії догматизму *продовжив* традицію китайської філософії щодо інтерпретації практики засобом встановлення зв'язку між дискурсом і реальністю (прагматизм, утилітаризм, творче емпіричне теоретизування);
- *впроваджував ідеї натуралістичної антропології: підвищення рівня життя людей* – тим самим увиразнюючи в своїй політиці чітку **орієнтацію на прагматизм**, який мав забезпечити ефективне здійснення економічних реформ на засадах системності та динамічності та адаптивності до світових трендів. Відтак, було неважливо, який політичний режим, форма державного устрою чи взагалі політична система є у бізнес-партнерів в рамках міжнародних економічних відносин. Визначальним є відмова від політизації економічних відносин, і прагматизм цих відносин. Саме за часів *Ден Сяопіна* було закладено ключову основу та вектор безконфліктного економічного розвитку КНР і, як наслідок, якщо б *Сі Цзіньпін*, не змінив цей вектор на загрозливу мілітаризацію, про яку йтиметься нижче в нашому дослідженні, то до 2025 року КНР стала б

першою економікою світу. А вже згодом можна було б говорити і про політичне становлення й експансію політичних ідей та й загалом ідеології КНР. Причина та наслідок були переплутані;

- при цьому він вважав, що КПК має прийняти ідеї *Мао Цзедуна* як свою ідеологічну зброю та проаналізувати помилки в кожному конкретному випадку. Звідси впливало ідеологічне обґрунтування **політики реформ і відкритості**;
- сформулював **«теорію національних умов»** (国情论 guoqing lun), яка полягає у проведенні політики реформ і відкритості та має розроблятися відповідно до конкретних умов Китаю, а її реалізація здійснюватиметься з урахуванням особливостей держави і суспільства;
- сформулював **«теорію торкання»** (摸论 mo lun), виражену у фразі «переходити річку, намагаючи камені» (摸着石头过河 mozhe shitou guohe). Зміст *теорії торкання* полягає у постійному співвіднесенні ідей і реальності;
- сформулював **«теорію кішки»**: «Не важливо, якого кольору кішка, аби тільки вона ловила мишей» (不管黑猫白猫, 能捉到老鼠就是好猫).

Цзян Цземінь (江泽民): важливі ідеї про потрібне представництво КПК

У своїй політиці *Цзян Цземінь* продовжив реформи *Ден Сяопіна*, причому йому вдалося вивести економіку КНР на 7 місце у світі. До найбільш помітних досягнень цього лідера можна віднести:

- вступ КНР до ВТО;
- зміцнення економічного потенціалу;
- закладення основ для інтеграції економічного та воєнного потенціалів;
- формування засад для лідерства в Азійсько-Тихоокеанському регіоні;

- прийняв саміт держав АСЕАН;
- виграв заявку на проведення Олімпійських Ігор у 2008 році.

Важливою політичною віхою правління *Цзян Цземіня* стало впровадження проголошеної у листопаді 2022 року на XVI з'їзді КПК **теорії трьох представництв** (三個代表), відповідно до якої КПК мала представляти **корінні інтереси**:

- 1) виробничих сил;
- 2) передової китайської культури;
- 3) широких кіл китайського населення.

Фактично дана концепція відкрила шлях до партії приватним підприємцям, представникам середнього класу та крупним бізнесменам.

Інтелектуальний рівень китайського лідера, його стратегічне мислення та стратегічна культура не дають змоги погодитися із думкою окремих дослідників, які відзначають начебто «несамостійність політики *Ц. Цземіня*» та її залежність від *Ден Сяопіна* [25]. Ба більше, окремі американські синологи (*Артур Уолднер*) зазначали, що *Цзян Цземінь*, начебто, слабкий лідер [26].

Адже зберігаючи прихильність до останнього, користуючись його впливом, іменем, статусом, насправді *Цзян Цземінь* вибудував систему колективного управління, яка функціонувала майже десятиліття після його офіційного відходу від влади. І лише із приходом і утвердженням *Сі Цзіньпіна* у владі ця концепція поступово стала втрачати вагу, так само, як і люди *Цзян Цземіня* позбуватися своїх постів. Смерть *Цзян Цземіня* 30 листопада 2022 року стане фактичним залишенням *Сі Цзіньпіна* одноосібним концептуальним, але авторитарним керівником Китаю.

Політика *Цзян Цземіня* також характеризується **відсутністю впливу концепції стратегічної невизначеності** на міжнародні відносини. Зокрема, ще у 1990-ті під час візиту до Панами, *Цзян Цземінь* заявив, що приєднання Тайваню

до КНР із перспективного переходить у ранг середньострокового завдання китайського керівництва і що «Китай не може узяти на себе зобов'язання щодо незастосування сили до Тайваню»[27]. Майже через 30 років – у 2022-му – цю фразу як мантру повторить *Сі Цзіньпін*.

Цзян Цземінь відкрито підтримував Кубу, здійснивши візит до неї у 1993 році. На відміну від *Ден Сяопіна*, добре ставився до СРСР, знався на російських говірках та піснях.

Також наголосимо на тому, що *Цзян Цземінь* прагнув створити колективне управління, адже будучи високоінтелегентною і розумною людиною (він володів: англійською, німецькою, французькою, російською, японською та румунською мовами, знався на музиці та поезії) усвідомлював небезпеки авторитаризму і зосередження влади в одних руках [28]. Більше того, в деяких джерелах ми знаходимо згадування журналістів, які в приватних бесідах із китайським лідером акцентували на бачення *Ц. Цземіня* щодо християнства як засадничої релігії Китаю [26]. При своєму наступнику зберігав суттєвий вплив на делікатні питання зовнішньої політики КНР.

У 1999 році *Цзян Цземінь* оголосив «роком стабільності», під яким розумілася повна нейтралізація усіх опонентів, передусім релігійної секти «Фалуьнгун», засновником якої виступив колишній солдат китайської армії *Лі Хунчжи*. Адже будь-яке нове – завжди виступає екзистенційною загрозою стабільності.

Цзян Цземінь чітко розумів, якщо дозволити релігійні свободи, то рано чи пізно віряни виступлять проти уряду. Саме тому він дуже жорстко, як і його попередник *Ден Сяопін*, придушував будь-які повстання і навіть натяки на можливість опозиційної діяльності. Будь-які жорсткі та прагматичні дії щодо придушення усілякого спротиву владі мали чітке обґрунтування в «теорії»: поліція та армія у своїй діяльності мають неухильно дотримуватися принципу «розв'язання суперечностей зсередини народу», який за своїм

оригінальним значенням насправді означає: **знищення ворогів народу, або їхня ізоляція.**

Наступником Цзян Цземіня став Ху Цзіньтао (胡錦濤): 15 листопада 2002 року – 15 листопада 2022 року.

Ху Цзіньтао (胡錦濤): наукова концепція розвитку

Створені механізми колективного управління дозволяли Цзян Цземіню залишатися впливовим політиком [29], бути задіяним у глобальних політичних процесах і фактично, не будучи при владі, насправді *бути владою*. Тому Ху Цзіньтао також формував аналогічні механізми, щоб після залишення поста Голови КНР залишатися і *бути владою*. Однак його наступник Сі Цзіньпін зробив належні висновки з такого «безвладдя» і поступово за часи свого правління ліквідував колективне управління і зосередив владу винятково у своїх руках, апогеєм чого стало його обрання головою КНР 14 березня 2013 року, а також Генеральним секретарем ЦК Комуністичної партії Китаю з 15 листопада 2012 року.

Фактично Сі не лише проголосив, а й реалізував проголошений ним курс у 2012 році на позбавлення від бюрократизму, під яким він вочевидь і розумів колективне управління, започатковане на системній основі Цзян Цземінем. Чи виправдає себе таке рішення – покажуть вже найближчі 5 років (2022 – 2027 рр.), але детальніше про це йтиметься в окремому підрозділі нашого дослідження, де аналізуватиметься сучасна політика Сі.

Цзян Цземінь зміцнював авторитет партії і всіляко підтримував наступність. Із часом він не виправдав певні надії міжнародних партнерів на кардинальні реформи економічної сфери, утім провів докорінні реформи щодо кримінально-правової політики.

Як особистість Ху демонстрував скромність і добродушність, що викликало симпатії у бідних верств населення.

Ху став одним із хрестоматійних прикладів приведення до влади *Ден Сяопіном*: коли він поступово отримував

політичні та необхідні стратегічні знання і навички, мислення та світогляд впродовж тривалого часу поза контекстом відкритої конкурентної боротьби. *Невизначеність* щодо наступника була лише в осередку КПК, у тому числі в Політбюро. Водночас *стратегія щодо невизначеності* для оточуючих, розроблена *Ден Сяопіном*, була блискавично реалізована. Таким чином сама управлінська парадигма Ху була сформована в рамках концепції *стратегічної невизначеності*, завдяки якій йому вдалося, будучи при владі, створюючи образ відсутності претензій на неї, стати владою [30].

Позитивом такого підходу є те, що роками формується висока професійна компетентність, відданість служіння народові, його корінним інтересам, а головне – стратегічна культура і стратегічне мислення – якості справжнього не лише політичного керівника, а передусім – політичного лідера великої нації, стратегічного архітектора – *стратіарха* [31, с. 206-207], високоінтелектуальної аналітичної політичної системи.

Безконфліктність передання влади, яка існувала в Китаї до жовтня 2022 року, забезпечували наступність стратегічного курсу КНР.

Більше того, при владі залишалася значна частина команди попередника:

- 1) *Цзян Цземіня* було обрано головою Центральної воєнної комісії, де Ху був одним із його заступників;
- 2) принцип потрійного представництва було включено в якості керівної ідеї до Статуту КПК, тож він став духовним вождем;
- 3) у складі Політбюро Постійного комітету КПК було чимало представників Ху, що мінімізувало можливість різкої зміни стратегічного курсу.

Таким чином, *стратегічна невизначеність* щодо передачі влади сформуvalа умови для гарантованої забезпеченої наступності політичного курсу і послугувала важливою умо-

вою безконфліктності передачі влади від лідерів «третього покоління» в особі Цзян Цземіня лідерам «четвертого покоління» в особі Ху Цзіньтао [29].

Висновки до підрозділу

Таким чином, аналіз геоісторичних передумов формування геостратегії Китаю, зокрема аналіз впровадження концепції стратегічної невизначеності, уможливили дійти певних проміжних висновків.

Мао Цзедун, розвиваючи ідеї *діалектичного матеріалізму* щодо діалектики як вчення про причини та умови тотожності протилежностей, боротьби взаємонесумісних протилежностей (викладено в конспекті книги Г.В.Ф. Гегеля «Наука логіки»), сформував онтологічні засади концепції ***стратегічної ясності***, в межах якої: виокремлюється одне головне протиріччя і формуються чіткі стратегії його розв'язання; проголошується необхідність перетворення країни на панування *нової* культури, формування освіченої та передової країни; розбудовується *нова* демократія як *новий* політичний лад, *нова* економіка як економіка *нової* демократії, *нова* культура як культура *нової* демократії.

Щодо правління Ден Сяопіна

Згідно з визначенням Ян Кайхуана, стратегію розвитку Ден Сяопіна можна поділити на: 1) «теорію розвитку», 2) «теорію стабільності»; 3) «практичну теорію» [24, с. 29; 32; 33].

Ден Сяопін визначав зміст та історичну місію китайських революцій ХХ ст. саме в якості передусім економічного розвитку Китаю (усунення бідності за допомогою звільнення продуктивних сил). Економічний розвиток інтерпретувався поза контекстом класової боротьби. Тому саме за часів Ден Сяопіна відбулось закладення вектора економічної могутності КНР.

Зміна цього вектора, прагнення політичних керівників п'ятого покоління вести ідеологічну боротьбу (фактично

класову) зі США призведе до недосягнення цілей і відсутності передумов для розбудови Китаю як економічного лідера світу.

Ден Сяопін виступав за необхідність *вільного мислення*, адже за іншого випадку, політика визначається суб'єктивізмом, ідеологія стає ідеалізмом та метафізикою, а зрештою – справжні цілі держави вже не можуть бути досягнені, оскільки по суті такими не є. На його думку, будь-які реформи покликані здійснити революцію проти системи, то *політика реформ і відкритості* полягає в розвитку соціалізму та продуктивних сил під консолідованим керівництвом партії. Відтак, чітко унаочнюється відсутність розмитих категорій як у мисленневих конструкціях політика, так і в його практичній діяльності. Саме за часів *Ден Сяопіна* модель СРСР зазнала нищівної критики, ба більше – було чітко передбачено його економічний крах.

За часів *Ден Сяопіна* у зовнішній політиці **не було місця стратегічній невизначеності**: політична номенклатура за часів *Ден Сяопіна* чітко розглядала СРСР як свого головного супротивника на міжнародній арені, а майбутнє пов'язувало із розвитком співробітництва зі США, конкретним прикладом стратегічної ясності стало підписання 1979 року комюніке, в якому було проголошено спільну позицію щодо «гегемонізму третіх країн», під якими, безумовно мався на увазі СРСР. Він виступав також за чіткий захист власних китайських інтересів, суверенітету і територіальної цілісності.

Більше того, підтвердженням вищезазначеній тезі є те, що за часів *Ден Сяопіна* керівництво Китаю відверто підтримувало терористичний режим в Камбоджі *Пол Пота*, а у 1979-му було здійснено одну з перших спроб застосування НОАК за межами країни, а саме – невдалий напад на В'єтнам. Це пояснювалося тим, що *Ден Сяопін* широко трактував поняття «*китайська нація*» – це набагато більше, ніж КНР; це всі етнічні китайці світу. Він не сподівався на те, що всі вони будуть підтримувати соціалістичний Китай,

але мав надію на те, що всі вони любитимуть свою сильну і квітучу батьківщину [24, с. 34; 34; 33].

Непересічна роль *Ден Сяопіна* полягала у тому, що йому вдалося відійти від політизації економіки, змусити політиків бути прагматичними і за допомогою численних теорій і концепцій (збудованих, між іншим, на ключових китайських *стратегемах*) спрямувати розвиток Китаю у потрібне для китайців русло.

Щодо Цзян Цземіня визнаємо, що знайшли обмаль свідчень навіть про натяки на застосування *стратегії невизначеності*.

Охарактеризувати стиль стратегічного мислення **Ху Цзіньтао** (кадрового бюрократа, обережної людини з досвідом) можна таким китайським прислів'ям: «Пташку, яка висовує голову, вбивають першою».

Відповідно формулюємо і певні критерії, які висувалися до лідера, провідника концепції стратегічної невизначеності:

- сильний керівник зі стратегічним мисленням;
- поспішність у справах реформування всередині країни;
- поміркованість у питаннях міжнародної політики;
- витриманість у реалізації власних замислів;
- довіра з боку попередників;
- прагматичність політичного курсу, його відповідність геостратегії.

Через особистісні риси, небажаність відверто хоч би з ким ворогувати, постійне та увиразнене пристосуванство, надмірна та показова лояльність до попередників та вищого керівництва, а також аналіз політичних дій на міжнародній арені можемо стверджувати, що **Ху Цзіньтао заклав міцні підвалини до початку реалізації концепції стратегічної невизначеності**.

Проявами, що свідчать на користь нашої позиції, були:

- баланс між двома антагоністичними силами: *правими* (відкритість, ринкові реформи, економічний розвиток

- за допомогою залучення інвестицій) та *лівими* (закритість суспільства, розрахунок на власні сили, традиційність, субсидії бідним) зсередини країни;
- два складники внутрішньополітичного курсу: продовження економічних реформ і збереження традиційної політики КПК;
  - здійснення економічної лібералізації разом із збереженням жорсткого соціального контролю, цензури і контролем інтернету;
  - відмова від західного зразка економічних реформ, пов'язана із використанням західного зразка щодо реформи кримінально-правової політики;
  - ззовні виявляючи прихильність до бідних, фактично балансував між зростаючим дисбалансом між бідними та багатими;
  - артикулюючи себе реформатором, водночас проводив заходи щодо зміцнення наступності влади, зміцнення колективного управління й авторитету партії;
  - у зовнішній політиці проведення поміркованого курсу: збереження відносин зі США у поєднанні зі зближенням із ЄС, Венесуелою, Іраном, Канадою, Австралією.

Після *Ху Цзіньтао* із приходом *Сі Цзіньпіна*, концепція **стратегічної невизначеності** набула широкого розповсюдження, цілі щодо становлення економікою номер один в реальності досягнуто не було, натомість відбулась загрозлива мілітаризація, загострення відносин між світовими центрами силами, а також відгородження КНР від вирішення та впливу на московський режим з метою припинення варварської війни.

Якщо звернутися до причин розпаду *Ханьської династії*, то слід враховувати традиційне уявлення китайців про безперервний рух від об'єднання до роздробленості і потім знову об'єднання і порядку. Історія рухається замкненим колом, вона подібна природі, в якій відбувається постійний процес зміни розквіту і змарнування, смерті і нового народ-

ження. Досягнувши апогею у своєму розвитку, кожне явище переходить у свою протилежність: найвища радість як і найвищий розквіт, змінюються журбою і горем, але на зміну відчайдушному горю знову приходиться радість [17, с. 9-10].

Ідеологія КПК складається з двох компонентів – це «**теорія**» (理论 *lilun*), яка складається з універсальних істин марксизму-ленінізму та «**думка**» (思想 *sixiang*), яка реалізує конкретну політику певного покоління керівників КНР [24, с. 34].

Саме ці принципи і покладено в основу авторського алгоритму наступного дослідження політичного змісту концепції ***стратегічної невизначеності КНР***.

1.2 Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності КНР

Коли невизначеність занадто висока, жодна стратегія не буде виграною

懸念

У сучасних глобалізаційних умовах трансформації не лише політичних, а й економічних систем, формування нових засад світового порядку, нестійкості інституційних систем та поінколи їх неспроможності де-факто зберігати суверенну владу, особливої уваги набуває потреба у правильному виборі ефективних геостратегій та стратегічних концепцій розвитку національних держав.

Творення сучасної геостратегії як наукової теорії передбачає розроблення власних стратегічних імперативів, які мають втілюватися в рамках цілісних стратегічних концепцій. Політичне булькотіння, хитання від однієї політичної системи координат до іншої, відсутність справжньої стратегії як політичної ідеології націотворення зумовлюють потребу у зверненні до методологічних засад формування даних стратегічних концепцій.

У рамках геостратегії як політико-безпекової практики сучасної Української Держави постало актуальне завдання: відійти від догматичної інтерпретації стратегічних концепцій лише в якості інструментів вирішення насправді тактичних та операціональних завдань, а головне: не пов'язаних із концепціями попередників. У рамках геостратегії як теорії, пропонується розвивати власну

геостратегію як системну теорію розвитку національної ідентичності та державницької нації на засадах ключових корінних національних інтересів у рамках Української Держави.

Операціоналізація даної теорії має відбуватися в рамках окремих стратегій як ключового інструментарію політико-безпекової практики, заснованих на численних національних традиціях право-, безпеко- і державотворення. Однією з таких стратегій для розгляду виступає **стратегічна невизначеність**. Адже нестійкому і нестаціонарному світу дана концепція може корелювати найбільше.

Багатоплановість обраної для дослідження теми зумовлює звернення до низки методологічних аспектів, зокрема політологічних досліджень науковців з Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: *О.В. Скрипнюка, В.П. Горбатенка, О.М. Костенка, І.О. Кресіної, Ю.І. Римаренка, В.Ф. Сіренка*.

Вагомою джерельною базою виступали синологічні дослідження, які були поділені нами на кілька підгруп. До першої підгрупи увійшли окремі інформаційні фрагменти, які можна було намітити у незаангажованих авторів Інституту сходознавства НАН України [35].

Інший пласт склали публікації авторів Української асоціації китаєзнавців: *О.В. Богомолов, О.Б. Бубенок, Є.В. Гобова, А.З. Гончарук, В.О. Кіктенко, О.А. Коваль, Ю.М. Кочубей, С.А. Кошовий, О.С. Мавріна, В.А. Мусійчук, І.В. Отрощенко, Д.А. Радівілов, М.О. Тарасенко, О.О. Хамрай* [36; 37; 38; 39]. Окремо відмічаємо ґрунтовний рівень дослідженості китаєзнавчих досліджень в монографії *Віктора Олексійовича Кіктенка* [40; 41]. Ще один пласт склали політичні синологічні дослідження [42; 43; 44; 45; 46; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53].

Важливе місце серед публікацій посідають стратегічні дослідження, в рамках яких автори формують підвалини для розуміння адаптивності різноманітних стратегічних концепцій до сучасних політичних трансформаційних змін:

М.В. Буроменський, В.П. Горбулін, Д.В. Дубов, Є.А. Макаренко, М.А. Ожеван, Є.В. Перегуда, Н.О. Піпченко.

Звичайно, що маститою базою виступив масив знань наукової школи – **професора В. А. Ліпкана** – в рамках якої ще з 2000 року ґрунтовно розроблялися різноманітні питання стратегічного характеру такими авторами, як:

- 1) *Г.Ю. Зубко* – стратегія державної інфраструктурної політики [54; 55];
- 2) *І.В. Діордіца* – стратегія кібербезпекової політики [56; 57; 58];
- 3) *О.А. Мандзюк* – стратегія аналітичної діяльності [59];
- 4) *І.М. Сопілко, О.В. Ільїна, В.О. Кір'ян* – стратегія розвитку інформаційного суспільства [60];
- 5) *Ю.Є. Максименко, О.В. Шепета, О.В. Стоєцький, В.М. Желіховський* – стратегія інформаційної безпеки [61; 62; 63; 64; 65];
- 6) *М.І. Дімчогло, В.А. Залізник, П.Є. Матвієнко, Л.І. Руднік (Капінус), К.Г. Татарнікова, К.П. Череповський* – розвиток стратегічної правотворчості в інформаційній сфері [66; 67; 68; 69];
- 7) *В.Ю. Баскаков, О.В. Логінов* – стратегія інформаційної політики [70; 71; 72];
- 8) *А.М. Лобода* – стратегія правової безпеки [73];
- 9) *В.Ф. Антипенко* – стратегія розвитку міжнародних відносин [74];
- 10) *І.М. Рижов, В.В. Майоров* – стратегія боротьби з тероризмом [75; 76; 77; 78; 79];
- 11) *В.Г. Фатхутдінов, В.М. Вац, О.В. Кушнір, О.О. Ткаченко* – стратегія формування державної і внутрішньої безпеки [80; 81; 82; 83; 84];
- 12) *І.І. Троханенко, В.Ю. Кобринський* – стратегія формування контрольної влади [82; 85];
- 13) *Є.Є. Бамбізов, Є.Ф. Збінський, В.Я Політило* – стратегічні функції держави [86];

- 14) О.О.Дьоміна, М.Ю.Довгань, О.Г.Мовчун, Н.Ю.Баланюк – правові засади розвитку системи державного управління тощо [87; 88; 89].

Однак окреме вивчення концепції стратегічної невизначеності її політичного виміру на сучасному етапі не висвітлено на достатньому науковому рівні. Більше того, нами закладається науковий тренд щодо необхідності детального з'ясування змісту окремих стратегій або ж концепцій стратегій як політичних інструментів геостратегії. Оскільки здебільшого китайську модель зовнішньої політики аналізують крізь китайські стратегами, наш підхід виділяється науковою новизною.

Теоретична концепція стратегічної невизначеності

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено розвитку концепції теорії геостратегії [90], складовим компонентом якої є формування концептуального ядра окремих стратегій, реалізація яких виступає у вигляді реалізованого *геостратегічного сценарію* [91, с. 210]. Викладене нижче є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній аналізуються конкретні приклади даної стратегії, зокрема з боку Китаю, формуються висновки, які мають стати корисними для формування геостратегії сучасної Української Держави.

Мета підрозділу полягає у визначенні змісту концепції ***стратегічної невизначеності Китаю*** через поступове дослідження: 1) визначено історичні передумови застосування концепції стратегічної невизначеності в КНР; 2) сформовано сучасний зміст даної концепції; 3) надано сучасні форми її прояву; 4) сформовано засади дослідження нової концепції стратегічної ясності.

Світ вступає до нової епохи *мілітарного дискурсу*. Безпекознавча парадигма, яку розвиває один із авторів цього дослідження (професор В.А. Ліпкан) вже понад два десятиліття, передбачала безпекоренесанс: «Закономірний

процес відродження інтересу до безпеки, обумовлений низкою об'єктивних і суб'єктивних, загально-цивілізаційних та специфічних чинників, які визначають швидкість, спрямованість, глибину та характер процесів у сфері безпеки» [1, с. 180-181].

Одіозність і метаморфози політичних суб'єктів, які прикриваються урізноманітненими різногатунковими рішеннями під виглядом «стратегій», наближають світ до сумних деструктивних та монструозних рішень в рамках так званого Великого перезавантаження.

Сучасна політика перетворилася із мистецтва управління на ремісництво з реваншизму геоісторичних суб'єктів, впровадження умодернених форм неоекономіки у формах: провадження штучного інтелекту та роботів-гуманоїдів до політико-економічного життя, бандитизму та рейдерства, поглинання, варварства, геноциду, збагачення обраних, геоісторичних маніпуляцій спеціальних служб і конспірологічних структур, змащені духом меркантилізму під приводом ідей «добра і гуманізму», демократії і прав людини.

На жаль, в практичній площині українського геостратегічного ландшафту, починаючи з правління *В. Ющенка*, були впроваджені хибні *ідеї демілітаризації*, волюнтаристської інтерпретації засад формування громадянського суспільства, що врешті-решт призвели до зворотного ефекту: атомізації інституційної системи, втрати неї у безпековій сфері стратегічних властивостей, кримінократії, втрати контролю держави над стратегічною інфраструктурою [54].

Воднораз свого часу в рамках націобезпекознавства *професором В.А. Ліпканом* були поставлені завдання із вироблення **геостратегії** як альтернативної стосовно геополітики системи знань [2] щодо розвитку та дій політичних суб'єктів в умовах нестаціонарності [3] і функціонування складноструктурованих трансформацій геостратегічного ландшафту.

Концепції геополітики дедалі глибше дискредитують себе, все більше унаочнюючи свій антилюдський та антигуманістичний характер, спотворену мілітаризовану версію політичного реалізму, що чітко подано та логічно упорядковано в чисельних працях представників *школи критичної геополітики* [4; 5; 6; 7].

Однією із суттєвих стратегій реалізації такої політики стала концепція **стратегічної невизначеності** (戰略模糊).

Стратегічна невизначеність (*strategic ambiguity* / 戰略模糊) – 1) прихована стратегія впливу на власне стратегічне позиціонування; 2) адаптивна стратегія збереження власної ідентичності, вираження своєї місії та реалізації стратегічних цілей за умови прийняття змін в рамках реалізації адаптивних секторальних стратегій.

Формами прояву стратегічної невизначеності виступають:

- 1) дискредитація базових принципів функціонування світової архітектури безпеки;
- 2) поєднання амбітності з амбівалентністю;
- 3) артикульовано не визначене ставлення до певних аспектів зовнішньої політики, тлумачення тих чи інших явищ по-різному, але головне – відверто лише на свою користь і за для власної вигоди;
- 4) відсутність зовнішньо ідентифікованого послідовного прагматизму і непрогнозованість поведінки і напрямів діяльності [92];
- 5) опертя зовнішньої політики не на стійкі цінності, а не змінювану обстановку та максимальне прилаштування до неї з метою отримання власної вигоди та пожадливості;
- 6) дипломатична активність та публічна дипломатія в цілому, засновані на непередбачуваності [93; 94];
- 7) іманентна суперечливість відносин із оточуючими суб'єктами аж до суперництва та ворогування;

- 8) обмеження відносин конкретним колом цих відносин, за рамками яких відносини із цим самим суб'єктом можуть бути іншими;
- 9) відсутність чіткої операціоналізації поняттями «союзник», «партнер», «суб'єкт взаємодії», «політичний актор» із відповідними політичними стратегіями щодо кожного з цих понять;
- 10) баланс між уявленнями про себе і сприйняттям оточуючими;
- 11) надавання ясності та прозорості своїй стратегії, навіть якщо не можна запропонувати певність.

На сучасному етапі розвитку, найбільш увиразнено дана концепція імплементована в політичну діяльність двох країн: **Туреччини до моменту землетрусу 6 лютого 2023 року** (з одного боку: союз із НАТО, проте конфлікт із Грецією, яка є теж членом НАТО; солідарність з Україною, продаж Байрактарів, натомість кардинальне збільшення торговельного обігу з Росією; захоплення частини території суверенної держави Сирії, на якій компактно проживають курди, поєднана із підтримкою економічних зв'язків із Росією, водночас підтримка Азербайджану у війні проти Вірменії, яка підтримує Іран і на словах Росія) та **Китаю**.

У рамках цього підрозділу будуть проаналізовані прояви такої концепції з боку **КНР на сучасному етапі – правління п'ятого покоління китайського керівництва на чолі із Сі Цзіньпіном**.

У Китаї з моменту його офіційного утворення як держави – 1 листопада 1949 року – зберігалася до жовтня 2022 року традиційна форма приходу і відходу від влади, її передання на основі певних парадигмальних канонів. Кожна політична сила, яка приходила до влади, асоціювалася і представляла певний світогляд конкретного покоління політиків та управлінців, які мали власну теоретичну систему та методологічний інструментарій формування та удоско-

налення наявної політичної системи та її інститутів, політичних відносин.

Кожне покоління мало власне бачення шляхів розвитку Китаю, а також тих союзників і партнерів, які мали б Китаю допомагати. Так, якщо політична номенклатура за часів *Ден Сяопіна* чітко розглядала СРСР як свого головного супротивника на міжнародній арені, а майбутнє пов'язувала із розвитком співробітництва зі США, то п'яте покоління на чолі із *Сі Цзіньпіном*, фактично вступило у відкриту та неприховану не лише економічну, а й політичну, фактично – *стратегічну конфронтацію*, одним із варіантів якої може бути військовий збройний конфлікт, а у більш глобальному плані – **Третя світова війна**.

Узвичасно заведено виокремлювати *п'ять поколінь керівників КНР*, кожне з них так чи інакше доклало зусиль до реалізації стратегічної невизначеності, її унаочнення крізь різноманітні політичні інститути та процеси. Діяльність кожного покоління заслуговує на окреме вивчення.

Але найбільшого розквіту дана стратегічна концепція набула саме за часів правління п'ятого покоління. З огляду на осяжність дослідження, у цьому підрозділі, предметом виступатиме сучасна політика п'ятого покоління на чолі із *Сі Цзіньпіном* [12].

Роль Сі Цзіньпіна у реалізації концепції стратегічної невизначеності

Безперечно, *Сі Цзіньпін* увійде в історію як один із найсильніших лідерів, який зміг вирішити чимало стратегічних завдань, які в минулі роки лише порушувалися, але через барк політичної волі, корупцію, клановість не були досягнуті.

Межі дослідження і предмет визначені аналізом тих фрагментів діяльності лідера, які так чи інак формують наше уявлення про керівну стратегію – **стратегічну невизначеність**.

Саме тому слід звернутися до першоджерела: монументальної праці *Сі Цзіньпіна* «Про державне управління», яке було видано багатьма мовами, на жаль, українською його перекладено не було [95], тож звернімося до російськомовної версії, яку було перекладено і надруковано в Китаї і люб'язно надано авторам цього дослідження в рамках реалізації стратегічних комунікацій, зокрема, *культурної дипломатії*.

Зазначимо, що формування концепції державного управління є притаманним майже для кожного покоління китайських керівників, але так само, як і опис системи державного управління не вміщується в рамки конкретних прізвищ, а передусім ілюструється в горизонтах поколінь, чим наперед увиразнюється яскраво виражена колективна система управління, наступність і збереження курсу на **побудову соціалістичної держави із китайською специфікою**. Кожне покоління управлінців закладає нову віху в філософію китайського ренесансу, а головне – вона закладається в унісон зі світовими трендами до розвитку і рухом часу.

І у цьому філософському розвою непересічне значення посідає концепція *Сі Цзіньпіна*, яка становить ідейний ривок в унісоні з рухом часу, конкретне керівництво до дій для отримання перемоги на вирішальному етапі побудови суспільства середнього достатку, дає імпульс для переходу до другого етапу будівництва соціалістичної модернізованої держави і здійснення великого відродження китайської нації.

Визначальним є акцентування на **духовній сутності ідеї** соціалізму з китайською специфікою нової епохи. Отже, Китай самостійно формує для себе ті теоретичні системи, в рамках яких генерується загальний стратегічний зміст функціонування та параметри розвитку китайської нації в рамках єдиної держави – КНР; а покоління тих чи інших управлінців можуть змінювати лише вектори застосування тих чи інших інструментів, втім не змінюючи головну і стратегічну визначальну мету розвитку великого Китаю.

Варто наголосити на цьому з тією метою, щоб продемонструвати: для Китаю є чужими будь-які концепції геополітики, оскільки вони написані не китайцями і не для китайців, таким чином: китайців вони не стосуються.

Китай сам для себе пише концепції, сам виробляє їх відповідно до власних стратегічних та пріоритетних національних інтересів, а також реалізовує їх незалежно і поза контекстом будь-яких інших візій чи то в рамках геополітичних, чи то в рамках інших теоретичних систем, написаних НЕ китайцями. Адже є теорія і є думки, причому думки китайців, інші (на практиці) – не беруться в розрахунок, навіть коли відбуваються заклики *Сі* до вивчення «корисного досвіду».

Більше того, важливим у цьому аспекті є дослідження *Деніела Бела*, який надає модель виправлення недоліків **політичної меритократії** без введення електоральної демократії [96, с. 116-182] з урахуванням специфіки Китаю, що може бути в подальшому також використано і при побудові нової системи державного управління в оновленій Українській Державі після перемоги над Росією на українських умовах.

Щодо *Сі Цзіньпіна*, то під час його приходу до влади у 2012 році чимало експертів припустились стратегічної помилки, даючи йому характеристику як продовжувача та наступника, боронителя традицій колективного управління і наступника *Ху Цзіньтао* [97]. Ця помилка, так само як і стратегічний прорахунок західних аналітиків щодо часових можливостей спротиву Української Держави варварській війні Росії, є наслідком застосування лінійних парадигм, штучного інтелекту та технократичного підходу при моделювання соціально-економічних та політичних процесів в умовах невизначеності та трансформації основних компонентів політичної системи за умови збереження її стійкості.

Натомість у своєму виступі майбутній лідер керівництва КНР п'ятого покоління акцентував, що бажає *покінчити* із

формалізмом та бюрократією, тобто фактично він артикулював повну протилежність колишньому президенту Ху Цзіньтао, який зберігав традиції колективного управління, маневруючи вектором стратегічної невизначеності, зміг залучити величезні інвестиції до китайської економіки, акцентуючи на геоekonomіці, лишаючи осторонь політичні гарантії збереження безконфліктного геостратегічного курсу КНР.

Зрештою – 22 жовтня 2022 року – *Сі Цзіньпін* чітко продемонстрував під час проведення XX з'їзду КПК [98], хто є політичним лідером країни: за його наказом показово вивели під руки колишнього попередника *Сі – Ху Цзіньтао*, тим самим продемонструвавши і давши чіткий однозначний сигнал усім тим, хто сумнівався у здатності *Сі* побороти корупцію і старі партійні схеми, які були неминучим наслідком колективного управління.

Відтак, в наступництво і спадок *Сі* дісталися не лише управлінський апарат, а й передусім ті методологічні засади, колективні матриці управління, якими тривало послуговувалися попередні покоління управлінців у КНР.

Тож розгляньмо конкретні прояви стратегічної невизначеності за часів *Сі Цзіньпіна*.

Прояви концепції стратегічної невизначеності з боку КНР

З одного боку, влада Китаю проголошує **принцип «неподільності безпеки»** (全的不可分割性) і «поваги до суверенітету і територіальної цілісності». Це знаходить свій вияв при формуванні питань щодо належності Тайваню, інших територій: Гонконгу, Макао, ділянок Південнокитайського моря, прикордонних ділянок із Індією. Тобто Китай хоче до себе поваги **його** суверенітету і **його** розуміння неподільності безпеки.

А з іншого боку, в міжнародному вимірі, Китай жодним чином не засуджує Росію за варварську війну, віковичний продовжуваний геноцид українського народу, зброй-

ну агресію, анексію, державний терор, зміщуючи акцент з **оцінки безпосередніх дій Росії, фактів, доказів** тощо на **власну інтерпретацію оцінки контексту подій**, посилаючись на начебто «історичний» контекст. Джерела формування цього історичного контексту у китайського керівництва нам невідомі. Переконані, що Інститут національної пам'яті та інші фахові спеціалісти та установи могли б на запит китайського керівництва надати вичерпну інформацію щодо справжньої історії нашої держави, а не версії фрагмента нашої історії у хворій інтерпретації російських «дослідників» та політичних ораторів.

Переконані, що даний «контекст» було узято з російських джерел, ідеї озвучені впливовим політиком *Лі Кецяном* (李克强) здебільшого перегукуються із виступом *Путіна* і його «програмною статтею» про начебто «*єдність українців і росіян*». Чим наперед порушено об'єктивність розуміння та цілісність картини справжніх історичних взаємин української державної нації з одного боку, з населенням, що контролюється московським режимом і проживає на відповідній території та мають назву «росіяни» – з іншого.

До того ж, у своїй доповіді про нову еру Китаю та возз'єднання із Тайванем (台湾问题与新时代中国统一事业) Китай чітко та послідовно спирається на **власне трактування та небеззаперечну інтерпретацію власного бачення** історії, акцентуючи, що «Тайвань належить Китаю з давніх-давен» (台湾自古属于中国的历史经纬清晰). Водночас сучасне китайське керівництво п'ятого покоління не враховує віковичної історії Української Держави, фактично підтримуючи міфологеми про її несамостійність і належність до геостратегічного простору Росії. Хоча історично український геостратегічний простір і автохтонна українська нація мають тисячолітню історію ще до народження Христа і впровадження християнства.

Але ж можна зауважити: якщо виходити офіційно та прагматично, не враховуючи циклічності періодів однос-

ті та розпаду китайської цивілізації, форм реінтеграції спеціальних адміністративних районів, тобто *життєвого циклу* китайського політичного організму [99, с. 76], то офіційно Китайська Народна Республіка заснована 1 листопада 1949 року – час, коли **Україна як держава вже користувалася 239 років власною першою у світі писаною Конституцією Пилипа Орлика**. Це є засвідченим фактом, докази цього містяться в різноманітних поважних іноземних інституціях.

Тож повага не лише до власної історії, а й до історії, в тому числі України, відкриває нові рівноправні шляхи для КНР в глобалізованому світі.

Подальший прояв стратегічної невизначеності. З одного боку, Китай проголошує *мирне возз'єднання* із Тайванем (的光明前景), а з іншого – жодним чином не реагує на знищення українства, вбивства дітей, цивільного населення та загалом деінфраструктуризацію країни [100; 101]. Більш того, в останніх промовах на початку 2023 року лідер КНР відмовився надати зобов'язання щодо незастосування сили до Тайваню у разі його спротиву щодо приєднання до материкового Китаю.

Наступне. 5 листопада 2022 року на відкритті 5-го Китайського міжнародного імпортного ЕКСПО *Сі Цзіньпін* звернув увагу на спільну побудову відкритого та процвітаючого майбуття через розширення відкритості і створення на місткому китайському ринку широких можливостей для усього світу, формування нової архітекτονіки розвитку, майданчику розширення відкритості на високому рівні і досягне для усього світу суспільне благо [102].

Утім, дії Росії категорично суперечать стратегічній візії *Сі Цзіньпіна* щодо відкритості, тож схвалення або замовчування об'єктивної оцінки Китаєм війни РФ проти Української Держави сприяє продовженню функціонування політичного режиму РФ, його підживлення економічною взаємодією з КНР, водночас суттєво впливає на всі світові політичні сис-

теми і унеможливило реалізацію КНР концепції відкритості: війна та вбивства ніколи не сприяли свободі та відкритості, спонсорування агресора завжди виступає прихованою формою захоплення агресії. Так, наприклад, за даними голови ЦРУ, які він оприлюднив 23 лютого 2023 року, Китай готовий виготовляти дрони-камікадзе для війни Росії проти України [103]. Аналогічні дані також були оприлюднені і німецькою розвідувальною спільнотою, згідно з якими імовірним є проведення з боку РФ перемовин з китайською компанією Xi'an Bingo Intelligent Aviation Technology щодо закупівлі 100 ударних безпілотників ZT-180. Партію можуть передати вже навесні 2023 року.

Горе тій країні, в якій правителі плутають шлях війни і шлях миру (條路): *шлях миру* – це шлях торгівлі, розчинених воріт і відкритих кордонів, прямих іноземних інвестицій та туризму, шлях золота; *шлях війни* – шлях дисципліни, відмови від вигоди, тотальний контроль населення, шлях затягнутих пасків і повішених шпигунів, бойових кораблів, шлях пороху та заліза [9, с. 20-21].

Адже прагнення до глобального лідерства КНР – це глобальна відповідальність КНР, тому його лідерам головне – не помилитись із обранням правильного для усього світу, а не лише для Китаю, шляху.

Не можна бути відкритим для усього світу лише для власної вигоди і пожадливості.

Користь має бути взаємною, а відкритість взаємовигідною. Артикуляція Китаєм себе в якості глобального лідера зумовлює зміну власного ставлення до розв'язання суперечливих безпекових та глобальних проблем: **від звичних закликів** «до миру», «мирного вирішення проблем», «замовчування війни», називання війни в Україні «конфліктом» тощо, **до активних дій**.

За іншого випадку, відповідно до китайського прислів'я: **«З собакою, що все життя на ланцюгу просидів, полювати не ходять»** (他們不會帶著一條一輩子都被鎖鏈拴著的狗去打獵。).

Тож Українська Держава разом із КНР готова до нової ролі в побудові нової системи світопорядку та інтеграції *стратегічних автономій* [104, с. 163] в нову сингулярність.

Ще один прояв стратегічної невизначеності. Китай прагне отримувати українську кукурудзу, однак замість впливу на московський режим, який, окрім визначеного вище, зухвало грабує Українську Державу, зокрема краде пшеницю та кукурудзу, КНР веде заздальгідь складнореалізовані перемовини з Бразилією, в якій панує політична турбулентність, наперед усвідомлюючи, що подорожчання ф'ючерсів у США та нікуди не зниклі фітосанітарні проблеми на додаток із приходом до влади у 2023 році нового президента *Луїза Інасіу Лула да Сілва*, фактично унеможливають рівноцінну заміну української кукурудзи.

На нашу думку, важливою для сучасного Китаю має виступати **концепція стратегічної ясності**, яка надасть можливість, не змінюючи проголошеного курсу, цінностей, корегуючи лише інструментарій та *політичну готовність* [105] до практичних дій і дієвої зміни геостратегічного ландшафту зберегти власну ідентичність та геоекономічний імпульс розвитку.

Китай має не лише думати про себе ширше, а й діяти ширше. Лише думками ситий не станеш. Майбутнє належить тим, хто **діє широко**, а не *лише мислить* горизонтами розвитку. Знаходження правильного балансу між внутрішніми інтересами, користю і взаємною вигодою, на яку постійно посилаються китайські посадовці, з глобальною роллю активного суб'єкта (актора) і стратегічного світового архітектора є шляхом для реалізації статусу КНР як стратегічного лідера XXI століття.

Висновки до підрозділу

На підставі авторської моделі геостратегії [54, с. 853-856] аналізуються **концепція стратегічної невизначеності** та її сучасні прояви на прикладі Китаю крізь призму сучасних

політичних тенденцій, структури політичної комунікації та політичних відносин, політичних інтересів і політичної діяльності, які синергетично впливають на її зміст та форми прояву.

Нами масштабовано і послідовно продовжується ключова авторська ідея щодо чіткого **відділення геостратегії як окремої від геополітики теорії**.

Через суто політологічні позиції ілюструється розбіжність трактування розуміння «*стратегічної невизначеності*». Відповідно, подано визначення поняття, сучасні форми прояву, а також сформульовані висновки щодо ефективності застосування даної стратегії з боку Китаю за умови його практичного прагнення до світового лідерства, мілітаризації міжнародних відносин та демонстрація можливості забезпечення власних амбіцій зброєю. Висновується про хибність даної концепції з боку Китаю за умови його прагнення до збільшення власної ролі в якості активного актора та архітектора нового світового порядку та світового домінування в контексті Великого перезавантаження.

Сформовано наукове завдання щодо окремого дослідження нової концепції *стратегічної ясності*.

На даному шляху дороговказом для КНР може виступати сильна та дієва *стратегія ідентичності*:

- як позиціонує себе Китай,
- що він для цього готовий змінити зсередини себе,
- що він може дати іншим для спільного розвитку і солідарної користі.

У рамках даної стратегії **Китай має узяти на себе зобов'язання**, а не лише «*закликати*» інших щось робити чи не робити. Китай має думати про можливість не тільки свої і лише свою вигоду і користь (в рамках стратегії невизначеності – 懸念), а створювати реальні, а не декларативні можливості та механізми для інших держав, про що, до речі, наголосив *Сі Цзіньпін*, виступаючи 5 листопада 2022 року на відкритті виставки ЕКСПО.

Сучасний зміст концепції стратегічної невизначеності має історичні коріння, адже безпосередньо *невизначеність* (懸念) має змістом відсутність сенсу турбуватися про стратегію, адже жодна з них не буде вигранною й не передбачить усіх варіантів розвитку подій, тому потрібно звернутися до себе, своєї країни, й не дивитись на північ і південь, схід і захід [9, с. 27; 10].

Якщо Китай і надалі продовжуватиме таку політику, то світ і політичні інститути світу і надалі сприйматимуть КНР так само і через роки, позбавляючи його точок зростання і трансформації сприйняття. Адже досі світ не має прикладів активної участі КНР у конкретному та результативному розв'язанні глобальних безпекових проблем, в тому числі воєнних конфліктів, результативної діяльності у сфері міжнародних відносин поза межами території КНР.

Для нового сприйняття потрібні:

- 1) *нові дії*, а не нові слова;
- 2) *стратегічна політика*, а не постійні повчання інших;
- 3) *власна зрозуміла геостратегія*, а не підігрування іншим задля власної тимчасової користі;
- 4) адекватне сприйняття не лише власної історичної спадщини та величі, а й інших держав, зокрема Української Держави та автохтонної націотворчої державної Української нації та її багатотисячолітньої культури.

Реальна, а не декларована зміна статусу КНР як глобального лідера потребує реальної та практичної зміни стратегічних концепцій, а не лише проголошення з партійних трибун про зміни.

Питання в лідері: **що вибере Сі**. Чи то примарну геостратегічну велич, чи то сталий економічний розвиток і досягнення запланованих економічних цілей для власного населення і держави в цілому. Сі Цзіньпін дуже заздрий на лестощі, він дуже позитивно та палко реагує на позитивні та схвальні оцінки проголошених Пропозицій. Тому це має

бути враховано МЗС України для будови дальшої стратегії комунікації Української Держави з Китаєм.

Утаємничений зміст концепції стратегічної невизначеності полягає у формуванні передумов для помилкового домислювання або недомовленості, за рахунок чого Китай отримує:

- навмисну недомовленість, яка формує можливості для маніпуляцій та інтерпретацій, трактування тих чи інших слів, позицій, дій у вигідному Китаї руслі;

- помилкове домислювання з боку інших суб'єктів, яке може трактуватися як невірним розумінням позиції Китаю.

За рахунок цих двох чинників у об'єкта маніпуляцій складається враження про власну винуватість внаслідок того, що він не так зрозумів, не так почув, не так сприйняв тощо.

Відтак, переконані, що концепція стратегічної невизначеності має бути трансформована на концепцію **стратегічної ясності** та **національної ідентичності**. Зміст якої, з урахуванням творення модерної геостратегії Української Держави, і стане наступним етапом нашого дослідження.

1.3 Політичний зміст концепції стратегічної ясності КНР

Золота цикада скидає свою шкірку
金蟬脫殼

Головним висновком, який сформульовано вище став той, що **концепція стратегічної невизначеності** не відповідає геостратегічному статусу КНР і має бути трансформована на концепцію **стратегічної ясності**. Зміст якої, з урахуванням творення модерної геостратегії Української Держави, і є предметом цього підрозділу.

Обрання нами терміну «ясність» щодо позначення стратегічної концепції зумовлено його прямим етимологічним значенням:

- 1) чіткий, виразний;
- 2) який не потребує пояснень; простий, зрозумілий;
- 3) розсудливий, розумний;
- 4) логічний, переконливий, чіткий;
- 5) цілком очевидний, який не викликає будь-яких сумнівів у чому-небудь.

Наголос у дослідженнях українсько-китайських взаємин має робитися на майбутнє, спиратися на стратегічні національні цінності Української Держави і Китайської Народної Республіки. Аналізувати лише сучасний стан, тим більше, послуговуючись чужими маніпуляціями та дезінформаційними матеріалами щодо підміни сутності та призначення тих чи інших геоісторичних суб'єктів, означає тривало зупинитись на одному місці, і врешті-решт пасти задніх щодо глобальних тенденцій розвитку інших прогресивних спільнот, втратити вектор руху до шляху процвітання і розвитку усього світу.

Китайське прислів'я стверджує: «Живи, зберігаючи спокій. Весна прийде, а квіти розпустяться самі». Це означає, що як Українська Держава, так і Китайська Народна Республіка мають рухатися власними шляхами відкритості, добра, справедливості, самобутнього національного розвитку, спираючись на власну велику історію, зберігаючи упевнений і непохитний спокій, і разом стати визначальною геостратегічною системою майбутнього на засадах синергії стратегій конвергенції та дивергенції, забезпечуючи як власні стратегічні національні інтереси, так і партнерів у різних регіонах світу.

Роль Української Держави і КНР у світі є непересічною: більшість так званих «холодних війн» (а інколи і реальних війн) так чи інакше заторкують стратегічні національні інтереси цих країн, які є ключовими для архітектури безпеки усього світу. Вагомість китайського підходу, на думку экс-прем'єр-міністра *Юкіо Хатоями*, полягає в тому, що Китай ухвалив правильний підхід, відстоюючи модель розвитку, яка відповідає його власним національним умовам і адаптується до тенденцій часу [106].

Еволюцію підходів до формування стратегічної ясності можна чітко простежити, докладно вивчаючи зміст методології управління кожного покоління управлінців.

Узвичаєно прийнято виділяти п'ять поколінь керівників КНР [12]. Цікавими з історичного погляду виступають ідеї *Мао Цзедуна*, які з екстраполяцією на сучасність буде проаналізовано в контексті предмета дослідження.

Мао Цзедун (毛澤東) є розробником **теорії «нової демократії» та вчення про будову соціалізму**.

«Відсутність ясності призводить до ревізйонізму», – говорив *Мао Цзедун* [14, с. 432]. Віце-прем'єр КНР у 1976 році *Чжан Чуньцяо* у відомій свого часу статті «Про всебічну диктатуру над буржуазією» зазначав: «чорне повітря, може отруїти лідерів партії, забивши їм голову ідеями щодо *пожадливості та вигоди*, які вони не вважають ганьбою, а навпаки:

справою честі, вони дивляться на себе як на товар, щоб продати себе найдорожче» [107, с. 444].

Отже, Мао, розвиваючи ідеї діалектики як вчення про причини та умови тотожності протилежностей, боротьби взаємовиключаючих протилежностей (викладені в конспекті книги *Г.В.Ф. Гегеля* «Наука логіки»), формує **онтологічні засади концепції стратегічної ясності**, в рамках якої:

- 1) виокремлюється одне головне протиріччя і формуються чіткі стратегії його розв'язання;
- 2) проголошується необхідність у пануванні *нової* культури, формування освіченої та передової країни;
- 3) розбудовується *нова* демократія як *новий* політичний лад, *нова* економіка, як економіка *нової* демократії, *нова* культура як культура *нової* демократії.

За часів правління *другого покоління* на чолі з *Ден Сяопіном* у зовнішній політиці **не було місця стратегічній невизначеності**: політична номенклатура за часів *Ден Сяопіна* чітко розглядала СРСР як свого головного супротивника на міжнародній арені, а майбутнє пов'язувало із розвитком співробітництва зі США. Конкретним **прикладом стратегічної ясності** стало підписання у 1979 році комюніке, в якому було проголошено спільну позицію щодо «гегемонізму трьох країн», під якими, безумовно мався на увазі СРСР.

Ден Сяопін робив ставку на економічні реформи, через що його називали великим архітектором китайських економічних реформ [20; 17]. *Ден Сяопін* зазначав: «Сучасний світ – світ відкритих відносин, Китай в минулому був відсталий саме через власну замкненість, проте досвід свідчить, що вести будівництво за закритими дверима неможливо» [16, с. 712].

Відтак, **Ден Сяопін також був прибічником концепції стратегічної ясності**.

Його наступником став *Цзян Цземінь* (江澤民), який розробив важливі ідеї про потрібне представництво КПК. Продовжуючи реформи *Ден Сяопіна*, йому вдалося вивести економіку КНР свого часу на 7 місце у світі.

Інтелектуальний рівень китайського лідера, його стратегічне мислення не дають змоги погодитися із думкою окремих дослідників, які вказують на начебто «несамостійність політики Ц. Цземіня» та її залежність від Ден Сяопіна [25]. Адже, зберігаючи прихильність до останнього, користуючись його впливом, іменем, статусом, насправді Цзян Цземінь вибудував систему колективного управління, яка функціонувала майже десятиліття після його офіційного відходу від влади.

Отже, висновуючи викладене, визнаємо, що навели достатньо аргументів на користь тези: **Цзян Цземінь був яскравим прибічником стратегічної ясності КНР у міжнародних відносинах.**

І лише із утвердженням Сі Цзіньпіна у владі, ця концепція поступово стала втрачати ваги, так само як і люди Цзян Цземіня позбуватися своїх постів. Смерть Цзян Цземіня 30 листопада 2022 року стала фактичним залишенням Сі Цзіньпіна одноосібним концептуальним, але авторитарним лідером Китаю.

Наступником Цзян Цземіня став Ху Цзіньтао (胡錦濤): 15 листопада 2002 року – 15 листопада 2022 року, який розробив **наукову концепцію розвитку**. Вивчення наукової літератури уможливило стверджувати [29], що через особистісні риси, небажання відкрито ворогувати, постійне та увиразнене пристосуванство, надмірна та показова лояльність до попередників та вищого керівництва, а також аналіз політичних дій на міжнародній арені, можемо стверджувати, що **Ху Цзіньтао заклав міцні підвалини до початку реалізації концепції стратегічної невизначеності, який успішно продовжив його правонаступник Сі Цзіньпін.**

Отже висновуємо щодо еволюції імплементації концепції стратегічної ясності КНР в міжнародні відносини: перші три покоління відкрито артикулювали про стратегічну ясність, що набула найбільшого розвитку при Цзян Цземіні, однак четверте та п'яте покоління керівників Китаю надало акцент стратегічній невизначеності.

Постає два важливі запитання:

- 1) які *геостратегічні сценарії* [108, с. 187] має будувати Українська Держава з урахуванням викладеного;
- 2) яка стратегія Китаю є вигідною для Української Держави?

Партнерство Української Держави та КНР на засадах стратегічної ясності

Українська Держава є серцем Європи; Китай – є серцем Азії.

Тож партнерство двох «сердець» має *стратегічну користь* і всезагальний вигравш для стимулювання справжнього розвитку, співробітництва, інновацій, встановлення *стратегічної рівноваги* [109, с. 169], стабільного та збалансованого функціонування усього світу, нової світової архітектури світового порядку поза контекстом домінування, зверхності та лідерства на засадах солідарності та паритетності, відкритості та взаємної поваги до національних традицій та ідентичності.

Стратегічна неоднозначність на сьогодні виступає застарілим та віджилим компонентом геополітичної доктрини. Коли Китай сповідував концепцію стратегічної ясності, яка найбільш яскраво була відображена зв третього покоління керівників, то у світі існувала набагато менша напруженість; функціонування світового порядку відбувалося за певними сталими правилами та процедурами.

За правління п'ятого покоління чітких та увиразнених форм набула реалізація концепції стратегічної невизначеності. Однак те, що говорять, і те, як роблять – в КНР завжди різні речі.

Тож на противагу цьому нами пропонується, з урахуванням проголошеної *Сі Цзіньпіном державної політики відкритості*, впроваджувати інтегральну **геостратегічну концепцію стратегічної ясності (strategic clarity – 戰略清晰)** заради взаємної вигоди. Вона не виступає нейтралітетом і не може довільно трактуватись суб'єктом

реалізації, виходячи лише з наявних тенденцій та умов розвитку різних компонентів та їх зв'язків у рамках геостратегічного ландшафту [110].

Концепція *Realpolitik* насправді не передбачала нейтральності або ж подвійних стандартів.

Стратегічна ясність тісно пов'язана і корелює не з політичними доктринами, а з реальними природними потребами людей у розвитку, мирі, добрі, щасті, солідарності та процвітанні, а у більш широкому аспекті – **ідеями соціально-го натуралізму**, які розвиває академік О. М. Костенко [111].

Саме на це неодноразово наголошував лідер КНР Сі Цзіньпін, формуючи та проваджуючи за часи свого правління концепцію *спільноти єдиної долі* (命運共同).

Ця ж ідея сполучається і з ключовою думкою Папи Франциска про братність людей та світове братерство (Fratelli Tutti) [112].

Таку ідею закладено в стратегію розвитку Української Держави і вона унаочнюється крізь призму стратегічної правотворчості [113, с. 168-169]. Тобто українська геостратегія ціннісно переплітається із ідеалами справедливості, відкритості, солідарності, добра і гуманізму, віри, національної гідності та ідентичності, щастя, братерства та любові.

Що уможливорює стратегічна ясність для Китаю?

1. *Трансформація геостратегічного ландшафту* об'єктивно зумовлює необхідність переходу КНР від стратегічної невизначеності **до стратегічної ясності**, позбавленої ухилів від шляху природного розвитку КНР як середньої землі, Піднебесної (中土).
2. *Стратегічна ясність* уможливорює унаявити в будові зовнішньої політики КНР її **стратегічне лідерство** (не плутати із домінуванням), перетворити Китай з ошадливого спостерігача на відповідального активного суб'єкта світової політики, із глядача – в актора; адже, перебуваючи в епіцентрі трансформацій гео-

стратегічної конфігурації, Китай має не лише усвідомити своє значення, статус, а й втілити та реалізувати власне сучасне призначення.

3. Проголошений *Сі Цзіньпіном* курс на формування могутності держави є правильним і має враховувати глобальні тенденції, які чинитимуть тиск на політичний режим КНР. Інша річ – що буде зроблено з того, що було проголошено. Одночасність і переплетеність, поінколи кореляція внутрішніх та зовнішніх загроз висуває надзвичайно серйозні вимоги до геостратегії КНР, принципом якої має стати **стратегічна ясність**.
4. *Подальша реалізація* традиційної для КНР *стратегії невизначеності* у різних формах та модифікаціях може призвести до повної *стратегічної беззахисності* та внутрішньої турбулентності держави. Прикладом стала Українська Держава, яка, на папері маючи «міжнародно-правові гарантії суверенітету та територіальної цілісності України» [114], на практиці не отримала свого часу належної їх реалізації та відповідної підтримки : 1) у 2008 році через активну діяльність Меркель і Саркозі Україну не було прийнято до НАТО; 2) у 2014 році не було належної світової консолідованої жорсткої реакції на анексію Росією території Української Держави. Через що війна Росії проти Україна була питанням лише часу. Саме тому, питання Тайваню мають вирішуватися в стратегічних інтересах КНР (台湾是中国的一部分不容置疑也不容改变), тож сучасна риторика Пекіна з цього питання є відображенням *стратегічної ясності* на засадах *стратегічної переконливості*. Відтак розвінчання ореолу наступників восьми безсмертних КПК (八大元老) збереження курсу попередників, що сповідували колективне управління, але на засадах стратегічної ясності [115, с. 170] (зокрема Цзян Цземінь, Ху Цзіньтао), за даних умов буде для *Сі Цзіньпіна* виправданим.

5. *Стратегічна ясність* уможлиблює розширити геостратегічний простір КНР, не обмежуючись лише державними кордонами, а здійснюючи розширення горизонтів прозорої зовнішньої політики, лишаючи сірі зони безпеки та нечітку термінологію щодо означення конфліктів різної природи та інтенсивності – в минулому (наприклад: офіційні особи Китаю досі неправильно називають варварську війну Росії проти Української Держави «конфліктом»). Стратегічна невизначеність для КНР виявилася найбільш комплексно ризикованою стратегією зовнішньої політики, здатною розв'язати на певно визначеному етапі розвитку лише частину короткострокових тактичних завдань. Тому *стратегічна ясність* формує засади для довгострокової реалізації стратегічних національних інтересів у розширеному геостратегічному ландшафті, перетворення КНР на активного та відповідального суб'єкта зовнішньої політики.
6. *Стратегічна ясність* уможлиблює відійти від вимог будь-яких держав, блоків, стратегічних автономій щодо врахування їхніх національних інтересів на шкоду інтересам КНР. Негативним прикладом була спроба імплементації *антиукраїнської стратегії фінляндизації зовнішньої політики України*. І згодом взагалі концептуально дана концепція себе вичерпала: після безглуздої варварської війни Росії проти Української Держави, Фінляндія подала заявку до НАТО і її вступ в дану організацію стане відчутною асиметричною і неочікуваною відповіддю на геноцид та державний терор у ХХІ столітті, незважаючи на мляві та стратегічно безперспективні спроби Туреччини завадити цьому. *Стратегічна ясність* чітко унормовує гравітаційну вісь: стратегічні національні інтереси Китаю. Будь-які обмеження свободи участі в інтеграційних процесах в обмін на щось (наприклад, доступ до ви-

соких технологій, дозвіл на користування тими чи іншими патентами) не мають стати компромісом при реалізації стратегічних інтересів КНР, адже, як свідчить практика, існування подвійних стандартів щодо «гарантій безпеки» є чітким проявом стратегічної невизначеності, яка є несумісною зі стратегічною ясністю.

7. *Стратегічна ясність* має бути увиразненою щодо союзників та партнерів. Досвід Української Держави щодо будь-яких союзів доводить їхню неефективність, якщо реалізації інтересів зумовлена функціонуванням субрегіональних систем безпеки [116]. Шлях України або в НАТО або через утворення власного військового блоку, здатного вирішувати глобальні завдання. Відтак прийшов час для КНР увиразнити власну стратегічну роль у світі через реальну фізичну участь у глобальних системах безпеки.
8. *Стратегічна ясність* – це чітка стратегія розвитку і поставлені цілі.

Сучасний світ є світом опозиції багатьох тенденцій, систем цінностей і головне – засобів їх досягнення. Як влучно зауважує О. М. Костенко: «Видимість заміняє дійсність, а свобода бачиться як вседозволеність», – такий невтішний діагноз нашого часу. Бо не бачать люди над собою жодного закону, яким би мали керуватися, щоб їм відкрилася дійсність, а також дійсні правила для їхньої поведінки» [111, с. 4].

Висновки до підрозділу

Тож реалізація геостратегії КНР на засадах стратегічної ясності унаочнює здійснення двох обумовлених стратегій як природний процес розвитку архітектури світового порядку на засадах всесвітньої природної законності:

- 1) *стратегічної конвергенції* – тип еволюційного стратегічного розвитку, за якого у віддалених один від одного соціальних системах виникає ряд загальних

ознак та принципів функціонування та розвитку, що зумовлено їх пристосуванням до схожих умов існування. Вона спрямована більше на адаптацію до умов геостратегічного ландшафту, тобто на внутрішні зміни відповідно до власного стратегічного потенціалу;

- 2) **стратегічної дивергенції** – існування соціальних систем із різними структурами ключових корінних національних цінностей та інтересів, різноспрямована мінливість, яка виникає у різних соціальних системах внаслідок необхідності пристосування до глобальних трендів та мінливих умов геостратегічного ландшафту. Стратегічна дивергенція виявляється у *готовності* [105] до внутрішніх перетворень, значно розширюючи адаптивні можливості соціальної системи, її гнучкість і *стратегічну стійкість* [117, с. 169] в умовах перманентного розширення геостратегічного ландшафту, які вона постійно використовує в процесі активної боротьби за існування. Стратегічна дивергенція збільшує різноманітність стратегічних сценаріїв розвитку світової спільноти, уводячи світ від постійного до домінуючого архетипу біполярного світу. Саме завдячуючи ній уможливорюється реалізація стратегії Спільноти єдиної долі та ініціативи «Пояс і шлях», проголошених *Сі Цзіньпіном*, якщо проголошене дорівнюватиме тому, що буде на практиці.

Як *стратегічна конвергенція*, так і *стратегічна дивергенція* відбуваються всередині еволюційного процесу розвитку людства й обумовлені неоднаковим стратегічним потенціалом різних держав, рівнем сугестії на їхню політику світових центрів сили, рівнем пасіонарності титульних етносів та розвитку сакрального ландшафту, рівнем стратегічної культури правлячих еліт [118, с. 75], стратегічним інфраструктурним потенціалом, приводячи врешті-решт до обов'язкової зміни самих політичних суб'єктів. Однак кожна держава має досягти модернізації, використовуючи

підхід до розвитку, що відповідає її власним стратегічним інтересам та умовам геостратегічного ландшафту.

На цьому фоні Китай, реалізуючи концепцію стратегічної ясності, за певних умов може перетворитися на локомотив майбутніх глобальних ціннісних трансформацій солідарного та спільного руху до щастя, процвітання та заможності, свободи.

«Гряди гір, мережа струмків – наче в глухому куті, аж ось, зненацька перед очима селище в оточенні верб».

Дорога під ногами – це стратегічна ясність, яка уможливає, крокуючи уторованим шляхом стратегічної відкритості, досягти світлого майбутнього, втілити його не в розлогих виступах і думках, а в реальному житті справжньої багатосторонності, реально зміцнити розуміння і трактування відкритості, спільно долаючи будь-які виклики. Китай з таким лідером як Сі Цзіньпін здатний підняти державу на новий рівень, підвищити добробут власного народу, стати активним та відповідальним суб'єктом зовнішньої політики, який повинен мати не лише плани щодо відкритості, а й засоби та інструменти, стратегії їх реального та практичного втілення, мати готовність бути відповідальним за майбутнє усього людства.

Однією із таких стратегій виступає **стратегічна ясність**, яка чітко унаочнить поступ КНР в річище відкритості для формування світлого майбуття і глобального розвитку на засадах гуманізму, солідарності, справедливості та відкритості.

На підставі наукового відображення дійсності подано наш власний варіант розв'язання даного завдання: **запропоновано концепцію стратегічної ясності**.

Постійність процесів у геостратегічному ландшафті є відносною, тоді як мінливість, що увиразнюється у перетворенні одного процесу на інший, є абсолютною. Відтак між концепцією стратегічної невизначеності та стратегічної ясності не існує діалектичного взаємозв'язку, так само як не існує зв'язку між каменем та війною. Адже невизначеність

щодо ставлення до інших, власної ролі у геостратегічному ландшафті є головним протиріччям між бажаним і реальним статусом КНР.

Відтак – це протиріччя усувається в рамках міжнародних відносин через **стратегічну ясність до Китаю** з боку інших країн (причому не завжди на «користь», яку так полюбляє сучасний лідер п'ятого покоління керівників КПК самої КНР).

Єдність протилежностей є тимчасовою, умовною та відносною. Ось чому наразі спостерігається загострення економічних відносин між Заходом та КНР. Все повертається до абсолютного стану – стану боротьби взаємозаперечуючих протилежностей. Тож *трансформація концепції стратегічної невизначеності КНР у концепцію стратегічної ясності* може змінити та порушити теоретичний, а поінколи і догматичний діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей.

Концепція стратегічної ясності більше тяжіє до того тлумачення протилежності, котрі породжують одна одну, за певних умов є взаємно пов'язаними і таким чином еволюціонують у своїй смислоформах до єдності, зберігаючи окремі елементи різних форм боротьби.

З урахуванням предмета дослідження, означено спільні можливості Української Держави і Китайської Народної Республіки щодо формування багатопольярного світу, який відповідає стратегічним національним інтересам обох держав.

Переконані, що **стратегічна ясність має виступати корінною стратегією КНР у XXI столітті.**

Авторська візія аналізу геостратегії відображена в структурі дослідження, тож наступним етапом, після з'ясування концептуальних засад геостратегії, виступає вивчення основ *геоінформаційної політики КНР*, що закладатиме фундамент для розуміння практичних аспектів геостратегії у діяльності керівників п'ятого покоління.

Список використаних джерел до розділу 1

1. Ліпкан В. А. Безпекознавство: навч. посіб. Київ: Європ. ун-т, 2003. 208 с.
2. Ліпкан В. А., Ліпкан О. С. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях: словник. [2-е вид., допов. і перероб.]. Київ: Текст, 2008. 400 с.
3. Ліпкан В. А. Синергетичний і гомеостатичний підходи до системи національної безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2003. № 2. С. 104–111.
4. O'Tuathail G. *Critical Geopolitics. The Politics of Writing Global Space*. London: Routledge, 1996. 328 p.
5. Cohen S. *Geopolitics of the World System*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2003. 480 p.
6. Замятин Д. Н. Геополитика: основные проблемы и итоги развития в XX веке. *Полис*. 2001. № 6. С. 97–115.
7. Бусыгина И. М., Окунев И. Ю. Пространственное распределение силы и стратегии государств, или что и как объясняет геополитика. *Полис*. 2014. № 2. С. 106–124.
8. Ліпкан В. Привід гуманізму. *LIPKAN.COM* : [сайт]. URL: <https://www.lipkan.com/privid-gumanizmu/>
9. Пекар В. О. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Харків: Фоліо, 2020. Кн. 1. 223 с.
10. Пекар В. О. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Харків: Фоліо, 2022. Кн. 2. 221 с.
11. Капица М. С. КНР: три десятилетия – три политики. М.: Политиздат, 1979. 576 с.
12. Поколения руководителей КНР. *Википедия. Свободная энциклопедия*: [сайт]. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8>

- D1%8F_%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B9_%D0%9A%D0%9D%D0%A0
13. Мао Цзэдун. Избранные произведения: в 4 т. М.: Иностр. лит., 1953. Т. 2. 474 с.
  14. Мао Цзэдун. Маленькая красная книжица. М.: Алгоритм, 2007. 448 с.
  15. Чёрная книга коммунизма / [С. Куртуа, Н. Верт, Ж-Л. Панне, А. Пачковский и др.]. 2-е изд. М.: Три века истории, 2001. 780 с.
  16. История Китая: учебник / под ред. А. В. Меликсетова. [3-е изд., испр., и доп.]. М.: МГУ; ОНИКС 21 век, 2004. 752 с.
  17. Ло Гуаньчжун. Троецарствие : роман / [пер. с кит. В. Панасюка ; подготов. текста, предисл. и коммент Б. Рифтин] ; под ред. С Хохловой. М.: Худ. лит., 1984. 791 с.
  18. Ло Гуаньчжунь, Фэн Мэнлун. Развеянные чары. М.: Худ. лит., 1983. 440 с.
  19. Дэн Сяопин. Тезисы бесед во время поездок в Учан, Шэньчжэнь, Чжухай и Шанхай. *Дэн Сяопин. Избранное*: в 3 т. Пекин : Жэньминь чубаньшэ, 1993 Т. III. С. 468–484.
  20. Дэн Сяопин. О строительстве специфически китайского социализма. Пекин: Изд-во литературы на иностранных языках, 1985. 100 с.
  21. Дэн Сяопин. Основные вопросы современного Китая / [пер. с кит.]. М.: Политиздат, 1988. 256 с.
  22. Нелицеприятная правда о политике «одного ребенка». *Голос Америки* : [сайт]. URL: <https://www.golosameriki.com/a/sulkin-china-film/5043598.html>
  23. Matthew Henderson. Xi Jinping's dream of world domination is over A stagnant economy and falling birth rate will not be fixed by China's failing leaders. *Telegraph*: [сайт]. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/01/21/xi-jinpings-dream-world-domina->

- tion/?WT.mc_id=e_DM100715&WT.tsrc=email&e-type=Loy_Reg_Wel_Email1&utm_source=email&utm_medium=Loy_Reg_Wel_Email120230201&utm_campaign=DM100715
24. Кіктенко В. О. Теорія Ден Сяопіна: практична філософія та оновлена ідеологія Комуністичної партії Китаю. *Східний світ*. 2020. № 3. С. 25–36.
  25. Чудодеєв А. Who есть Ху. *Итоги*. 2002. 26 ноября (№ 47 (337)).
  26. Потапов Е. Китайское «Колесо закона». О репрессиях против религиозной секты «Фалуньгун». *Радио Свобода*: [сайт]. URL: <https://www.svoboda.org/a/24203501.html>
  27. Дмитриев М. Весна и осень (Россия и мир). *Завтра*. 1997. 27 сентября (№ 39 (199)).
  28. Пресса Британии: Китай – новые лица, старая политика? BBC News: [сайт]. URL: https://www.bbc.com/russian/uk/2012/11/121116_brit_press.
  29. Крушинский А. Во главе КПК встал Ху Цзиньтао, но слово Цзян Цзэминя по-прежнему весомо. *Номад кочевник*: [сайт]. URL: <https://web.archive.org/web/20130129190906/http://nomad.su/?a=3-200211160012>
  30. Китайская наука стратегии / [сост. В. В. Малявин]. М.: Белые Альвы, 1999. 416 с.
  31. Ліпкан В. А. Стратіарх. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 206–207.
  32. 楊開煌。發展戰略思考之述評。中國大陸改革開放 30 年評價與反思。台北。2008。
  33. Yang Kaihuang. “Fazhan zhanlüe sikao zhi shuping», in Gao Zhang, Chen Desheng zhubian, Zhongguo dalu gaige kaifang 30 nian pingjia yu fansi, Yuanjing jijin hui. Taipei, 2008. pp. 37– 55. (In Chinese).
  34. 邓小平。邓小平文选。第3卷。北京, 1994 年。

35. Курц Б. Г. Східна Європа та Азія: історія торгівлі в XVI – першій половині XX ст. Київ: Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2014. 632 с.
36. Китай очима Азії: кол. монографія / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України; Українська асоціація китаєзнавців. Київ, 2017. 316 с.
37. Голод В. Ю. Особливості валютно-фінансового регулювання у країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Київ, 2010. 19 с.
38. Українська асоціація китаєзнавців : [сайт]. URL: <https://sinologist.com.ua/>
39. Аудит зовнішньої політики : Україна – Китай. Дискусійна записка. Київ: Ін-т світової політики, 2016. 61 с.
40. Кіктенко В. О. Історія українського китаєзнавства (XVIII – початок XXI століття). [2-е вид., виправл. та допов.]. Київ: Гельветика, 2021. 484 с.
41. Кіктенко В. О. «Школа Джозефа Нідема» : дискусії навколо китайської науки та цивілізації. Київ : Гельветика, 2021. 412 с.
42. Федоренко С. М. Еволюція політичного курсу відкритості Китаю: дис... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 1998. 164 с.
43. Шевчук О. В. Китай між США та Росією: геостратегічні відносини. Миколаїв : Іліон, 2008. 448 с.
44. Шевчук О. В. Зовнішньополітична стратегія США та РФ щодо КНР: автореф. дис... д-ра політ. наук: 23.00.04. Київ, 2009. 33 с.
45. Гримська М. І. Еволюція зовнішньої політики КНР в умовах реалізації стратегії «чотирьох модернізацій»: дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2009. 211 с.
46. Ленський П. С. Центральноазійський вектор політики КНР у галузі регіональної безпеки в постбіполяр-

- ний період: дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2010. 241 с.
47. Білак П. П. Еволюція політики Тайваню щодо КНР: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2011. 20 с.
  48. Вишневська-Черкас І. Г. Стратегія стримування та залучення в американсько-китайських відносинах: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2015. 23 с.
  49. Вишневська-Черкас І. Г. США – КНР: стратегія конґейджменту / Дипломат. акад. України при МЗС України. Київ: Фенікс, 2016. 326 с.
  50. Бут С. А. Стратегічне партнерство у міждержавних відносинах Китайської Народної Республіки та Російської Федерації: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2016. 20 с.
  51. Кононенко М. Г. Еволюція зовнішньополітичної стратегії КНР в регіоні Перської затоки: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2016. 20 с.
  52. Величко В. В. Регіонознавство Китаю: економіка і управління / Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАНУ; Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ. Київ: [б. в.], 2010. 406 с.
  53. Олійник О. М. Розвиток валютно-кредитної системи Китаю в процесі ринкової трансформації економіки: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01. Київ, 1997. 16 с.
  54. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. 1008 с.
  55. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Інфраструктурні стратегії: формування нового концепту. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 17. С. 26–39.
  56. Ліпкан В. А., Діордіца І. В. Національна система кібербезпеки як складова частина системи забезпечення

- національної безпеки України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5 (255). С. 174–180.
57. Ліпкан В. А., Діордіца І. В. Мультиплікативність формування концептосфери кібербезпекової політики. *Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики* : зб. наук. статей, тез доп. та повідом. за матеріалами VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (9–10 квіт. 2020 р., Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків) / [редкол.: Ю. П. Битяк, А. П. Гетьман, Ю. В. Мех та ін.]. Харків, 2020. С. 164–167. (Серія «Сектор безпеки України». Вип. 35).
58. Ліпкан В. А., Діордіца І. В. Національна безпека України: кримінально-правова охорона : навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 292 с. (Серія: Національна і міжнародна безпека).
59. Ліпкан В. А., Шепета О. В., Мандзюк О. А. Правовий режим податкової інформації в Україні : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ : О. С. Ліпкан, 2015. 440 с.
60. Ліпкан В. А., Сопілко І. М., Кір'ян В. О. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2015. 664 с.
61. Ліпкан В. А., Максименко Ю. Є., Желіховський В. М. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : навч. посіб. Київ: КНТ, 2006. 280 с.
62. Ліпкан В. А., Максименко Ю. Є. Інформаційні права і свободи людини та громадянина. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 9. С. 64–68.
63. Максименко Ю. Є., Ліпкан В. А. Права і свободи людини і громадянина в інформаційній сфері в умовах проведення конституційної реформи в Україні. *Конституція України : зміни чи нова редакція* : матеріали круглого столу, присвяченого 15-й річниці прийняття Конституції України, (24 черв. 2011 р.) /

- [редкол.: В. В. Коваленко (голов. ред.) та ін.]. Київ: Юрінком Інтер, 2011. С. 91–101.
64. Ліпкан В., Максименко Ю. Націобезпекознавство: проблеми формування категорійно-понятійного апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 8. С. 7–11.
  65. Баскаков В., Стосцький О. Тенденції адміністративної відповідальності у сфері інформаційної безпеки. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 20 груд. 2010 р.). Київ: Ліпкан О. С., 2010. С. 64–66.
  66. Ліпкан В. А., Залізник В. А. Систематизація інформаційного законодавства України : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2012. 304 с.
  67. Ліпкан В. А., Дімчогло М. І. Консолідація інформаційного законодавства України : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2014. 416 с.
  68. Ліпкан В. А., Череповський К. П. Інкорпорація інформаційного законодавства України : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2014. 408 с.
  69. Ліпкан В. А., Капінус Л. І. Доступ до інформації з обмеженим доступом: проблеми вироблення уніфікованих дефініцій. *Публічне право*. 2013. № 4 (12). С. 45–54.
  70. Ліпкан В. А., Баскаков В. Ю. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2013. 344 с.
  71. Ліпкан В. А., Харченко Л. С., Логінов О. В. Інформаційна безпека України : глосарій. Київ: Текст, 2004. 136 с.
  72. Ліпкан В., Баскаков В. Захист інформації з обмеженим доступом в умовах боротьби з організованою злочинністю. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. № 24. С. 263–269.

73. Ліпкан В. А., Лобода А. М. Підвалини формування нової концепції права в контексті протидії екстремізму. *Імперативи розвитку цивілізації*. 2013. № 1. С. 86–87.
74. Міжнародне право : підручник / [В. А. Ліпкан, В. Ф. Антипенко, С. О. Акулов та ін.] ; за ред. В. А. Ліпкана. Київ: КНТ, 2009. 752 с.
75. Ліпкан В. А. Роль МВС України у боротьбі з тероризмом в контексті співробітництва з ЄС. *Тероризм та боротьба з ним: теоретико-практичний аспект*: монографія. Київ: НАСБУ, 2004. С. 245–258.
76. Науково-практичний коментар до Закону України « Про боротьбу з тероризмом » / В. А. Ліпкан, О. А. Івахненко, І. М. Рижов, В. В. Майоров. Київ: КНТ, 2009. 208 с. (Серія: Національна і міжнародна безпека).
77. Боротьба з тероризмом : навч. посіб. / [В. А. Ліпкан, Д. Й. Никифорчук, О. М. Джу́жа та ін.]. Київ: Скіф, 2013. 548 с.
78. Ліпкан В. А., Рижов І. М. Врегулювання кризових ситуацій соціального характеру в контексті профілактики тероризму. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 10. С. 131–135.
79. Ліпкан В., Майоров В. Проблеми боротьби з міжнародним тероризмом. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 12. С. 88–90.
80. Теорія управління в органах внутрішніх справ : навч. посіб. / за ред. В. А. Ліпкана. Київ: КНТ, 2007. 884 с.
81. Ліпкан В. А., Кушнір О. В. Правові та організаційні засади взаємодії суб'єктів протидії торгівлі людьми : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ : О. С. Ліпкан, 2013. 376 с.
82. Ліпкан В. А. Контрольне право як атрибутивний елемент української системи права. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 8. С. 7–10.

83. Ліпкан В. А., Ткаченко О. О. Поняття держави в контексті діяльності УДО України. *Наше право*. 2013. № 2. С. 16–21.
84. Ліпкан В. А., Кушнір О. Особливості застосування «smartlaw» у сучасному геоправовому просторі. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 9. С. 9–13.
85. Ліпкан В. А., Троханенко І. І. Щодо необхідності реформування системи державного контролю за діяльністю міліції. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності* : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 20 груд. 2010 р.). Київ: Ліпкан О. С., 2010. С. 38–41.
86. Ліпкан В. А., Збінський Є. Ф. Правовий режим податкової таємниці в Україні : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: В. А. Ліпкан, 2018. 372 с.
87. Ліпкан В. А., Довгань М. Ю. Адміністративна відповідальність за порушення порядку державної закупівлі товарів, робіт і послуг : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2013. 304 с.
88. Ліпкан В. А., Кафтя А. А., Баланюк Н. Ю. Адміністративно-правове регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2015. 316 с.
89. Ліпкан В. А., Мовчун О. Г. Сутність та порядок вирішення службових спорів: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: О. С. Ліпкан, 2017. 312 с.
90. Ліпкан В. А. Теорія геостратегії: дискурсивний аналіз. *KELM. (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4 (48). С. 217–228.
91. Ліпкан В. А. Сценарій інфраструктурної війни. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 210.
92. Стратегическая неоднозначность. Турция верна своему пути. *Thinktanks.by*: [сайт]. URL: <https://>

- thinktanks.by/publication/2022/03/18/strategicheskaya-neodnoznachnost-turtsiya-verna-svoemu-osobomu-puti.html
93. Ліпкан В. А., Сивак Т. В. Публічна дипломатія: метод. вказівки до вивч. навч. дисципліни. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. 52 с.
  94. Ліпкан В. А., Сивак Т. В. Робоча програма початкової дисципліни «Публічна дипломатія» для слухачів у галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальністю 0.73 «Менеджмент». Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. 19 с.
  95. Си Цзиньпин. О государственном управлении: в 3 т. Пекин: Изд-во литературы на иностранных языках, 2018. Т. 1. 652 с.
  96. Белл Деніел. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії / [пер з англ. О. Дем'янчук]. Київ: Наш формат, 2017. 312 с.
  97. Jian Zhang. China's new foreign policy under Xi Jinping: towards 'Peaceful Rise 2.0'? *Global Change, Peace & Security*. 2005. 27:1, pp. 5–19.
  98. Не хотів залишати своє місце. Експоголу Китаю Ху Цзінтао вивели під руки із президії на з'їзді Компартії – BBC. NV: [сайт]. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/z-jizd-kpk-kitayu-hu-czintao-vivelipid-ruki-iz-ceremoniji-50278560.html>
  99. Ліпкан В. А. Життєвий цикл. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 76.
  100. Ліпкан В. А. Геостратегія сучасної Української Держави: засади формування. *Вісник Львівського університету*. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2022. № 42. С. 268–277.
  101. Ліпкан В. А. Безпека стратегічної інфраструктури та стратегічні комунікації в контексті реалізації геостратегії сучасної України. *Вісник Львівського універ-*

- ситету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2021. № 38. С. 205–216.
102. Полный текст выступления Си Цзиньпина на церемонии открытия 5-го Китайского международного импортного ЭКСПО. URL: <https://russian.news.cn/20221105/40919a5c3de6452b85d9b03f84e0df98/c.html>
103. China Reportedly Negotiating with Russia To Supply Kamikaze Drones. *Spiegel*: [сайт]. URL: https://www.spiegel.de/international/world/the-war-in-ukraine-china-is-reportedly-negotiating-with-russia-to-supply-kamikaze-drones-a-13909157-4740-4f84-830e-fb3c69bc1dff?sara_ecid=soci_upd_KsBF0AFjflf0DZCxpPYDCQgO1dEMph
104. Ліпкан В. А. Стратегічна автономія. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 163.
105. Ліпкан В. А. Ідея політичної готовності. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 37. С. 190–201.
106. Китай отстаивает и практикует подлинный мультилатерализм – бывший премьер-министр Японии Юкио Хатояма. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2022/1031/c31520-10165145.html>.
107. Чжан Чуньцяо. О всесторонней диктатуре над буржуазией. *Мао Цзэдун. Маленькая красная книжица*. М.: Алгоритм, 2007. 448 с.
108. Ліпкан В. А. Стратегічні сценарії. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 187.
109. Ліпкан В. А. Стратегічна рівновага. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 169.
110. Ліпкан В. А. Щодо необхідності творення геостратегічного дискурсу. *Політикус*. 2022. № 3. С. 34–41.

111. Костенко О. М. «Нові очі» для нового часу (про соціальний натуралізм). Луцьк: Терен, 2022. 128 с.
112. Ліпкан В. А. Fratelli tutti: формування геостратегії є волею божою. *LIPKAN.COM*: [сайт]. URL: <https://www.lipkan.com/fratelli-tutti-formuvannya-geostrategiyi-ye-voleyu-bozhoyu/>.
113. Ліпкан В. А. Стратегічна правотворчість. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 168–169.
114. Ліпкан В. А., Тюріна О. В. Державний суверенітет у контексті формування системи міжнародної безпеки. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3 (15). С. 17–23.
115. Ліпкан В. А. Стратегічна ясність. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 170.
116. Ліпкан В., Ліпкан О. Інтерпретаційні схеми розвитку систем безпеки. *Юридична Україна*. 2006. № 2. С. 12–18.
117. Ліпкан В. А. Стратегічна стійкість. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 169.
118. Ліпкан В. А. Еліта. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 75.

РОЗДІЛ 2

ГЕОІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА КИТАЮ

2.1 Завдання і цілі аналізу інформаційної політики Китаю

*Скористайтеся шаблоном
сприйняття, а потім різко
зламайте його*
瞞天過海

Визначальним ресурсом науково-технічного та соціально-економічного розвитку стала інформація для усіх країн глобального інформаційного простору, а це формує не лише нові перспективи, а й нові реальні і потенційні загрози, які виступають складовими *геостратегічного ландшафту*. Стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій (КТ) формує власний кластер проблем у сфері міжнародної та національної безпеки, ускладнюючи геостратегічний ландшафт [1, с. 47] через введення до нього штучного інтелекту, нейронних мереж і виходу стратегій на концептуально новий рівень.

Інформаційне протистояння стає істотним компонентом світової політики, іманентним складовим геостратегії із використанням штучного інтелекту.

У процесі трансформації системи міжнародних відносин дедалі більша увага приділяється Азійському регіону. Відповідно, геостратегічний ландшафт Азії, а разом з ним і Китаю як провідної азійської держави, стає полем масштабних інформаційних зіткнень та протистоянь.

Китай належить до азійської моделі інформаційної політики, яка реалізує *ідеологічну доктрину* країн Азійсько-Тихоокеанського регіону (англ. *the Asia-Pacific Scout Region*),

побудовану на філософських принципах конфуціанства, діяльності держави з інституціоналізації цих принципів.

В основі азійської моделі лежать такі чинники:

- альтернативний соціально-економічний розвиток регіону, конкуренція (протистояння як крайня форма) із Заходом;
- утвердження власних ціннісних орієнтацій;
- зв'язок між культурними традиціями (освіта, виробнича дисципліна, відданість корпорації, довіра, сімейна гармонія) і соціальними трансформаціями.

Отже, китайська модель базується на економічній співпраці держави та ринку.

Зміст завдань державної геоінформаційної політики керівництва Китаю обумовлено політичними і соціально-економічними умовами розвитку країни на етапі її всебічної модернізації та накопиченим в цьому процесі досвідом реалізації окремих заходів державної політики у сфері створення, розповсюдження і використання інформації і ефективним використанням світового досвіду проведення інформаційної політики в розвинених державах.

Сучасний Китай як суб'єкт геостратегії виступає державою з розвинутою інформаційно-телекомунікаційною інфраструктурою і ключовою ланкою Азійсько-Тихоокеанського інформаційного простору, тому першорядними **цілями державної геоінформаційної політики** країни є формування єдиного геоінформаційного простору і зміцнення на цій основі зв'язків, з одного боку: 1) між центром і регіонами держави; 2) а з іншого – між Китаєм та іншими державами / регіонами в рамках китайської моделі спільноти єдиної долі високого порядку.

Офіційно декларується про необхідність сприяння держави забезпеченню інформаційної безпеки особи і суспільства, держави. Уряд приділяє значну увагу розвитку різних сфер і галузей надання інформаційних послуг і розширенню правового поля регулювання інформаційно-пра-

вових і суспільно-політичних відносин у мережі Інтернет та кіберпросторі в цілому.

Практична реалізація подібної політики в умовах правління п'ятого покоління керівництва КНР потребувала проведення активної кампанії щодо підтримки її основних положень громадськістю, роз'яснення її соціальної спрямованості, обґрунтування її доцільності, що сприяло ухваленню низки законодавчих актів, які сприяли розвитку електронного середовища країни, зміцнили державний контроль не лише в інформаційній сфері, а й передусім у сфері реального життя, саме через це ми й акцентуємо увагу на **геоінформаційній політиці** – складова геостратегії сучасного Китаю, яка полягає у функціонування ефективної управління просторовими даними та асоційованими з ними атрибутами в рамках інформаційного та кіберпростору, яка формує достатні та необхідні умови для забезпечення можливості використання, збереження, редагування, аналізу та відображення будь-яких даних в геостратегічному ландшафті.

Китайська модель інформаційного суспільства, безумовно, розвивається за загальними законами інформаційної цивілізації, але й має свою унікальну національну специфіку, яка потребує уважного вивчення та аналізу.

Як свідчить *Чен Жуїн*, віце-директор медіа-школи Північно-західного університету (м. Ланчжоу): «У КНР багато робиться для розвитку інформаційного суспільства. Забезпечується подача сигналу для мобільного зв'язку, вдосконалюються технології 2G, 3G, 4G, 5G. В Інтернеті уряд формулює свої правила, через що люди не так вільно можуть отримувати інформацію. У сільських районах створюються умови, щоб люди отримували інформацію так само, як і в місті»[2].

У середині 2019 року в Китаї вперше було проведено операцію за допомогою 5G. Головний лікар пекінської клініки провів дві дистанційні операції, перебуваючи відповідно на

відстані 710 та 1100 км від пацієнта. Під час операції було імплантовано 12 гвинтів у хребти пацієнтам [3].

31 жовтня 2019 року три найбільші китайські мобільні провайдери оголосили про запуск 5G-тарифів. Вони будуть доступні в 50 містах Китаю. До середини жовтня в Шанхаї було активовано 11 859 базових станцій 5G. Тарифні плани будуть коштувати від 128 юанів (близько 451 грн) до 599 юанів (2100 грн) [4, с. 196].

Китай вже пройшов період свого екстенсивного розвитку, як це і передбачалось концепцією «чотирьох модернізацій» *Ден Сяопіна* [5; 6], і в умовах глобалізації нарощує промислове виробництво та використовує нові технології, які також можуть бути призначені і для ведення війни в умовах пріоритетизації мілітарного дискурсу.

Відтак те, що може стати запорукою розвитку Китаю з одного боку, може створити умови для наближення Третньої світової війни – з іншого. Нові технології, зокрема, у сфері сучасних комунікацій, китайці активно залучають через вільні економічні зони та технопарки. Такі, наприклад, як технопарк у місті Сіань, яке колись було столицею династії *Хань*.

У роботі технопарку міста Сіань беруть участь такі відомі зарубіжні корпорації, як «Samsung» з Кореї, «IBM» із США, «NTT» з Японії. Основні напрями діяльності – електроніка та інформаційні технології, медицина і сучасне машинобудування.

Наприклад, компанія «Samsung» виготовляє головну частину мобільного телефона с функціями комп'ютера. Це – найбільший інвестиційний проєкт не тільки в Сіані, але й в усьому західному регіоні Китаю. Ця продукція користується великим попитом багатьох корпорацій у світі.

За свідченням *Вей Чжен Зонга*, секретаря парткому КПК Сіамень медіа-груп, інформатизація нинішнього суспільства має дуже вагомий вплив на китайське суспільство. Кожен має в руках мобільний телефон, через Інтернет діз-

нається про новини [7]. Дуже серйозно це вплинуло на телебачення, де телевізійні студії перетворилися на віртуальні медіа-комплекси з використанням сучасних технологій та комп'ютеризацією всіх процесів.

За певних умов – кіберглобалізація створила умови для глобалізації влади Китаю спочатку на власне населення, а потім через застосування різноманітного інструментарію стратегічних комунікацій [8] і на світове суспільство в рамках реалізації стратегії «Один пояс, один шлях».

Відразу зробимо **авторську ремарку**: коли говоримо про Китай, то ніколи не буває однозначності, адже Китай завжди передбачає інакший аналіз, інакший підхід і відповідно розроблення та застосування інакшого аналітичного інструментарію для його аналізу з метою подальшого стратегічного прогнозування його дій у сфері зовнішньої політики і напрямів та векторів реалізації секторальних стратегій в рамках геостратегії сучасної Китаю.

Водночас, стосовно домінуючих каналів надходження інформації, в Китаї – такі самі тенденції, як і в усьому світі. Найбільше пересічний китаєць отримує інформацію з Інтернету. За ним іде телебачення і мобільний зв'язок. Зараз в Китаї біля 700 млн користувачів мобільних телефонів. Потім – газети і журнали. Дуже багато китайців отримують інформацію з автомобільного радіо.

Сьогодні стає зрозуміло, що без врахування громадської думки населення, без вибудовування системи інформаційної взаємодії з конкретними цільовими аудиторіями [9], органи державної влади країни будуть постійно стикатися із зростанням соціальної напруженості, які проходять на тлі соціальних, політичних, економічних конфліктів. Якщо додати сюди ковідні табори та проголошену політику нульової терпимості до ковіду, яка не дала жодних відчутних запланованих результатів, окрім падіння рівня ВВП, то стає цілком очевидним: без вирішення цих питань проблематичним виглядає і рух у бік підвищення

якості життя населення, що є основним завданням органів державної влади.

Отже, йдеться про розроблення стратегій управління геоінформаційною політикою органів державної влади, яка була б спрямована на просування та прийняття нових проєктів і пропозицій різними цільовими групами, з одного боку, і створювала б передумови для формування стійких легітимних моделей поведінки і відносин, заснованих, передусім, на патріотичних цінностях – з іншого.

Проведене дослідження дозволяє говорити про наступні **завдання**, які можуть вирішувати органи державної влади (і не тільки), керуючи своєю інформаційною політикою:

1. Завдання оперативного управління:

- збереження соціально-економічної та політичної стабільності;
- забезпечення ефективності реалізації управлінських рішень;
- залучення прямих іноземних інвестицій;

2. Завдання стратегічного управління:

- формування лояльності населення до органів державної влади;
- формування засад для сприйняття цінностей китайського суспільства як інакших від західного суспільства;
- формування патріотичних цінностей і способу життя, заснованого на них;
- розподіл відповідальності між бізнесом та представниками «третього сектора».

Своєю чергою, виконання цих завдань має на увазі здійснення довгострокового, комплексного аналізу геоінформаційної політики і, відповідно, включення геоінформаційної складової у секторальні стратегії розвитку органів державної влади та геостратегії сучасного Китаю в цілому.

Почин, на наш погляд, тут декілька.

По-перше, це відсутність бази чітких правил та форм взаємодії органів державної влади, тобто бази, яка визначала б ціннісні орієнтири змісту геоінформаційної політики, джерела фінансування та матеріального забезпечення, тощо.

Проте єдиного документа, який визначав би і регулював суспільні відносини у сфері геоінформаційної політики, в тому числі на державному рівні, на сьогодні в Китаї не існує.

По-друге, сьогодні немає адекватної організаційно-функціональної моделі формування та управління системою геоінформаційної політики, особливо якщо розглядати її як елемент загальної геостратегії розвитку [10].

Фактично в усіх великих і середніх муніципалітетах є прес-служби (прес-секретарі) або відділи по зв'язках з громадськістю (PR). Однак можна стверджувати, що наявні структури працюють тільки на вирішення завдань оперативного управління. У певному сенсі вони – **«пожежна команда»**, кризові менеджери, чия діяльність в основному полягає в швидкому реагуванні на пов'язані з роботою адміністрації проблеми.

2.2 Китайські засоби масової інформації та їх вплив на глобальні геоінформаційні процеси

Китайське телебачення доволі різноманітне. Формування та реалізація державної політики Китаю у сфері телебачення і радіомовлення здійснюється Головним державним управлінням радіомовлення, кінематографії та телебачення Китайської Народної Республіки, яке має статус міністерства.

Сьогодні можна визначити особливі *рис* китайського телебачення:

- власником всіх телерадіокомпаній є Уряд;
- телебачення є рупором правлячої партії – КПК та Уряду;
- чотири рівні системи управління телебаченням (держава, провінція, місто, село);
- маркетизація радіо, кінематографії та телебачення.

Телебачення великої азійської держави вражає передусім масштабом. Телеглядачі можуть переглядати 300 каналів у відкритому доступі й більше 2500 у платних кабельних мережах. Дротове телебачення КНР порівняно із супутниковим володіє низкою переваг, що виявляються в інформативності, змістовності, зручній моделі обслуговування.

Тому, починаючи з середини 90-х, численні нові телевізійні канали вважали дротове телебачення своїм головним способом трансляції. У 2016 році частка дротового телебачення зросла на 49,56% і кількість глядачів становить понад 320 мільйонів. При цьому, 200 мільйонів громадян Китаю користуються цифровим телебаченням.

Наземне телебачення КНР включає в себе 47 телевізійних каналів; близько 2500 УКВ та 5600 НВЧ аналогових станцій, 800 цифрових станцій. Сьогодні кабельні мережі КНР – це більше 100 каналів SD/HD, інформаційний сервіс, відео на замовлення, он-лайн-платежі, електронна комерція, ігри та доступ до мережі інтернет-мовлення іноземних каналів на територію Китаю за допомогою кабельних мереж регламентовано. У готелях є вільний доступ до BBC World (Велика Британія), CNNinternational (США), Deutsche Welle (ФРН), TV Monde (Франція), OPT-міжнародний (РФ) [11].

У здійсненні своєї зовнішньої політики Китай:

- активно просуває міждержавні зв'язки з розвиненими країнами із власної корисливості та економічної доцільності;
- декларує про добросусідські відносини із суміжними державами, натомість на практиці за будь-якого суперечного питання негайно демонструє готовність до застосування сили, і реально застосовує її в обмеженому масштабі (приклад: китайсько-індійські суперечки за клаптик землі в одній з ущелин. 1-2 березня 2023 року під час зустрічі з Головою Африканського Союзу *С. Джайшанкар* запевнив, що головування Індії надаватиме пріоритет голосу *Глобального Півдня*. Знаковою стала 45-хвилинна зустріч *С. Джайшанкара* з міністром закордонних справ КНР *Цінь Ганом*, який уперше прибув до Індії. Індійський міністр визнав, що зв'язки між двома країнами «не є нормальними», тому обидві сторони мають вирішувати «справжні проблеми» [12];
- активно співпрацює з країнами, що розвиваються, з метою уярмування цих країн через «привабливі» інвестиційні проекти, зі стратегічною метою – встановлення контролю над інфраструктурним потенціалом країни / регіону, в тому числі через прямі іноземні ін-

вестиції в об'єкти стратегічної інфраструктури, інформатизацію країн власним обладнанням, мережами та системами.

Наведене свідчить про чітку реалізацію відомої **формули «чотирьох головних опор» геостратегії сучасного Китаю**, в якій відносини:

- 1) з великими державами є ключем;
- 2) з оточуючими країнами – пріоритетом;
- 3) з країнами, що розвиваються – основою;
- 4) а багатосторонні інститути – трибуною.

На сьогодні, як стверджує *Артем Жилін*, фахівець з інформаційних технологій і професор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», інформаційний контент китайського телебачення доволі насичений, але – чітко регульований урядом. На його думку, китайцям не бракує світових новин, є прямі трансляції. Технічно все – на пристойному рівні. Але, на його думку, китайці більше займаються змістом повідомлень, ніж гонитвою за надсучасними технологіями (4G телебачення і т.д.) [13].

Частково це підтверджує і вже згадуваний нами *Чен Жуїн* з Північно-західного університету (м. Ланчжоу, провінція Ганьсу): «Інформаційне суспільство Китаю розвивається не так швидко, як би нам хотілося. Особливо слабко – в провінціях. Велика різниця є між містом і селом, заходом і сходом. Є також велика різниця у порівнянні з іншими суспільствами. Найбільше розвинене інформаційне суспільство в Пекіні, Шанхаї, Гуанчжоу. На заході – це Куньмін» [2].

Центральне телебачення Китаю (ССТV) представляє цілу систему телевізійних каналів континентального Китаю. Загальна чисельність працівників ССТV складає близько 10 тисяч співробітників. ССТV має одну з найбільших у світі телевізійних студій площею 1000 квадратних метрів. Сьогодні ССТV має 22 телеканали власного виробництва, більшість з яких здійснюють цілодобове мовлення, зокрема:

- 1) CCTV-1 Головний;
- 2) CCTV-2 Фінанси та бізнес;
- 3) CCTV-3 Мистецтво та розваги;
- 4) CCTV-4 Міжнародний (китайською мовою, 3 канали: Азії, Америки та Європи);
- 5) CCTV-5 Спортивний;
- 6) CCTV-6 Кіно;
- 7) CCTV Військово-сільськогосподарський;
- 8) CCTV-8 Серіали;
- 9) CCTV-9 Документальний (2 канали: китайський та міжнародний);
- 10) CCTV-10 Наука і освіта;
- 11) CCTV-11 Китайська опера;
- 12) CCTV-12 Суспільство і право;
- 13) CCTV-13 Новини;
- 14) CCTV-14 Дитячий;
- 15) CCTV-15 Музичний;
- 16) CCTV-NEWS International (англійською мовою);
- 17) CCTV-Міжнародний (французькою мовою);
- 18) CCTV-Міжнародний (іспанською мовою);
- 19) CCTV-Міжнародний (арабською мовою);
- 20) CCTV-Міжнародний (російською мовою), цільова аудиторія якого російськомовні глядачі на теренах СНД;
- 21) CCTV-HD високої чіткості;
- 22) CCTV-3DTV тестовий.

CCTV має багатий досвід мовлення на інші країни. Телерадіокомпанія активно залучає фахівців із інших держав. Частина ведучих та авторів програм запрошена з Росії, Білорусі та України. Ця ж практика застосовується і при роботі з англійською та іншими версіями каналу (арабською, французькою, іспанською тощо). Існують спеціальні загальноосвітні канали, які передають лекції з предметів вищої й середньої школи.

На міжнародну аудиторію спрямовані два телеканали офіційного інформаційного агентства КНР «Сінхуа» – CNC World Chinese (китайською) і CNC English (англійською), початок мовлення 2010 р. Відзначимо, що (мабуть) комуністичний Китай нині є єдиною державою у світі, де є два конкуруючих між собою міжнародних глобальних англomовних телеканалів. CGTN і CNC English часто представлені на одних і тих самих супутниках.

Крім Центрального телебачення Китаю CCTV, в країні, головним чином, мовлять телеканали і групи телеканалів, засновані різними державними структурами і провінційними органами влади автономних районів – найчастіше ці канали ведуть мовлення не лише китайською, а й мовами національних меншин Китаю. А деякі регіони також мають і англomовні телеканали. Назвемо деякі з регіональних телеканалів комуністичного Китаю:

1. *Пекінська медіамережа* (Beijing Media Network, раніше називалася Пекінським міським телебаченням – нині належить державній Beijing Broadcasting Corporation) має сімнадцять телеканалів, включаючи спортивний, канал новин, економічний, молодіжний, а також міжнародну версію китайською та англійською мовами (доступна у відкритому доступі для Азії через китайські супутники ChinaSat 6B 115.5 і ChinaSat 9 92.2, і для Азії через європейський SES 9 108.2). Сайт телеканалу: bmn.net.cn.
2. *Телебачення провінції Гуандун* (раніше Кантон) з Гуанчжоу (Guangdong Television, також відоме як Guangdong Radio & Television - GRT) має двадцять п'ять телеканалів, сюди входять і два загальні телеканали, які мовлять мандаринською і кантонською, а також міжнародний телеканал GDTV World веде мовлення англійською мовою, який доступний через європейський SES 9 108.2). Крім того, на Guangdong Television: є спортивний телеканал, окремий футбольний телека-

- нал, телеканал гольфу, освітній канал, кіноканал, телеканал навчання англійської, економічний телеканал, телеканал розваг, канал китайської опери, телеканал про тварин – транслюються мандаринським і кантонським діалектами. Сайт телеканалу: gdtv.com.cn.
3. *Синьцзянське телебачення з Урумчі (Xinjiang Television)* телебачення т.зв. «Синьцзян-Уйгурського автономного району») має в своєму розпорядженні п'ятнадцять телеканалів, окремі загальні телеканали, які мовлять уйгурською і казахською мовами (доступні у відкритому просторі через китайські супутники ChinaSat 6A 125.0 і ChinaSat 9 92.2). Також існують економічний, дитячий, правовий, розважальний і спортивний телеканали, які мовлять англійською; новинний, естрадний, освітній, економічний і кіноканал, мовлять уйгурською мовою; новинний і естрадний телеканали мовлять казахською. Сайт телебачення: xjtv.com.cn.
  4. *Шанхайське телебачення* (належить державній Shanghai Media Group) має кілька телеканалів. Один телеканал новин веде мовлення на шанхайському діалекті, а основний телеканал Dragon Television – мандаринською мовою на тринадцяти каналах, враховуючи і англійський International Channel Shanghai - ICS; спортивний, документальний, освітній, дитячий, молодіжний і два кіноканали ведуть мовлення мандаринською; канал розваг мовить мандаринською, шанхайським діалектом та іншими мовами нацменшин. Крім того, існує декілька додаткових преміальних тематичних телеканалів. Сайт телеканалу: smg.com.cn.
  5. *Державне телебачення* т. зв. «Автономного регіону Внутрішня Монголія» з Хух-Хото (Nei Mongol STV) має вісім телеканалів, що транслюються китайською і монгольською. Передачі доступні у відкритому просторі на двох китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 і ChinaSat 9 92.2. Сайт телеканалу: nmtv.com.cn.

6. *Державне телебачення провінції Хейлуңцзян з Харбіна* (Heilongjiang Television), має в своєму розпорядженні сім телеканалів: телеканал новин, канал серіалів, канал для школярів, кіноканал, жіночий канал). Цей телеканал також готує періодичну двадцятихвилинну телепрограму російською мовою «Здравствуй, Россия!», яку потім пропонує партнерським телестанціям РФ. Сайт телеканалу: hljtv.com;
7. *Державне телебачення т. зв. «Автономного Тибетського району» з Лхаси* (кит. Xizang Television, англ. China Tibet Broadcasting) має два окремі телеканали, які мовлять китайською і тибетською; передачі доступні у відкритому просторі на двох китайських супутниках ChinaSat 6A 125.0 і ChinaSat 9 92.2. Сайт телеканалу: vtibet.com (китайською, тибетською, англійською).

Поряд із регіональними існують групи телеканалів, засновані різними національними центральними державними органами: освітнє телебачення (засновано Міністерством освіти) – China Education Television – ETV, має п'ять телеканалів освітньої спрямованості.

Супутникові антени заборонені в комуністичному Китаї для населення, але дозволені для організацій (за спеціальним повідомленням властей) та іноземців.

Трьома стовпами внутрішнього радіомовлення в комуністичному Китаї є т. зв. «Центральна народна радіомовна станція» (Central People's Broadcasting Station, вона ж China National Radio CNR), а також станції провінцій і автономних районів Китаю, міст центрального підпорядкування. Окрім того внутрішнє мовлення «Міжнародного радіо Китаю».

«Міжнародне радіо Китаю» має кілька радіопрограм внутрішнього мовлення: це новинне радіо (CRI NEWS RADIO, в Пекіні, FM 90.5 і на середньої хвилі 900 кГц), радіо англійською мовою (EASY FM, в Пекіні FM 91.5), музичне радіо (HIT FM, в Пекіні FM 88.7), також ретранслює передачі англомовної служби для Пекіна і околиць на середніх хвилях

1008 і 846 кГц. Крім того, всі передачі внутрішнього мовлення від «Міжнародного радіо Китаю» ретранслюються через китайські супутники Apstar 6 134,0 гр. Е і ChinaSat 6В 115.5 гр. Е (у КНР супутникове мовлення призначене або для цілей ретрансляції, або для діаспори).

Перелік радіоканалів (програм) «Центральної народної радіомовної станції» Central People's Broadcasting Station, вона ж China National Radio – CNR). «Центральна народна радіомовна станція» (CNR), станом на 2023 р. транслює такі програми внутрішнього радіомовлення (з технічним перервами щодня в нічний час – у разі нецілодобового мовлення, або на щотижневу профілактику в разі цілодобового мовлення).

1. *Перший загальнонаціональний канал CNR-1, відомий як «Голос Китаю», в основному транслює новини китайською, цілодобово – на FM, на коротких, середніх хвилях, в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: china.cnr.cn), на китайських супутниках ChinaSat 6В 115.5 гр. Е, Apstar 6 134,0 гр. Е і ChinaSat 9 92.2 гр. Е.*
2. *Другий загальнонаціональний канал CNR-2, «Голос економіки», транслює економічні та науково-технічні програми, мовить китайською, цілодобово – на FM, на коротких, середніх хвилях, в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: finance.cnr.cn/finance), на китайських супутниках ChinaSat 6В 115.5 гр. Е, Apstar 6 134,0 гр. Е і ChinaSat 9 92.2 гр. Е.*
3. *Третій канал «Голос музики» – CNR MusicRadio, музична естрада, являє собою стереофонічний музичний канал, що транслюється китайською мовою, 18 годин на добу – FM, Інтернет www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html, на китайських супутниках ChinaSat 6В 115.5 гр. Е, Apstar 6 134,0 гр. Е і ChinaSat 9 92.2 гр. Е.*
4. *«Музичне радіо» – «Золоте радіо» (Central People's Radio Classic Radio – Golden Radio), четвертий канал –*

- класика і традиційна музика (колишня пекінська програма «Голос міста»), транслюється китайською 20 годин на добу – FM, Інтернет: www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html, на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. Е і Apstar 6 134,0 гр. Е.
5. «Голос китаїців» (Sounds of the Chinese) – CNR-5. П'ятий канал CNR 5 – мовлення китайською, 20 годин 10 хвилин на добу – FM, Інтернет www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: hellotw.com), середніх і коротких хвилях і на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. Е і Apstar 6 134,0 гр. Е. На АМ використовується один з найпотужніших середньохвильових передавачів в КНР потужністю 1200 кВт, встановлений в Фуцзянь, поряд з 1000-кіловатним передавачем і двома 600-ватними. Передавачі FM встановлені нині також у прикордонній провінції Фуцзянь.
  6. «Голос Піднебесної» (Sound of the Divine Land) – CNR-6 мовлення на Тайвань, тематика: література і мистецтво. Шостий канал, веде радіомовлення китайською, а також на мандаринському, тайванському (амойському) діалекті та діалекті хакка, 18 г. 10 хв. на добу – FM, Інтернет www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: hellotw.com), середніх і коротких хвилях і на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. Е і Apstar 6 134,0 гр. Е. Зазначимо, що станція на АМ транслюється за допомогою одного середньохвильового передавача потужністю 1200 кВт, одного 1000-кіловатного і одного 600-кіловатного.
  7. «Голос Китаю» (Voice of Huaxia) – CNR-7 – мовлення на Гонконг, Макао, Гуанчжоу і околиці, сьомий канал (кантонський діалект), 22 години 10 хвилин на добу – одна FM-частота, Інтернет www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: hxradi.cnr.cn),

одна середньохвильова частота і на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. E, Apstar 6 134,0 гр. E і ChinaSat 9 92.2 гр. E.

8. *«Радіо національних меншин»* – CNR-8, раніше його трансляція велася п'ятьма основними мовами національних меншин: монгольською, казахською, корейською, тибетською й уйгурською, але нині винятково монгольською, казахською та корейською, оскільки тибетською і уйгурською (а нещодавно і казахською) запроваджені окремі центральні радіопрограми. CNR-8 транслюється на коротких, середніх хвилях, в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (загальний сайт програми: cnrmz.cn; монгольський сайт: mongolcnr.cn; корейський сайт: krcnr.cn), на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. E і Apstar 6 134,0 гр. E, а також на FM. Зазначимо, що ця програма – центрального мовлення. Також безпосередньо в регіоні Внутрішня Монголія є й «Народна радіостанція Внутрішньої Монголії», яка має вісім радіоканалів, в тому числі один загальний монголомовний. «Народна радіостанція Внутрішньої Монголії» у своїй програмі частково ретранслює і програми монгольською (восьмий канал «Національне радіо» CNR).
9. *«Голос мистецтва»* – дев'ятий канал, мовить китайською (21 година на добу), в тому числі на китайських супутниках ChinaSat 6B 115.5 гр. E і Apstar 6 134,0 гр. E.
10. *«Голос літніх людей»*, 10-ий канал, веде мовлення китайською (22 год. 35 хвилин на добу).
11. *«Тибетська програма»* CNR-11, 11-ий канал, тибетською мовою – присутні сегменти на всіх основних тибетських діалектах, 18 г. 10 хвилин на добу – на FM, в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: tibetcnr.com), на середніх і коротких хвилях.

12. «Розважальне радіо», 12-ий канал, китайською (22 год. 10 хвилин на добу).
13. «Уйгурська програма» CNR-13, тринадцятий канал, уйгурською, 18 годин на добу – FM, в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: uucnr.com), на середніх і коротких хвилях.
14. «Голос Гонконгу», 14-ий канал веде мовлення кантонським діалектом (цілодобово).
15. «Китайське дорожнє радіо», 15-ий канал мовить китайською, для тих, хто за кермом, музика і про ситуацію на дорогах (цілодобово).
16. «Голос китайського села» CNR-16, 16-ий канал веде мовлення китайською для сільської місцевості (на середніх хвилях і на FM, а також в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: country.cnr.cn).
17. «Казахська програма» CNR-17, сімнадцятий канал, мовить казахською (на коротких, середніх хвилях і на FM, а також в Інтернеті www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html (сайт станції: kazakcnr.com).
18. «Радіо оповіщення про надзвичайні ситуації». Програма, що запускається в надзвичайних ситуаціях (наприклад, при руйнівних землетруси), на кількох коротких хвилях на всю країну, і на FM в зоні лиха.

Зауважимо, що сайт «Центральної народної радіомовної станції» (CNR): cnr.cn, а програми на вимогу всіх радіостанцій CNR доступні на сторінці www.radio.cn/pc-portal/erji/radioStation.html

Міжнародне радіо Китаю (CRI) веде мовлення 50-ма мовами, варто зауважити, що є й українська. Поряд із традиційними в Китаї існують нові медіа [14]. Наприклад, заходячи на веб-сайт можна отримати доступ до телевізійного та радіомовлення (IPTV). Головне державне управління радіомовлення, кінематографії та телебачення Китайської

Народної Республіки приділяє велику увагу розвитку телебачення в мережі Інтернет.

У Китаї впроваджено систему «China Mobile Multimedia Broadcasting» (СММВ), яка пов'язує в собі комплекс обладнання (передавачі, портативні приймачі для мобільних пристроїв), програмне забезпечення. Система СММВ вже працює в публічних місцях, міському транспорті та мобільних мережах.

Технологічною підтримкою китайських нових медіа є:

- цифрові наземні, кабельні та СММВ мережі;
- WI-FI, WIDI, AirPlay.

Головне державне управління радіомовлення, кінематографії та телебачення Китайської Народної Республіки зацікавлене в активному просуванні китайських каналів у світі.

Китайські мас-медіа, на думку експертів, в технічному плані цілком відповідають сучасним стандартам інформаційного суспільства [15]. Але в умовах слабкості громадянського суспільства, політичної системи соціалістичного типу, з урахуванням особливостей національної культури та історії ми можемо сказати про особливий характер розвитку китайської національної моделі інформаційного суспільства, яка фактично є наслідком управління п'ятого покоління керівників КНР.

На думку У Сюцзюань: «Своєрідність китайських ЗМІ зумовлено двозначною позицією уряду щодо преси: з *одного боку*, держава підтримує розвиток медіаекономіки, з *іншого боку* – здійснює достатньо жорсткий контроль над інформаційним змістом. Серйозний вплив на ЗМІ здійснювала позиція керівництва КНР, яка полягала в тому, що засоби масової інформації в першу чергу повинні захищати національні інтереси, працювати на суспільство, єдність і злагоду, на покращення соціально-економічної ситуації в країні. Стара для китайських ЗМІ проблема, як знайти баланс між різними факторами – законами ринку, інтеграцією у світову економіку і глобальну інформаційну систему і збереженням

політичної стабільності – залишається невирішеною»[7]. Як показав час, за правління *Сі Цзіньпіна* відбулась фактичне створення тоталітарного кіберкомунікативного середовища, в якому сформовані та ефективно діють цифрові технології та жорсткі правила, що їх генерує та контролює виконання КПК.

Тонг Хоанг Бак, кореспондент В'єтнамського телебачення, має власну думку про стан і розвиток китайського інформаційного суспільства: «Я думаю, що в Китаї – досить закриті інформаційне суспільство. І від цього китайці, коли виїждять за кордон, не можуть адаптувати свої знання, оскільки в Китаї інформаційне суспільство доволі жорстко контролюється урядом КНР»[2].

Дана думка є важливою, оскільки будь-які закриті системи, тобто такі системи, які не обмінюються із оточуючим середовищем енергією та інформацією з часом приречені та дегенерацію, тобто виродження та занепад, чому передуватиме їхня дезорганізація та дестабілізація [8; 16; 17; 18; 19; 20]. Проявами закритих систем можуть стати:

- депопуляція населення;
- деінтелектуалізація;
- деінфраструктуризація [21, с. 58].

Для формування балансу та унеможливлення ескалації даних чинників замість зміни їх причин, керівництво КПК шукатиме винних ззовні, що стає додатковим аргументом на користь нашої ключовою позиції: нинішнє покоління керівників Китаю чітко налаштовано на війну зі США та колективним Заходом. Адже саме цей інструмент дасть змогу Китаю вирішити суттєві та істотні для його подальшого існування в якості єдиної держави проблеми внутрішнього характеру.

Дійсно, китайська влада доволі жорстко контролює національний інформаційний простір, зробивши висновки з «перестройки» і подальшого розпаду СРСР та ролі в цих процесах засобів масової інформації. Тому соціально-еко-

номічні зміни в китайському суспільстві супроводжуються досить делікатною роботою мас-медіа, яка з ідеологічної точки зору перебуває під впливом правлячої в країні Комуністичної партії Китаю (КПК).

Саме побоювання китайського керівництва неконтрольованих політичних процесів, що можуть призвести до розпаду держави, на думку *У. Сюцзюань*, є причиною того, що «... Китайські ЗМІ здійснювали цю роботу дуже обережно і зважено не тільки внаслідок традиційного консерватизму та традиційної відданості засновникам, але й з усвідомлення ними того, що будь-який радикалізм, особливо в багатонаціональному середовищі, може негативно відбитися на житті населення». Попри бурхливий розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в КНР продовжують підтримувати і розвивати друковану пресу, яку на рівні провінцій вони об'єднали в медіа-групи. Наприклад, в провінції Шенсі (м. Ланчжоу) до «Шенсі медіа груп» входить 5 газет, 2 журнали і 4 сайти.

Сайти інтегруються в традиційні види мас-медіа. І читачів газети на сайті – набагато більше, ніж у паперовій версії. Ось що свідчить *Чжан Жоюй*, заступник головного редактора «Шенсі медіа-груп»: «Користувачів сайту у нас дуже багато. Найбільший пік відвідувань на сайті у нас був 13 мільйонів 800 тисяч користувачів на день. У середньому ж наш сайт щодня читають 3 млн людей. Це один із головних напрямів розвитку нашої корпорації в майбутньому. З минулого року у нас почала працювати мобільна новинна програма».

Окрім того, він розповів і про тиражі видань провінційної медіа-групи: «Головною газетою нашої медіа-групи є денна газета (наклад – 210 тисяч примірників). Це офіційна газета уряду і парткому. Є також міська газета (120 тис.), спеціальна газета для жінок (20 тис.). Ще одна газета – для читачів із сільських районів (наклад – 80 тис.). Також ми випускаємо два журнали. Один з них є збіркою цікавих статей (наклад 50 тис.), другий – присвячений науковим дослі-

дженням (23 тис.). Показово, що всі провінційні мас-медіа в КНР знаходяться на самоокупності, хоча на висвітлення діяльності урядових структур провінції вони отримують субсидії. Розвиток мобільних новинних програм став можливим з розвитком соціальних мереж».

Як свідчить *Чен Жуїн*, віце-директор медіа-школи Північно-західного університету (провінція Ганьсу): «Серед соціальних мереж у нас найбільше розвинена мережа – «QQ». Там є електронна пошта, можна передавати документи, тому там багато користувачів. Друга за популярністю мережа – «WayChat». Майже всі люди до 45 років використовують цю мережу. По «WayChat» можна отримати багато інформації. Раніше був популярний «Microblog», але сьогодні ця мережа не така популярна, її використовують менше людей. Багато людей використовують соціальні мережі, про які ми говорили. Більше – «WayChat», менше «Microblog». ... В нашій медіа-школі, напевно, у 10% професорів є особисті сайти. Що стосується студентів – у них не так багато часу. Якщо ви пишете щодня, це забирає багато часу. Більшість з них кидають цю справу, припиняють писати або виставляти свої фото в блозі. Думаю, приблизно 10% студентів мають свої блоги».

2.3 Інтернет у КНР

Політичне керівництво Китаю, усвідомлюючи всі переваги та недоліки мережі Інтернет, активно використовує Інтернет-комунікації для реалізації власних геостратегічних цілей, зокрема, зовнішня пропаганда виступає визначальним інструментом зовнішньої політики КНР, що відображено в Білій книзі «Положення про мережу Інтернет у Китаї». Вище керівництво КНР розуміє необхідність підняти вітчизняні мас-медіа на рівень, який відповідає зростаючому впливу і підвищенню світового статусу держави.

Цензура в Китаї настільки поширена і відома, що її потрібно розглядати більш детально, оскільки вона, безумовно, буде перешкоджати доступу до Інтернету і операціями. Це часто згадується як «Великий золотий китайський фаєрвол».

Доступ до більшості веб-сайтів просто заблокований. Не тільки політичні, а й звичайні, такі як Facebook, Twitter або YouTube. Особливо Google включаючи Gmail, Пошук, Карти, тощо заблоковані, оскільки припинили співпрацю з китайською владою. Ось оновлений огляд найбільш важливих веб-сайтів, які зараз недоступні в Китаї.

Таблиця 1

Заблоковані веб-сайти в Китаї

Веб-сайт	Домен	Категорія	Основна мова	Початок блокування
Gmail	google.com	Email	English	2014
Google	google.com	Search	English	2014
Google Maps	google.com	Maps	English	2014
Google Docs	google.com	Sharing	English	2011

Веб-сайт	Домен	Категорія	Основна мова	Початок блокування
Google Encrypted	google.com	Search	English	2011
Google APIs	googleapis.com	Search	English	2014
Google Plus	google.com	Social	English	2011
Google Sites	google.com	Web Hosting	English	2011
Facebook	facebook.com	Social	English	2009
YouTube	youtube.com	Sharing	English	2009
Yahoo! Taiwan	yahoo.com	Portal	Chinese	2011
Yahoo! Hong Kong	yahoo.com	Portal	Chinese	2011
Chinese Wikipedia	wikipedia.org	Encyclopedia	Chinese	2015
Twitter	twitter.com	Social	English	2009
Blogspot	blogspot.com	Blog	English	2009
T.co	t.co	Other	English	2011
Google Japan	google.co.jp	Search	Japanese	2012
Instagram	instagram.com	Social	English	2014
XVideos	xvideos.com	Pornography	English	2011
FC2	fc2.com	Blog	Japanese	2011
xHamster	xhamster.com	Pornography	English	2011
Pinterest	pinterest.com	Image sharing		2017
Pornhub	pornhub.com	Pornography	English	2012, 2016
The Pirate Bay	thepiratebay.se	Sharing	English	2012
Dailymotion	dailymotion.com	Sharing	English	Невідомо
The New York Times	nytimes.com	Publication	English	2012
Dropbox	dropbox.com	Sharing	English	2014
Vimeo	vimeo.com	Sharing	English	2009
SoundCloud	soundcloud.com	Audio	English	2013
Slack	slack.com	Messaging	English	Невідомо
Nico Video	nicovideo.jp	Sharing	Japanese	Невідомо

Веб-сайт	Домен	Категорія	Основна мова	Початок блокування
Archive.org (Internet Archive)	archive.org	Web archiving	English	2011
Scribd	scribd.com	Sharing	English	2011
XING	xing.com	Social	German	2011
hardsextube	hardsextube.com	Pornography	English	2011
drtuber	drtuber.com	Pornography	English	2011
Bloomberg	bloomberg.com	Publication	English	2012
Wretch	wretch.cc	Blog	Chinese	2007
Google Appspot	appspot.com	Web Hosting	English	Невідомо
Yomiuri News	yomiuri.co.jp	Publication	Japanese	2012
Ustream.tv	ustream.tv	Sharing	English	2011
Le Monde	lemonde.fr	News	French	Невідомо
Sponichi News	sponichi.co.jp	Publication	Japanese	2012
LazyGirls	lazygirls.info	Publication and Pictures	English	2011
StartPage	startpage.com	Search	English	2014
Plurk	plurk.com	Social	English	2009
Norwegian Broadcasting Corporation	nrk.no	News	Norwegian	2011
The Epoch Times	theepochtimes.com	News	English	2003
The Epoch Times (Chinese Edition)	epochtimes.com	News	Chinese	1999
SBS Radio (Chinese language service)	radioaustralia.net.au/chinese	Media	Chinese	2013
Boxun	boxun.com	News	Chinese	2011
Le Soir	lesoir.be	News	French	2014
New Tang Dynasty Television	ntdtv.com	News	Chinese	1999

Веб-сайт	Домен	Категорія	Основна мова	Початок блокування
Wikileaks	wikileaks.org	NGO	English	2011
OpenVPN	openvpn.net	VPN	English	2011
AllMovie	allmovie.com	Other	English	2013
Strong VPN	strongvpn.com	VPN	English	2013
Purevpn	purevpn.com	VPN	English	2007
Amnesty International	amnesty.org	NGO	English	2011
Radio Australia (Chinese language service)	radioaustralia.net.au/ chinese	Media	Chinese	2012
UrbanSurvival Blog	urbansurvival.com	Blog	English	2013
Reporters Without Borders	rsf.org	NGO	English	2011
Falun Dafa	falundafa.org	Spiritual	Multilingual	1999
Minghui	minghui.org	Spiritual	Chinese	1999
LiveStation	livestation.com	Media	English	2011
Culture Unplugged Film Festival	cultureunplugged.com	Documentary Portal	English	2013
Twister (software)	twister.net.co	Social	English	2014
VPN Coupons	vpncoupons.com	VPN	English	2012,
ElephantVPN	elephantvpn.com	VPN	English	2013
Tibet Post	thetibetpost.com	News	English, Chinese, Tibetan	2010
Viet-Nam California Radio (KALI-FM)	radiovncr.com	Radio	Vietnamese/ English	2013
Australia Tibet Council	waselpro.com	NGO	English	2014
Central Tibetan Administration	tibet.net	Information, News	English, Tibetan, Chinese	2012

Веб-сайт	Домен	Категорія	Основна мова	Початок блокування
DuckDuckGo	duckduckgo.com	Search	English	2014
Flickr	flickr.com	Sharing	English	2014
Badoo	badoo.com	Social	International	2015
Periscope	periscope.tv(or pscp.tv)	Sharing	English	2017
Tumblr	tumblr.com	Social	English	2016
Slideshare	slideshare.net		English	2015
Wall Street Journal	wsj.com	News	English	Невідомо
Mega	mega.nz	Sharing	English	Невідомо
Disqus	disqus.com	Social	English	Невідомо
Reuters	reuters.com	News	English	2015
Instafreebie	instafreebie.com	Book Publishing	English	Невідомо
Radio Free Asia	rfa.org	Media	English	Невідомо
The Economist	economist.com	News	English	Стаття про Сі Цзіньпіна
TIME	time.com	News	English	Стаття про Сі Цзіньпіна
Bigcommerce	bigcommerce.com	English	English	Невідомо
Sluggn	sluggn.com	Search	English	2014
Norddeutscher Rundfunk	ndr.de	German Television	German	Невідомо
greatfire.org	greatfire.org	Networking Test Site	English	Невідомо
Torproject	Torproject.org	Informative	English	2008
WhatsApp	whatsapp.com	Messaging	English	2017
pixiv	pixiv.net	Sharing	Japanese	2017
Quozr	quozr.com	Education	English	Невідомо
lantern	getlantern.org	VPN	mutilingual	2013
Mega (service)	mega.nz	Storage	English	Невідомо

Усі соціальні месенджери (як WeChat або WhatsApp) і навіть текстові повідомлення перевіряються і контролюються за певних умов і можуть зазнавати цензури. Це спостереження, зазвичай стосується текстів в Мандарині (китайська мова), англійська мова не буде фільтруватися.

У Китаї є три національні оператори:

- China Mobile;
- China Unicom;
- China Telecom.

Усі три оператори державні (або «народні»). China Mobile є найбільшим мобільним провайдером світу з більш як 800 мільйонами абонентів і майже 2/3 частки ринку, за ним – China Unicom з 24% і China Telecom з 14% часткою ринку.

China Telecom використовує мережу CDMA, яка несумісна з усіма телефонами GSM, придбаними за межами Китаю. Лише кілька пристроїв CDMA із США чи Азії можуть адаптуватися до їх частот (детальніше див. Розділ China Telecom).

2G: China Mobile і China Unicom 2G (до EDGE) сумісні зі звичайними телефонами GSM / 2G (хоча американські моделі потребують чотирьох смуг).

3G: 3G від China Mobile заснований на дивному китайському стандарті TD-SCDMA, який, на жаль, не сумісний з телефонами за межами Китаю. Якщо привезли свій телефон з-за меж Китаю, використовувати 3G в мережі China Mobile стане неможливо.

Тільки 3G-мережу China Unicom сумісна з будь-яким телефоном, що підтримує 3G на 2100 МГц, який охоплює більшість сучасних смартфонів до HSPA + (максимально до 21,1 Мбіт / с).

4G / LTE: LTE був запущений 2013-го року на China Mobile в якості TDD-LTE на 1900, 2300 і 2500 МГц, який наразі також використовується в інших країнах. Деякі телефони, такі як iPhones 6/7, можна використовувати в мережі 4G China Mobile. China Unicom і China Telecom отримали ліцензії на 1800 МГц 4G FDD-LTE, які набагато більш сумісні з більшіс-

тю 4G телефонів у всьому світі та натепер уже використовуються в більшості міст.

У 2014 році регулятор Китаю випустив ліцензії MVNO на різні компанії. Mi Mobile виробник Xiaomi був запущений у вересні 2015 року на China Unicom і в China Telecom. SIM-карти доступні тільки онлайн, і реєстрація може проводитися тільки з китайським посвідченням особи.

China Mobile має краще покриття в країні в 2G. Але, тільки до швидкості EDGE (близько 320 Кбіт / с). Цього достатньо для телефонних дзвінків, текстових повідомлень і вихідних даних, таких як: карти, WAP-сайти, миттєвий обмін повідомленнями. Крім того телефон, створений для китайського ринку, China Mobile в 2G, доволі поганий для мобільного інтернету або VoIP-дзвінків. Для цього єдиним вибором є China Unicom на 3G / 4G, який як і раніше має достатнє покриття.

Отже, коли Китай закликає інших до *поваги прав людини, відмови від конфронтаційного або менталітету холодної війни, вирішення гуманітарної кризи* тощо, то слід враховувати, що Китай не має власного success stories із цих питань, тож і морального права закликати інших до того, чому вони самі не роблять він не має. За іншого випадку такі заклики мають бути ідентифікованими в якості політичної еквілібристики та демагогії і не можуть бути сприйняті навіть в якості обговорення.

2.4 Засади реалізації геостратегії сучасного Китаю у кіберпросторі

Сучасний Китай як суб'єкт геостратегії виступає державою з розвинутою інформаційно-телекомунікаційною інфраструктурою і ключовою ланкою Азійсько-Тихоокеанського інформаційного простору, тому першорядними **цільми державної інформаційної політики країни** є:

- 1) формування єдиного інформаційного простору і зміцнення на цій основі зв'язків «центр – регіони», «Китай – інші країни /регіони» (в рамках реалізації стратегії «Один пояс, один шлях»);
- 2) зміцнення цілісності та єдності країни;
- 3) забезпечення інформаційної безпеки особи, суспільства і держави;
- 4) становлення різних сфер і галузей інформаційних послуг;
- 5) розширення правового поля регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері, в тому числі пов'язаних з отриманням, розповсюдженням і використанням інформації.

Практична реалізація подібної політики в умовах КНР потребувала проведення активної психологічної кампанії щодо підтримки її основних положень громадською думкою, роз'яснення її соціальної спрямованості, обґрунтування її доцільності, що сприяло ухваленню низки законодавчих актів, які, своєю чергою, сприяли розвитку електронного середовища країни, зокрема 25 вересня 2000 року вступив в силу «Статут електронного зв'язку Китаю» як перше комплексне зібрання адміністративних законодавчих актів у сфері електронного зв'язку, котрий визначив подальший розвиток сфери в правових рамках; в 2002 році

в інформаційне законодавство увійшли акти, які регулюють використання мережі Інтернет, зокрема «Методи управління інформаційним обслуговуванням мережі Інтернет», «Правила управління обслуговуванням електронних договорів в мережі Інтернет» та «Тимчасові правила управління новинами веб-сайтів».

Китайська дослідниця *Хуан Цинь* вважає, що важливим етапом реалізації програми інформатизації Китаю стало прийняття в першій половині 2000 року стратегії створення та розвитку інформаційних технологій, яка містить положення про пріоритетну роль ІКТ у забезпеченні національної інформаційної безпеки, ключову роль ІКТ у регулюванні та розвитку промислового сектора виробництва країни, в цілому, і інформаційної індустрії, зокрема [7].

Основними сферами технологічного розвитку були названі:

- системна інтеграція;
- розробка та виробництво програмного забезпечення;
- розвиток ІКТ;
- електронна обробка даних;
- інформаційна безпека;
- телекомунікаційні та мережеві технології тощо.

Сучасний етап інформатизації китайського суспільства розпочався з ухвалення в травні 2006 року Державної стратегії розвитку інформатизації країни впродовж 2006-2020 років, в якій було визначено цілі й завдання політики інформатизації, що сприяють розвитку в Китаї більш досконалого суспільства шляхом використання інформаційних технологій в найближчі 15 років.

Основними **цільми стратегії** були:

- забезпечення подальшого розвитку національної інформаційної інфраструктури;
- розширення можливостей незалежних новацій у сфері ІКТ;
- оптимізація структури інформаційної індустрії;

- удосконалення механізмів забезпечення інформаційної безпеки;
- досягнення прогресу в побудові більш інформаційно-орієнтованих економіки та суспільства;
- використання нової моделі індустріалізації на основі ІКТ;
- розроблення та реалізація ефективної національної інформаційної політики та системи регулювання процесу інформатизації китайського суспільства;
- розширення можливостей широкого застосування інформаційних технологій у всіх сферах життєдіяльності.

Китайські державні установи, які вирішили взяти участь у розвитку електронних ресурсів в мережі Інтернет, створили безпрецедентну для Китаю атмосферу відкритості державних структур для громадян країни, прозорості в ухваленні рішень з боку керівництва, формування іміджу країни в мережі Інтернет.

Наприклад, при проведенні сесій та з'їздів народних представників різного рівня в мережі Інтернет створено публічні поштові скриньки для збору побажань і скарг громадян. У ході розробки Основних положень щодо XII п'ятирічки Держкомітет у справах планування і розвитку КНР організував збір пропозицій громадян через Інтернет та інші канали. Усього було отримано більше 10 тисяч пропозицій, з яких більше 300 були взяті до розгляду [22].

У звітах і доповідях органів різних держав Китай, як правило, з великим відривом посідає перше місце у списку країн, що здійснюють хакерські атаки й акти кібершпіонажу. За оцінкою американських експертів, у китайській армії існують спеціальні підрозділи, що спеціалізуються на кібервійни і здатні за необхідності вивести з ладу більшість об'єктів інформаційної інфраструктури США.

Китай – чітко, системно та поступово, але головне, невідвратно рухається до світового панування завдяки досяг-

ненням в області не тільки штучного інтелекту, а й машинного навчання і різноманітних кіберможливостей. Більше того, на думку голови підрозділу Пентагону з розробки військового ПЗ *Ніколаса Чайлана* (Nicolas Chaillan), порівняно з тим прогресом, якого досягла КНР, кіберзахист в ряді держвідомств США перебуває «на рівні дитячих садків»[23]. На цьому тлі говорити про кіберможливості України, вже не кажучи про формування відповідної кіберінтелектуальної інфраструктури – годі й згадувати.

Що характерно, Китай не схильний перебільшувати власні досягнення в кіберпросторі. Китайські експерти часто вказують на те, що безпека інформаційних систем країни зараз лише на ранній стадії розвитку і дуже вразлива перед заходами і технологіями, прописаними в Кіберстратегії провідних світових держав. Така комунікативна стратегія забовтування та «*стратегія приспання*» є однією з важливих в рамках глобальної геостратегії КНР, адже як показано і фактологічно підтверджено, в КНР реальна політика і промови спікерів від політичного режиму є майже завжди різними, тому довіряти словам не має жодного сенсу.

Керівництво Китаю побоюється в разі масштабної кібератаки втратити контроль над вузловими точками інформаційної інфраструктури, чим можуть скористатися для дискредитації країни зовнішні сили. Ці побоювання небезпідставні.

В Індексі кібермогутності, складеному Economist Intelligence Unit і консалтинговою компанією Booz Allen Hamilton, Китай зайняв лише 13-тє місце, а в рейтингу країн з найбільш розвиненим сектором ІКТ – лише 36-тє.

Якщо Китай раніше усвідомлював недоцільність вектора на пряме протистояння зі США, то на сьогодні за правління *Сі Цзіньпіна*, таке протистояння і війна виглядають вже очевидними і прогнозованими. Його армія і озброєння поки не в змозі забезпечити адекватну відповідь. Тому для досягнення і збереження паритету з Заходом, його державний

апарат активно займається розробкою кіберзасобів, які в разі нападу на Китай здатні вивести з ладу всю стратегічну інформаційну інфраструктуру противника.

Головна слабкість КНР полягає в інтелектуальній нездатності та технологічній неспроможності самостійно створювати власні нові оригінальні технології в рамках світу. Адже це пов'язано із категорією більш високого порядку – інституційною спроможністю, яка визначається як внутрішня властивість системи суб'єктів реалізації стратегії державної інфраструктурної політики (інституції чи сукупності профільних інституцій), що визначається результатами їх спільної діяльності, які залежать від компетентності (знань, умінь і навичок) працівників, а також рівня ефективності управління системою в цілому [24, с. 88].

ІКТ, що функціонують в Китаї, – це, як правило, майстерно скопійовані і допрацьовані технології, що ставлять країну на шлях наздоганяючої модернізації, поки не здатної генерувати власні оригінальні розробки. Проте останнім часом спостерігається різке збільшення інвестицій у сферу кібербезпеки, а реалізація власних проектів у сфері ІКТ, а також провадження штучного інтелекту, в тому числі й ChatGPT, стали пріоритетним напрямом інноваційного розвитку.

У державній стратегічній програмі інноваційного розвитку КНР закріплені важливі положення про розвиток кіберпростору і забезпечення його безпеки. Інформаційна безпека для Китаю – це передусім безпека його інновацій, і в цьому важлива особливість підходу країни до питань інформаційної та кібербезпеки.

Китайська модель інноваційного розвитку будується на таких принципах:

- чітке та беззаперечне дотримання національних інтересів;
- безперервне розширення наукової і технічної бази країни;

- активне залучення інвестицій в розробку науково-дослідних і конструкторських робіт;
- постійне вдосконалення законодавства у сфері захисту інтелектуальної власності.

У програмі визнається, що у виробництві високотехнологічних продуктів ІКТ Китай все ж таки залежить від західних технологій, які за допомогою вбудованих шпигунських програм можуть завдати шкоди всій китайській інформаційній інфраструктурі, інноваційним розробкам та створити загрозу національній безпеці держави.

Зниження залежності від західних ІКТ розглядається як один із важливих засобів забезпечення кібербезпеки КНР.

У Китаї відсутня єдина стратегія розвитку кіберпростору і забезпечення безпеки інформаційних систем, але це зовсім не означає, що відсутнє концептуальне обґрунтування значущості проблеми.

Основним документом, в якому підкреслюється важлива роль ІКТ у житті китайського суспільства, є **Всеосяжна концепція національної безпеки Китаю**. У концепції зазначено, що інформація у сучасному світі не тільки відкриває багато можливостей, але й створює загрози політичній, економічній, військовій і технологічній безпеці КНР. Велика увага в документі приділена Інтернету як найбільш значимому, але найменш керованому сегменту глобального інформаційного простору.

Незважаючи на подібну «відкритість» китайського суспільства з метою оптимізації контролю над інформаційною діяльністю було запропоновано систему двоступеневого доступу громадян і організацій країни до Інтернет-ресурсів.

Таким чином всі користувачі отримували можливість виходу в глобальну мережу тільки через встановлені державою ключові вузли, кількість яких була обмежена, і кожен з яких перебував у підпорядкуванні певного міністерства, відомства або партійно-громадського об'єднання. У 2000 році за ініціативою Держради КНР за участю Міністерства нау-

ки і технологій розпочалася розробка і реалізація «Проекту С219» – першого етапу створення «електронної стіни» навколо національної зони мережі Інтернет. Основним завданням проекту було проголошено забезпечення надійного інформаційного захисту мереж, що зв'язують урядові департаменти, регіональні адміністрації, засоби масової інформації, корпоративні комп'ютерні комплекси та системи масового Інтернет-доступу.

При цьому політичне керівництво Китаю усвідомлюючи всі переваги і недоліки мережі Інтернет активно використовує Інтернет-комунікації для реалізації своїх політичних цілей, зокрема зовнішня пропаганда є важливим інструментом зовнішньої політики КНР, що відображено в Білій книзі «Положення про мережу Інтернет в Китаї». Вище керівництво КНР розуміє необхідність підняти вітчизняні мас-медіа на рівень, відповідний зростаючому впливу та підвищенню світового статусу Китаю. У найближчі кілька років КНР планує інвестувати 6,5 млрд дол. у розвиток медіа-холдингів, які, як вважають в уряді країни, зможуть конкурувати з глобальними гігантами, такими як «News Corporation» або «Time Warner». Також необхідно вказати на те, що в Китаї на центральному та регіональному рівнях функціонують Інтернет-медіа, орієнтовані на ведення зовнішньої пропаганди іноземними мовами, включаючи російську та українську.

2.5 Китайська державна пропаганда і соціальні мережеві сервіси

Бурхливий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій наприкінці ХХ – початку ХХІ століть став підґрунтям не тільки для формування основ глобального інформаційного суспільства, але й стимулював активізацію інформаційних війн і створив реальні загрози для всіх сфер суспільного життя.

Тому питання захисту від інформаційних загроз стало актуальним в контексті загальної національної безпеки. За свідченням *В'ячеслава Гусарова*: «Міністерство державної безпеки Китаю створило у своєму підпорядкуванні спеціальні структури інформаційної безпеки в мережі Інтернет. Їх завдання попереджати атаки на державні інтернет-ресурси, вести інтернет-розвідку і проводити активні заходи в мережах противника»[11].

Так, після подій 2008 р. в Тибеті та в Сіньцзян-Уйгурському автономному районі (СУАР) в 2009 р. в західних ЗМІ було опубліковано безліч негативних і не завжди цілком достовірних матеріалів про дії китайської влади. Китайські користувачі стали розміщувати на популярних в країні інтернет-порталах Sina.com і China.com посилання на конкретні викривлення до вимог спростування. Був навіть створений спеціальний сайт Anti-CNN.com. В результаті активної позиції китайських блогерів вдалося домогтися вибачень від деяких західних ЗМІ.

Таким чином, в сучасній китайській зовнішньополітичній пропаганді проявляється прагнення Пекіна перехопити ініціативу, діяти не в відповідь на іноземні випадки, а на

випередження – проактивно, часом навіть в наступальному ключі. Саме така позиція відстоюється нами у переважній більшості наших публікацій, де викладено засади проактивного стратегічного управління при формуванні геостратегії сучасної Української Держави.

Великою популярністю в Китаї користуються ведення блогів і участь в соціальних мережах. При цьому велика частина блогів пишеться саме китайською мовою. Facebook, Twitter, Livejournal, інші іноземні соціальні веб-сервіси блокуються в країні, тому основним ресурсом, на якому ведуться блоги, є Sina Weibo, який займає третє місце за популярністю в Китаї.

У китайському сегменті Інтернету існує понад мільйон форумів, зареєстровано 220 млн блогерів. Кожен день за допомогою соціальних мереж, блогів, форумів публікується понад три мільйони записів, понад 66% китайських користувачів Інтернету часто викладають у мережі свої записи, коментують, скаржаться або висловлюють свою точку зору на різні теми.

Нові функції і нові послуги, запропоновані Інтернетом, надали ширший простір для вираження людьми своїх поглядів. Другим за популярністю соціальним ресурсом у КНР є соціальний портал 51.com. На ньому зареєстровано 150 млн користувачів. Щодня на сайті реєструються 100 тис. нових користувачів. Це приваблює інвесторів у всьому світі. Zhanzuo.com, на якому зареєстровано сім мільйонів користувачів, – ще одна популярна соціальна мережа в Китаї. Цей ресурс 2007-го навіть планував купити власник Facebook Марк Цукерберг за 85 млн дол., проте сторони так і не прийшли до компромісу, і угода зірвалася.

Фахівці азійського Інтернет-ринку, аналізуючи феномен китайських соціальних медіа, стверджують, що незважаючи на активне зростання Інтернет-ринку в Китаї, такі міжнародні гіганти, як Google і Facebook, відчують великі труднощі, намагаючись працювати з 300-мільйонною китай-

ською аудиторією, 67 відсотків якої представлена молоддю з інтересом до розважальних ресурсів.

Водночас, як західні компанії типу Facebook намагаються завоювати ринок і одночасно створити працюючі бізнес-моделі для всього світу, їхні китайські колеги вже побудували прибуткові системи, які заробляють мільярди доларів на рік. Подібної думки дотримуються також представники компанії «Enwor Information Technology» (провінція Чжецзян), що займається розробкою програмного забезпечення для соціальних мереж.

Стосовно соціальних мереж і блогів влада Китаю проводить ту саму політику тотального контролю, що й стосовно інших інтернет-ресурсів. Блогхостингу заборонено надавати послуги користувачам, які не залишили при реєстрації своїх справжніх і повних даних. Реєстрація користувачів під псевдонімами заборонена. Причому авторизовані в блогосфері Китаю повинні бути і коментарі – анонімні думки також поза законом.

Для посилення контролю над соціальними мережами інтернет-сервіс Sina Weibo ввів в дію нові правила для запобігання поширенню в мережі чуток і закликів до акцій протесту. Всі 324 млн осіб, зареєстрованих в цій соціальній мережі, отримали на свій рахунок 80 балів, які будуть відніматися за порушення правил. Штрафи планується накладати «за заклики до нелегальної діяльності, порушення порядку шляхом створення незаконних організацій», а також «до організації недозволених протестів, демонстрацій і зборів».

Блогери понесуть покарання і за поширення чуток, «які зачіпають честь Китаю і підривають стабільність у суспільстві». Дуже схожа ситуація із РФ, де особи, що поширюють інформацію про російську армію і війну в Українській Державі не відповідно до загально встановлених і визначених стандартів пропаганди та темників і нарративу «руського світу», притягаються до відповідальності за наклеп і поширення дезінформації. Отже, навіть у таких аспектах,

як механізми притягнення до юридичної відповідальності встановлюємо схожі риси автократичних тоталітарних режимів.

При вичерпанні ліміту в 80 балів екаунти користувачів видалятимуться. Незважаючи на заходи контролю соціальних ресурсів, китайські користувачі знаходять способи, щоб обійти їх. Так, для входу Facebook і Twitter широко використовуються проксі-сервери та інші ресурси, що дозволяють обходити цензуру. Для обговорення соціально-політичних питань використовуються слова, які на перший погляд не мають стосунку до політики.

Наприклад, опальному політику *Бо Сілаю* присвоїли ім'я «помідор»[25]. Його заарештували та відсторонили від посади в березні 2012 р. за підозрою в корупції. Його головний супротивник, прем'єр-міністр *Вень Цзябао*, отримав в блогах прізвисько «телепузік». Замість імені китайського художника-дисидента *Ай Вейвєя* в Інтернеті вживають схожий з написання ієрогліф: любов до майбутнього, а історію сліпого адвоката *Чень Гуанчена*, який втік з-під домашнього арешту й отримав притулок в США, блогери обговорювали за допомогою ієрогліфа Шоушенк (відсилання до голлівудського фільму «Втеча з Шоушенка»).

Так, за допомогою використання каламбурів, омонімів, абрєвіатур китайських назв англійською мовою блогери обговорюють важливі політичні процеси, намагаючись не привертати уваги цензорів. Оскільки ці методи загальновідомі, то і цензура їх враховує, частина з закодованих повідомлень вже вилучені з мережі, але видалити всі коментарі цензура не в змозі. В умовах, коли соціальні ресурси стрімко розвиваються, владі навряд чи вдасться закрити всі тріщини в Великій Китайській Інтернет-стіні.

Зараз у Китаї працює багато локальних соціальних медіа і доволі успішно, а їх функціональні можливості не поступаються провідним західним порталам. Наприклад, найбільшою соціальною мережею в Китаї є «Qzone» з більш ніж 300

мільйонами користувачів, яка є також найбільшою мережею у світі; соціальна мережа «51.com» займає друге місце і налічує 150 мільйонів користувачів; студентська соціальна мережа «RenRen» – 40 мільйонів зареєстрованих; соціальна мережа «Kaixin001» дуже швидко набирає темпи популярності серед жителів Китаю і налічує близько 30 мільйонів користувачів.

Небувале зростання китайських соціальних мереж пов'язане не тільки з розміром ринку, а й і з культурними особливостями, наприклад, програми для соціальних мереж у Китаї можуть поширюватися на «вірусному рівні» завдяки терпимості китайців до нав'язливих запрошень, зокрема, звичайною практикою вважається сервіс, який змушує користувача розсилати запрошення або виконувати ще якісь завдання, перш ніж дати йому змогу спілкуватися з друзями в мережі і, навіть, отримавши можливість спілкуватися, користувачі змушені набагато більше взаємодіяти з рекламою, ніж у західних сервісах. Хоча такі методи неможливо повторити на американському ринку, компанії типу Facebook або MySpace повинні враховувати подібні стратегії, якщо вони хочуть завоювати ринок Китаю.

Таким чином, неможливо передбачити наслідки «штучної ізоляції» Китаю у всесвітній павутині, але на даний момент багато хто від неї виграє, оскільки уряд допомагає вітчизняним виробникам, виробники, своєю чергою, не мають жорсткої конкуренції, адже боротися з гігантами веб-спілкування було б просто безглуздо, а китайська молодь майстерно оволодіває навичками обходу різних блокувань, які повсюдно зустрічаються в китайському сегменті мережі Інтернет.

Розширення китайського присутності в глобальному інформаційному просторі сприймається у світі по-різному. Намагаючись мінімізувати можливі небезпеки з цього приводу, керівництво КНР активно пропагує тезу про відкритість Китаю зовнішньому світу.

Останніми роками це проявляється в зростанні кількості прес-конференцій за участю державних і партійних діячів та іноземних журналістів, розміщення значно більшого обсягу статистичних даних і офіційної інформації.

Пекін приділяє особливу увагу широкому висвітленню подій, що відбуваються в країні, таких як природні та техногенні катастрофи, а також випадки масових заворушень. Подібний підхід покликаний вчергове продемонструвати відкритість влади як до світової спільноти, так і до своїх громадянам. Але ситуація із ковідом знову хитнули шальки терезів у бік інформаційної закритості: **станом на 2023 рік так і невідомо:**

- причини і характер походження ковіду;
- хто винний в його розповсюдженні вірусу і хто понесе за це відповідальність;
- чому КНР замовчувала тривалий час факт небезпечного вірусу виявлення якого було здійснено в грудні або навіть листопаді 2019 року;
- хто персонально, які компанії отримали вигоду з пандемії, хто через продаж вакцин став мільйонером / мільярдером;
- чи є ефективними ліки від ковіду або бустери, або щеплення;
- чи є пов'язаним синдром раптової смерті із уведенням бустерів;
- чи стали ефективними ковід-табори і політика нульового ковіду тощо.

Розширення каналів поширення китайської політичної пропаганди за кордоном призводить до посилення ролі Китаю як в глобальному інформаційному просторі, так і в міжнародних процесах в цілому. Сучасна китайська зовнішньополітична пропаганда виражає прагнення перехопити ініціативу, діяти не у відповідь на іноземні випадки, а на випередження. Цим цілям слугують розвиток мережі ки-

тайських іншомовних ЗМІ і придбання Китаєм іноземних (насамперед західних) медіаактивів.

Однак щодо російської агресії та варварської війни проти Української Держави, політика Китаю була геть іншою: вдовсталась ігнорування, вичікування, навмисного замовчування, спотвореного помилкового домислювання, жодних чітких або конкретних заяв із закликом до конкретної сторони, зокрема московського режиму щодо припинення війни, беззаперечного виведення усіх військ з територій України станом на 24 серпня 1911 року тощо.

Відтак висновуємо, що загальних тенденцій як таких не існує, адже кожного разу вектор розвитку визначається винятково *економічною доцільністю, пожадливістю та вигодою*, яку Китай може отримати з тієї чи іншої ситуації. ЗМІ та кіберпростір використовується виняткового із такою метою. Тому коли будь-які дослідники починають свій аналіз, то мають виходити не з тих постулатів, які подаються так званими «китаєзнавцями» та іншими фахівцями, а аналізувати конкретну діяльність, співвідносити її зі справжніми корінними національними інтересами Китаю: корисливістю, вигодою, економічною доцільністю в будь-яких питаннях. Лише звідти можна будувати верифікативні та валідні прогностичні та екстраполяційні моделі реалізації геостратегії сучасного Китаю.

Отже, наявна наразі система інформаційно-політичної роботи в КНР може бути визначена як **«керована відкритість»**[26]. Дана система характеризується, з одного боку, збереженням централізованого контролю влади над основними інструментами внутрішнього та зовнішнього інформаційного поля. З іншого боку, контроль перестав полягати в цілковитому закритті альтернативної інформації, що свідчить про підвищення кваліфікації та технічної оснащеності китайського пропагандистського апарату.

Таким чином, уряд країни ефективно використовує соціальні медіа для внутрішньо- і зовнішньополітичної кому-

нікації, але китайське суспільство практично повністю ізольовано від зовнішнього впливу, тому іншим країнам слід врахувати те, що в Китаї немає якої-небудь однієї всеосяжної соціальної мережі як в інших державах і для забезпечення «загального спілкування» необхідно впровадження в усі Інтернет-портали, оскільки користувачі однієї мережі часто взагалі не перетинаються з прихильниками іншої. Також необхідно добре вивчити тематично і технічно соціальну мережу, щоб зрозуміти, на чому заснований принцип її роботи: короткі повідомлення, створення груп або міжособистісне спілкування.

Слід врахувати й особливості східного менталітету й уникати прямого нав'язування ідей, дій, створюючи ілюзію свободи вибору, слова і дії. Зростаюча роль Інтернет-ресурсів як регуляторів поведінки людей і громадської думки в політичному житті будь-якої сучасної держави набирає сили і в Китаї, зокрема, відбувається постійне оновлення нормативно-правової бази, збереження вирішальної ролі державного і партійного контролю за діяльністю подібних мас-медіа, створення єдиних методів регулювання діяльності засобів масової інформації як щодо традиційних, так і у відношенні Інтернет-медіа, які пов'язані з регламентацією вимог до змісту і якості інформації. Зараз в Китайській Народній Республіці відбувається процес посилювання контролю над змістом публікацій, які розміщуються в національному сегменті мережі Інтернет і блокування доступу до небажаного, з точки зору влади, контенту, розміщеному в доменних зонах, які не підлягають національній юрисдикції.

2.6 Геоінформаційна політика як складова геостратегії сучасного Китаю

Політика КНР у сфері контролю над інформаційною політикою пов'язана передусім з побоюваннями уряду, що ліберальні організації, внутрішні чи зовнішні, використають інформаційні технології для того, щоб підірвати довіру громадян до режиму. При цьому керівництво КНР не сумнівається, що саме розвиток ІКТ та мережі Інтернет є одним з основних джерел економічного зростання. Така ситуація значно ускладнює досягнення основних завдань, поставлених керівництвом КНР у сфері національної безпеки, оскільки породжує необхідність пошуку певного розумного балансу між розвитком ІТ та забезпеченням внутрішньої стабільності. Вирішення цієї проблеми обумовлює, з одного боку, стимулювання поширення мережі Інтернет, а з іншого – збільшення систем контролю за його використанням.

Позитивну роль у регулюванні телекомунікаційного ринку відіграли законодавчі акти, що регулюють суспільні відносини у сфері телекомунікацій і мережі Інтернет.

Внутрішня інформаційна політика керівництва КНР щодо свободи доступу до Інтернету та анонімності поведінки в мережі й відкритості її ресурсів принципово та кардинально різниться від політики країн Заходу.

Якщо ЄС та США принаймні проголошують ліберальний і неоліберальний підходи до розуміння основ функціонування Інтернету та відповідних наслідків для користувачів у сфері доступу до інформації, то **КНР цілком однозначно обстоює більш жорсткий контроль** не лише за внутріш-

нім інформаційним полем, а й за ресурсами, до яких можуть отримати доступ громадяни КНР.

На думку американських оглядачів, політика КНР у сфері контролю над ІКТ пов'язана передусім з «побоюваннями уряду, що ліберальні організації, внутрішні чи зовнішні, використовують інформаційні технології аби підірвати довіру громадян до режиму». Відповідно КНР упродовж останнього десятиріччя вдалася до низки послідовних кроків, спрямованих на зміцнення національно-державного цифрового суверенітету. Внаслідок цього США та їх союзники неодноразово звинувачували цю державу в намірах зруйнувати цілісність мережі Інтернет. Частина цих обвинувачень стосується активної розвідувальної діяльності спеціальних державних структур КНР, спрямованої на пошук певного специфічного контенту та його цензурування.

Законодавчо китайський сегмент Інтернету і телекомунікаційної сфери регулюються таким чином:

- 1) міністерство громадської безпеки відповідає за безпеку комп'ютерних мереж, технічну безпеку і безпеку інформаційного змісту;
- 2) усі мережі, що під'єднуються до мережі Інтернет, зобов'язані під'єднатися винятково через мережі, визначені урядом;
- 3) у Китаї прийнято спеціальні закони, орієнтовані на регулювання діяльності інформаційних послуг у мережі Інтернет.

Йдеться про регулювання змісту, тільки традиційні ЗМІ певного рангу мають право створювати сайти і надавати інформаційні послуги, інші комерційні організації, якщо вони орієнтовані на надання інформаційних послуг, зобов'язані підписати контракт із традиційними ЗМІ і купувати інформацію в них.

Зростаюча роль інтернет-ресурсів як регуляторів поведінки людей і громадської думки в політичному житті будь-якої сучасної держави набирає сили і в Китаї, зокре-

ма, відбувається постійне оновлення нормативно-правової бази, збереження та зміцнення вирішальної ролі державного і партійного контролю за діяльністю подібних мас-медіа, створення єдиних методів регулювання діяльності засобів масової інформації як щодо традиційних, так і щодо Інтернет-медіа, пов'язані з регламентацією вимог до змісту і якості інформації.

Наразі в Китайській Народній Республіці відбувається процес посилення контролю над змістом публікацій, які розміщуються в національному сегменті мережі Інтернет і блокування доступу до небажаного, з точки зору влади, контенту, розміщеному в доменних зонах, які не підлягають національній юрисдикції. До цього вже залучається штучний інтелект. Водночас Інтернет активно використовується правлячою КПК і урядом КНР для реалізації своїх внутрішньо- і зовнішньополітичних цілей та геостратегії в цілому.

Можна умовно виокремити два основні напрями контролю: «*низького рівня*» (low-tech) і «*високого рівня*» (high-tech). Під «*низьким рівнем*» треба розуміти не технологічні, а переважно організаційні та регуляторні (бюрократичні) методи, пов'язані з широким застосуванням цензури.

На думку американського дослідника *Д. Мульвенона*, саме бюрократична регулятивна компонента є найефективнішим інструментом «лінії захисту» у безпековій політиці КНР стосовно мережі Інтернет. Зокрема, китайським законодавством відповідальність за зміст розміщеного користувачами контенту покладають не лише на користувачів, а й на провайдера Інтернет-послуги. Це змушує самих провайдерів турбуватися про збереження у своєму сегменті мережі Інтернет китайського законодавства щодо оприлюднення бажаної чи небажаної інформації. Цензурна політика є основною у взаємовідносинах між урядом КНР і потужними ІТ-ТНК (ІТ-корпорації, що за своїм впливом і масштабами діяльності можуть розглядатись як своєрідні ТНК – Google, Yahoo! тощо) [10].

Слід зауважити, що конфлікти у взаємовідносинах між КНР та Google щодо проблеми «цензури» виникали не раз. Зокрема, свого часу компанія погодилась на цензуру результатів пошуку, однак надалі між Google і китайською владою періодично виникали розбіжності щодо того, який контент має бути заблоковано. Пекін звинуватив Google у тому, що порнографічні ресурси не цензуруються і тимчасово закритий доступ до ресурсів Google.com та Gmail (поштова служба Google).

Водночас проблеми у влади КНР виникали не лише з самою компанією Google, але й з її підрозділами. Так, починаючи з 2008 року і дотепер, КНР систематично блокує відео-контент з сайту «YouTube» (належить корпорації Google) передусім через систематичне розміщення відеороликів, які, на думку КНР, можуть мати негативний вплив на громадську думку та міжнародний імідж Китаю (останній на часі випадок блокування відеоконтенту з сайту «YouTube» був пов'язаний з розміщенням відеоролика, що фіксував побиття солдатами монахів та інших жителів Тибету).

Ситуація з сайтом «YouTube» та необхідністю здійснювати цензурний контроль за аудіо- та відеоконтентом у мережі Інтернет змусила державну адміністрацію з радіо, фільмів та телебачення спільно з міністерством промисловості та інформаційних технологій розробити нові регулятивні правила з розміщення відео-контенту на національних відео-сервісах, які певною мірою ускладнюють можливість неконтрольованого розміщення аудіо та відеоматеріалів у широкодоступних мережах.

Окрім того, під заборону розміщення підпадає відео, що «може зашкодити єдності та суверенітету Китаю, завдати шкоди етнічній солідарності, сприяє поширенню забобонів, пропагує насилля, порнографію, азартні ігри чи тероризм, порушують права особи, завдають шкоди китайській культурі і традиціям чи завдають шкоди чинному законодавству

Китаю». Американський аналітик у сфері свободи слова в мережі Інтернет *Р. Маккінон*, аналізуючи цей документ, доходить висновку, що регулятивна політика КНР здійснюється в трьох основних напрямках:

- 1) регулювання всіх видів потокових відеосайтів (а деяких з них – у режимі реального часу), що можуть розміщувати контент, який ніколи б не вийшов на державному ТБ;
- 2) регулювання поширення відео у пірінгових (торент) мережах, що передусім стосується поширення порнографічних матеріалів;
- 3) регулювання сайтів, що функціонують в межах філософії Веб 2.0 («контент, що створюється користувачами»). Передусім йдеться про китайські YouTube-клони (www.tudou.com, www.youku.com, www.56.com, www.ouou.com).

Особливі правила для роботи з мережею Інтернет і в спеціальних Інтернет-кафе. У цілому для них діють такі самі правила, як і для барів – розміщення не ближче ніж 200 ярдів від школи, обов'язковий віковий ценз для отримання доступу для певних послуг. В цілому, для того, щоб отримати можливість попрацювати із мережею, обов'язково потрібен документ, що засвідчує особу.

Однак в деяких містах Китаю (наприклад, у Пекіні, де їх близько 1500) застосовуються додаткові методи ідентифікації – встановлюються камери спостереження, а будь-який користувач має бути сфотографований. Більше того, під виглядом впровадження політики нульового ковіду, в окремих районах були встановлені камери в рамках концепції «15-хвилинного міста», які дозволяють прохід в іншу ділянку міста лише через ідентифікацію, перевірку соціального рейтингу через відеокамери та інтернет.

Проте навіть незважаючи на такі жорсткі умови доступу до мережі, китайська влада переважно блокує іноземні соціальні мережі (на кшталт Facebook та Twitter).

Окрім суто регулятивно-бюрократичних методів групи «*низького рівня*», вживаються й інші засоби, наприклад, придушення дисидентської активності в медіа- (кібер) просторі.

Китайські медіа вибірково оприлюднюють інформацію про арешти деяких блогерів-дисидентів, при чому не акцентуючи уваги на тому, що причиною цього став моніторинг «Інтернет-поліції», котра стежить за публіцистичною діяльністю в Інтернет-медіа. Це має створити відчуття страху, внаслідок чого переважна більшість користувачів Інтернету в КНР буде просто не зацікавлена в проведенні будь-яких діянь в мережі Інтернет, що може стати причиною карного переслідування.

«Високий рівень» протидії поширення небажаної інформації в КНР пов'язаний передусім з використанням самих ІКТ для поліпшення як процедур контролю за внутрішнім інформаційним простором, так і забезпеченням подальшого домінування держави в інформаційній сфері. У першу чергу йдеться про системи The Golden Shield Project (Проект «Золотий щит») та Green Dam («Зелена дамба»).

Проект «Золотий щит» багато оглядачів (причому як на теренах СНД, так і на Заході) описують винятково як систему, спрямовану на стеження за громадянами в мережі Інтернет та контроль за розміщенням там контентом.

Проект «Золотий щит» розроблявся китайським урядом передусім як система інформатизації всіх сфер життя суспільства, а особливо сфери громадської безпеки. Фактично проект розпочинався з іншого проекту кінця 1980-х років «Автоматизований офіс», що мав на меті запровадити використання комп'ютерів на всіх рівнях китайського державного апарату (тобто йшлося про програму, аналогічну нинішнім програмам з електронного урядування). Власне кажучи, «Золотий щит» є лише одним з не менш ніж 20 «Золотих проєктів», що охоплюють фінансовий сектор, соціальну безпеку, сільське господарство, збір податків, митні

послуги, водне господарство, виробничі стандарти, державний контроль тощо [14].

Однак навіть в межах проєкту «Золотий щит» кіберконтроль є лише одним (до того ж не наймасштабнішим) елементом безпекової політики, задля якої проєкт і впроваджується. Значно більше уваги в його межах приділено проблемі впровадження особистих електронних карток (по суті йдеться про форму електронного паспорта з можливістю використання електронно-цифрового підпису, однак з потужними елементами відстеження протиправної діяльності).

Першопричиною їх впровадження була не стільки проблема безпеки й адміністративного контролю, скільки неререформованість протягом останніх 50 років системи ідентифікації громадян. Донедавна значна кількість китайців використовувала «сертифікат хатньої реєстрації» (*household registration certificate*), тобто навіть не зовсім паспорта, який водночас надавав можливість громадянину отримувати доступ до сфери зайнятості, освіти, охорони здоров'я та інших життєво важливих послуг. Така практика була пов'язана з особливостями законодавства щодо міграційних процесів (внутрішньої мобільності) в країні. Та з початком лібералізації цього законодавства за часів керівництва країною *Ден Сяопіна* така адміністративна практика стала вкрай неефективною, оскільки практично унеможливила для поліції відстеження переміщення громадян в країні [6].

Таким чином, запровадження ідентифікаційних карток (*ID card*) стало єдиною реальною можливістю встановити порядок у міграційній сфері. У межах проєкту «Золотий щит» реалізується й масштабне встановлення на вулицях великих міст камер спостереження (що є вже традиційною практикою для країн Заходу). Так, за свідченням адміністрації міста Гуанчжоу, саме система відеоспостереження (близько 3000 камер) допомогла у 61% з 21 тисячі випадків

здійснювати арешти під час кампанії боротьби з вуличною злочинністю «Sword Lily». Кіберкомпонента проєкту «Золотий щит» пов'язана з «громадським контролем безпеки мережі», або кіберполіцією. Наразі важко сказати, скільки кіберкопів працює в КНР, однак для прикладу можна навести оприлюднені дані щодо розвитку такого підрозділу в одній з китайських провінцій – Гуандонг, що є найбільш заселеною провінцією Китаю.

Підрозділ кіберполіції розпочав свою роботу 1994 року із штатом в 2 особи і після численних трансформацій та змін пріоритетів 2016 року цей штат становив 2100 осіб. Нагадаємо, що, за офіційними даними МЗС КНР, лише персональних блогів у країні зареєстровано понад 180 мільйонів, веб-сайтів – 3,86 мільйона.

Отже, говорити про реальну можливість здійснювати справді жорсткий контроль за мережевим контентом не доводиться. До того ж, до завдань кіберкопів належить не лише моніторинг в Інтернеті, але й протидія випадкам комп'ютерних злочинів, таких, як віруси, шкідливе ПЗ, хакерські атаки, онлайнове шахрайство тощо. Водночас деякі оглядачі підозрюють, що система «Золотого щита» є важливим елементом цензурної системи КНР; вона відповідає за блокування сайтів за IP-адресою та ключовими словами. Не менше запитань у правозахисників і до системи «Зелена дамба». Уряд КНР та міністерство промисловості й інформаційних технологій позиціонували її як цензурне програмне забезпечення, що має вберегти китайських користувачів (передусім школярів і студентів) від «шкідливих матеріалів», передусім, порнографічних.

В основі системи – блокування картинок, тексту та веб-адрес за певними значеннями. Основні претензії правозахисників викликає саме добір ключових фраз для блокування, що свідчить не стільки про антипорнографічне спрямування програми, скільки про політичне. Так, за даними дослідження американських фахівців у сфері ІТ з

Мічиганського університету, серед фраз, за якими відбувається блокування, є, наприклад, слово «Фалунь».

У сфері зовнішньополітичних завдань однією з основних є робота щодо формування громадської думки в зарубіжних країнах, зокрема, у Китаї на центральному та регіональному рівнях створено і функціонують Інтернет-медіа як інструменти інформаційно-пропагандистського впливу на населення прикордонних територій, що використовують новітні досягнення інформаційних технологій і мультимедійних засобів, реалізуючи політичні цілі внутрішнього розвитку КНР, доступу до джерел сировини на території інших держав, створення сприятливих умов для всебічного співробітництва.

Спеціальні служби (МДБ, зовнішня розвідка) проводять свою інформаційно-аналітичну роботу за кордоном переважно напівлегальними і нелегальними методами. А легальна інформаційно-пропагандистська робота китайської держави за межами Китаю, за нашими даними, покладена на Міжнародний відділ ЦК КПК і Міністерство закордонних справ КНР [27; 28].

Дослідниками відзначається: «В Китаї створена потужна таємна система ведення інформаційного протиборства, яка дозволяє здійснювати масоване застосування сил і засобів в потрібний час. Основні напрями цієї системи зосереджені на медійній складовій інформаційного ринку, роботі з недержавними громадськими організаціями за кордоном, розвитку культурних зв'язків, а також на кіберопераціях... Пекін щорічно виділяє до 45 млрд юанів (приблизно 6.6 млрд дол. США) на роботу китайських іномовних ЗМІ. Китай стрімко виходить на міжнародний інформаційний ринок через розширення співпраці і купівлі частки в зарубіжних ЗМІ. Їх мета – створити на основі діючих ЗМІ двомовні англо-китайські проекти, орієнтовані на пропаганду Китаю та китайської культури» [22].

Окремо варто сказати про Міжнародний відділ ЦК КПК та його роль у здійсненні інформаційної політики КНР за кордоном. Давно минули ті часи, коли Компартія Китаю підтримувала зв'язки лише зі своїми комуністичними колегами за межами Піднебесної. Світ змінився, і в більшості країн світу комуністичні партії, як партії тоталітарного зразка, пішли в політичне небуття.

Модернізувала свою міжнародну діяльність і КПК, яка залишається правлячою партією в Китаї і, фактично, перетворилася на соціальну партію китайських глобал-націоналістів. Відповідно Міжнародний відділ ЦК КПК, який за кількістю співробітників приблизно дорівнює чисельності МЗС КНР, нині працює практично з усіма правлячими партіями світу не залежно від ідеології, яку ті сповідують.

Особлива увага Міжнародного відділу ЦК КПК приділяється зарубіжним засобам масової інформації, які в умовах інформаційного суспільства набувають все більшого впливу і значення. Таким чином, за нашими даними, ЦК КПК і МДБ КНР координують свою діяльність як в захисті національного інформаційного простору Китаю, так і в активній інформаційно-впливовій роботі (ІВР) за кордоном, забезпечуючи інформаційну підтримку бажаного статусу у вигляді «глобального лідерства КНР».

Таким чином, Інтернет активно використовується правлячою Комуністичною партією Китаю і урядом КНР для реалізації своїх внутрішньо-і зовнішньополітичних цілей. У сфері зовнішньополітичних завдань однією з основних є робота щодо формування громадської думки в зарубіжних країнах, зокрема, у Китаї на центральному та регіональному рівнях створено і функціонують Інтернет-медіа як інструменти інформаційно-пропагандистського впливу на населення прикордонних територій, що використовують новітні досягнення інформаційних технологій і мультимедійних засобів, реалізуючи політичні цілі внутрішнього розвитку КНР, доступу до джерел сировини на території ін-

ших держав, створення сприятливих умов для всебічного співробітництва.

Отже, регулятивна політика КНР щодо внутрішнього інформаційного простору справді характеризується доволі жорсткими регулятивами (щодо відповідальності за розміщений контент, контролю за персональними даними, цензурні компоненти регуляторної політики). З іншого боку, згідно зі статистичними даними, все це не заважає швидкому зростанню загальної кількості користувачів мережі Інтернет в Китаї та розвитку національного інформаційного простору [29].

Досвід КНР з регулювання внутрішнього інформаційного (кібер) простору є важливим з огляду на спроби багатьох країн (як розвинутих, так і тих, що розвиваються) виробити власні стратегії забезпечення інформаційного суверенітету національних держав в умовах деконструкції традиційного розуміння поняття суверенітет і трансформації підходів до військових протистоянь, які набувають вигляду прямих військових зіткнень, а кіберпростір перетворюється на чергове місце протистояння ідеологій, систем, цінностей та поглядів, тобто стає додатковим простором для ескалації мілітарного дискурсу [30].

Висновки до розділу

На основі проведеного дослідження, висновуємо відповідно до предмета нашої роботи на необхідності **реалізації передусім національних інтересів України.**

В основі ж східної (азійської) моделі – альтернативний соціально-економічний розвиток регіону, іманентна конкуренція із Заходом, утвердження власних ціннісних орієнтацій, зв'язок між культурними традиціями і соціальними трансформаціями.

КНР завжди буде в ціннісній, ментальній та взагалі екзистенційній опозиції до Заходу. Саме тому не слід реагу-

вати та якимось чином уводити в геостратегічний дискурс індоктриновану китайцями максиму про необхідність «*мінімізації маніхейства*». Дуалізм відповідає природі, тож добро і зло, схід і захід, жінка і чоловік, день і ніч – це закони, створені природою. За Дж. Локком, виконання «закону природи» – основа усіх людських благ: ніщо такою мірою не сприяє спільній користі кожного, ніщо такою мірою не забезпечує безпеку і недоторканність майна людей, як виконання закону природи» [31, с. 49].

Відтак, коли йдеться про конкуренцію у світовій політиці, то це природньо. Інша справа – як ця конкуренція, стратегічні суперечки вирішується: чи то на підставі базових засад стратегічної культури, чи то на засадах права сильного і «бряцання» зброєю із постійними натяками і загрозою можливості застосування ядерної зброї, на прикладі московського режиму.

Для стратіархів Української Держави слід чітко враховувати специфіку китайської ментальності, яка заснована на 36 стратагемах, нечіткості, неясності, невизначеності зі збереженням пріоритетного та імперативного задоволення передусім власних китайських національних інтересів, корисливості та вигоди.

Якщо висновувати, то відзначаємо, що *будувати міжнародні відносини з Китаєм на стратегічному рівні апіорі неможливо*. Китай вважає себе настільки самодостатнім, що не розглядає в концептуальному плані союзу (альянсу, партнерства) з будь-якою державою. Можливий варіант тимчасового альянсу або фрагментарних партнерських відносин. Інші формати не прийнятні для Китаю і не відповідають його баченню щодо власної величі.

Пріоритетним напрямом взаємодії із даною регіональною азіатською державою є секторальні вектори: реалізації секторальних стратегій Української Держави конкретно і в чіткі терміни без детермінації або кореляції щодо реалізації інших стратегій. Приклад: реалізація проєкту щодо

постачання кукурудзи забезпечення продовольчої безпеки КНР з боку Української Держави, жодним чином не впливає на військово-технічне співробітництво між нашими державами.

Додатковий приклад: підписана угода про військове співробітництво із Іраном у 2023 році не завадила Пекіну підтримати ОАЕ у територіальній суперечці з Іраном. Прояви стратегічної невизначеності і, як наслідок, нестабільності – абсолютна та суттєва істотна та вирішальна риса стратегічної архітектури зовнішньої політики сучасного Китаю. Основним провідниками якої виступає Ван Ї та Сі Цзіньпін, інші політичні керівники КНР. Про них йтиметься в наступних розділах.

Визначено, що сучасне політичне керівництво – **п'яте покоління** – Китаю, усвідомлюючи всі переваги та недоліки мережі Інтернет, активно використовує Інтернет-комунікації для реалізації власних геостратегічних цілей. Зокрема, зовнішня пропаганда є важливим інструментом зовнішньої політики КНР, що відображено в Білій книзі «Положення про мережу Інтернет у Китаї». Вище керівництво КНР розуміє необхідність підняти вітчизняні мас-медіа на рівень, який відповідає зростаючому впливу і підвищенню світового статусу держави.

Встановлено, що в Китаї відбувається постійне оновлення нормативно-правової бази, в якій дедалі глибше викристалізуються ключові засади збереження вирішальної ролі державного і партійного контролю за діяльністю подібних мас-медіа, створення єдиних методів регулювання діяльності засобів масової інформації як щодо традиційних, так і у відношенні Інтернет-медіа, пов'язані з регламентацією вимог до змісту і якості інформації. Зараз в Китайській Народній Республіці відбувається процес посилювання контролю над змістом публікацій, які розміщуються в національному сегменті мережі Інтернет і блокування доступу до небажаного, з точки зору влади, контенту, розміще-

ному в доменних зонах, які не підлягають національній юрисдикції.

Досліджено, що регулятивна політика КНР щодо внутрішнього інформаційного простору справді характеризується доволі жорсткими регулятивами (щодо відповідальності за розміщений контент, контролю за персональними даними, цензурні компоненти регуляторної політики). З іншого боку, згідно із статистичними даними, все це не заважає швидкому зростанню загальної кількості користувачів мережі Інтернет в Китаї та розвитку національного інформаційного простору. Досвід КНР з регулювання внутрішнього інформаційного та кіберпростору є важливим з огляду на спроби багатьох країн (як розвинутих, так і тих, що розвиваються) виробити власні стратегії забезпечення інформаційного суверенітету національних держав в умовах деконструкції традиційного розуміння поняття суверенітет і трансформації підходів до військових протистоянь, що дедалі частіше набувають суто інформаційного, гуманітарно-технологічного виміру.

Для Української Держави **стратегічною помилкою** [32, с. 167] **команди Зеленського** було непризначення з 2021 року Надзвичайного і Повноважного Посла України в КНР. На початку лютого 2023 року міністр закордонних справ України *Д. Кулеба* пояснив відсутність послів України у Китаї, Індії та Бразилії проблемами щодо підбору кандидатів, тому що країни «складні». Тоді він казав, що для Китаю і Бразилії є кандидати, для Індії – ще не було. А 13 березня 2023 року на своїй сторінці в Facebook від повідомив, що вінс на розгляд президента України Зеленського кандидатури на посади послів у Китаї, Індії та Бразилії [33].

Будемо відверті: усе це сталося **лише після** того, як Китай оприлюднив власні думки та пропозиції (без конкретного механізму та гарантій з боку Китаю щодо виконання цих домовленостей з боку *мосре*) щодо врегулювання війни в Україні, а також після оголошення наміру з боку КНР плану-

вати бесіду між Сі та Зеленським лише після його поїздки до московської держави.

У зв'язку з цим констатуємо: **збереження у зовнішній політиці реактивного підходу – шлях до відсутності власної геостратегії.**

ПОТРІБНО:

Проактивний підхід, випереджувальна політика, проведення активних заходів, а також застосування системи стратегічних комунікацій (у системному вимірі, а не презентованому широкому загалу грантовими авторами фрагментів компонентів елементів).

Незважаючи на існуючі особливості та кардинально різний менталітет (ми вже не кажемо про можливі суб'єктивні питання до колишнього посла), відсутність посла – це знак для регіонального лідера азіатського регіону про те, що його зневажають і не шанують. Якщо додати інспірований конфлікт із продажем *Мотор Січ* та активну продаж керівництвом Ірану тих запчастин, які згодом стали використовуватись для вироблення сумнозвісних БПЛА Shahed, то стає зрозуміло, що китайський напрямок в Українській дипломатії свідомо не розвивається і цілеспрямовано дискредитується, що не відповідає ані національним інтересам, ані геостратегії розвитку Української Держави в якості регіонального лідера сучасного трансформованого світу.

Дослідження засад геоінформаційної політики КНР виступає суттєвим світоглядним компонентом для розуміння засад формування концепцій стратегічної невизначеності та стратегічної ясності, про які йшлося вище.

Важливим аспектом виступає і **геоекономіка**.

Ключові засади якої, на підставі авторської **еталонної моделі геостратегії сучасної Української Держави**

[34, с. 51-52; 35, с. 192-195; 36], викладено у поетичній формі наприкінці монографії у вигляді політичної поезії *професора В.А. Ліпкана* «Перспективи економічної могутності КНР».

Саме тому, з урахуванням наведеного, а також авторського доробку одного із співавторів дослідження – *доцента А. В. Яковця* [37-48], наступним органічним компонентом дослідження виступають **практичні аспекти геостратегії п'ятого покоління керівників КНР.**

Список використаних джерел до розділу 2

1. Ліпкан В. А. Геостратегічний ландшафт. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 47.
2. Bebyk Valeriy. Info-Globalization: Info-Power, Info-Democracy, Info-Communication. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2016. № 01 (09), Pp. 72–81. URL: http://spscences.io.ua/s2304117/bebyk_valeriy_2016_info-globalization_info-power_infodemocracy_info-communication_social_and_human_sciences_polishukrainian_scientific_journal_01_09_pp_72-81.
3. Китайські лікарі вперше провели дві дистанційні операції за допомогою 5G та роботів. *Tokar.ua*: [сайт]. URL: <https://tokar.ua/read/34716/kytayski-likari-vpershe-provely-dvi-d>.
4. Головченко В. Ден Сяопін. *Політична енциклопедія* / [редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін.]. Київ: Парламентське видавництво, 2011. С. 196.
5. У Сюцзюань. Информационное обеспечение политики китайского руководства на рубеже XX-XXI вв. : дисс. ... канд. полит. наук: 10.01.10. СПб., 2010. 207 с. URL: <http://www.dissercat.com/content/informatsionnoe-obespechenie-politikikitaiskogorukovodstva-na-rubezhe-xx-xxi-vv#ixzz48ZHrQuPt>.
6. Ван Циншань, Ван Цзинь. Изучение теории стабильности Дэн Сяопина. Гуйян, 2003. 321 с.
7. Ван Цзюнь. Журналисты и законы. Пекин: Изд. Китайского радио и телевидения, 2001. 332 с.

8. Ліпкан В. А., Попова Т. В. Стратегічні комунікації : словник / за заг. ред. д-ра юрид. наук В. А. Ліпкана. Київ : Ліпкан О. С., 2016. 416 с.
9. Ліпкан В. А. Обумовленість стратегічного нарративу цільовими аудиторіями. *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: проблеми, досвід, перспективи* : тези доп. III міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовт. 2022 р.) / Міністерство оборони України; НУОУ імені Івана Черняхівського. Київ: НУОУ, 2022. С. 95–100.
10. Вакулич В. М., Бухтатий О. Є. Державна інформаційна політика як механізм реалізації інформаційної функції сучасної держави. *Публічне управління: теорія та практика*. 2014. Вип. 1. С. 97–107.
11. Гусаров В. Восточный фронт: информационное противостояние Москва-Пекин. *Український політик*. 2014. 2 жовтня. URL: <http://www.ukrpolitic.com/?p=2493>.
12. Зустріч міністрів закордонних справ G20 у Нью-Делі. *Національний інститут стратегічних досліджень*: [сайт]. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zustrich-ministriv-zakordonnykh-sprav-g20-u-nyu-deli>.
13. Інформаційно-комунікаційна демократія: монографія / за наук. ред. С. О. Довгого ; [ред. колегія: С. О. Довгий, В. В. Лісничий, В. М. Бебик, О. В. Радченко]; Ін-т телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України. Суми: Вид. СВС Панасенко І.М., 2015. 420 с.
14. Хуан Цинь. Інформаційна політика Китаю у сучасних міжнародних відносинах : дис. ... канд. політ. наук: 23.00.03. Київ, 2007. 227 с.
15. Май М. Медіаполітика в інформаційному суспільстві / [пер. з нім. В. Климченко та В. Олійник]; за ред.

- В. Іванова. Київ: Академія Української преси; Центр Вільної Преси, 2011. 286 с.
16. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навч. посіб. Київ : Європ. ун-т, 2003. 208 с.
  17. Ліпкан В. А., Кондратьєв Я. Ю. Концепція національної безпеки України: теоретико-правові аспекти зарубіжного досвіду. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. 20 с.
  18. Ліпкан В. А. Теорія національної безпеки : підручник. Київ: КНТ, 2009. 631 с.
  19. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 552 с.
  20. Ліпкан В. А., Ліпкан О. С. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях: словник. [2-е вид., допов. і перероб.]. Київ: Текст, 2008. 400 с.
  21. Ліпкан В. А. Деінфраструктуризація. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 58.
  22. Ван Чжаньян. Новая демократия и новый социализм. Пекин, 2004. 218 с.
  23. Головний військовий програміст Пентагону: США програли Китаю війну за ШІ. *Root Nation*: [сайт]. URL: <https://root-nation.com/ua/news-ua/it-news-ua/ua-usa-china-ai/>
  24. Ліпкан В. А. Інституційна спроможність. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 88.
  25. Швець А. История Бо Силая. *Тверезий погляд. Перемога над зрадою*: [сайт]. URL: <https://tverezo.info/post/129219>.
  26. Китай в 1949–1989 гг. Процесс реформ и открытости / Ван Хунмо [и др.]. Хэнань, 1989. 227 с.
  27. Китай занимает 2-е место в мире по количеству мозговых центров. Пекин. *Синьхуа новости. Russian*.

- News.Cn: [сайт]. URL: http://russian.news.cn/2016-01/30/c_135059827.htm
28. Сенченко М., Сенченко О., Гастинщиков В. Мозкові центри країн світу. Київ: Персонал, 2016. 278 с.
  29. Владимиров В. М. Специфіка китайської теорії і практики реклами : навч. посіб. Київ : Наукова столиця, 2022. 56 с.
  30. Ліпкан В. А. Підходи до творення геостратегічного дискурсу. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of the 14th International scientific and practical conference.* MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2022. P. 362–367. p. 21–27.
  31. Локк Дж. Сочинения : в 3 т. / [пер с англ. и лат.]. М.: Мысль, 1988. Т. 3. 668 с.
  32. Ліпкан В. А. Стратегічна помилка. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України : словник.* Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 167.
  33. Кулеба вніс кандидатури послів України у Китаї, Індії та Бразилії. *Ua.news*: [сайт]. URL : <https://ua.news/ua/world/kuleba-vnes-kandidatury-poslov-ukrainy-v-kitae-indii-i-brazilii>
  34. Ліпкан В. А. Геостратегія сучасної Української Держави. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України : словник.* Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 51–52.
  35. Ліпкан В. А. Методологія теорії геостратегії: дискурсивний аналіз. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття*: матеріали III Міжнар. наук. конф. (м. Черкаси, 29 лип., 2022 р.) / Міжнар. центр наук. дослід. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 192–195.
  36. Ліпкан В. А. Теорія геостратегії: метакогнітивний дискурс. *Правові засади діяльності правоохоронних*

- органів: зб. наук. статей, тез доп. та повідом. за матеріалами ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (5–6 груд. 2022 р., Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, м. Харків) / [редкол.: А. П. Гетьман, В. М. Гаращук, В. Я. Настюк, Р. В. Шаповал, Ю. В. Мех та ін.]. Харків, 2022. Ч. 1. С. 90–96. (Серія «Сектор безпеки України». Вип. 42.).*
37. Яковець А. В. Свобода медіа та розвиток громадянського суспільства. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Міжнародні відносини». № 11 (345). 2017. С. 69-74.*
  38. Яковець А. В. Інформаційні війни як елемент силового протиборства в сучасному світі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ : ІМВ, 2012. Вип. 55. Ч. 1. С. 45-47.*
  39. Яковець А. В. Вплив російських мас-медіа на політичну свідомість громадян Сходу України. *Marie Curie-Skłodowska University Press. Lublin, 2018. P. 191-207.*
  40. Яковець А. В. Роль мас-медіа в інформаційному протистоянні України проросійської агресії на Сході. *Науковий збірник. Торунь Університет Миколи Коперника, 2019. С. 44-52.*
  41. Яковець А. В. Роль ЗМІ у висвітленні діяльності соціальних рухів в Україні. *Social Movements and Protests in Central and Eastern Europe. Universitatii București. 2019. P. 438-450.*
  42. Yakovets A. V. Modern media in the formation of the political image of the state and political leaders. *Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. Publishing House «ACCENT». Sofia, Bulgaria. 2020. P. 21- 27.*
  43. Яковець А. В. Інформаційна безпека в мережі Інтернет: глобальні виклики та національні страте-

- гії. *Information Security on the Internet: Global Challenges and National Strategies*. Львів, 2020. С. 33-39
44. Яковець А. В. Інформаційний простір як чинник інформаційної безпеки. *Інформаційна безпека: європейські орієнтири та перспективи для України*. Збірник наукових праць, Харків «Плеяда», 2020. С. 20-23.
45. Яковець А. В. Інтернет медіа у інформаційному протиборстві України – РФ під час війни на сході. *International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE»*. № 9 (25), Vol.4, September 2020. С. 14-19.
46. Яковець А. В. Образ України в медіадискурсі передвиборної кампанії 2020 року у США (на прикладі матеріалів американських мас-медіа). *European scientific discussions*. Abstracts of the 1st International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore. Rome, Italy. 2020. Pp. 555-562.
47. Яковець А. В. Міжнародний імідж держави: фактори і комунікативна стратегія формування (на прикладі США). *Topical issues of modern science, society and education*. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. SPC Sci-conf.com.ua. Kharkiv, Ukraine. 2021. Pp. 1184-1198.
48. Яковець А. В. Медіа як інструмент ведення інформаційної війни у міжнародних конфліктах. *International scientific innovations in human life*. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. – Pp. 607-624.

РОЗДІЛ 3

ГЕОСТРАТЕГІЯ П'ЯТОГО ПОКОЛІННЯ КЕРІВНИКІВ КИТАЮ

3.1 Політичне лідерство Сі Цзіньпіна

*Бійтесь данайців, що приносять
дари*
黄鼠狼给鸡拜年, 没安好心

Сучасна політологічна наука має чимало напрацювань з питань політичного лідерства. Зазвичай їх пов'язують виняткового із функціонуванням демократичних режимів. Однак функціонування *китайської моделі політичної меритократії* доводить не лише право на її існування, а й певну ефективність і беззаперечні переваги, якими не можна нехтувати.

Творення сучасної геостратегії є процесом політичної праці стратегічних архітекторів, від фаховості та рівня стратегічного мислення яких залежатиме досягнення цілей геостратегії. Питання політичного лідерства є важливим для Української Держави, тому аналіз етапів формування політичних лідерів, їх шляхів поза контекстом демократичних виборів, є важливим з огляду на аналітичну цінність становлення особи політичним лідером. Стратегів не обирають, ними стають, тому в рамках даного підрозділу робиться докладний аналіз змісту політичного лідерства лідера п'ятого покоління китайських керівників *Сі Цзіньпіна*.

Переконані, що справжні стратегічні архітектори (політичні стратегічні лідери) мають дивитись далеко в майбутнє, а не ставати служниками виборчих процесів і ухвалювати рішення на догоду електорату. Формування політичної системи має бути збудоване таким чином, щоб запобігати

приходу до влади несистемних політиків, недалекоглядних і популістських політичних діячів (не стратегічних лідерів). Універсальність ідеї політичної меритократії полягає у тому, щоб концептуалізувати та глобалізувати ідеологему щодо фаховості на будь-якому з напрямів суспільного розвитку, в тому числі у політиці.

Приклад *Сі Цзіньпіна* доводить, що ідеї політичної меритократії не є звуженими рамками маленьких міст чи провінцій, а можуть бути екстрапольовані на великі соціальні системи, держави та коаліції держав. Причому слід пам'ятати, що відповідно до однієї зі стратагем, *китайські стратеги вважають коаліції нестійкими (聯盟)*, через те, що перемога когось підсилює надміру, а когось виснажує, через що слабкі учасники починають побоюватися сильних, спочатку стаючи ненадійними союзниками, потім нейтральними, а згодом і зовсім можуть долучитися до ворожої коаліції [1, с. 53]. Саме тому статус «нейтрального миротворця», який сам для себе обрав офіційний Пекін, має достатній потенціал будь-якої миті трансформуватися на підтримку однієї зі сторін, що має враховуватись українськими діячами та посадовими особами, відповідальними за формування та прогнозування державної політики у сфері міжнародних відносин.

Однак окреме вивчення політичного лідерства *Сі Цзіньпіна* та його роль у формуванні нового світового порядку на сучасному етапі в українському науковому сегменті не висвітлено на достатньому науковому рівні. Більше того, зберігаючи логіку наступності в рамках формування методології теорії геостратегії, продовжуємо цикл дослідження векторів трансформації суспільно-політичного розвитку [2] і геостратегічних сценаріїв розвитку Української Держави і розвиваємо думки щодо концепцій стратегічної невизначеності та стратегічної ясності, закладаємо новий науковий тренд щодо необхідності детального з'ясування політичної ролі стратегічних архітекторів (*стратіархів*) у процесі

не лише вироблення, а й реалізації геостратегії сучасної Української Держави [3].

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено розвитку концепції теорії геостратегії [4], складовим компонентом якої виступає з'ясування ролі політичних акторів та суб'єктів політики у процесі вироблення та реалізації геостратегії. Даний підрозділ є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ньому аналізуються конкретні приклади діяльності одного з політичних лідерів сучасного світу – *Сі Цзіньпіна*. Більше того, викладені та сформовані висновки можуть бути екстрапольовані для розуміння ролі політичних лідерів та політичних еліт і мають бути корисними для формування геостратегії сучасної Української Держави [5], формування та становлення інституту політичних лідерів, української політичної еліти в цілому.

Мета підрозділу полягає у визначенні змісту та евристичних можливостей політичного лідерства *Сі Цзіньпіна* у прагненні вийти на вектор формування нового світового порядку.

Для досягнення мети були поставлені та вирішені наступні наукові завдання: 1) визначено історичні передумови застосування стратегічних концепцій лідером КПК п'ятого покоління; 2) проілюстровано сучасні прояви політичного лідерства; 3) сформовано засади для політичного лідерства *Сі Цзіньпіна*; 4) окреслено напрями імплементації та екстраполяції отриманих даних для розвитку геостратегії сучасної Української Держави.

Кожне покоління керівників КПК КНР мало власну методологічну базу, на якій будувалась політична концепція розвитку Китаю. Причому кожна наступна концепція не мала на меті принизити попередників або ж возвеличити себе, а навпаки – становили органічний компонент, продовження, зберігаючи принципи наступництва. Тим самим можна

стверджувати, що китайська модель політичної меритократії має, як мінімум, бути дослідженою.

Так, якщо політична номенклатура за часів *Ден Сяопіна* чітко розглядала СРСР як свого головного супротивника на міжнародній арені, наступне покоління на чолі із *Цзян Цземінем*, а потім і *Ху Цзіньтао* поступово продовжувало чітку лінію розвитку економіки з головною стратегічною метою – постати першою економікою світу, оскільки своє майбутнє пов'язувало із розвитком співробітництва зі США, отриманням доступу до передових технологій та інвестицій, то п'яте покоління на чолі із *Сі Цзіньпіном*, суттєво змінило цей вектор.

Фактично, *Сі Цзіньпін*, хоч і проголосив про побудову «соціалізму з китайською специфікою нової епохи», на практиці керівництво КНР, особливо через жорстку позицію колишнього міністра закордонних справ *Ван Ї*, фактично вступило у відкриту та неприховано не лише економічну, а й політичну, фактично – **стратегічну конфронтацію** із США, одним із варіантів якою може бути військовий збройний конфлікт. І хоча *Ван Ї* 19 лютого 2022 року, під час свого останнього виступу на цій посаді на Мюнхенській безпековій конференції, висловив підтримку Україні, заявивши про необхідність захисту її незалежності та територіальної цілісності, наголосивши, що Україна має бути мостом, який сполучає Захід і Схід, а не лінією боротьби між великими державами [6]; Китай як велика держава не вжила жодних практичних та реальних заходів, аби зупинити очільника московського режиму від початку варварської війни 24 лютого 2022 року.

Станом на початок 2023 року рівень практичної включеності КНР у припинення конфлікту не змінився: окрім закликів (невідомо до кого, і не зрозуміло з якою метою) до миру, КНР так і не реалізував свої потенції та амбіції як глобального гравця в світовій архітектурі безпеці. Замість участі у практичному врегулюванні війни, КНР нарощує напрями економічної взаємодії з РФ. Отже, іс-

пит на реальне глобальне політичне лідерство (*а за суттю прагнення до політичного керівництва*), *Сі Цзіньпін* наразі не склав.

І тому покладати винятково позитивні сподівання на нового очільника МЗС КНР *Цінь Гана*, призначеного на посаду 30 грудня 2022 року, є передчасним: у наукових статтях професора *В.А. Ліпкана* окремо проаналізовано його політичну діяльність [7], а також здійснено нарративний аналіз та виявлено засоби політичної комунікативістики [8], які він застосовує для реалізації зовнішньо-політичного курсу на мілітаризацію КНР, чому також буде присвячено окрему увагу в нашому дослідженні.

Незважаючи на те, що *Цінь Ган* до цього обіймав посаду посла КНР у США, саме за його перебування було утворено нелегальні офіси китайської поліції в США, які здійснювали протизаконну діяльність на території іноземної держави, а за допомогою так званих «цивільних аеростатів», здійснювалася аеророзвідка об'єктів стратегічної інфраструктури США. Саме за його перебування на посаді відносини з КНР суттєво наблизилися до значного охолодження в економічному сегменті, водночас – значного напруження у військовій та геостратегічній сферах.

Фізичне наближення *Сі Цзіньпіном* до себе *Цінь Гана*, поєднане із призначенням 12 березня 2023 року міністром національної оборони Китаю *Лі Шанфу*, який із 2018 року перебуває від вторинними санкціями США через купівлю КНР у РФ винищувачів Су-35 і комплексів С-400, свідчить **про найбільш імовірний сценарій подальшого напруження та ескалації.**

Для Української Держави врахування цих чинників є важливим, адже як Китай, так США відіграють значну роль у розвитку нашої держави. Тож вивчення якостей та складання ментальної карти ключових політичних лідерів, зокрема КНР, є необхідним для формування правильної та коректної, релевантної геостратегії Української Держави.

Політичне лідерство Сі Цзіньпіна

Узвичаєно прийнято виділяти **п'ять поколінь керівників КНР**, кожне з них так чи інак доклало зусиль до реалізації урізноманітнених стратегічних концепцій, їх унаочнення крізь систему політичних акторів та інститутів. Діяльність кожного покоління – окреме вагоме і самостійне політичне дослідження.

У цьому підрозділі, предметом виступатиме сучасна політика п'ятого покоління на чолі із *Сі Цзіньпіном*, зокрема сутність політичного лідерства у спробах до формування нового світового порядку [9].

Безперечно, *Сі Цзіньпін* увійде в історію як один із найсильніших лідерів, який зміг виконати чимало тактичних завдань у рамках загальної стратегії, які в минулі роки лише порушувалися, але через брак політичної волі, корупцію, клановість, утиски демократії, порушення прав людини і громадянина тощо не були досягнуті.

Межі нашого дослідження і предмет визначені аналізом тих окремих фрагментів діяльності політичного лідера, які тим чи іншим чином формують уявлення про керівну стратегію, що є важливим для Української Держави.

Саме тому слід звернутися до першоджерела: монументальної праці під авторством *Сі Цзіньпіна* «Про державне управління», яке було видано багатьма мовами, але, на жаль, українською його перекладено не було [10], тож звернімося до російськомовної версії, яку було перекладено і надруковано в Китаї і люб'язно надано нам у рамках реалізації стратегічних комунікацій, зокрема культурної дипломатії.

Зауважимо, що формування концепції державного управління є притаманним майже для кожного покоління китайських керівників, так само як і опис системи державного управління не вміщується в рамки конкретних прізвищ, а передусім ілюструється в горизонтах поколінь, чим наперед увиразнюється яскраво виражені *горизонти стратегіч-*

ного управління в рамках колективної системи управління, наступність і збереження курсу на побудову соціалістичної держави із китайською специфікою. Кожне покоління політичних лідерів закладає нову віху в філософію китайського ренесансу, а головне – воно закладається в унісон зі світовими трендами до розвитку і рухом часу.

І у цьому філософському розвою непересічне значення посідає концепція *Сі Цзіньпіна*, яка становить ідейний ривок в унісон із рухом часу, конкретне керівництво до дій для отримання перемоги на вирішальному етапі побудови суспільства середнього достатку, дає імпульс для переходу до другого етапу будівництва соціалістичної модернізованої держави і здійснення великого відродження китайської нації.

Визначальним є акцентування на **духовній сутності ідеї** соціалізму з китайською специфікою нової епохи. Відтак висновуємо, що Китай сам формує для себе ті теоретичні системи, в рамках яких генерується загальний стратегічний зміст функціонування та параметри розвитку китайської нації, а покоління тих чи інших управлінців можуть змінювати та варіювати лише вектори застосування тих чи інших інструментів, втім не змінюючи головну і стратегічну визначальну мету розвитку Китаю.

Акцентуємо увагу на цьому, саме з тією метою, щоб продемонструвати: **для Китаю є чужими будь-які концепції геополітики**, оскільки вони написані **не китайцями і не для** китайців, **не про** китайців – таким чином відповідно до китайського світогляду – **китайців вони не стосуються**.

Ми не знайдемо осяжних досліджень, в яких би вчені з КНР прагнули віднайти місце Китаю в англосаксонській системі бачення світу, так само як і в рамках неоевразійства або пантуранізму. Для Китаю є чужими інші теоретичні концепції. Це потрібно враховувати тим дослідникам, які із дитячим захопленням прославляють і масштабують ідеї одного поясу та одного шляху.

Китай сам для себе пише концепції, сам виробляє їх відповідно до власних стратегічних і пріоритетних національних інтересів, а також реалізовує їх незалежно і поза контекстом будь-яких інших візій: чи то в рамках геополітичних, чи то в рамках інших теоретичних систем, **написаних НЕ китаїцями.**

Більше того, важливим у цьому аспекті є дослідження *Деніела Бела*, який надає модель виправлення недоліків політичної меритократії без введення електоральної демократії [11, с. 116-182] з урахуванням специфіки Китаю, що може бути в подальшому також використано і при побудові нової системи державного управління в оновленій Українській Державі після перемоги над Росією на умовах Української Держави відповідно до її стратегічних національних інтересів.

Причому перемога має стосуватися не лише відновлення державних кордонів, тобто відновлення територіальної цілісності, а й оновлення держави в новому форматі: знищення корупції та корупціонерів як класу, впровадження *моделі стратегічної меритократії* [12, с. 166], зниження можливостей похибок від електоральної демократії, та формування класу стратегічних архітекторів, які б працювали на державу незалежно від політичних партій, що можуть мати тимчасові переваги на виборах. Боротьба з корупцією, викорінення російської агентури з усього державного апарату, формування європоцентричної політичної стратегії, входження до НАТО – це ті завдання, які мають вирішуватися паралельно із формуванням передумов для виграшу у війні з московським режимом.

Щодо *Сі Цзіньпіна*, то під час його приходу до влади у 2012 році чимало експертів припустились *стратегічної помилки*, даючи йому характеристику як продовжувача та наступника, боронителя традицій колективного управління і наступника *Ху Цзіньтао*.

Ця помилка, так само як і *стратегічний прорахунок* західних аналітиків щодо часових та ресурсних можливостей спротиву Української Держави та Української нації варварській війні Росії, є наслідком застосування лінійних парадигм, штучного інтелекту та технократичного підходу при моделювання соціально-економічних і політичних процесів в умовах невизначеності та трансформації основних компонентів політичної системи за умови збереження її стійкості. Використання лінійних моделей із частотною імовірністю, так само і байєсівських моделей довело, що початково помилкові судження та моделі, в яких Українська Держава не мала шансів протриматися проти Росії більше трьох діб, виявилися помилковими, адже більшість суджень було отримано на досвіді та аналізові сухих статистичних даних щодо співвідношення військової могутності двох держав. Інтуїтивно очікуваний результат виявився помилковим. Априорна імовірність була нівельована порівняно із апостеріорною.

Так само треба утриматися від помилок при обранні правильних та релевантних моделей аналізу ментальної карти керівників п'ятого покоління КНР, зокрема їх лідера *Сі Цзіньпіна*. Задля цього, з метою уникнення помилок лінійного моделювання, прорахунків у результатах через використання теорії частотних імовірностей дуже корисним для прогнозування є використання *байєсівських моделей*. Оскільки дана тема є важливою, то вона стане предметом наших подальших досліджень.

Зокрема у своєму виступі майбутній лідер керівництва КНР п'ятого покоління акцентував, що бажає *покінчити із формалізмом та бюрократією*, тобто фактично він артикулював повну протилежність колишньому президенту Ху Цзіньтао, який зберігав традиції колективного управління, маневруючи вектором стратегічної невизначеності, зміг залучити величезні інвестиції до китайської економіки, акцентуючи на геоекономіці, лишаячи осторонь політичні га-

рантії збереження безконфліктного геостратегічного курсу КНР, лишаючись стратегічним партнером США.

Зрештою – 22 жовтня 2022 року – *Сі Цзіньпін* чітко продемонстрував під час проведення XX з'їзду КПК [13], **хто** є справжнім політичним лідером, а не лише формальним керівником, держави: за його наказом показово вивели під руки його попередника – *Ху Цзіньтао*, тим самим продемонструвавши і надавши чіткий однозначний сигнал усім тим, хто сумнівався у здатності *Сі Цзіньпіна* побороти корупцію і старі партійні схеми, які були неминучим наслідком колективного управління. Однак це був сигнал і світовому товариству: власний шлях, авторитаризм, жорстка партійна дисципліна, незворотність обраного шляху.

Відтак, у наступництво і спадок *Сі* дісталися не лише управлінський апарат, а й передусім ті методологічні засади, колективні матриці управління, якими тривалий час послуговувалися попередні покоління управлінців у КНР. Саме це вписується в сучасне розуміння **ландшафту політичного лідерства** як складового геостратегічного ландшафту. Адже, як влучно відзначає *О. Траверсе*, «політичне лідерство (як взаємодія людей) є процесом, який має динаміку свого становлення, формування і розвитку. В цих умовах важливим є політико-історичний контекст (ситуація), специфіка політичного режиму в суспільстві (які задають провідну діяльність, специфіку політичних взаємин тощо) [14, с. 91].

Тож розгляньмо конкретні **прояви політичного лідерства** *Сі Цзіньпіна* при реалізації ним різних політичних та стратегічних концепцій.

На думку *Чжоу Сіньміна*, *Сі Цзіньпін* досягнув високих успіхів у шести аспектах:

- 1) будова середньозаможного в усіх відносинах суспільства;
- 2) трансформація і модернізація моделі роста;
- 3) поглиблення реформ;

- 4) боротьба з корупцією, забезпечення верховенства закону і створення нового політичного середовища;
- 5) забезпечення беззаперечної партійної дисципліни;
- 6) формування нового світового порядку [15, с. 15].

Не даючи оцінки позиції Чжоу, зазначимо, що з шести викладених вище пунктів, лише один дотично стосувався міжнародних відносин, решта – описували та відображали суб'єктивну оціночну думку дослідника щодо досягнень керівників п'ятого покоління у внутрішній політиці.

Для нашого дослідження цікавим є характеристика дипломатичних успіхів, які, на думку Чжоу, полягали:

- у відмові від менталітету гри з нульовою сумою на користь мудрої дипломатії;
- захист національного суверенітету та слідування основоположним принципам;
- співробітництво, взаємна користь, розвиток і дипломатія відкритості [15, с. 36].

Звичайно, що ці пафосні фрази мають бути підкріплені реальними справами, які мають спільну оцінку від ефективності їх реалізації.

Так, наприклад, коли США стверджує про мілітаризацію і ворожість намірів КНР, то Китай стверджує, що США помиляються. Тобто фактично відбувається подвійна стандартизація міжнародних відносин:

- 1) з одного боку, це *проголошені наміри*, красномовні фрази, гучні гасла і прагнення підтримувати імідж мудрої та поміркованої держави, мудрого покоління керівників, яке ніби дивиться згори на усіх;
- 2) з іншого боку, є *реальність*: жорстке придушення інакомислення, шпіонаж, переслідування китайців по усьому світу, постійні порушення прав людини, впровадження кредитного соціального рейтингу, золотий фаєрвол, заборона багатьох соціальних мереж, інфільтрація поліцейських в інших державах з метою вста-

новлення контролю над китайцями, навіть тими, хто отримав іноземне громадянство, вбудоване шпигунське обладнання у китайській техніці, випробування протисупутникової зброї, прагнення зробити власну станцію на Місяці з метою спроби встановлення суверенітету на цій території та отримання доступу до рідкоземельних матеріалів та інших природних копалин тощо, постійні збройні конфлікти на кордоні з Індією, підтримка КНДР, незасудження Росії, підтримка антиамериканських режимів, проголошення факту відсутності зобов'язань щодо незастосування сили проти Тайваню тощо.

Адже будь-які фривольні інтерпретації особливо в українському медійному просторі, немов Китай «дав зрозуміти, що він проти війни», є нічим іншим як домальовування, помилкове домислення, аматорське приписування того, що ніхто насправді не говорив. *Завданням геостратегічного дискурсу* виступає позбавлення лушпиння політичної комунікативістики від усіляких спроб маніпуляцій, і за допомогою аналітичного наративу унеможливлення встановлення керованих алгоритмів управління сприйняттям, реалізації *концепції гіпернормалізації реальності*.

Тому надавати довільні тлумачення висловлюванням або суб'єктивно трактувати їх відсутність не слід, користуючись лінійною парадигмою і власним рівнем обізнаності щодо китайської геостратегії.

Доречно нагадати, що Китай завжди і в усіх сферах діє наперед і винятково лише у власних інтересах і задля власної пожадливості, а *стратегічна невизначеність* [16; 17] насправді виступає показною і упродовженою в політичні процеси стратегією невизначеності для інших суб'єктів міжнародних відносин, тобто вона має на меті увести у стан помилкового домислювання, в оману партнерів щодо **справжнього курсу Китаю: світове лідерство через економічну експансію**.

Саме це і становить чіткий та однозначний зміст стратегії, якої дотримується Китай як держава, а втілюють його послідовно кожне наступне покоління керівників.

Коли Чжоу згадує про «зміцнення глобального іміджу Китаю» [15, с. 36], то слід чітко за науково визначеними параметрами надати шкалу вимірювання цього іміджу, зважити на реальний та бажаний або уявний стани.

Коли йдеться про «*пріоритет рівності та рівноваги*», то передусім Китай наголошує на рішучості щодо відстоювання власних інтересів у поєднанні із розумним підходом. Натомість Китай оминає питання власної відповідальності за відсутність рівності та порушення принципу з боку московського режиму щодо неподільності безпеки для Української Держави.

Досягнення дипломатії Сі Цзіньпіна

Так само у вигляді матриці надамо науково обґрунтовану оцінку судженням Чжоу Сіньміна щодо справжніх «досягнень дипломатії» п'ятого покоління [15, с. 36-37].

1. Покращення відносин з Росією – через війну проти Української Держави, на московський режим і населення Росії було накладено санкції, через які покращення відносин і поглиблення передусім економічних відносин одразу ж вдарить по економіці Китаю через санкції. У грудні 2022 року міністр закордонних справ КНР Ван Ї, незадовго до свого звільнення, запевнив, що Китай має намір поглиблювати співпрацю з Росією наступного року, а також запевнив у «неупередженій» позиції держави щодо війни в Україні [18]. Таким чином, відсутність впродовж майже року війни проти України зрозумілої для Української Держави і західного світу позиції Китаю наразі *трансформується* у чіткий вибір економічної доцільності над стратегічною уваженістю, і увиразнюється через формулу «**поглиблення стратегічної взаємної довіри і взаємовигідної співпраці**» з Росією.

2. Більше того, 14 грудня 2022 року *Сі Цзіньпін* оголосив про **необхідність поглиблення співробітництва із Росією**, тим самим давши чітку відповідь на ставлення до війни, що розв'язала Росія [19], а 20-23 березня 2023 року, незважаючи на прогнози деяких експертів, відбулась запланована зустріч керівників двох держав. З одного боку китайський керівник у Москві публічно не заявив, не пообіцяв і не підписав нічого, що можна було б назвати новою сторінкою у відносинах із Росією, утім акцент на відповідальності двох крупних держав, необхідності реформатування асиметричних безпекових відносин з метою нівелювання гегемонії США та інші факти, які не були висвітлені в українських ЗМІ, не дають підстав розділяти оптимізм тих експертів, які вважають, що дана зустріч змусила Москву визнати, що Пекін домінує. Більше того, ми не можемо підтримати окремі масштабовані думки експертів щодо розвернення КНР в бік до США. **За фактом:** немає жодних обґрунтованих підстав для наявності таких тверджень.

У даному контексті наведу думку провідного ідеолога сучасного московського режиму *Д. Треніна*, який прямо зазначив: «Держави є рівними лише в теорії; у реальному житті вони дуже нерівні. Регулювання їх відносин відбувається не на правовій основі, а на **силовій**» [20]. Тож, проголошуючи силу вирішальним чинником міжнародних відносин, Росія де-факто визначає і щодо своєї держави інструментарій відносин: силові різноформатні, каскадні впливи.

Напрями такого співробітництва унормовані в такі вектори:

- 1) збільшення китайського імпорту російської нафти, газу і сільськогосподарських товарів. *Справжня мета КНР:* залишення РФ у статусі сировинної держави, унеможливлення становлення в якості високотехнологічного партнера, переходу до шостого технологічного укладу [21, с. 774-802], жодних спільних проєктів у сфері високих технологій: космічна діяльність, штучний

- інтелект, розумні міста, відновлювальна енергетика тощо «взаємовигідне співробітництво» не передбачає;
- 2) *посилення енергетичного партнерства в Арктиці та збільшення китайських інвестицій у російську інфраструктуру, як-то залізниці й порти* – КНР використовуватиме спроможності РФ для освоєння Арктики, використовуючи останню локомотивом, в тому числі через гіпотетично суперечливі питання у сфері міжнародних відносин, адже перебуваючи в тіні РФ, КНР знімає із себе відповідальність за можливі конфлікти, будучи лише «інвестором». Стосовно інвестування: відсутність прозорої системи *скринінгу* прямих іноземних інвестицій, над чим в Україні принаймні в науковому плані працюють окремі науковці [22; 23], може призвести до стратегічної *деінфраструктуризації РФ* і встановлення контролю КНР над важливими частинами та сегментами як об'єктів стратегічної інфраструктури, так і інфраструктурного потенціалу РФ, що в перспективі закладатиме ключові та екзистенційні загрози суверенній демократії РФ [24];
  - 3) *збільшення спільних фінансових операцій у рублях та юанях*, а не в євро чи доларах, що допомагає захистити обидві країни від можливих майбутніх санкцій Заходу та ***ввести китайську валюту в ширший обіг.***

Але наразі станом на початок 2023 року висновуємо: поставлені у 2019 році **завдання** щодо покращення відносин із Росією на початок 2023 року в повному обсязі **не виконано**.

3. Зміцнення торговельних відносин із ЄС та іншими європейськими країнами – причини та умови такі самі, як і в попередньому пункті. Результат аналогічний: замість зміцнення – санкції, заборона, відмови від китайської високотехнологічної продукції, звинувачення у крадіжці інтелектуальної власності та звинувачення у промисловому шпигунстві. У грудні для кардинальної зміни ситуації було призначено нового посла КНР в ЄС *Фу Цуна*, який заявив, що

вторгнення Росії в Україну поставило Китай «у дуже складне становище», оскільки він не хоче «обирати між друзями» Москвою й Києвом [18]. Відтак знову **висновуємо**: Китай ані словом не говорить ані про Українську Державу, ані промосковський режим; Китай говорить лише про себе, про свої інтереси, про своє становище, про свій вибір. Стомлююча егоцентрична риторика китайських лідерів поступово формує сталі традиції до звуження участі Китаю у геостратегічному дискурсі, його можливостях щодо впливу на глобальний геостратегічний ландшафт.

Одним із показових прикладів є звернення вектора розвитку німецьких промислових хімічних гігантів з Росії на Китай. Однак, на думку західних авторів, Німеччина та її великі промислові компанії ризикують натрапити на ще один серйозний прорахунок – дозволяючи спокусі дешевшої китайської енергії прив'язати їх до іншого автократичного та примхливого режиму, контрольованого здебільшого однією людиною [25]. Адже бряцання зброєю *Сі Цзіньпіна* в Тайванській протоці може бути ознакою того, що, можливо, настане час, коли політичний лідер Китаю буде здатний зробити ту саму помилку, що й Росія. Тільки за цього випадку Китай заплатить неспівмірно вищу ціну і матиме найбільш серйозні наслідки, аніж Росія.

Ключовою помилкою очільника московського режиму, на думку Столтенберга, була недооцінка масштабу і хоробрості Українського народу, збройних сил і керівництва ГШ, а також недооцінка єдності країн-учасниць НАТО і їхньої солідарності з Україною. Ця підтримка альянсу, за його словами, змінила ситуацію на полі бою, і вона триватиме, адже – це боротьба за наші цінності, це боротьба за демократію, і ми просто повинні довести, що демократія перемагає тиранію та гноблення [26].

Саме тому, розуміючи нестабільність в політичному плані з боку політичного керівництва Китаю, передусім *Сі Цзіньпіна*, підвищення в партійній ієрархії *Ван Ї*, який ви-

ступав послідовним антизахідним політиком, непрогнозованість безпекової та мілітарної політики КНР, призводить до того, що США та ЄС працюють над **створенням спільного промислового альянсу**.

Адже основними принципами наразі з урахуванням варварської війни московського режиму проти Української Держави виступають не дешева робоча сила і дешеві ресурси, а зовсім інше. Наразі в рамках створення такого альянсу відбувається: перенаправлення ланцюгів постачання до дружніх країн для підвищення економічної безпеки; збереження робочих місць ближче до дому; зміцнення демократичних норм.

Основана мета – зменшення вразливості, особливо об'єктів стратегічної інфраструктури. Лідерство в такому альянсі, на думку автора цитованої статті [25], має належати Німеччині та Сполученим Штатам Америки. BASF пішов на великий ризик. Ставка на Китай може виявитися ще катастрофічнішою, ніж ставка на Росію понад тридцять років тому.

Результат станом на кінець 2022 року: **завдання не виконано**.

4. Досягнення прогресу зі США у побудові відносин нового типу між крупними державами. Якщо звернутися до виступу посла КНР в США *Цінь Гана* і його програмної статті перед призначенням на посаду міністра закордонних справ Китаю, яка була опублікована в журналі *National Interest*, то знаходимо цікаві дані на підтвердження даного пункту. Зокрема він зазначає, що за останнє десятиліття Китай створив двадцять одну пілотну зону вільної торгівлі та збільшив кількість підписаних угод про зону вільної торгівлі (ЗВТ) з десяти до дев'ятнадцяти, включаючи Регіональне всеосяжне економічне партнерство (RCEP), найбільшу угоду про вільну торгівлю у світі. Іноземним інвесторам було надано повний національний режим до заснування, а пункти негативного списку для їхніх інвестицій було скорочено до

тридцяти одного з початкових дев'яноста трьох. Кількість суб'єктів ринку Китаю зросла до понад 160 мільйонів. За даними Світового банку, Китай займає тридцять перше місце у світі за легкістю ведення бізнесу, піднявшись на шістьдесят п'ять позицій за десять років. Враховуючи цей запис, людям варто двічі подумати про правдивість і справжні наміри, коли вони чують нарікання про те, що Китай «рухається назад» у реформах і відкритості, або «втратив Америку»[27].

Але з іншого боку, **на практиці реально відбувається**: заборона з боку США продажу високих технологій КНР [28]; торговельні війни; заборона китайської продукції; санкції; як наслідок уповільнення зростання ВВП Китаю; значна інфляція.

Більше того, окремі автори навіть зазначають, що *Падіння Джека Ма означає кінець золотого віку Китаю* [29]. Адже мільярдера *Джека Ма*, який є одним із найбагатших людей Китаю, примусили поступитися контролем над дочірньою компанією китайського конгломерату Alibaba Group – Ant Group, яка володіє найбільшою у світі мобільною платіжною платформою Alipay, обслуговує понад 1,3 млрд користувачів і 80 млн продавців. Афілійована з Alibaba компанія оголосила про розірвання угод, які дозволяли *Джекові Ма* займати головну позицію в структурі корпоративного управління Ant Group. Усе це лише через критику *Джеком Ма* банківської системи КНР, яку він порівняв із ломбардами [30].

Зі свого боку, Китай «рішуче відкинув помилкову політику Сполучених Штатів щодо Китаю»[18].

Питання щодо Тайваню взагалі потребують окремих досліджень.

Тож в цілому закономірний результат негнучкої і не поступливої політики Сі: **завдання не виконано**.

Більше того, Китай чітко відмовився критикувати та засуджувати дії Москви, яка почала активну фазу варварської війни проти Української Держави 24 лютого 2022 року. Поза це, КНР уперто продовжує називати війну незрозумілою

лексемою «український конфлікт», тим самим демонструючи своє зневажливе ставлення до нашої суверенної держави як самостійного та історичного суб'єкта міжнародних держави. Китай лише двічі в офіційних промовах, напевно випадково, «обмовився», що **Україна потерпає від війни**, а не від конфлікту (冲突) або кризи (危机).

Тож потужні стратегічні висновки маємо зробити і ми, з часом, коли прийде питання щодо війни за спірні території КНР, ба більше: щодо **Третьої світової війни і тієї сторони, яку оберє Українська Держава**.

Україна відіграватиме ключову роль у нових глобальних системах стратегічної безпеки.

Тому нехтування нашою державою – стратегічний прорахунок китайських керівників, він матиме вагомі стратегічні наслідки у вигляді стратегічних прорахунків. Але це – з часом. Щодо США: КНР замість збереження власної логіки «стратегічної невизначеності» почали звинувачувати США і НАТО начебто у «провокуванні Кремля», і розкритикували санкції проти Росії, через що Росія, своєю чергою, рішуче підтримала Китай на тлі напруженості у відносинах зі США щодо Тайваню [31].

Тому слід чітко висновувати: КНР за правління Сі припустилися низки системних помилкових рішень, які не дозволяють говорити про *стратегічний характер* конструктивних відносин між США та КНР. Вибір зроблено. Результати КНР відчує на собі вже до кінця цього десятиліття, під кінець чергового терміну закінчення правління Сі у 2027 році, якщо раніше не почнеться війна.

Констатуємо, що відносини між США та КНР суттєво погіршилися за часів правління, Сі, а в новій редакції Стратегії національної безпеки США – **КНР**, а не Росія, була **визначена головною та суттєвою загрозою національній безпеці США** [32]. Навіть після вторгнення Росії, Китай визначено як найбільш серйозний виклик світовому порядку, і Сполучені Штати мають виграти економічну гонку озбро-

ень із наддержавою, якщо вони насправді сподіваються зберегти свій глобальний вплив, йдеться в стратегії [32].

Саме тому, *не можемо підтримати оптимізму окремих авторів*, які відзначають, що «Попри всі складнощі розвитку американо-китайських відносин стратегічне протистояння між двома великими державами на сьогодні виглядає якісно відмінним від ситуації ворогування та ненависті часів маоїстського Китаю та війни у В'єтнамі. Високий рівень взаємопов'язаності економік США і КНР в умовах глобалізації робить небажаним силовий шлях вирішення суперечностей, на якому втрачатимуть обидві країни, що стимулює пошук компромісних та взаємовигідних рішень» [33, с. 190-191].

Тож це є чітким індикатором та сигналом китайському керівництву щодо помилковості й неконструктивності, та й в цілому безперспективності політики *Сі*; неможливості досягнення проголошеного курсу до нових відносин за умови відсутності бажання з боку КНР і, передусім, – *Сі* – будувати нову систему політичних відносин не лише всередині власної країни, а й у сфері міжнародних відносин.

Заяви окремих політичних лідерів КНР про те, що «розвиток Китаю означає найсильнішу силу миру, а не державу, що зростає і яка готова «порушити статус-кво», як це називають деякі»[27] на практиці не відповідають дійсності; різкі заяви *Сі* щодо відсутності гарантій незастосування сили для вирішення питання приєднання Тайваню, різке збільшення у 2023 році військово бюджету та інші індикативні показники – **унеможливають трактувати та взагалі довіряти обіцянкам Пекіну**, особливо на тлі тотальної мілітаризації економіки та ворожого виховання молоді та населення в цілому всередині країни з акцентом на підготовку до війни.

На підтвердження цієї думки наведемо слова *Christopher S. Chivvis*, який стверджує, що адміністрація *Байдена* також повинна протистояти і бути готовою до вирішальної битви, яка представлена у вигляді **маніхейської боротьби**: демократії проти авторитаризму [34].

А колишній радник президента США з національної безпеки *Дж. Болтон* заявив, що Вашингтон на здатний сформулювати чіткі цілі війни і розробити послідовну стратегію їх досягнення, тримаючи постійно одну руку за спиною. Ситуація на полі бою зайшла в тупик, який є вигідним передусім Росії, водночас серед західних країн відбувається турбулентність, яку саме зброю і в якій кількості постачати Україні. На думку *Болтона*, пан *Байден* хоче, щоб Росія «програла», але, схоже, боїться, що Україна насправді «виграє». Також *Болтон* чітко відзначив, що на загрози РФ застосування ядерної зброї, потрібно дзеркально загрожувати ударом НАТО по Росії [35].

Важливим є зазначення у цій же статті *Дж. Болтона* на таке: «Хоча президент Байден не зміг, навіть майже не намагався, стримати війну Росії, Володимир Путін майстерно стримав НАТО від достатньої рішучої відповіді, щоб швидко та переможно покласти край конфлікту. Стимування Росії працює. Часу на вирішення цієї проблеми все менше»[35].

У контексті нашого дослідження: Китай дуже уважно та пильно спостерігає за слабкою та нерішучою позицією Вашингтона, яка, у поєднанні із судовими процесами проти Трампа, стає дедалі розмитою та стратегічно невизначеною. Також Китай особливо констатує відсутність стратегічної єдності в ЄС щодо оцінки як самій війни, так і необхідності допомоги, її обсягів, часу та ресурсів.

Ключова фраза *Дж. Болтона*, яка також може бути узята до уваги за певних умов щодо інших тоталітарних керівників: «Ми повинні зосередитися на стримуванні пана Путіна в таких сценаріях, включно з погрозою його власної смерті, а не дозволяти його блефу стримувати нас»[35].

Таким чином відносно *Сі* відзначимо, що *відсутність чіткості та послідовності*, яка унаслідок виявляється через зрозумілий всім суб'єктам міжнародних відносин зміст, алгоритм та послідовність та характер дій, а не туманні, завуальовані «східною мудрістю» вислови із утаємниченим змістом, **не**

дали змогу КНР досягти практично більшості із проголошених у сфері міжнародних відносин цілей.

Найбільш помітними успіхи КНР слід визначити у сфері економічної глобалізації та експансії як рушія економічного зростання Китаю [36].

Якщо не досягаються тактичні цілі – досягти стратегічних цілей неможливо.

Тож проголошена нова глобальна стратегія КНР є де-факто мімікрією концепції стратегічної невизначеності, яка фактично для сучасного Китаю – концептуальна самооблуда, що може призвести до колапсу та суттєвого зменшення темпів економічного зростання, без якого і поза контекстом якого говорити про світове лідерство, доступ КНР до високих технологій та західних інвестицій, рівноправність тощо є для Китаю поспішним.

Висновки до підрозділу: що передбачає лідерство Сі Цзіньпіна для Української Держави і для світу?

Лідерство передбачає передусім: відповідальність, а не прагнення до пошуку постійної вигоди та пожадливості в односторонньому, в даному випадку з боку Китаю, випадку.

І в цьому ракурсі актуалізується питання суто політологічного змісту: щодо ***справжності політичного лідерства та змісту політичної еліти.***

У даному контексті слушною для аналізу, в контексті філософської думки *Сі Цзіньпіна* про будову спільноти єдиної долі, є думка *Г. В. Касьянова*, який відзначає, що універсальна теорія нації та націоналізму взагалі не потрібна саме стосовно націй і націоналізму, оскільки останні були й залишаються поліморфними концепціями та явищами [37, с. 349]. Фактично, китайський лідер повторює помилку лідерів західних демократій, які невдало, а поінколи і фатально, прагнули нав'язати власну модель електоральної демократії більшості країн світу.

Так само *Ci* прагне нав'язати свою концепцію «Один пояс і Один шлях» усьому світу, переконуючи у тому, що це, напевно, вигідно всім. Хоча насправді це є звичайною інтерпретацією **даосизму** – вчення про Шлях (Дао) [38], відповідно до якого весь світ розглядається як нескінченний потік природного розвитку речей [39, с. 9].

Ба більше, *Е. Сміт* взагалі відзначає, що дедалі більша зорієнтованість на європейську єдність впливає на націоналізм і національну державу: їх співвідношення в чорно-білих поняттях дуже просто передати як обернено-пропорційні: що сильніша європейська єдність, то слабкіша національна ідентичність кожної національної держави-члена Європейського Союзу [40, с. 170].

За даного випадку **заяви окремих дослідників і спікерів про те, що політика Китаю полягала у тому, щоб ніколи не втручатися у внутрішні справи інших країн, абсолютно не відповідає дійсності.**

Загадаємо В'єтнам, Камбоджу, Японію, Філіппіни, Індію та інші відкриті та відомі усьому світу жевріючі конфлікти причини та наслідки яких достатньо детально обговорюються в численних авторських, вітчизняних та іноземних публікаціях [41].

І головне: рівень мілітарності міжнародних відносин слід розглядати в контексті того покоління і відповідної ідеології, яке дане покоління впроваджує у сфері політичних відносин. Тому хибним і некоректним є метод екстраполяції на політику *Ci Цзіньпіна*, коли окремі українські китаєзнавці, зокрема представник Української асоціації китаєзнавців *О. Коваль* [42; 43] зазначає, що оскільки Китай ніколи не втручався, то і зараз він просто буде розвиватися і досягати цілей економічного розвитку та технологічної першості (що вже передбачає конкуренцію і конфлікт із Заходом) та формування умов для підвищення добробуту для власних громадян і не ніколи не становитиме загрозу для людства.

Перефразуючи слова *Сі*: «Ми нікому не даємо обіцянки, що ми колись для захисту власних інтересів не будемо застосовувати силу». Так само ми ніколи не обіцяємо, що колись не використаємо залежність від китайської продукції на свою користь і поневолимо або встановимо керовані механізми контролю над іншими соціальними та економічними системами.

Слід відверто **констатувати**: непослідовність, нечіткість і стратегічна невизначеність – є рисами, притаманними політичному керівнику КНР – *Сі Цзіньпіну*. Утім такий лідер є породженням менталітету китайського народу, певними рисами якого в розрізі аналізованого предмета дослідження можна визначити:

- китайці надають важливого значення ввічливості, повазі;
- вони вкрай рідко виступають ініціаторами надання інформації, надаючи перевагу отриманню інформації, вивченню логіки та намірів протилежної сторони;
- обережна реакція на будь-які ситуації в міжнародних відносинах;
- реальні рішення ухвалюються на довгостроковій основі, в душі колективної відповідальності [44, с. 56-57].

За правління *Сі Цзіньпіна* Китай суттєво змістився у сферу стратегічної невизначеності, одним із варіантів якої може бути за певних умов – стратегічний провал.

У практичній діяльності КНР усе відбувається геть не так, як власно проголошується, що уможливорює в теоретичному плані поділяти:

- 1) *аналіз теоретичних та ідеологічних концепцій* п'ятого покоління лідерів КНР;
- 2) *дослідження стратегічного інструментарію геостратегії у сфері трансформації міжнародних відносини, результативної діяльності лідерів КНР у сфері глобального / регіонального лідерства* (не лише економічного) практична відповідальність і співвіднесення

запланованих та очікуваних із отриманими результатами у політичній та безпековій сферах.

Зважаючи на порушення логіки глобальної стратегії Китаю, **Сі Цзінпін здійснив фальстарт**, не змігши через невдалу авантюру очільника московського режиму у війні проти Української Держави, змінити розклад у світовій архітектурі безпеці на власну користь (насправді, використовуючи *стратагему*: вбити чужим ножом / 借刀殺人).

Новий світовий порядок фактично міг перетворитися на світовий безлад та хаос.

Наразі для політичних лідерів КНР постає гостра потреба у вжитті комплексних заходів щодо кардинального розвороту та повернення до глобальної стратегії економічного зростання, а у більш абстрактному плані: повернення Китаю до вектора економічного розвитку, зосередження передусім на внутрішніх істотних проблемах.

За останні тридцять років китайсько-російські відносини досягли значного прогресу, але вони все ще базуються на таких принципах: 1) **не**альянс, **не**конфронтаційність; 3) **не**націленість на треті країни, тобто відмова від союзу та альянсу, спрямованого проти будь-якої третьої країни.

Знову ж таки, повертаючись до теоретичних засад **гео-стратегії**, акцентуємо увагу: усі ключові засади виражені через заперечувальну частку **не**. Тобто фактично, будова стратегії відбувається через заперечення певних дій, реалізацію **«де-концепції»** [45, с. 57], а не через ствердження позитивних та конструктивних дій та вжиття системних солідарних взаємовигідних і конструктивних заходів [46].

Криза державного управління в західних демократіях, особливо після виявлених фактів системної політичної корупції в західних країнах, пандемії та початком і продовженням варварської війни *мосре* проти Української Держави значно підрвали сліпу віру в електоральну демократію, тим

самим створюючи запит на нові моделі та політичні альтернативи. Західна демократія не завжди є прийнятною поза простором західних держав і західного світу, більше того, дана модель перестала бути позитивним взірцем, до якого свого часу прагнули будівничі інших політичних і соціальних систем різних цивілізацій.

З іншого боку, авторитаризм політичного режиму [47], політичне лідерство *Сі Цзіньпіна* також не є взірцем того стилю управління, який може бути екстрапольовано як зразок на інші політичні системи. Відтак, визначальним виступає інтелектуальна та волева здатність стратегічного архітектора до вироблення і реалізації геостратегії держави.

Чжоу Сіньмін виділив ключові *управлінські компетенції Сі Цзіньпіна* [15, с. 115-179]:

- переконаність і сильна політична воля;
- далекоглядність і вміння контролювати загальну ситуацію;
- упертість і безстрашність у реформах;
- характер і харизма, необхідні для керування народом;
- сімейні традиції та гарне виховання;
- складності та зв'язок із народом;
- багатий досвід роботи та лідерські якості;
- навчання і самовдосконалення;
- віра в партійну справу і лідерство.

Час покаже, як ці якості, виділені китайським дослідником, були втілені в життя як в стратегічних інтересах Китаю, так і в інтересах світової спільноти.

Нами масштабується і послідовно продовжується ключова авторська ідея щодо чіткого відділення геостратегії як окремої від геополітики теорії. Через що чітко формується концептуальна база і категорійно-понятійний апарат теорії геостратегії [48], в рамках якого послідовно та у тісному взаємозв'язку аналізуються концепції: стратегічної невизначеності, стратегічної ясності, стратегічної культури, стратегічної автономії та стратегічного лідерства, заснованого на

стратегічному баченні горизонтів стратегічного розвитку та стратегічної безпеки.

Авторська матриця геостратегії накладена на аналіз політичного лідера п'ятого покоління *Сі Цзіньпіна*. Сформовані висновки є важливим не лише для розвитку КНР, а й передусім для формування та інституціоналізації Інституту президентства, а також засадничих положень формування стратегічної архітектури геостратегії сучасної Української Держави. Адже сучасне бачення *Сі Цзіньпіном* базується на: марксизмі-ленінізмі, ідеях *Мао Цзедуна*, теорії *Ден Сяопіна*, важливих ідеях «потрійного представництва», концепції наукового розвитку.

Стратегемність мислення звузилася до використання економічної експансії та кіберглобалізації для встановлення глобального домінування з пріоритетом на мілітарному дискурсі, змашеному ідеологічною базою марксизму. Доречно пригадати слова *Лю Шоаці*, який прямо заявляв: «... окремим китайським керівникам не вистачає скромності та обачливості, у них забагато зазнайства, самовдоволення і пихатості» [49, с. 669].

Сі Цзіньпін повторює помилку *Мао Цзедуна*, коли відбувся чуттєвий та відчутний розрив між повсякденною роботою, економічним розвитком і керівництвом ідеологією. Адже навіть сам *Сі* відзначив: «Проведення пропагандистської роботи має бути спрямовано на зміцнення керівної ролі марксизму у сфері ідеології, на зміцнення загальної ідейної основи солідарної боротьби партії і народу.. слід ширше розгортати пропагандистське виховання соціалізму з китайською специфікою; згуртувати народ усієї країни під величним прапором соціалізму з китайською специфікою» [10, с. 216]. Тож абсолютно чітко встановлено пріоритет в ідеології, над економічним розвитком, оскільки важливими курсом ідейно-пропагандистської роботи визначено: «... ведення позитивної пропаганди», відстоювання згуртованості, стабільності ентузіазму» [10, с. 217].

Стратегія невіддільна не лише від стратега, а й від ворога. Не буває стратегії взагалі – є стратегія ось цього полководця проти цього ворога. Інший полководець у цій ситуації матиме іншу стратегію. Але так само і з іншим ворогом треба мати іншу стратегію. Стратег і його ворог – ось наріжні камені, що стоять по різні боки стратегічної конструкції, але насправді невіддільні одне від одного [50, с. 9].

Тож поки світ розвивається переважно економічно, *Сі* вирішив крокувати шляхом будови ідеологічної складової, він поставив її в пріоритет, не врахувавши рівень потенційної впливовості на своїх ворогів /конкурентів / опонентів.

Вершитель світу чи керівник великої держави, нейтральний миротворець чи надійний гарант світової безпеки, амбітний регіональний політик чи світовий стратіарх – ці питання, на які відповідь надасть сам *Сі* і хронотоп, невпинність якого затирає будь-які непослідовності, нелогічності і суперечності в суспільному розвитку. Бути втягнутим в історію, чи залишитися в ній – вибір *Сі Цзіньпіна*.

На завершення – китайське прислів'я: «*Джерело чисте – в гирлі вода чиста*».

Одним із яскравих представників п'ятого покоління керівників КНР є *Цінь Ган*, риси політичного керівництва якого далі й розглянемо.

3.2 Політичне керівництво Цінь Іана

*У бджоли спинка смугаста, а тигром
її не назвеш*
蜜蜂背上有條紋·但你不曾稱它為老虎

Сі Цзіньпін як лідер керівництва п'ятого покоління, хоч і проголосив про побудову «соціалізму з китайською специфікою нової епохи», на практиці керівництво КНР, особливо через жорстку позицію колишнього міністра закордонних справ Ван І, фактично вступило у відкриту не лише економічну, а й політичну, фактично – *стратегічну конфронтацію* зі США, одним із варіантів якої, попри формальну зміну керівництва МЗС КНР, **може бути, за нашими прогнозами, військовий збройний конфлікт**. Чимало американських військових експертів відкрито попереджають про це, а в Стратегії національної безпеки від 12 жовтня 2022 року, не Росію, а **саме Китай визначено головною загрозою для США**. Нами питання еволюції трактування та інтерпретації безпекової політики США науково відстежуються та аналітично досліджується вже понад 10 років [51].

І хоча Ван І 19 лютого 2022 року, під час свого останнього виступу на цій посаді на Мюнхенській безпековій конференції, висловив формальну підтримку Україні, заявивши про «*необхідність захисту її незалежності та територіальної цілісності*», наголосивши, що Україна має бути мостом, який сполучає Захід і Схід, а не лінією боротьби між великими державами [6]; Китай як велика держава не вжила жодних практичних та реальних заходів, аби зупинити очільника московського режиму від початку варварської війни 24 лютого 2022 року. Причому, розуміючи підтекст слова

«міст», чітко констатуємо, що дане поняття Китай розглядає засобом реалізації власної концепції «Один пояс, один шлях»; іншими словами: **війна в Україні заважає Китаю досягати своїх цілей.**

Станом на початок 2023 року рівень практичної включеності КНР у припинення конфлікту не змінився: окрім непрозорих і розмитих наративів щодо миру, неподільності безпеки, поваги до прав людини тощо, світові лідери так і не побачили: у чому саме полягає стратегічне лідерство КНР (окрім кількості закликів до миру), якщо безпосередні інтереси даної країни не зачіпаються.

Відповідь невтішна:

- 1) занурення у власний міфічний світ «уявного світового володарювання» через економічну експансію;
- 2) контроль над ресурсами Африки та їх узалежнення через кредити та борги;
- 3) невдалі спроби тотальної цифровізації Європи через впровадження небезпечних технологій 5 G.

Ці дії Китаю описують його справжній шлях, а не ті наративи, які проголошують політичні лідери КНР, прагнучи переконати весь світ у своїх «гуманістичних намірах».

КНР так і не реалізувала свої потенції та амбіції як глобального гравця в світовій архітектурі безпеки. Замість участі у практичному врегулюванні війни, КНР нарощує напрями економічної взаємодії з РФ, педалює розвиток боргових зобов'язань Африканських держав, нарощуючи інфраструктурну залежність цих країн від КНР.

Отже, іспит на реальне саме глобальне політичне лідерство, *Сі Цзіньпін* наразі не склав.

Окреме вивчення політичного лідерства *Цінь Гана* та його роль у функціонування п'ятого покоління політиків КНР в українському наукового сегменті не висвітлено. Більше того, зберігаючи логіку наступності в рамках формування методології теорії геостратегії, продовжуємо цикл дослідження геостратегічних сценаріїв розвитку України, і

розвиваємо думки щодо *концепцій стратегічної невизначеності та стратегічної ясності*, закладаємо новий науковий тренд щодо необхідності детального з'ясування політичної ролі стратегічних архітекторів (*стратіархів* [52]) у процесі не лише вироблення, а й реалізації **геостратегії сучасної Української Держави**.

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено розвитку концепції теорії геостратегії, складовим компонентом якої є з'ясування ролі політичних акторів та суб'єктів політики у процесі вироблення та реалізації геостратегії. Тому положення, викладені в даному підрозділі, є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній вперше аналізуються конкретні приклади діяльності одного з політичних лідерів п'ятого покоління керівників КНР – *Цінь Гана*.

Надані висновки можуть бути екстрапольовані для розуміння ролі політичних лідерів та політичних еліт і мають бути корисними для формування геостратегії сучасної Української Держави, формування та становлення інституту фахових і компетентних політичних лідерів української політичної еліти.

У даному розрізі, важливим є вивчення оточення лідера, його команди. Одним із впливових політичних лідерів п'ятого покоління виступає нинішній міністр закордонних справ КНР – *Цінь Ган* (призначено на посаду – 30.12.2022 р.), який до цього обіймав посаду посла КНР в США. Тому цікавим і корисним є звернення до аналізу його світоглядних позицій, для розуміння і наукового прогнозування та передбачення напрямів та векторів його позиції щодо Української Держави в якості нового очільника МЗС КНР.

Характерним є також правильна оцінка подій: *Ван Ї*, якою змінив *Цінь Ган*, пішов на підвищення, тим самим зміцнивши політичну силу та вагу у протистоянні зі США.

Геостратегічний ландшафт для політичного маневрування китайських лідерів складний, адже пройшовши у ХХ сто-

літті чимало перехресть, у XXI столітті людство опинилось на роздоріжжі: триваюча пандемія; глобальні каскадні економічні, фінансові та енергетичні кризи; назріваюча економічна рецесія; назріваючі регіональні конфлікти, ризики деглобалізації, кліматичні зміни.

Причому в кожній мові навіть з'явилися такі неологізми, які стали відлунням негативних тенденцій у світобудові і позначають нові несприятливі зміни суспільних політичних відносин [53]:

- **гангун** (кантонський діалект китайської) – сумне поняття, яке внаслідок безглуздої політики «однієї дитини», змінило природний гендерний баланс чоловіків і жінок, внаслідок чого чоловіків стало набагато більше, приблизно перекладається як «гола гілка» і позначає чоловіка, який навряд чи одружиться та матиме родину через брак жінок;
- **вельтимерц** (німецька) – неологізм укладено через поєднання двох німецьких основ *Welt* – «світ» і *Schmerz* «біль» і означає, що «світ може завдавати нам болю так само, як і голова (Kopfschmerzen) або живіт (Magenschmerzen); у легкому прояві – це «світова туга». У найгіршому – страшний екзистенційний біль, що занурює нас у розпач;
- **Cavoli riscaldati** (італійська) – буквально, «підігрита капуста», означає безглузді спроби відродити колишні відносини; реанімоване кохання не смакує так само, як і підігрита капуста. Це дуже пасує тим європейським політикам, котрі Україні пропонують мир на умовах московського режиму.

Який шлях обере Китай і його політичні лідери: продовжуватиме йти у чудове нове століття з новим усвідомленням і новою відповідальністю чи піддасться спокусі «збирати вугілля чужими руками», лише зі сторони озвучуючи галасливі та символічні наративи про «мир для всіх» та «спільноту єдиної долі», покращання інвестиційного клімату,

послаблення ковідних обмежень та відкриття китайських ринків, насправді реалізуючи експансіоністську політику і через економіку прагнучи підкорити світ. Це не залежить від вибору китайського народу, а на пряму залежить від його політичного лідера – *Сі Цзіньпіна*. Це виняткового його відповідальність як політичного лідера, який претендує на статус міжнародного лідера; також це відповідальність його найближчого оточення. Про одного найбільш яскравого представника цього оточення – нового очільника МЗС КНР – *Цінь Гана* – і йтиметься далі.

Цінь Ган – воїн-вовк, близька довірена особа президента Китаю *Сі Цзіньпіна*, бере на себе ключову роль на тлі високої напруженості між Вашингтоном і Пекіном через низку чутливих питань [54].

Автори не поділяють оптимістичних оцінок окремих дослідників та експертів, які з призначенням *Цінь Гана* покладають на нього великі інтегративні надії і акцентують на відході КНР від РФ і повернення до конструктивного діалогу зі США та ЄС. У зовнішній політиці Китаю слова і справи почасти мають різні відтінки і відповідно результати реалізації, які можуть бути по-різному інтерпретовані нами, – європейцями та китайцями.

На наш погляд, на тлі високої напруженості між Китаєм та США це призначення може носити двоякий сенс:

- 1) з одного боку, *Цінь Ган* відомий серед американських політиків і йому набагато простіше буде знаходити спільну мову з найбільш чутливих питань, таким чином можна очікувати за даного сценарію певного пом'якшення відносин, охолодження політичного клімату і втягнення КНР в орбіту справжнього глобального лідерства, зокрема і стосовно практичного врегулювання та припинення війни Росії проти Української Держави, а фактично – запобігання розвитку та реалізації багатьох загроз світовому порядку та глобальній безпеці. Адже на тлі цієї війни загострилися від-

- носини між: Азербайджаном та Вірменією, Іраном та Ізраїлем, Північною та Південною Кореєю. Відчуваючи безкарність, світ починає дрейфувати в бік політичної турбулентності, мілітарного геостратегічного дискурсу [55] і саме політичне лідерство не лише США, ЄС, а й КНР, здатне скерувати цей потік у конструктивне русло;
- 2) з *іншого боку*, обізнаність нового міністра з особливостями та тонкощами внутрішньої політики США, зокрема механізмом утворення і формування рішень у сфері національної безпеки, уможливорює на цій посаді вести більш злагоджену та ефективну *політику протистояння та результативній конфронтації США*, використовуючи системний інструментарій і сукупну дипломатичну могутність зовнішньої політики КНР в якості міністра, а також сформоване внутрішнє лобі зсередини США, де китайці останнім часом отримали чимало конкурентних переваг і наразі, користуючись численними недоліками електоральної та представницької демократії чинять суттєвий, для багатьох пересічних громадян – непомітний, вплив на ухвалення рішень зсередини США в інтересах КНР. Проникнення китайців у сферу освіти, науки, високих технологій, військову сферу, розвідку, державні підприємства – фактично стало політикою інкорпорації та інфільтрації китайців у державний апарат США. Тому не можна скидати китайців як ймовірну п'яту колону у майбутньому гіпотетичному протистоянні США та КНР, яке за певних умов може статися уже в осяжному майбутньому.

Яскравим прикладом є спроби *Цінь Гана* називати «*нарративною западнею*» ту політику, яку Китай обрав для Африки, здійснюючи там різноманітні інфраструктурні проекти, а фактично, формуючи «*боргову пастку*», при цьому закликаючи інші держави-донори Африки до «*полегшення боргового тягара відповідно до принципів спільних дій і справедливого*

розподілу тягаря»[56]. Тобто коли йдеться про отримання вигід і переваг, про їхній справедливий розподіл Китай дипломатично замовчує, а ось борговий тягар пропонує поділити «справедливо». Ось такі дії і слова мають стати дуже важливим предметом для ретельного політичного прогнозування дій очільника МЗС, в тому числі у сфері міжнародних відносин і напрямів та векторів руху КНР щодо США.

Яким шляхом піде Китай – залежить від *Сі Цзіньпіна та його найближчого оточення*. Як свідчить історія, різні варіанти призводять до різних результатів. Згідно з китайським прислів'ям: «*Ранок визначає день, весна визначає рік, серце визначає життя*». Тож не лише дії, а й передусім бездіяльність визначатимуть те місце, яке посідатиме Китай після формування засад для утворення нового світопорядку із новими учасниками, силами та центрами управління та балансу.

Стосовно Української Держави, автори як науковці та аналітики аналізуватимуть лише факти, а не ілюзії чи бажання.

По-перше, слід чітко та відверто розуміти, що **Цінь Ган ніколи не визнавав війни в Україні**, продовжуючи політику керівництва своєї держави, називав це «конфліктом» або «кризою» [57]. Більше того, у цитованій статті ним акцентується на функціонуванні Шанхайської організації співробітництва, встановленні «Шанхайського духу»: взаємна довіра, взаємна вигода, рівність, консультації, повага до культурної різноманітності та прагнення до спільного розвитку. Але даний Пан спокійно обходить тему ролі даної організації у врегулюванні війни в Українській Державі.

По-друге, Цінь Ган, **уникає чітких відповідей та ролі КНР у припинення війни московського режиму проти Української Держави**. Зокрема, 13 січня 2023 року на конференції в Ефіопії, він знову вдався до притаманних китайській дипломатії наративів, наголошуючи на тому, що «відносини США та КНР не можуть бути відносинами суперництва або грою з нульовою сумою, в якій один програє, а інший виграє. За іншого випадку постраждають обидві сто-

рони і весь світ; США та КНР мають мирно співіснувати і здійснювати співробітництво для досягнення взаємовигідних результатів, а також утримуватися від підриву інтересів третіх сторін, адже саме такий підхід відповідає тенденціям епохи і очікуванням міжнародної спільноти» [58].

Аналіз думок очільника МЗС КНР:

- Китай сам себе проголосив світовою державою;
- Китай постійно наголошує лише на двох постулатах: вигода та корисливість;
- заклик до утримання від підриву інтересів сторін є демагогією: коли *мосре* розпочав варварську війну проти Української Держави, керівництво КНР жодним чином не відреагувало на підрив інтересів нашої держави, утім почало говорити про необхідність «всебічного розгляду історичного контексту», врахування інтересів третіх сторін (РФ), «неподільність безпеки»;
- *Китай бере на себе сміливість визначати «очікування» міжнародної спільноти.* Цей крок є тривіальною спробою возвеличити себе на рівень світових лідерів, здатних формувати глобальну повістку дня, вирішувати світові проблеми в інтересах світової спільноти. Це не відповідає реальності, а прагнення КНР до лідерства потребують не захмарних наративів, а чітких і прозорих у контексті визначеної нами концепції стратегічної ясності дій і отриманих результатів. За іншого випадку, вся ця балаканина стане цікавою лише для літераторів та філологів, але не матиме жодного стосунку, а тим більше впливу на реалізацію міжнародних відносин.

Відтак, можна чітко **констатувати**: очільник МЗС продовжує політику *Сі Цзіньпіна* в контексті забовтування конкретних і прозорих шляхів розв'язання конкретних міжнародних проблем. Насправді КНР опікується лише власною вигодою, користю.

По-третє, спільнота єдиної долі будується КНР якимось по-своєму, дуже дивно і вибірково, однобічно, продовжу-

ючи керівний стиль п'ятого покоління: лише власна вигода, лише власна пожадливість. Незважаючи на тотальну залежність КНР від продуктів харчової промисловості України, КНР не вважає за потрібне хоча б у власній манері навіть проголосити концепцію будови сегмента українсько-китайської спільноти єдиної долі.

Але все це робиться доволі успішно і показово з іншими державами. Так, наприклад, 20 січня 2023 року у телефонній розмові зі своїм індонезійським колегою *Р. Марсуді Цінь Ган* проголосив: «Слідуючи стратегічному керівництву лідерів обох держав, маємо сприяти поглибленню і активізації побудови **китайсько-індонезійської спільноти єдиної долі**» [59].

Тобто Китай не розглядає Україну в якості суб'єкта цього «суспільства єдиної долі»: чи то через відмову в суверенитеті нашій державі, чи то просто через забудькуватість, чи то через прогнозування реалізації планів московського режиму щодо поглинання Української Держави. Без української кукурудзи, пшениці, олії – Китай швидко опиниться за горизонтом стійкості, і буде доведений до продовольчої небезпеки, голоду. Симетрична зовнішня політика України щодо КНР може мати наслідки передусім для КНР, оскільки залежність КНР від України є набагато більшою, ніж України від КНР.

По-четверте, Цінь Ган безпідставно критикує менталітет холодної війни і блокову конфронтацію. Щодо першої тези: приписування характеру суперництва і послуговування «менталітетом холодної війни» у міжнародних відносинах є не даниною моді, а передусім тими наслідками та мілітаризацією КНР, її економічною експансією, в тому числі агресивним економічним зрабуванням африканських країн, зокрема її різкими заявами (які дуже чітко контрастують із загальними стратегічно невизначеними наративами зовнішньої політики лідерів КНР) про відсутність гарантій щодо незастосування сили тощо.

Відтак, суперництво відбувається передусім з боку Китаю.

Це Китай:

- прагне обігнати США;
- першим побудувати із РФ базу на Місяці для доступу до природних ресурсів і спробою встановлення суверенітету на певних частинах Місяця;
- постійно впроваджує думку щодо єдиної сили та єдиного рушія розвитку світової економіки;
- прагне побудувати спільноту єдиної долі для власної пожадливості та вигоди.

Тому спекулятивні спроби нав'язати старі ідеологеми нині не працюють серед компетентних фахівців політологів, особливо тих, хто розуміється на стратегічній культурі, та геостратегії, особливостях геостратегічного ландшафту, в тому числі будови та генезі політичних думок лідерів КНР.

Щодо другої тези: блокової конфронтації. Передусім, потрібно застосовувати теорію Мао Цзедуна про причину та зв'язок, а також звернутись до засад конфуціанства [60], за допомогою яких лідери КНР вийдуть на **причини утворення блоків, причини конфронтації.**

Плутаючи або навмисно уводячи в оману деструктивними політичними кліше, свідомо хибно постулюючи конфронтацію як наслідок існування блоків, КНР сам себе наперед позбавляє можливостей до конструктивного діалогу з партнерами, світовими лідерами, а головне – сучасними системами безпеки, які на відміну від ШОС, мають досвід вирішення тих чи інших конкретних конфліктів. Так, цей досвід не завжди є позитивним, натомість він є.

Причиною утворення блоків стала небезпека нанесення однією більш могутньою державою поразки іншій. Зокрема НАТО було утворено як блок держав, які спільно захищатимуть одну з учасниць в разі нападу на неї СРСР, або будь-кого іншого.

За умови мирного співіснування, можливостей прогнозування балансу відносин, справедливих і партнерських відносин, існування блоків було б обмежене вирішенням багатосторонніх питань економічного, культурного та іншого *не військового* характеру. Тож існування реальної загрози та небезпеки і стало причиною утворення блоків.

Тож потрібно дивитись на те, **чому, наприклад, РФ завжди розглядалася як небезпека для інших країн.** Ані Чехія, ані Австрія, ані Данія, ані Індонезія, ані Гана, ані Аргентина, ані Австралія – саме Росія!

Тож причинно-наслідковий зв'язок тут чіткий і прямий: існування небезпеки з боку однієї держави призводить до необхідності іншим учасникам віднаходити коректні механізми забезпечення та гарантування власної безпеки. Одним із таких механізмів виступає утворення військових політичних блоків та союзів.

Більше того, маємо нівелювати тезу про блокову конфронтацію: як би очільники московського режиму не прагнули утягнути країни-учасниці блоків ОДКБ, ШОС до війни з Україною, наразі існує:

- 1) чітке *політичне явище*: війна РФ проти Української Держави;
- 2) *юридичний факт*: порушення норм міжнародного права, здійснення геноциду, військових злочинів, актів міжнародного тероризму одним суб'єктом – Російською Федерацією;
- 3) *геостратегічний факт*: нині через варварську війну проти Української Держави відбувається переформування глобальної системи безпеки, ревізія цінностей та принципів побудови колективних систем безпеки, утворення засад для формування неосистем глобальної безпеки та світового порядку.

На практиці не існує конфронтації блоків: це ілюзія і вигадки політиків КНР, які вони прагнуть розповсюдити через ЗМІ і нав'язати дискусію щодо власних наперед

хибних наративів, в тому числі усіляко підтримуючи ідеї стратегічної автономії в ЄС, надаючи перевагу конкретній особі Орбану, як головному фрагментатору європейської єдності.

Такі ілюзії у зовнішній політиці є наслідком ілюзій у внутрішній політиці, адже постійна екстраполяція методів управління власним населенням і спроби масштабування принципів управління на керівництво інших країн на інші нації, в тому числі Українську історичну автохтонну державну націю – є безперспективними. Лідерство КНР має відбуватись не в царині формування розпливчастих наративів, а у площині реальній і конкретній, з урахуванням глобальних інтересів, а не лише вузькоутилітарних інтересів лише Китаю. За іншого випадку, відповідно до китайського прислів'я: *«Якщо не визнаєш власної помилки – значить, зробиш наступну»*.

Можна сформулювати питання по-іншому: **хто на сьогодні самостійно за своєї волі захоче за власною ініціативою бути у військовому блоці / альянсі з КНР?**

Адже порушуючи настанови Мао Цзедуну, який зазначав, що *«будь-хто, хто прагне пожитися за чужий рахунок, обов'язково закінчує погано»*, п'яте покоління керівників КНР діє відповідно до власної вигоди, власних інтересів, власної корисливості, прагнучи вирішити власні стратегічні завдання щодо розвитку КНР за рахунок інших держав світу.

Тож, якщо власні інтереси переважатимуть інтереси країн по блоку, то немає гарантій того, що КНР захищатиме ту чи іншу державу. Гра слів «партнерські відносини», «союзницькі відносини» – не є привабливою щодо країн, які зацікавлені у конкретних та відчутних безпекових гарантіях. Особливо на тлі варварської війни московського режиму проти Української Держави.

Застосування методу геостратегічного моделювання уможливиле сформулювати декілька модельних ситуацій і спрогнозувати поведінку КНР у них.

Наприклад: дуже складно увявити участь КНР у військово-політичному блоці НАТО і відповідно участь КНР у військовій операції, наприклад проти Росії, якщо остання здійснить напад на Естонію. Щодо США такої невпевненості не існує: ст. 5 Статуту НАТО буде застосована миттєво. І РФ це знає, тому поки і не наважується йти на конфлікт та перевіряти слова одного з колишніх одіозних політичних лідерів РФ, що дана стаття є декларацією і ніколи не буде застосована.

Висновки до підрозділу

Визначено зміст політичного лідерства *Цінь Гана* і встановлено його роль у формуванні та реалізації геостратегії сучасного КНР.

Визначено передумови формування стратегічних наративів політичного лідера, проілюстровано тези політичного лідера і рівень їх конкретного втілення в практиці міжнародних відносин та геостратегічного дискурсу. Сформульовано напрями екстраполяції отриманих даних для розвитку геостратегії сучасної Української Держави.

Чітко продемонстрована артикуляція прагнення КНР до глобального лідерства, утім проілюстровано фактичну незрілість політичного керівництва до даної ролі. Також акцентуємо, що *Цінь Ган* чітко та прямо вказує на таке: «Зрештою, нашою спільною метою є міцний мир, спільна безпека та спільне процвітання для 1,8 мільярда китайського та американського народу та 7,8 мільярда населення світу. Це історична відповідальність Китаю та Сполучених Штатів як двох великих країн»[57].

Останнє речення заслуговує на пильну увагу, адже фактично, майбутній на той момент міністр закордонних справ КНР за 4 доби до власного призначення відкрито визнає і вказує лише на **дві великі держави: Китай та США**.

Таким чином, *Цінь Ган* чітко артикулює: **Китай не розглядає Росію в якості великої держави, на якій лежить**

історична відповідальність за міцний мир, спільну безпеку та процвітання. Це є важливим з огляду на велике переважавання і бачення Китаєм не лише власного місця, а й передусім місця інших країн в цьому важливому процесі.

Зважаючи на викладене, доходимо висновку, що ймовірно, через моделювання дій КНР у зовнішній та безпековій політиці:

- 1) політичне лідерство п'ятого покоління КНР обмежене територією Китаю, а у міжнародних відносинах – сегментом економічних відносин;
- 2) **не має здатності** до утворення військових блоків, не кажучи вже про союзи;
- 3) **ментально, світоглядно та потенційно не володіє системоутворювальними якостями** до формування військових блоків і союзів;
- 4) **не має стратегічної потужності** для демонстрації корисності участі інших суб'єктів у військовому блоці за лідерства КНР;
- 5) **не спроможна розробити інтегральну солідарну ідеологію** для об'єднання навколо себе інших держав, оскільки постійний наголос лише на власних вигодах, інтересах, потребах, пожадливості, природньо відштовхують інші країни та інших суб'єктів, геостратегічних акторів та ключових лідерів, які наперед розуміють безперспективність розрахунку на військову допомогу КНР внаслідок потенційного збройного конфлікту з іншими суб'єктами;
- 6) **інтелектуально не здатна до вироблення глобальних безпекових і дієвих геостратегічних стратегій та їх безпосередньої реалізації;**
- 7) **не має потенціалу за п'ятого покоління щодо становлення глобальним лідером** через хижацьке та споживацьке ставлення лідерів п'ятого покоління як до міжнародного співробітництва в цілому, так і щодо двосторонніх відносин зокрема.

Тож в цілому **констатуємо**: за *Цінь Гана* продовжується обігрування відомих слів із вкладенням начебто «глибокого та завуальованого» сенсу, використання сильних за формою наративів, але й надалі спостерігається повна відсутність навіть **натяків на фактичну діяльність** і, як наслідок, нами прогнозується відсутність результативності у сфері міжнародних відносин, зокрема і щодо України. Адже, як влучно відзначає *М. Морарь*: «Політичне лідерство полягає в діях, направлених на зміну середовища» [61, с. 188]. План і загальні фрази були оголошені 24 лютого 2023 року з боку Китаю, а ось дій не було, немає і не буде. Китай завжди бажає вирішувати власні завдання за інший рахунок, згрібати попіл чужими руками. В ситуації з Українською Державою цього не буде.

Дій з боку Китаю щодо припинення війни проти України наразі немає. Оприлюднення 24 лютого 2023 року англійською мовою Пропозицій – лише крок до уведення самого себе до геостратегічного дискурсу, підвищення власного статусу в якості глобального гравця.

Певним чином констатуємо бездіяльність, адже дій – немає. Лише слова.

А відсутність дій і відповідальності не лише за себе і свої інтереси – виключає претензії на лідерство.

Завершимо українським прислів'ям: «*Який кінь, така й кульбака*».

Логічним наступним компонентом дослідження, за умови відчутної бездіяльності, виступає аналіз виступів даного політика, який ми здійснимо за допомогою **наратології**. Саме **наративний аналіз** [62, с. 125] уможливорює чітко ідентифікувати ті маркери, які дають змогу встановити відповідність того, що промовляється, з тим, що в голові, а також із тим, що робитиметься.

3.3 Наративний аналіз виступів Цінь Гана

*Пусті балачки шкодять державі,
лише старанна праця посилює її
міць*
空談傷國 ·
只有努力工作才能增加它的力量

Сучасна політологічна наука має певні напрацювання у сфері формування стратегічного наративу. Причому ці дослідження виконуються в рамках різних наук. Однак саме в контексті політичної комунікативістики та стратегічних комунікацій відповідно до засадничих положень теорії геостратегії наративний аналіз виступів політичних лідерів робиться не часто. Однак функціонування *китайської моделі політичної меритократії* доводить не лише право на її існування, а й певну ефективність і беззаперечні переваги, якими не можна нехтувати, які потрібні для вивчення і впровадження у сучасну модель геостратегії Української Держави.

Творення сучасної геостратегії є системним процесом вироблення та провадження стратегічного наративу відповідно до наперед визначених цільових аудиторій. Тому питання політичного лідерства і формування стратегічного наративу є важливим для Української Держави з огляду на бідність пропозиції інтелектуальних та стратегічних лідерів зсередини країни. Якщо в більшості демократичних країн стратегічні наративи виробляються спеціально навченими особами, а промови для вищих посадових осіб готують спічрайтери, то в Китаї інший підхід – стратегічні наративи

є сформованими конкретним поколінням управлінців ідеологемами, які поступово впроваджуються у геостратегічний дискурс і в практику безпекотворення.

Цей підрозділ присвячено аналізу промов і виступів одного з яскравих представників п'ятого покоління керівництва КНР – міністра закордонних справ КНР *Цінь Гана*.

Меритократична модель китайського державного управління слугує вагомим внеском в політологічну науку [63, с. 166], оскільки кожне покоління керівників КНР збагачує політологічну думку новими ідеями та їхніми інтерпретаціями, моделями, принаймні теоретичними, побудови процвітаючого та успішного Китаю. Формування політичної системи КНР збудовано таким чином, щоб запобігати приходу до влади несистемних політиків, недалекоглядних і популістських політичних діячів (нестратегічних лідерів). Одним із проявів універсальності політичних лідерів виступають їхні промови, які слугують концептуалізації та масштабуванню потрібних партійному керівництву ідеологем.

Зазначимо, що окреме вивчення *наративів лідерів п'ятого покоління керівників КНР* в українському науковому сегменті не проводилось. Зберігаючи логіку наступності в рамках формування методології теорії геостратегії [64], далі розвиваємо наші думки щодо концепції стратегічної невизначеності та стратегії стратегічної ясності, політичного лідерства, політичної меритократії, тим самим закладаємо новий науковий тренд щодо необхідності детального з'ясування ролі політичних лідерів у формуванні та індоктринації стратегічних наративів у геостратегічний дискурс.

Отже, авторська матриця теорії і практики геостратегії накладена на аналіз одного з політичних лідерів сучасного КНР, голови МЗС КНР – *Цінь Гана*, через що в підрозділі аналізується система наративів, які озвучує міністр, а також робиться детальний аналіз кожного з них.

Відмітимо, що в сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено розвитку концепції те-

орії геостратегії, складовим компонентом якої є з'ясування ролі політичних акторів та суб'єктів політики у процесі вироблення та реалізації стратегічних наративів. Тож положення, що викладені в даному підрозділі, є певним внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній вперше аналізуються конкретні наративи одного з політичних лідерів п'ятого покоління керівників КНР – *Цінь Гана*.

Відмітимо, що оцінка діяльності політичних лідерів має бути максимально виваженою і не скочуватися чи то до лише огульної критики, або ж навпаки – до суцільного схвалення.

Певним чином резонує нашим ідеям позиція *Цінь Гана* щодо *деструктивності ідеологем антагоністичного характеру*, які є іманентними та аксіоматичними геополітиці. До речі, у своїх статтях жоден із політичних лідерів КНР не згадує геополітики та її карколомних теорій взагалі. Винятково йдеться про політичну концепцію лідера КПК *Сі Цзіньпіна (сіізм)*, соціалізм із китайською специфікою нової епохи, а також інші політичні позиції попередніх китайських лідерів. Причому лідери КНР чітко та промовисто підкреслюють і наголошують: **вони не вважають Росію великою державою, надаючи переваги терміну «крупна держава»**.

Зрозуміло, що іншої думки дотримується один із сучасних ідеологів московського режиму *Д. Тренін*, який зазначає: «Само существование России как независимой и влиятельной величины является фактором, уравновешивающим мировую обстановку» [20]. Китайські посадові особи так не вважають і не згадують Росію в якості балансуючого фактора або впливового гравця або великої держави.

Важливим є філософський підхід політичного лідера, думки якого виступають предметом цієї статті. Зокрема, *Цінь Ган* зазначає: «Якщо люди вирішать дивитися на світ з точки зору протиставлення «демократія проти авторита-

ризму», вони, швидше за все, відкриють світ розколу, конкуренції та конфлікту; але якщо вони розглядають світ як спільноту зі спільним майбутнім, то відкритість, співпраця та взаємовигідні результати будуть плодами їхнього вибору. Як підкреслив президент *Сі Цзіньпін* під час зустрічі з президентом *Джо Байденом* на Балі у листопаді 2022 року, світ достатньо великий, щоб дві країни могли розвиватися та процвітати разом. Взаємовідносини Китай-США не повинні бути грою з нульовою сумою, де одна сторона конкурує з іншою або процвітає за рахунок іншої. Зараз Китай і Сполучені Штати мають більше спільних інтересів, а не менше. Ось як відображається поняття спільноти зі спільним майбутнім для людства у китайсько-американських стосунках» [27].

Відтак, *Цінь Ган* пропонує відійти від конфронтаційної маніхейської ідеологемі протиставлення добра і зла, демократії і авторитаризму. Основними принципами такого зближення виступає прагнення до скорочення розриву у сприйнятті світу та дослідження способів жити у злагоді на основі принципів: **1) взаємної поваги; 2) мирного співіснування; 3) взаємовигідної співпраці.**

Акцентуємо, що логіка побудови даних принципів не викликає, на перший поверховий погляд, активних заперечень, але: якщо подивитись на це з іншого боку, то прописані принципи є занадто довільно витлумаченими, розмитими, загальними та абстрактними і можуть бути вільно інтерпретованими і використовуватися для вирішення будь-яких конфліктів на користь Китаю.

Так, наприклад, *приєднання силою Тайваню* до материкового Китаю може повністю відповідати **принципу мирного співіснування**, адже, коли Тайвань буде повністю поглинений Китаєм, то фактично жодних питань із миром або війною із цим островом по суті бути не може: буде забезпечено, за логікою лідерів КНР, та реалізовано принцип неподільної безпеки: безпека Тайваню – безпека Китаю.

Саме така спотворена «логіка» була екстрапольована керівництвом КНР і до війни Росії проти України, де априорі політичне лідерство, виявивши не притаманну китайським мудрим правителям поверховість до вивчення історичних питань, не усвідомлюючи справжніх першопричин та не бажаючи вивчити та прийняти багатомісячну історію Української Держави, розмірковувало подібним чином: усунення незалежної держави і поглинання її Росією, змінить вектор напруженості і зменшить зазіхання блоку НАТО або англосаксонського світу на території України, а відтак, буде реалізовано принцип неподільної безпеки.

Так само і щодо принципу взаємовигідної співпраці: нині Китай купує російські енергоносії, фактично не бажаючи доєднатись до світових санкцій, і використовуючи занедбане положення Росії, яка зі значною знижкою вимушена продавати власні енергоносії КНР. Таким чином, на думку КНР, це є взаємовигідним: адже КНР купує дешеві енергоносії, а Росія отримує солідного партнера, який попри санкції, здійснює купівлю цих носіїв.

І так можна розмірковувати над кожним принципом конкретно.

Однак слід чітко констатувати – **Китай минає гострі питання щодо:**

- 1) порушення кліматичних зобов'язань;
- 2) порушення прав людини і громадянина, особливо стосовно уйгурів;
- 3) тотальної політики нульової терпимості до ковіду, яка цілком зруйнувала систему захисту прав і свобод і на практиці не дала бажаного рівня зменшення захворюваності, підірвавши економіку КНР;
- 4) впровадження системи соціального кредитного рейтингу;
- 5) тотальної кьюаризації, через яку люди, що не мають зеленого коду, не можуть скористатися будь-якими об'єктами та соціальними послугами.

Політичні керівники Китаю говорять лише про те, про що хочуть говорити; а з ними потрібно говорити лише про те, що віддалятиме від конфліктних та суперечливих питань, адже на думку китайського керівництва, дискусійні питання порушують повагу, наближаючи до маніхейської ідеології протиставлення добра і зла.

Підтримуємо думку *О. Траверсе*, що політичний вимір є більш швидкоплинним і мінливим порівняно із історичним [14, с. 89], через що ілюзія керівників п'ятого покоління щодо потенціалу власних можливостей щодо кардинальної зміни вектора розвитку КНР, який було закладено попередниками, можуть призвести до порушення структурованої ієрархії моделі артефактів [65]: 1) матеріальні результати діяльності можуть бути не досягнутими; 2) способи дії з матеріальними артефактами можуть бути не ефективними; 3) правила суспільного буття можуть бути порушені та порушуються політичними лідерами КНР.

Відтак, з позицій політичної епістемології, за допомогою якої досліджується співвідношення раціонального і поза-раціонального в політиці, в рамках предмета дослідження більш можливим і корисним для теорії політології є вивчення накопичених методологічних знань, представлених різними підходами і парадигмами, адже кожне покоління керівників розробляло власну ідеологічну платформу.

Поza це, якщо аналізувати практику міжнародних відносин, то однопартійна система повністю сприяє відсутності політичного плюралізму, а відтак і накопиченню помилок і суперечностей зсередини партії. Будучи замкненою системою, КПК суто з філософських позицій не має багато шансів на ефективний розвиток в мінливому середовищі, де функціонують відкриті нелінійні системи, що самоорганізуються.

Тож певним способом це нагадує бесіду із особами з особливостями психіки, яких не можна критикувати, вести діалог на важливі та серйозні теми, маючи різні способи мис-

лення та підходи до вирішення ключових питань. Натомість політичні керівники КНР одразу запропонували три принципи, дотримання яких сприятиме порозумінню з боку Китаю. Тобто йдеться не про політичний діалог у справжньому розумінні цього слова, не про дотримання міжнародного права, формування та реалізацію базових принципів міжнародної безпеки, а йдеться про операціоналізацію і спробу легітимації та **масштабування китайських принципів** – принципів, на яких Китаю зручно і бажано спілкуватись і мати вигідні для себе відносини з іншими державами, в тому політичному просторі (зокрема і віртуальному), в якому вигідно їм.

Тобто Китай, фактично не визнає міжнародного права, і пропонує своє розуміння та інтерпретацію права, для реалізації власних прав.

Коли Цінь Ган пафосно заявляє, що китайці сподіваються, що американський народ зробить правильний вибір (*The Chinese people are looking to the American people to make the right choice*) [27], то фактично йдеться про таке: ми, китайці, на правильному боці, ми давно це зрозуміли, і чекаємо, коли ви, нарешті... американці, зрозумієте це, і, врешті-решт, долучитесь до нас, мудрих і поміркованих китайців.

А якщо підходити детальніше, то за умови одноосібного керівництва за часів Сі, говорити про плюралізм або різноплановість думок взагалі не доводиться, що слугує додатковим аргументом та унеможливорює навіть вести дискусію щодо позиції, насправді однієї людини, а не цілого багатонаціонального народу. Про це зауважує і японський дослідник, прямо вказуючи на те, що **Сі Цзіньпін перестав бути народним лідером** [66].

Адже якщо виходити із класичного поділу функцій лідерства [67; 68; 69], то сучасне покоління лідерів втратило такі функції, як:

- *консолідує* – політичні лідери Китаю на сьогодні не здатні консолідувати біля себе або навколо своїх ідей

- (окрім геоекономічних) представників політичних еліт інших країн;
- *директивну* – через надмірне застосування концепції стратегічної невизначеності [16; 70], політичні лідери Китаю не можуть навіть озвучити власний напрям розвитку та чітко бачення вирішення міжнародних конфліктів, тим більше, формувати такі напрями в якості лідера певної спільноти чи соціальних систем;
  - *мобілізуючу* – організація політичних систем інших країн та їхніх лідерів для вирішення глобальних важливих завдань;
  - *легітимаційну* – легітимація політичного режиму в КНР, визнання його як можливого взірця для наслідування формувала б умови для легітимації політичного лідерства КНР у глобальному світі.

Такий підхід і така діалогічність, неправильно сфокусована наративна схема [71, с. 554; 72; 73], фактично у вигляді наставницького та імперативного монологу [74, с. 489] не може бути сприйнята у демократичному суспільстві.

Продовження Китаєм тиражування подібних наративів, на жаль, не приведе Китай до його мети, передусім політичного лідерства, а не лише економічної могутності. Проте, він і надалі стоятиме і чекатиме, як хтось колись клюне на гачок і буде змінюватись на угоду політичним лідерам КНР та відповідати очікуванням китайського народу.

Підкреслимо, що образність і символізм є притаманними мистецтву, але аж ніяк не геостратегії, сучасній дипломатії і політико-безпековій практиці. Тому, що швидше політичне керівництво КНР це зрозуміє, то скоріше відбуватимуться зміни у взаємних стосунках. Світ не стане змінюватись під однобоке його бачення і тлумачення політичними лідерами КНР: чимало пройдено, чимало війн було, чимало жертв, чимало уроків.

Зауважимо, що все це – поза Китаєм і його народом і його територією. Тому навіть з позицій політичної моралі, КНР

не має достатніх наукових підстав для вимог врахування сформульованих ним віддалених від потреб Української Держави принципів та умов завершення війни. Більше того, КНР навмисно ігноруючи міжнародне право, продовжує називати **війну** «конфліктом».

Тож, проголошуючи *на повагу до різноманітності*, на практиці, КНР унеможлиблює її, прагнучи нав'язати лише власне бачення, власних концепцій (особливо яскравою виступає концепція *стратегічної невизначеності* [16]) та власного інструментарію розв'язання глобальних проблем сучасності.

Для конкретності викладу матеріалу, верифікації її гіпотез, проаналізуємо конкретні вислови *Цінгь Гана* із подальшим їх співвіднесенням із практикою міжнародних відносин.

Отже, для сучасного політичного лідерства абсолютно недостатньо під час варварської війни обмежуватись закликами і фразами на кшталт **наративів Цінгь Гана** [57].

1. *Ми виступаємо за дотримання міжнародного права та загально визнаних норм, що регулюють міжнародні відносини та повагу до суверенітету та територіальної цілісності всіх країн, у тому числі України – кожен трактує дотримання міжнародного права на свою користь, а право взагалі не завжди в рамках РФ розглядалося пріоритетним засобом регулювання суспільних відносин, навпаки: останніми роками в наукових колах постійно наголошувалось не на силі права, а на праві сили.*
2. *Уроки треба вчити – так, справді: повітрям слід дихати, воду пити, вухами слухати, а очима дивитись і т. д. Який практичний зміст від цих висловлювань цієї особи, як можна операціоналізувати дану фразу – невідомо та незрозуміло.*
3. *Слід серйозно подумати про зміни, викликані кризою, і про шляхи розвитку після неї – цілком згодні, обов'яз-*

ково подякуємо за таку надважливу і цінну пораду, бо перед цим не могли навіть збагнути, що «треба серйозно подумати», до цього взагалі або не думали або ж думали, але не серйозно.

4. *Нам вже на часі зменшити тиск на наш спільний світ* – тиск і управління є різними речами, так само як політичне керівництво і політичне лідерство. Тож, коли *Цінг Ган* закликає «зменшити тиск», то яскравим прикладом цього мають слугувати зміни зсередини країни, а їх немає. Коли КНР порушує права людини, знищує етнічні національні меншини тощо – то звичайно, йому вигідно казати про необхідність зменшення на нього тиску. Але тиск виникає там і тоді, де є невідповідність європейським та загальнолюдським цінностям, де суспільні відносини входять в дисонанс із трендами захисту прав людини. Там тиск є і завжди буде, саме тому країни світу не відвернулись від Української Держави, а стали плечем задля захисту від вселенського зла, боронення цінностей добра, справедливості, життя. А ось позиція політичного керівництва КНР щодо «необхідності відмови від маніхейства» є прямим свідченням, що Китай не хоче відкрито виступати проти Зла. Відтак, популістська модель політичного процесу, може бути прийнятною всередині КНР, але аж ніяк не у міжнародних відносинах і в рамках сучасного геостратегічного ландшафту. Окрім того, більшість наративів даної посадової особи КНР спрямована на міжнародних суб'єктів, даний чиновник, ставить завдання немов підлеглим європейським державам, їхнім лідерам, прагнучи таким чином зняти з себе відповідальність за власну безвідповідальну, непрозору і нечітку зовнішню політику. Така тональність ведення переговорів і взагалі геостратегічного дискурсу є неприйнятною із європейськими державами, в тому числі з Українською Державою.

5. *Європа є центром усього тиску під час кризи – чому тоді КНР так прагне залучати прямі іноземні інвестиції саме з Європи, чому було порушено власну політику нульової терпимості до ковіду і були змушені відкрити кордони для європейських інвесторів? Знов убачаємо чітку невідповідність між проголошеними гаслами і реальністю: з одного боку, Європа звинувачується у якомусь тиску, а з іншого – та сама Європа щиро запрошується до співробітництва і до ринків КНР. Тож Цінь Гану слід, передусім для себе, особисто визначитися: Європа – центр тиску, чи центр розвитку? Адже представник міністерства комерції КНР Га Фен заявив: у 2020 році торговельний оборот між Китаєм та 17 країнами Центральної та Східної Європи перевищив 100 млрд доларів США, а зростання склало 8,4% [75]. Аналогічні статистичні дані знаходимо і в Євростаті: Китай в 2020 році вийшов на перше місце серед партнерів ЄС, випередивши США, оскільки обсяг зовнішньоторговельного товарообігу ЄС та КНР склав 586 млрд євро [76]. Тож цифри – річ уперта, а політичне лукавство заважає ефективній комунікації.*
6. *Має бути не лише припинення цієї війни, але й фундаментальна відповідь на тривалий мир і стабільність у Європі, а також збалансована, ефективна та стійка філософія та архітектура її безпеки – переконані, що проблеми війни і миру в Європі завжди були справою поза інтересами КНР, що надалі так і буде. Очевидним є зміщення акценту на проблемі миру лише на Європу, тим самим Китай хоче відвести увагу від своїх мілітарних амбіцій щодо силового включення Тайваню до власної держави. Такі маніпуляції очевидні, і не можуть не викликати розчарування спробами китайських провідних політиків маніпулювати політичною свідомістю і стратегічною культурою з метою вирішення власних геостратегічних завдань і задоволен-*

ня власних інтересів поза контекстом міжнародного права. Китай може претендувати на участь у глобальних системах безпеки лише тоді, коли доведе, що він не є небезпекою, що він може бути дієвим гарантом безпеки, а не спостерігачем або радником з безпеки. Так само на безпековий та політичний КНР впливають і політичні відносини із сусідами, які чітко зможуть ідентифікувати політику КНР як беззагрозливу, позбавлену мілітарного не лише дискурсу, а й навіть контексту. За іншого випадку, КНР не має морального права і взагалі політичного та іншого потенціалу, можливостей та досвіду щодо будови безпекових систем, оскільки сам може становити потенційну небезпеку для своїх сусідів і використовує фактор своєї могутності та сили для вирішення чималої кількості питань у сфері міжнародних відносин. Більше того, відкрито допускає і активно маніфестує це для всіх країн усього світу про можливість використовувати силу для реалізації власних національних інтересів.

7. *Перетягування всіх вниз не принесе користі нашим майбутнім поколінням* – знову афоризми, але тут треба дуже чітко визначитись: де і що є «*верхом*», а де і що є «*низом*». Це питання дуже тонке, і заздалегідь переміщення власної країни догори зі спробами маніпулювати європейським розвитком можуть стати безперспективними для КНР. Адже для КНР інвестиції ЄС та США є ключовими, життєво важливим. Жодна інша країна, групи країн не зможуть замінити ЄС та США в торговельних відносинах, тому при використанні афоризмів, треба думати, адже філософська європейська й українська наукова думка теж мають достатній потенціал для словесної змагальності, однак це може бути прийнятним за умови безконфліктного розвитку, а не в часи, коли від конкретної позиції кожної держави залежить не лише глобальний розвиток в цілому,

- а й передусім регіональний; розвиток та економічне зростання і добробут кожної держави окремо.
8. *Розбіжності у сприйнятті кризи не виправдовують безпідставних звинувачень чи тиску і не повинні заважати нашим спільним зусиллям подолати кризу – у цьому є екзистенційна і фундаментальна розбіжність політичних лідерів у КНР і в європейських країнах. Адже для КНР початковим і визначальним є категорії *пожадливості та вигоди*. Для європейських політиків, це передусім – цінності. Тому саме ці розбіжності і не дозволять Китаю стати великою державою в усіх аспектах. Велич держави не вимірюється і не обмежується лише економічними факторами, тим більше, які домінантно та імперативно залежать від іноземних інвестицій. Цей факт потрібно враховувати політичному керівництву КНР, адже без його опрацювання з їхнього боку, співробітництво з КНР буде обмежене на довгі роки лише економічною сферою.*
  9. *Як жителі одного світу, ми повинні і можемо прислухатися одне до одного, скорочувати розрив у сприйнятті світу та шукати способи ладити на основі взаємної поваги, мирного співіснування та взаємовигідної співпраці – з даною тезою важко не погодитись, але головне: не лише виробляти та генерувати заспокійливий та мудрий контент, а бути здатним до адекватної його реалізації [27].*
  10. *9 березня 2023 року [77] Цінь Ган заявив, що настає «Критичний момент» і переговори між Україною та Росією мають розпочатися якнайшвидше – питання у тому, чому саме зараз Китай включився в гру, а головне в іншому: кому потрібні ці переговори, для кого цей момент є «критичним» і хто це визначив? Із вищевикладеного зрозуміло: **ці переговори потрібні Китаю**, а не Україні. Тому в Китаю є всі можливості замість чергових повчань і спроб давати «цінні пора-*

ди» включитися по-справжньому, узяти на себе відповідальність за свого сусіда – РФ – і виключити можливість подальшої ескалації, змусити вивести війська з усіх окупованих територій Української Держави, а також змінити вектор та загальну риторику міжнародних відносин. Але чи є це реальним? Напевно ні, тому що мілітарний дискурс, наразі став пріоритетним у міжнародних відносинах КНР, а збільшення військового бюджету до 224 млрд доларів виключає можливість розглядати серйозно будь-які заяви офіційного Пекіну про його «миролюбну» політику. Китай обрав вектор руху в іншій від Добра бік. Чи є це відлунням позиції населення Китаю або лише примхи політичних лідерів стане відомо згодом, після візитів провідних європейських політиків до Китаю.

11. *Візит до Росії не може відбутися ні занадто рано, ні занадто пізно* – така інформація від джерела, добре обізнаного в китайській дипломатії щодо можливого візиту Сі Цзіньпіна до Москви в 2023 році.

Висновки до підрозділу

Визначено передумови формування стратегічних наративів політичного лідера КНР – *Цінь Гана*. Нами було чітко проілюстровано тези політичного лідера і рівень їх конкретного втілення в практику міжнародних відносин, а також сформульовано напрями екстраполяції отриманих даних для розвитку геостратегії сучасної Української Держави.

Продемонстровано прагнення КНР до глобального лідерства, утім фактичну незрілість політичного керівництва до даної ролі. Також акцентуємо, що *Цінь Ган* чітко та прямо вказує на таке: «Зрештою, нашою спільною метою є міцний мир, спільна безпека та спільне процвітання для 1,8 мільярда китайського та американського народу та 7,8 мільярда населення світу. Це історична відповідальність Китаю та Сполучених Штатів як двох великих країн»[57].

Останнє речення заслуговує на пильну увагу, адже фактично, майбутній міністр закордонних справ КНР за 4 доби до власного призначення відкрито визнає і відзначає лише на **дві великі держави: Китай та США**.

Таким чином, **Цінь Ган** чітко артикулює: **Китай не розглядає Росію в якості великої держави**, на якій лежить історична відповідальність за міцний мир, спільну безпеку та процвітання. Це є важливим з огляду на велике перебалансування і бачення Китаєм не лише власного місця, а й передусім місця інших країн в цьому важливому процесі.

Утім не слід забувати про таку *стратегію спільних дій із третьою стороною*: «Заманити на дах і прибрати сходи (上屋抽梯)». Позбувшись Росії, Китай неодмінно робитиме все від нього залежне, щоб знесилити США, підірвати його могутність і зрештою опинитись наодинці вгорі владного світового Олімпу. Також згадаємо і таку гру, як «китайські шашки», основний зміст якої полягає у тому, щоб перестрибувати через свої й чужі каміння, щоб перевести військо у протилежний куток дошки. Тобто Китай світоглядно за для досягнення своєї мети, своєї пожадливісті та своїх інтересів, порушить будь-яку домовленість, договір і завжди переступить через свого партнера або союзника по альянсу.

Політичний егоцентризм, неприховане споживацьке ставлення до міжнародних відносин, світових економічних безпекових та економічних механізмів, підтримка світового балансу навіть онтологічно нівелює і унеможлиблює розглядати Китай глобальним гравцем і світовим лідером, адже КНР не передбачає у своїх цілях розвиток світових систем, а розглядає їх споживацьке: лише споживання на свою користь і заради власних інтересів. Такий підхід є зрозумілим стратегічними аналітикам, через що впливатиме на формування відповідних симетричних і асиметричних стратегій щодо Китаю, з урахуванням політичного егоцентризму і проголошеної політики споживання результатів міжнародних відносин лише на свою користь.

Постать *Цінь Гана* є суперечливою. Він дуже активно використовує наративну схему для маніпуляцій та приховування справжніх намірів політики Китаю. Аналіз його висловлювань доводить, що Українська Держава в найближчі часи не може розраховувати на Китай як на партнера у припиненні варварської війни.

Початок підтримки означатиме повне усвідомлення Китаєм невідворотності перемоги Української Держави і необхідності якнайскорішого приєднання до переможця.

Надані висновки можуть бути екстрапольовані для розуміння ролі політичних лідерів і політичних еліт і мають бути корисними для формування геостратегії сучасної Української Держави, формування та становлення інституту фахових і компетентних політичних лідерів української політичної еліти.

На прикладі аналізу думок міністра закордонних справ КНР – *Цінь Гана* – доводиться, що Китай має власну теоретичну та філософську базу розвитку держави, володіє власним наративним інструментарієм, чинить спроби впливати на міжнародний порядок, в тому числі за допомогою наративів.

Масштабовано і послідовно продовжено ключову авторську ідею щодо чіткого відділення **геостратегії** як окремої від геополітики теорії, доводиться абсолютне несприйняття і повне ігнорування різноманітних течій геополітики в практичній політиці КНР.

Нами обстоюється авторська думка, що справжні стратегічні архітектори (*стратіархи*) мають власноруч формувати філософські передумови, концепції і стратегії (стратегіями), визначати місію держави і володіти стратегічною візією, заснованою на стратегічній культурі.

Список використаних джерел до розділу 3

1. Пекар В. О. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Харків : Фоліо, 2020. Кн. 1. 223 с.
2. Паламарчук В. М., Литвиненко О. В., Янішевський С. О. Трансформація демократії та пошук стратегії суспільно-політичного розвитку України : монографія. Київ: НІСД, 2003. 120 с. (Серія «Стратегія політики і політичний аналіз». Вип. 7).
3. Ліпкан В. А. Геостратегія сучасної Української Держави: засади формування. *Вісник Львівського університету*. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2022. № 42. С. 268–277.
4. Ліпкан В. А. Теорія геостратегії: дискурсивний аналіз. *KELM. (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4 (48). С. 217–228.
5. Ліпкан В. А. Засади формування геостратегії сучасної української держави. *The study of topical issues of modern society from the perspective of history, political science, sociology and philosophy : conference proceedings (August 30–31, 2022. Riga, the Republic of Latvia)*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. С. 67–73.
6. На Мюнхенській конференції міністр закордонних справ Китаю підтримав Україну. *Соцпортал*: [сайт]. URL: <https://socportal.info/ua/news/na-miunxhenskii-konferentcii-ministr-zakordonnikh-sprav-kitaiu-pidtrimav-ukrainu/>
7. Ліпкан В. А. П'яте покоління керівників КНР: приклад політичного лідерства Цінь Ѓана. *Регіональні студії*. 2023. № 32. С. 123–129.
8. Ліпкан В. А. Наративний аналіз виступів керівників п'ятого покоління КНР: на прикладі Цінь Ѓана. *Politicus*. 2023. № 1.

9. Покоління керівників КНР. *Вікіпедія. Свободна енциклопедія*: [сайт]. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B9_%D0%9A%D0%9D%D0%A0
10. Си Цзиньпін. О государственном управлении: в 3 т. Пекин: Изд-во литературы на иностранных языках, 2018. Т. 1. 652 с.
11. Белл Деніел. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії / [пер з англ. О. Дем'янчук]. Київ: Наш формат, 2017. 312 с.
12. Ліпкан В. А. Стратегічна меритократія. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 166.
13. Не хотів залишати своє місце. Експерта Китаю Ху Цзінтао вивели під руки із президії на з'їзді Компартії – ВВС. NV: [сайт]. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/z-jizd-kpk-kitayu-hu-czintao-viveli-pid-ruki-iz-ceremoniji-50278560.html>
14. Траверсе О. Політичне лідерство як *universum*. *Політичний менеджмент*. 2011. № 2. С. 85–93.
15. Чжоу Синьмін. Руководство Си Цзиньпина и будущее Китая. М.: Мир, 2019. 184 с.
16. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності: на прикладі КНР. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 38. С. 58–64.
17. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної ясності: на прикладі КНР. *Politicus*. 2022. № 6. С. 77-84. URL: <https://goal-int.org/politichnij-zmist-kontseptsiyi-strategichnoyi-yasnosti-na-prikladi-kr/>.
18. Тищенко К. Китай заявив, що поглиблюватиме співпрацю з Росією й «неупереджений» щодо війни.

- Українська правда. 2022. 25 грудня. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/25/7382322/>.
19. Lingling Wei, Marcus Walker. Xi Jinping Doubles Down on His Putin Bet. 'I Have a Similar Personality to Yours' The Chinese leader is strengthening ties with increased trade and energy partnerships. *THE WALL STREET JOURNAL*: [сайт]. URL: https://www.wsj.com/articles/xi-jinping-putin-china-russia-relations-11671030896?mod=hp_lead_pos5.
  20. Тренин Д. Новый баланс сил: Россия в поисках внешнеполитического равновесия. М.: Альпина Паблишер, 2021. 471 с.
  21. Ліпкан В. Стратегія входження України до країн шостого технологічного укладу. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. *Стратегія державної інфраструктурної політики України*: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. С. 774–802.
  22. Теленик С. С. Державна система захисту критичної інфраструктури України: концептуальні засади адміністративно-правового регулювання: монографія. Одеса: Гельветика, 2020. 602 с.
  23. Теленик С. Адміністративно-правові основи скринінгу інвестицій в об'єкти критичної інфраструктури. *Підприємництво господарство і право*. 2019. № 9. С. 135–141.
  24. Пляйс Я. А. «Суверенная демократия» – новый концепт партии власти. *Власть*. 2008. № 4. С. 24–32.
  25. John Austin, Elaine Dezenski. Germany's Bet on China Is a Crisis in the Making. 15 January 2023. *The National Interest*: [сайт]. URL: <https://nationalinterest.org/feature/germany%E2%80%99s-bet-china-crisis-making-206118>.
  26. Lolita c. Baldor. NATO warns of Russia's long war in Ukraine, vows to be ready. 18.01.2023. *AP News*: [сайт]. URL: <https://apnews.com/article/>

- russia-ukraine-nato-politics-mircea-geoana-e178af41a4f93ead9a427484ea06dbaf.
27. QinGangHowChinaSeestheWorld.26December2022.*The National Interest*: [сайт]. URL: <https://nationalinterest.org/feature/how-china-sees-world-206058>.
  28. Biden blacklists China's YMTС, crackdowns on AI chip sector. 16 december 2022. *Reuters*: [сайт]. URL: <https://www.reuters.com/technology/biden-blacklist-chinas-ymtc-crackdown-ai-chip-sector-2022-12-15/>.
  29. Katsuji Nakazawa. Analysis: Jack Ma downfall spells end of China's golden age. 19 January 2023. *NIKKEI ASIA*: [сайт]. URL: https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/China-up-close/Analysis-Jack-Ma-downfall-spells-end-of-China-s-golden-age?utm_source=paid.outbrain.com&utm_campaign=BA_broad&utm_medium=referral&utm_content=E15-1&dicbo=v1-b36e384dc22005feddfcb520875d2d85-00280e9c9208103b82992e13a5e43683ac-me4tiyxmq4gmljwg4zwwgljugizwgljymuywmljvgyzdaobugiytkolfgu.
  30. Мільярдер Джек Ма втратить контроль над Ant Group. *Root Nation*: [сайт]. URL: <https://root-nation.com/ua/news-ua/it-news-ua/ua-milyarder-dzhek-ma-vtrativ-kontrol-nad-ant-group/>.
  31. Швець Ю. Катастрофа Путіна: его бросил Си Цзиньпин / РФ лишается главного союзника. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6BsAQQT8hSQ>
  32. Jarrett Renshaw, Michael Martina. Biden's national security plan takes aim at China, Russia. *Reuters*: [сайт]. URL: <https://www.reuters.com/world/us/bidens-national-security-plan-aims-china-russia-2022-10-12/>
  33. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
  34. Christopher S. Chivvis Biden's Forthcoming National Security Strategy: Making It Real. 10 November 2021.

- URL: <https://carnegieendowment.org/2021/11/10/biden-s-forthcoming-national-security-strategy-making-it-real-pub-85734>.
35. Bolton John. Why Won't the West Let Ukraine Win Against Russia? Its defense would be more effective if it didn't have to fight with one hand behind its back. *WSJ*: [сайт]. URL: <https://www.wsj.com/articles/why-wont-the-west-let-ukraine-win-nord-stream-deterrence-putin-munitions-stockpiles-bluff-objective-a70d956c>.
  36. Чан Т., Копійка В., Рогач О. Глобалізація та економічне зростання Китаю: монографія. Київ: Київський університет, 2022. 271 с.
  37. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму: монографія. Київ: Либідь, 1999. 352 с.
  38. Дао дэ Цзин. Книга пути и благодати. М.: ЭКСМО, 2006. 400 с.
  39. Ло Гуаньчжун. Троецарствие: роман / [пер. с кит. В. Панасюка; подготов. текста, предисл. и коммент Б. Рифтин] ; под ред. С Хохловой. М.: Худ. лит., 1984. 791 с.
  40. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / [пер. з англ. М. Климчука і Т. Цимбала]. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
  41. Республіка Індія: потуга, що зростає. Перспективи розвитку українсько-індійських відносин: аналіт. доп. / [О. Александров, Н. Гавриленко, А. Гриценко, О. Давимука, М. Замікула, В. Орлик та ін.] ; наук. ред. М. Паламарчука. Київ : НІСД, 2022. 88 с.
  42. Коваль О. А. Як Китай увійшов до нової епохи. *Українська асоціація китаєзнавців* : [сайт]. URL: <https://sinologist.com.ua/koval-o-yak-kytaj-uvijshov-novoyi-epochu/>.
  43. Съезд Компартии Китая. Основные месседжи. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IHgxfCkYIA&t=119s>.
  44. Девятков А. Красный дракон. Китай и Россия в XIX веке. М.: Алгоритм, 2002. 288 с.

45. Ліпкан В. А. Де-Концепція. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України: словник*. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 57.
46. Ліпкан В. А. Анатомія геополітичної деструктивності: на прикладі війни Росії проти України. *Літопис Волині*. 2022. № 27. С. 201–211.
47. Сухонос В. В. Динаміка сучасного державно-політичного режиму в Україні: антиномія демократизму і авторитаризму: монографія. Суми: Університетська книга, 2003. 336 с.
48. Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. 252 с.
49. История Китая: учебник / под ред. А. В. Меликсетова. [3-е изд., испр., и доп.]. М.: МГУ; ОНИКС 21 век, 2004. 752 с.
50. Пекар В. О. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Харків: Фоліо, 2022. Кн. 2. 221 с.
51. Ліпкан В. А. Безпековий вимір Стратегії національної безпеки США. *Національна і міжнародна безпека в сучасних трансформаційних процесах: матеріали наук.-практ. конф.* (Київ, 29 груд. 2011 р.). Київ: Ліпкан О. С., 2011. С. 8–11.
52. Ліпкан В. А. Стратіарх. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України : словник*. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 206–207.
53. Макдональд Фіона. Спосіб мислення: 7 кумедних висловів у різних мовах. *BBC*: [сайт]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-45709429>.
54. China names 'wolf warrior' as new ambassador to US. *DW*: [сайт]. URL: <https://www.dw.com/en/china-names-xi-ally-wolf-warrior-as-new-ambassador-to-us/a-58682870>
55. Ліпкан В. А. Щодо необхідності творення геостратегічного дискурсу. *Політикус*. 2022. № 3. С. 34–41.

56. Цинь Ган отверг обвинения в создании так называемой «долговой ловушки» в Африке. *Синьхуа новості. Russian.News.Cn*: [сайт]. URL: <https://russian.news.cn/20230112/21edd0cc45514674b8d4254fc8846261/c.html>.
57. Qin Gang Chinese Ambassador: The Ukraine Crisis and Its Aftermath. 18 April, 2022. *The National Interest*: [сайт]. URL: <https://nationalinterest.org/feature/chinese-ambassador-ukraine-crisis-and-its-aftermath-201867>.
58. Африка – это большая площадка международного сотрудничества, а не арена соперничества крупных держав – Цинь Ган. *Синьхуа новості. Russian.News.Cn*: [сайт]. URL: <https://russian.news.cn/20230113/dfd77b1993254721a77cc3a05e35f266/c.html>
59. Цинь Ган провел телефонный разговор с главой МИД Индонезии Р. Марсуди. *Синьхуа новості. Russian.News.Cn*: [сайт]. URL: <https://russian.news.cn/20230120/85a87f7bd5c14411b95634906a253bc3/c.html>
60. Мартынов А. С. Конфуцианство: этапы развития. Конфуций. «Лунь Юй». СПб.: Азбука классика; Петербургское востоковедение, 2006. 352 с.
61. Морарь М. Політичне лідерство: проблеми теорії та методології. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. Вип. 45. С. 177–190.
62. Ліпкан В. А. Наратив. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 125.
63. Ліпкан В. А. Стратегічна меритократія. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України*: словник. Київ: В. А. Ліпкан, 2023. С. 166.
64. Ліпкан В. А. Геостратегія Української Держави з позицій природно-правового методу. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Серія: Політичні науки та публічне управління. 2022. № 3 (63). С. 59–69.

65. Dilthey W. Introduction to the Human Sciences: An Attempts to Laythe Foundation for the Study of Society and History / [trans. R.J. Betanzos]. Detriot: Wayne State University Press, 1988. 227 p.
66. Katsuji Nakazawa. Analysis: Xi no longer described as ‘people’s leader’ in China 24 November 2022. *NIKKEI ASIA*: [сайт]. URL: <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Most-read-in-2022/Analysis-Xi-no-longer-described-as-people-s-leader-in-China>.
67. Михельс Р. Демократическая аристократия и аристократическая демократия. *Социологические исследования*. 2000. № 1. С. 107–116.
68. Кочубей Л. О. Сучасна політична еліта та політичний клас: визначення, моделі та особливості становлення. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2010. № 1 (45). С. 37–53.
69. Пахарев А. Д. Политические элиты современной Украины: каналы рекрутирования. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2010. № 1 (45). С. 27–36.
70. Ліпкан В. А. Стратегічна невизначеність – засада політики сучасного Китаю. *Features of the development of modern science in the pandemic’s era: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, December 9, 2022. Berlin, Germany: European Scientific Platform*. С. 38–40.
71. Марков В. Б. Нарратив. *Енциклопедія епистемології и філософії науки*. М., 2009. С. 554.
72. Папуша І. Міжнародна наратологія: проблеми дефініцій. *Studiametodologica*. 2007. Вип. 19. С. 31–37.
73. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка. Київ: Компрінт, 2018. 364 с.

74. Селіванова О. О. Наративний аналіз. *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2011. С. 489.
75. Торговый оборот Китая с 17-ю странами ЦВЕ впервые превысил 100 млрд долларов. *Синьхуа новости*. *Russian.News.Cn*: [сайт]. URL: http://russian.news.cn/2021-02/05/c_139721992.htm
76. Китай стал важнейшим торговым партнером ЕС. *DW*: [сайт]. URL: <https://www.dw.com/ru/kitaj-stal-vazhnejshim-torgovym-partnerom-es/a-56574955>
77. «Критичний момент». Переговори між Україною та Росією мають розпочатися як найшвидше – МЗС Китаю. *NV*: [сайт]. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/kitay-zayaviv-pro-kritichnij-moment-u-viyini-ta-zaklikav-do-peregovoriv-ostanni-novini-50308882.html>.

РОЗДІЛ 4

МОДЕРНИЙ ЗМІСТ ГЕОСТРАТЕГІЇ КИТАЮ

4.1 Політична анатомія сучасного мілітаризму Китаю

*Якщо тисячі діб чинитимеш
добрі справи, цього все одно буде
недостатньо, адже вчинивши лише
одного разу зло, воно опиниться в
надлишку.*

千日行善 · 善犹不足；一日行恶 · 恶
自有余。

Багатоаспектність досліджуваної теми зумовлює звернення до низки міждисциплінарних політико-правових досліджень науковців із Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: *О. В. Скрипнюка, В. П. Горбатенка, О. М. Костенка, І. О. Кресіної, В. Ф. Сіренка.*

Важливе місце серед публікацій посідають роботи *О. Бабкіної, Г. Касьянова, В. Владимірова, С. Даниленка, О. Коваля, О. Майбороди, Є. Перегуди, Ю. Пойти, І. Поліщук, О. Траверсе, О. Ярош,* авторів Інституту сходознавства НАН України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Української асоціації китаєзнавців.

Вагомим джерелом стали публікації щодо мілітарного дискурсу і сучасних форм його прояву, таких дослідників, як: *Н. Герасименко, В. Вигівський, А. Загнітко, І. Захарчук, М. Крупка, О. Сидоренко, М. Рябченко, А. Уланов,* а також виділимо авторів (окрім власних публікацій), які досліджували проблематику стратегічного та аналітичного нарративу – *А. Баровська, Д. Дубов, М. Ожеван, О. Мандзюк.*

Відзначимо, що якщо тема мілітаризму у той чи інший спосіб досліджувалася хоча і з переважно не політологічних, а з політизованих позицій, то окреме вивчення **мілітарно-го типу геостратегічного дискурсу як ідеологічної засади сучасного мілітаризму**, особливо із встановленням ознак його загрозливого характеру не здійснювалося.

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено вивченню **загрозливої мілітаризації Китаю**.

Тож нами буде окреслено основні особливості сучасного мілітарного дискурсу як складової геостратегічного феномена, що відрізняють її від воєнного і геополітичного дискурсу минулого століття. До них належить: панівна ревізійна стратегія, наявність цензурного зумовлення, ідеологічного обґрунтування та детермінації аналітичним наративом, використання сугестивного механізму інформаційно-психологічних операцій. Потребує свого унаочнення алгоритмізація наративної схеми, доволі однотипна комунікація китайських політичних керівників із різними цільовими аудиторіями, в тому числі міжнародними.

Констатується відсутність стилістично-лексичної розмаїтості та унікальності. Будучи неухильним адептом вчення *Мао Цзедуна*, незважаючи на утиски родини *Сі Цзінпіна* за часи його правління, сучасний мілітарний дискурс у КНР доволі прогнозовано наслідує доволі типову комунікативну матрицю, що використовувалася ще за часів *Мао Цзедуна*.

Зазначено суттєвий та вирішальний вплив світової *геронтократії* на мілітарний дискурс. Висновується про його міфологічність, історичну обумовленість, неадаптивність і, як наслідок, невідповідність його змісту геостратегічному дискурсу, що описує і формується в рамках геостратегічного ландшафту.

Обґрунтовано доцільність виокремлення у теорії геостратегії особливого типу дискурсу – мілітарного. Поняття мілітарного дискурсу є значно ширшим, аніж мілітарна

проза, оскільки містить у собі не лише тексти про активну фазу війни, а й стратегічні та аналітичні наративи, комунікаційні стратегії, мілітарну та політичну поезію та інші результати творчо-інтелектуальної та мистецької діяльності, в тому числі в рамках проведення стратегічних інформаційно-психологічних операцій. Мета наведеного – формування достатніх умов для гарантованого управління сприйняттям. Саме завдячуючи формуванню віртуального світу відбувалося не лише прогнозування, а й програмування як майбутніх соціально-політичних, ментальних, сцієнтальних ціннісних трансформацій, так і безпосередніх реакцій конкретних учасників політичних відносин, політичних керівників і лідерів соціальних систем на конфлікти різної інтенсивності та природи.

Чітко презентовано авторську думку: стратегічний аналіз мілітарного дискурсу КНР уможливорює висновувати про **кореляцію війни КНР проти Тайваню** із рівнем нестабільності та дестабілізації зсередини материкового Китаю та політичних еліт і істеблішменту. У поєднанні із авторськими даними щодо ментальної карти *Сі Цзіньпіна*, а також нарративного аналізу виступів та публікацій його найближчого оточення, зроблених в попередніх підрозділах, публікацій інших авторів про його діяльність **висновується про високу імовірність повномасштабної війни**, яка слугуватиме тлом для розкриття інших нагальних суспільних проблем, перебудови світової архітектури безпеки та формування нового світового порядку в рамках трансформованого проєкту великого перезавантаження.

У даному підрозділі нами послідовно аргументується хибність та небезпечність використання *експоненційних моделей*, які тиражують історичний парадокс, за якого події минулого ми оцінюємо за мірилами сьогодення. У поєднанні із екстраполяційною моделлю таких результатів формується хибна та деформована картина світу, яка не має відношення ані до реального світу, ані до чітких та

вивіренних прогнозно-індикативних моделей трансформації Китаю внаслідок тиражування та літання в державному управлінні.

Управління КНР має свої особливості. Кожне покоління керівників КПК мало власну ідеологічну базу, на якій будувалась політична концепція розвитку Китаю, в тому числі формувалася тональність, наратив мілітарного дискурсу. Характерною особливістю китайської позиції було помірковано ставлення до використання сили у міжнародних відносинах, а також надання переваги (на словах) дипломатичним засобам.

Із приходом *Сі Цзіньпіна* до влади, а також залишення його втретє на посаді Голови КНР і керівника п'ятого покоління управлінців, відбулася кардинальна зміна тональності та політичної комунікації: жорсткі силові методи придушення опозиції стали в арсеналі сучасних політичних китайських еліт. «Сила, невідворотність застосування сили», – такі наративи дедалі частіше лунають з вуст *Сі Цзіньпіна*, а також інших посадових осіб Китаю [1].

Якщо попередники робили наголос на економічному зростанні, конкуренції, взаємній відкритості ринків, свободі фінансових рухів, то авторитарний стиль мислення *Сі* зумовив кардинальну зміну вектора на *мілітарний геостратегічний дискурс* (далі – МГД).

За *Сі Цзіньпіна* Китай вступив фактично у відкриту та неприховану **стратегічну конфронтацію** зі США, одним із варіантів якою може бути військовий збройний конфлікт. На боці КНР за даного випадку можуть виступити лише КНДР. США, окрім власного стратегічного потенціалу, матиме набагато більше коло партнерів та союзників.

Китай дистанціювався від війни проти України, незважаючи на його фатальну залежність у постачанні української кукурудзи та пшениці, олії. Китай не проявив себе в якості мудрого союзника, який запобіг би варварській вій-

ні. Більше того, за тотальним замислом, після війни проти України, Китай мав би скористатися результатами планованого московським режимом виграшу на свою користь. Тобто характерною рисою керівників Китаю виступає правило збирання гарячого попелу чужими руками. Це не відбулось. Тому керівники КНР перебувають у стані політичної невагомості та шукають дальші стратегії розвитку своєї держави і реалізації егоцентричної зовнішньої політики: усе заради Китаю, його пожадливістю, інтересів та вигоди.

Станом на початок 2023 року рівень практичного приєднання КНР у припинення війни не змінився: окрім закликів (невідомо до кого, і не зрозуміло з якою метою) до миру, КНР так і не реалізував свої потенції та амбіції як глобального гравця у світовій архітекторії безпеки. Замість участі у практичному врегулюванні війни, КНР нарощує напрями власної могутності, збільшує військовий бюджет, впроваджує гібридні засоби розвідувальної діяльності щодо потенційного супротивника – США, зокрема через запуск розвідувальних аеростатів для здійснення аеророзвідки над об'єктами стратегічної інфраструктури.

Зокрема, один із аеростатів було збито 4 лютого 2023 року американськими ВПС, внаслідок проведеної експертизи решток було встановлено, що аеростат було обладнано антенами, які можуть приймати сигнали і визначати місцерозташування об'єктів, які їх передають. Також на ньому були встановлені сонячні батареї для забезпечення безперебійної роботи усього розвідувального обладнання. Розвідкою було охоплено понад 40 країн на 5 континентах [2]. Слід зазначити, що того ж дня Пентагон запросив через закритий канал зв'язку комунікацію із міністром оборони Китаю, утім останні відхили пропозицію США [3]. Після цього, у відповідь, голова Державного департаменту США *Ентоні Блінкен* скасував свій візит до Пекіну [4].

Причому мілітаризація, зазвичай, має виступати відповіддю на зростання рівня загрози щодо власної національ-

ної безпеки. Так, наприклад, за умови присутності в українській владі стратегічно мислячих керівників, здатних на ухвалення стратегічних рішень у контексті реалізації стратегічних національних інтересів, та зважаючи на постійне зростання присутності Росії в усіх сферах життєдіяльності, встановленні контролю над об'єктами стратегічної інфраструктури, стратегічними сферами промисловості, банківською та фінансовою системами, саме Україна мала б відповісти на зростаючий рівень загрози з боку Росії адекватною мілітаризацією. Натомість, В. Ющенко, В. Янукович, В. Зеленський здійснювали повний та відвертий курс на демілітаризацію, який по суті і призвів до фактичної відсутності військового потенціалу для відбиття збройної агресії *мосре* проти Української Держави 24 лютого 2022 року.

Стосовно ж Китаю, то у нього відсутні адекватні та серйозні дані, щодо нападу на нього інших держав, більше того, рівень військової небезпеки на пряму залежать від педалювання Китаєм питання щодо силового приєднання Тайваню до себе. Відтак, Китай сам собі намалював ворога, сам створив те середовище, в якому його стали оточувати не друзі (окрім КНДР), а потім, припустившись стратегічної помилки, переплутав причини та наслідки.

Тож важливо називати речі своїми іменами: у цьому підрозділі аналізуватимемо загрозливу мілітаризацію КНР і фактично постулюватимемо через аналіз політичної анатомії мілітаризму сучасного Китаю тезу про Китай як потенційну глобальну світову небезпеку.

Говорячи про **загрозливу мілітаризацію КНР**, доцільно звертати увагу і на певні маркери, які свідчать про **упровадження у стратегічний дискурс мілітарного контексту та мілітарних стратегічних наративів**.

На небезпеку мілітаризації, вказав і колишній генерал Японії *Коїчі Ісобе*, попереджаючи, що **непослідовна політика Сі сигналізує про небезпеку** [5]. На тлі цього у 16 грудня 2022 року кабінет прем'єр-міністра Японії *Фуміо Кісиди* схва-

лив три нові оборонні документи: Стратегію національної безпеки, Стратегію національної оборони та Програму зміцнення оборони, також пообіцявши значно збільшити витрати на оборону, утім визнаючи про недостаню паритетності і статус-кво із НОАК.

Також слід звернути увагу на дослідження НАСА, де вважають, що Китай найближчим часом може спробувати захопити багаті на природні ресурси території природного супутника Землі – Місяця. Стосовно Місячної програми Китаю, відомо, що КНР планує спорудити там базу з бункером до 2028 року. Після цього на супутник мають висадитися люди. Станцію на Місяці Китай має намір будувати спільно з РФ. Окрім КНР, зайняти найвигідніші ділянки Місяця намагаються й американці. Привабливість Місяця полягає в тому, що на ньому зосереджено такі корисні копалини, як титан, залізо, алюміній, магній, кремній, хром, фосфор, рідкісноземельні метали. Крім того, у кратерах супутника зберігаються великі запаси води у вигляді льоду, а в ґрунті міститься кисень [6].

Мілітаризація стратегії розвитку КНР має багатоальтернативні варіанти розвитку. Один із них: як це було за часів *Мао Цзедуна*, полягає у зміцненні позицій воєнної номенклатури. Адже за свідченнями фахівців у комуністичному Китаї не стільки небезпечною є пасивна більшість, скільки бойова меншість, яка посідає стратегічні позиції [7, с. 482].

У рамках проголошеної програми «Велике омолодження нації» прямо передбачено реалізацію стратегії військово-цивільного синтезу, яка включає:

- об'єднання військово-промислової бази Китаю з його цивільними технологіями та промисловою базою;
- інтеграція та використання досягнень науки та техніки у військовому та цивільному секторах;
- розвиток талантів та поєднання військового та цивільного досвіду та знань;

- вбудовування військових вимог у цивільну інфраструктуру та використання цивільного будівництва у військових цілях;
- використання можливостей цивільної служби та тилового забезпечення у військових цілях;
- розширення та поглиблення мобілізаційної системи національної оборони Китаю, щоб включити усі відповідні аспекти його суспільства та економіки для використання у конкуренції та війні [8].

Державний секретар США *Етоні Блінкен* наголосив, що заявлені амбіції та наполеглива поведінка Китаю сигналізують про подальші системні виклики правилам, що ґрунтуються на міжнародному порядку, та в областях, що мають відношення до безпеки Альянсу. Члени НАТО, як і раніше, стурбовані агресивною політикою КНР, використанням дезінформації, швидким і непрозорим нарощуванням військової могутності КНР, включаючи співпрацю з Росією [8].

15 грудня 2022 року Китай запустив ще низку розвідувальних супутників «Яоган», цей запуск став 61-м у Китаї у 2022 році та 50-м запуском ракети «Чанчжен» цього року, тобто Китай уже перевищив свій рекорд за кількістю запусків за календарний рік, встановлений минулого року [9].

Якщо додати до цього нелегальні офіси китайської поліції в США, а також виявлені офіси ще принаймні в 102 країнах світу, які здійснювали протизаконну діяльність на території іноземної держави, а за допомогою так званих «цивільних аеростатів», здійснювалася аеророзвідка об'єктів стратегічної інфраструктури США, то вимальовується реальність, яка абсолютно не відповідає тим уявленням, які хотіли і планували сформулювати китайські керівники. У зв'язку з усвідомленням небезпек таких офісів як фактично агентурної мережі китайської розвідки, американська влада у січні 2023 року закрила такі офіси, які були розташовані Манхетені (Нью-Йорк, США). Уряди Ірландії, Канади і

Нідерландів закликали Пекін негайно припинити незаконну поліцейську діяльність в їхніх країнах [10].

Звичайно, все це робилося за прямої вказівки *Сі Цзіньпіна*.

Тож наскільки *Сі Цзіньпін* сильний та кмітливий стратег, покаже час, але від цього залежить майбутнє великої держави, яка, через стратегічні прорахунки політичного керівника, котрий зосередив в одних руках усю повноту влади, може бути дезорганізована. Замість продовження курсу на економічний розвиток та реалізацію стратегічної ясності [11], вдавшись до стратегічної невизначеності [12; 13], *Сі* створив для себе мінімальну матрицю альтернатив, які зможуть не лише відновити могутність Китаю, а й взагалі зберегти територіальну цілісність та єдність держави.

За таких умов *Сі Цзіньпін* має також розуміти: якщо він спробує силою приєднати Тайванську протоку, Захід без вагань миттєво вдасться до рішучих активних заходів. Підкреслимо: це будуть не слова про: «занепокоєність», «побоювання роздратувати *Сі*», «спроби зберегти обличчя *Сі*» та інші нісенітниці, які ми, українці, вдосталь наслухалися від тимчасових здебільшого електорально обраних очільників окремих європейських країн.

У випадку з Китаєм, як із будь-якою іншою авторитарною державою, котра становитиме загрозу глобальній безпеці, відповідно до теорії ігор Аумана, **тактика на умиротворення ніколи не спрацює**, адже Китай миттєво скористається будь-якою ознакою слабкості або невпевненості, відсутності єдності серед союзників.

Тому дії і реакції на дії КНР мають бути миттєвими, спільними, скоординованими, рішучими та безальтернативними, гарантованими та ефективними. За даного випадку можемо погодитись із японським генералом *Коїчі Ісобе*, який озвучив занепокоєння тим, що «найближчими місяцями Вашингтон може зіткнутися з проблемою секретних документів, знайдених у будинку президента *Джо Байдена*. Якщо адміністрація буде поглинена цією пробле-

мою і припинить ухвалювати рішення щодо зовнішньої політики, тоді Китай продасть наратив про те, що «США не функціонують як держава». *Сі* може скористатися нагодою і щось зробити»[5].

На жаль, ці дані маємо враховувати і ми, українці, адже саме від стабільності політичної системи США, рівня впливу демагогів від Мага, поступовості та послідовності у підтримці, в тому числі фінансовій та воєнній, залежить успішність ведення війни проти загарбників.

Політична анатомія мілітарного дискурсу з позицій діалектичної філософії

Відповідно до діалектичної філософії **антагонізм** виступає однією з форм протилежностей, а не всезагальною її формою. Ставлення сучасного п'ятого покоління керівників до КНР, фактично порушує цей закон, здійснюючи підміну понять: розриваючи дуальність категорії *форми та зміст, сутність та явище*, фактично сповідуючи наївний реалізм, ототожнює *сутність і явище*, нелогічно та безпідставно вважаючи обґрунтованість стурбованості московського режиму щодо власної безпеки і можливості його маніфестації через варварську війну, геноцид, міжнародний тероризм та війну проти Української суверенної держави, автохтонної, історичної державницької Української нації.

Таким чином порушується діалектичне трактування категорій *явища та сутності*, які трактуються щаблями пізнання, адже *явище* виражає певну сторону сутності, за даного випадку – певну сторону протиріччя між існуванням незалежної Української Держави і московської держави, утім як **сутність** Української Держави виявляється в численних явищах, історії, самобутності, традиціях, мові, культурі, предметах, процесах, артефактах тощо.

Фактично волюнтаристська заміна трактування базових філософських категорій призводить до увиразнення стратегічної невизначеності лідерів КНР до грубих порушень

міжнародного права, варварської війни проти Української Держави.

Війна проти Української Держави, передусім, і в кінцевому рахунку розв'язання старого протиріччя в *мосре*, оскільки народження *постросії* неможливо без усвідомлення і сприйняття, прийняття беззаперечного факту існування незалежної Української Держави. З цих філософських позицій, фактично московський режим, наближаючись до народження *постросії*, здійснює війну проти Української Держави за своє майбутнє, оманливо уводячи власне населення від антагонізму із керманичами московського режиму.

Утім, стосовно розвитку власно політичного режиму, то тут спостерігається більш чітка позиція, адже *Сі Цзіньпін* зазначив, що до 2049 року народно-визвольна армія має бути здатною до захисту далеких морів, а до 2027 здатною повернути Тайвань. Отже, *Сі* дав однозначно зрозуміти, що його армія готується до війн з іншими державами за власні інтереси, власну користь і власну вигоду, а проголошена програма Пояс і Шлях, є стратегією поневолення світу, в тому числі за допомогою військових засобів та стратегій. Жодних цінностей там не існує.

Стратегічні наративи мілітарного дискурсу

Більше того, міжнародний вплив Китай вже **не обмежує лише економічними заходами**. У жовтні 2022 року на XX з'їзді КПК *Сі Цзіньпін* акцентував увагу на досягненнях Китаю [14]:

- *Китаю потрібно протистояти сильним вітрам*. Фраза багатозначна, але передусім, стратегія розвитку має будуватися на позитивних наративах, а не на наративах протиставлення і заперечення, фактично антагонізмах. «Сильні вітри» можна використовувати не лише для протистояння, а й для руху вперед, на свою користь і для свого розвитку. Для цього політичний лідер, а не тільки політичний керівник, має володіти

не лише впертістю, самовпевненістю і почуттям власної гідності, а й гнучкістю, адаптивністю, відкритістю, здатністю чути інші думки і сприймати альтернативні погляди;

- виконання *мети першого сторіччя*: щодо подолання бідності та переходу до соціалізму із китайською специфікою і формування суспільства середнього добробуту. Дана мета може бути реалізована за умови збереження поступального розвитку та економічного руху до цих цілей. Якщо *Сі* продовжуватиме милітаризацію економіки, то стратегічно він програє цивілізованому світу і дана мета буде недосяжною;
- щодо тайванського питання також спостерігається фактична *стратегічна невизначеність*: з одного боку, проголошується, що це справа китайців, питання, які мають вирішити китайці, при цьому не даючи обіцянок щодо незастосування за необхідності сили, а з іншого – чітко визначається, що війна є загрозою для розвитку усього людства. Фактично військовий гіпотетичний конфлікт Китаю та Тайваню КНР не розглядає як війну, а трактує як реалізацію свого мирного плану щодо втілення в життя принципу неподільності безпеки, а от спроби захистити Тайвань, КНР трактує навпаки: загроза людству [13]. Тож мистецтво трактування реальності немає нічого спільного із геостратегією, яка є відображенням реальності, а не її копіюванням або створенням моделей уявлень про реальність;
- для Китаю стало набагато важливіше виробляти власну науку та технології. Реалізація і досягнення даної мети уможливлується лише за умови збереження відсоткового співвідношення магістрів технологічних спеціальностей до загальної кількості студентів. У реальності відбувається значне збільшення студентів, які опановують нову філософську течію «сіізм», тобто вчення *Сі* про «соціалізм із китайською специфікою но-

вої епохи». За умови збереження і темпів зменшення підготовки, Китай вже в осяжному майбутньому, через 20 років буде інтелектуально не здатний до конкурів на ринку високих технологій із передовими країнами світу;

- *щодо відносин із Заходом увиразнюється стратегічна невизначеність: стан відносин залишаться прохолодним, у Вашингтоні вважають, що Пекін кидає виклик, однак у Китаї думають інакше.* Утім, слід констатувати про необхідність значних не лише кліматичних змін, а й охолодження міжнародних відносин, зокрема з боку КНР, які дедалі частіше почали вводити в геостратегічний дискурс мілітарні наративи. Розмовляти із Західним світом мовою загроз і потенційного залякування чи то залежності від енергоресурсів, чи то виробництва, чи то дешевої робочої сили тощо є безперспективним;
- *з одного боку, Китай дає зрозуміти, що дії Росії зовсім не те, що він хотів би бачити, а з іншого – відбувається постійна підміна та маніпуляції поняттями, і на питанні українсько-московських відносин некоректно екстраполюється матриця китайсько-тайванських відносин із начебто адекватними для китайців історичними паралелями та інструментами розв'язання.* Відтак, Китай сам порушує проголошений ним же принцип щодо врахування та поваги до культурної та історичної різноманітності;
- *прагнення возз'єднання із Тайванем з величною щирістю та максимальними зусиллями поєднані із відмовою щодо надання гарантій незастосування сили, отже, за умови гіпотетичного становлення КНР в якості глобального лідера, вони чітко демонструють, що не дають жодних гарантій на незастосування сили проти тих, хто буде інакше мислити своє існування та розвиток, аніж прописано в китайській матриці неволі, втілений в обгортку туманної філософської концепції та попу-*

лістських ідеологем. Але тут доречно навести думку гонконзького політолога *Чжан Пейліня*, який, аналізуючи зміст книги «Той, хто вміє зберігати таємницю» під авторством *Бао Мі*, зазначає: «У випадку політичної нестабільності зсередини Китаю пекінські лідери спробують атакувати Тайвань і утягнуть країну у війну проти США, яка для усього світу обернеться ядерною зимою»[15];

- *Китай має стати сучасною соціалістичною самодостатньою країною з опертям на внутрішній розвиток, виробництвом власної науки і технологій.* Це уможливиться винятково за однієї ключової умови: співробітництво, а не конкуренція і тим більше – конфронтація зі США, які можуть дати доступ КНР до високих технологій. За іншого випадку, з урахуванням паралельного створення промислових альянсів США та ЄС, гасла про технологічний прорив стануть історичним спомином, а Китай на довгі роки втратить той імпульс розвитку, який було закладено третім та четвертим поколінням політичних керівників КНР. Мета подолання бідності і формування суспільства середнього достатку буде не досягнута, що може спричинити внутрішню державну турбулентність і внутрішні конфлікти;
- *формування умов для того того, щоб позбутися технологічної залежності від Заходу, тому технологічна першість є метою розвитку Китаю, водночас виголошуючи і артикуюючи стратегічний наратив «першість у»,* Китай починає зазначати, що він ніколи не претендував на роль світового гегемона [16, с. 46], на роль світового поліцейського, тим самим порушуючи той статус-кво, який склався у світі.

Пустопорожні слова керівництва КНР, зокрема *Сі Цзіньпіна* та *Цінь Гана* [1], про нейтральність цілком нівелюються реальністю: китайські компанії надавали розвідувальні дані російським військовим для проведення варварської війни

проти України. Через це 26 січня 2023 року Міністерство фінансів США наклало санкції на китайського виробника супутників за постачання супутникових знімків Росії для вчинення міжнародних злочинів на території України. Так, компанія Spacety або Науково-дослідний інституту космічної науки і техніки Чанш Тяньї, надавала знімки бойовикам ПВК «Вагнер», які являють собою приватну армію Путіна і воюють проти Української Держави [17].

Переконані, що після оприлюднення цих даних, МЗС України має вжити відповідних заходів стратегічних комунікацій та застосувати симетричні заходи до співучасників міжнародних злочинів, варварської війни. Санкції та питання розриву дипломатичних відносин мають стосуватися не лише Ірану, а й всіх тих країн, які підтримують московський режим у варварській війні проти Української Держави.

Переконані, що такі дії – **цілковитий провал стратегії керівників п'ятого покоління щодо спроб переформатування світового порядку відповідно до власної пожадливості.**

Більше того, навіть із суто наукових позицій, такі ж висновки отримуємо, звертаючись до **омофразії**, яка виступає різновидом асиметричного дуалізму мовного знаку, що полягає у формальному збігу словосполучень, які належать до різних класів вільних, фразеологічних, термінологічних [18] і розходяться у своїх значеннях. Аналіз семантичних і функціональних опозицій у площині динамічної синхронії також уможливорює висновувати, що формування мілітарних омофраз відбувається шляхом метафоризації та метонімізації вільних словосполучень.

Своєю чергою **мілітарні омофрази** – це мовні засоби закріплення, вираження та передачі цих знань, їхнього обміну в умовах комунікативної взаємодії для здійснення «конкретного когнітивного, емоційного чи інтелектуального прагматичного впливу на адресата» [19].

За повідомленням іноземних ЗМІ, у січні 2023 року в Китаї запустили автономне морське розвідувальне судно зі штучним інтелектом *Zhuhaiyun*. Це судно здатне нести та керувати десятками БПЛА. Довжина судна складає 88.5 м, ширина – 14 м, швидкість – 18 вузлів. Штучний інтелект відповідає за управління судном, а також підтримується віддалений контроль оператором [20].

Якщо ж враховувати наявність використання розвідувальних аеростатів для ведення радіоелектронної розвідки, що виступає частиною розвідувальної програми КНР щодо об'єктів стратегічної інфраструктури США, то формується чітке та ясне розуміння характеру сучасної політики КНР, їх справжніх хижих намірів щодо глобального поневолення, в тому числі за допомогою фінансово-економічної експансії.

Звичайно, що можна багато писати про підступність окремих керівників Китаю, їхні амбіції, нереалізовану велич поколінь і так далі. Але нас – українців хвилюють інші питання: як, наприклад, за умови відсутності США в якості глобального лідера, збереження того стану військової готовності ЄС на сьогодні, повів би себе Китай в якості «глобального лідера»?

Гіпотетична модель: якщо Китай був би світовим лідером під час нападу Росії на Україну?

Звичайно постає гіпотетичне запитання: за умови так званого «лідерства за моделлю Китаю», і нападу московського режиму на Українську Державу, які б тоді були дії суб'єктів міжнародних відносин, які б політичні процеси тоді відбувалися в царині міжнародних відносин і яку роль, окрім закликів до мирного вирішення і гасел про «неподільність безпеки», відігравав би Китай?

Яким чином Китай упорався б із геноцидом і варварською навалою, міжнародними злочинами і погрозами очільника московського режиму до застосування «безпрецедентної зброї, якої світ ще не бачив»?

Як Китай реагував би на те, що «сильні вітри» не віють у бік Китаю, а наразі спонукають *мосре* до продовження злочинної діяльності?

Чи готовий був би Китай до реальних дій: провадження санкцій, політичний тиск, уведення ембарго на постачання енергоресурсів, прямі військові дії, військова допомога тощо?

На що реально здатний був піти у своїй діях Китай за умови його глобального лідерства у світі?

Де в ідеології (із чітким розподілом на «теорію» (理论 *lilun*) і «думку» (思想 *sixiang*) Китаю прописано його світове лідерство і параметри цього лідерства? А головне: де містяться передумови до формування менталітету глобального лідерства, адже 36 стратагема чітко вказує: «Втеча – найкраща стратагема / 走為上計).

Питання не є риторичними: вони чіткі і прагматичні. Більше того відповідь на них теж очевидна: **Китай ані ментально, ані духовно, ані світоглядно не готовий і не здатен бути світовим лідером.**

Якщо Китай прагне стати лідером, і *Сі Цзіньпін* відповідно прагне трансформуватися із *політичного керівника держави на політичного лідера світу*, то він має володіти чітко визначеними лідерськими якостями, а головне – успішною історією вирішення складноструктурованих комплексних політичних завдань; він має володіти конкретними не лише відповідями, а й конкретними ефективними інструментами і готовністю до їх масштабного використання і відповідальності за це.

Що передбачає лідерство?

Лідерство передбачає: передусім відповідальність, а не прагнення пошуку постійної вигоди та корисливості через зухвалу економічну експансію в унілатеральному, в даному випадку з боку Китаю, порядку.

І у цьому аспекті актуалізується питання суто політологічного та онтологічного змісту: щодо **справжності політичного лідерства**.

У даному контексті слушною для аналізу, в контексті філософської думки *Сі Цзіньпіна* про будову спільноти єдиної долі, є думка *Г. В. Касьянова*, який зазначає, що універсальна теорія нації та націоналізму взагалі не потрібна саме стосовно націй і націоналізму, оскільки останні були й залишаються поліморфними концепціями та явищами [21, с. 349]. Фактично китайський лідер повторює помилку лідерів західних демократій, які невдало, а поінколи і фатально, прагнули нав'язати власну модель електоральної демократії більшості країн світу.

Так само *Сі* прагне нав'язати свою концепцію «Один пояс, один шлях» усьому світу, переконуючи у тому, що це начебто, вигідно всім.

Ба більше, *Е. Сміт* взагалі відзначає, що дедалі більша зорієнтованість на європейську єдність впливає на націоналізм і національну державу: їх співвідношення в чорно-білих поняттях дуже просто передати як обернено-пропорційні: чим сильніша європейська єдність, тим слабкіша національна ідентичність кожної національної держави-члена Європейського Союзу [22, с. 170].

За даного випадку **заяви окремих дослідників та спікерів про те, що політика Китаю полягала в тому, щоб ніколи не втручатися у внутрішні справи інших країн, абсолютно не відповідає дійсності, а є свідченням відсутності стратегічного мислення озвучувачів таких даних.**

Загадаємо ще раз: В'єтнам, Камбоджу, Японію, Філіппіни, Індію та інші жевріючі конфлікти, причини та наслідки яких достатньо детально обговорюються в численних не заангажованих іноземних публікаціях.

Перефразуючи слова *Сі*: «Ми нікому не даємо обіцянки, що ми колись для захисту власних інтересів не будемо за-

стосовувати силу». Так само ми ніколи не обіцяємо, що колись не використаємо залежність від китайської продукції на свою користь і поневолимо або встановимо керовані механізми контролю над іншими соціальними та економічними системами.

Слід відверто констатувати: непослідовність, нечіткість і стратегічна невизначеність – є притаманними рисами політичного керівника *Сі Цзіньпіна*. Утім такий лідер є породженням менталітету китайського народу, певними рисами якого в розрізі аналізованого предмета дослідження можна визначити:

- китайці надають важливого значення показовій ввічливості, апірирній повазі;
- вони вкрай рідко виступають ініціаторами надання інформації, надаючи перевагу отриманню інформації, вивченню логіки та намірів протилежної сторони;
- китайці мінімізують можливості щодо їх утягнення у конфлікти, де вони не є безпосередніми учасниками;
- обережна і зважена, незрозуміла і непрогнозована реакція на будь-які ситуації в міжнародних відносинах;
- реальні рішення ухвалюються на довгостроковій основі, в дусі колективної відповідальності [23, с. 56-57].

Висновки до підрозділу

За правління *Сі Цзіньпіна* Китай змістився у сферу стратегічної невизначеності свого розвитку та стратегічної ясності щодо загрозованої мілітаризації для всього світу. Одним із варіантів розвитку подій може бути за певних умов – стратегічний провал *Сі Цзіньпіна*. Чи то втрата влади зсередини Китаю, чи то втрата контролю над державою, чи то втрата держави – це питання іншого порядку.

Зважаючи на порушення логіки глобальної стратегії Китаю, ***Сі Цзіньпін* здійснив фальшстарт**, не зумівши через невдалу авантюру очільника московського режиму у війні

проти Української Держави, змінити розклад у світовій архітектурі безпеці на власну користь.

Сі Цзіньпін не став «архітектором реформ» світу.

Наразі для політичних лідерів КНР постає гостра потреба у вжитті комплексних заходів щодо кардинального розвороту та повернення до глобальної стратегії економічного зростання, а у більш абстрактному плані: повернення Китаю до вектора економічного розвитку, зосередження передусім на внутрішніх істотних проблемах, деполітизації економіки і синхронізації наративів і практичної політичної діяльності з корінними інтересами народу Китаю, а не амбіціями окремих політичних керівників.

За останні тридцять років китайсько-російські відносини досягли значного прогресу, але вони все ще базуються на таких принципах: 1) **неальянс**, 2) **неконфронтаційність**; 3) **ненаціленість** на треті країни. Знову ж таки, повертаючись до теоретичних засад геостратегії, які розробляє *професор В.А. Ліпкан*, наголошуємо: ключові засади усі виражені через заперечувальну частку **не**. Тобто фактично будова стратегії відбувається через заперечення певних дій, реалізацію концепцію «**де-**»а не через ствердження позитивних та конструктивних дій та вжиття системних взаємовигідних заходів [24].

Китай був і залишатиметься незалежною країною, яка вирішує свою позицію відповідно до суті кожного питання, захищеною від зовнішнього тиску чи втручання [25]. Цим КНР ще раз стверджує: є дві думки, одна – китайська, інша – хибна. Це шлях в нікуди, і одіозна матриця авторитаризму та ідеологічного монополізму не може і не буде екстрапольована на інші соціальні системи, причому не тільки західні. Шлях до світового лідерства не вимірюється лише економічною ефективністю (причому за чужий рахунок), а також власними вузькоутилітарними інтересами. Він будується на побудові солідарних збалансованих

систем, ідеологією розвитку яких є спільний справедливий успіх.

Ідеологічна концепція розвитку соціалізму із китайською специфікою нової епохи, не стосується інших держав, тож не може бути покладена в основу двосторонніх або багатосторонніх відносин.

Формулу завершення війни в Україні Китай хоче бачити наступним чином: «Конфлікти та війни не дають переможців; немає простого вирішення складного питання; необхідно уникати конфронтації між великими країнами. Найактуальнішим завданням на даний момент є сприяння мирним переговорам між Росією та Україною, а також діалогу між США, ЄС, НАТО та Росією. У довгостроковій перспективі люди повинні усвідомити, що заснування власної безпеки на незахищеності інших країн не спрацює; необхідно створити збалансовану, ефективну та сталу структуру європейської безпеки. Немає іншого вибору, крім цього» [26].

Про сутність пропозицій щодо врегулювання війни в Україні йтиметься нижче в нашому дослідженні, оскільки це питання потребує окремої та прискіпливої наукової уваги.

Відтак, навіть коли йдеться про стратегію завершення війни, Китай, уперто не бажаючи застосовувати об'єктивні критерії для оцінки політичних процесів, продовжуючи називати варварську війну чи то «*українським конфліктом*», чи то «*українською кризою*» – наперед не здатний до вироблення адекватних та справедливих солідарних механізмів, а тим більше їх прийняття для завершення війни на умовах України, а отже, і в інтересах глобальної безпекової системи та балансу геостратегічного ландшафту.

Навіть американські аналітики, оцінюючи роль КНР у припиненні війни Росії проти Української Держави застосовують термін «поблажлива позиція» (*permissive stance*) [27], що також характеризує лідерів п'ятого покоління КНР, як егоцентричних і таких, що хочуть ділити на свою користь лише вигоди, утім не бажають нести спільну і солідарну від-

повідальність за забезпечення безпеки в глобальному світі. Натомість постійно разом із Росією, КНДР критикуючи США за те, що останні начебто «втручаються» у внутрішні справи різних країн і намагаються нав'язати всьому світові своє бачення шляхів розвитку. Звичайна маніпуляція і нічого більше.

Щодо імовірності постачання Китаєм летальної зброї московському режиму

Тим часом, використовуючи стратагему 27 «Показуючи на акацію, ляяти шовковицю / 指桑罵槐», Китай таємно (як він сам для себе думав) займався постачанням різної продукції до Росії. Так, за словами колишнього радника з національної безпеки *Дж. Болтона* у своїй промовистій статті «*Фантастична мирна угода Китаю щодо України*» відзначив: «Нещодавнє попередження держсекретаря *Ентоні Блінкена* про те, що президент Китаю *Сі Цзіньпін* може неминуче відправити летальну зброю в Росію, здивувало і насторожило тих, хто був задоволений очевидним зрушенням у китайській політиці. Насправді дивно було те, скільки часу знадобилося адміністрації *Байдена*, щоб визнати докази відкриті та прихованої підтримки, які вже були надані Пекіном. Лише публічні дані показують, що **Китай** значно **збільшив закупівлю російської нафти та природного газу**, майже напевно навіть більше, якщо врахувати таємні поставки, таким чином забезпечуючи критичні кошти для пом'якшення західних санкцій. Крім того, фінансові установи, які перебувають під санкціями Москви, майже напевно відмивали кошти через непрозору банківську систему Китаю в глобальні канали. Китай легко міг би сприяти доставці зброї з таких країн, як Північна Корея та Іран. Ймовірно, є ще більше, і все це виправдовує будь-яке уявлення про те, що Китай був стриманий щодо свого молодшого партнера по Антанті [28].

Однак *Ван Ї*, навіть на платформі G-20 1 березня 2023 року заявив, що «США, безсумнівно, скористаються будь-

якою можливістю, щоб тиснути не тільки на Росію, але й на Китай, наприклад, вигадуючи історії про те, що Китай постачає летальну зброю Росії, щоб звести наклеп на Китай і стратегічно стримувати країну» [29].

Утім 1 березня 2023 року на шпальтах американського видання *The Epoch Times* виходить стаття *Ріка Фішера*, в якій він чітко заявляє: «Короткий огляд добре укомплектованих павільйонів Китаю на Міжнародній оборонній виставці (IDEX) в Абу-Дабі 20–24 лютого показує, що Китаю потрібно застосувати лише частину своєї військово-технічної потужності, щоб забезпечити перемогу Росії в Україні» [30].

Відверта брехня посадовців КНР підтверджується чіткими та неспростовними доказами: у звіті від 2 лютого 2023 року *The Wall Street Journal* за допомогою аналітичного центру C4ADS переглянула російські митні записи, які показали, що Китай повернув до Росії запчастини для середніх вертольотів Мі-8/17, частини для радарів для S-300 зенітних ракет четвертого покоління та запчастини до винищувача Су-35 покоління чотири плюс. Китайський колодязь «доходів від продажів», до якого може отримати доступ Росія, набагато глибший: понад 1000 зенітних установок із деякими протиракетними можливостями, ракети С-300 і С-400 четвертого та четвертого покоління «Алмаз Антей», які легко впораються з майбутнім перекиданням в Україну американських винищувачів F-16 і близько 300 робочих вертольотів Мі-8/17, які мали б відновити російські глибокі наступальні операції.

Рік Фішер чітко констатує, що різке попередження про потенціал Китаю озброїти Росію було продемонстровано на IDEX. Китай виробляє і міг би негайно поставити величезні запаси російської зброї будь-якого калібру, від артилерійських снарядів калібру 152 і 122 міліметри, 125- і 100-мм танкових снарядів і керованих ракет із танків до 122- і 300-мм некерованих і високоточних артилерійських ракет. Відображаючи домінуючу тему шоу IDEX про безпе-

лотні бойові системи, китайські збройні концерни запропонували безліч безпілотних літальних апаратів, безпілотних невеликих гелікоптерів, безпілотних боеприпасів і безпілотних наземних транспортних засобів – усе для виконання бойових завдань. Виробник зброї сухопутних військ Norinco на видному місці продемонстрував свій 30-мм безпілотний «танк» VU-T10 з гарматним озброєнням, який міг би забезпечити перевагу на полі бою, не втрачаючи життя солдатів [30].

Тим ціннішим є потужний і несподіваний візит Президента США Дж. Байдена 20 лютого 2023 до Києва. Це знак стратегічної підтримки, головне, щоб за цим знаком послідували конкретні дії, адже за іншого випадку, Китай може піти ва-банк, надавши летальну зброю Росії, що може стати початком нового етапу довгострокового глобального конфлікту, який характеризується скоординованими діями Китаю. Таким чином, Китай за будь-якого випадку вже є включеним у цю війну: питання лише в одному, який бік і чию сторону він обере.

ВАЖЛИВО:

за умови відсутності США як глобального лідера, світ порине у вир темряви і хаосу. На сьогодні лише США здатні виступати балансом з будь-яким країнами / альянсами зла і беззаконня, несправедливості та деградації.

Адже КНР знову всю картину вимальовує крізь власну вигоду і лише власні інтереси.

Така позиція втомлює світове суспільство: китайські інтереси, китайські цінності, китайські стратегічні концепції, китайська ідеологія, китайське виробництво, китайська трактовка міжнародних проблем, китайська ініціатива, китайські технології, можлива китайська експансія на Місяць [6] із подальшою спробою її приватизації – забагато Китаю на цій маленькій планеті, причому навіть там, де його не має бути апріорі.

Такий політичний егоцентризм є індикатором та ознакою слабкості політичних лідерів за межами їх держави, адже лідерство асоціюється лише з повним контролем, який виступає лише однією з функцій управління. На думку представників неофрейдизму, таке спотворене лідерство є аномалією, оскільки завищена самооцінка почасти базується на комплексах. Водночас відповідно до «теорії рис» політичне лідерство *Сі Цзіньпіна* [31] можна пояснити через аналіз його особистих якостей, до яких можна віднести: жагу до влади, енергію, організаційні здібності, професійну некомпетентність, стратегічну безвідповідальність. Також стосовно *Сі* можна застосувати дослідження з політичного лідерства і назвати такі його риси, які виділив *Е. Богардус*: енергія, розум, а також *Д. Донцов* – волю до життя, експансіонізм [32, с. 87].

Такий утилітарний підхід **висвітлює бідність і прогнозованість китайського інструментарію стратегічних комунікацій китайської дипломатії**, а відтак уможливорює чітке прогнозування дій китайських політичних керівників у тих чи інших, в тому числі спеціально змодельованих або інсценованих ситуаціях. Так, наприклад, за допомогою системного моделювання було отримано чітку відповідь на імовірну модель поведінки *Сі Цзіньпіна* щодо застосування зброї китайцями щодо літака *Ненсі Пелосі*, яка відвідувала Тайвань у серпні 2022 році [33]. Незважаючи на численні погрози «вжити адекватних заходів», «усіяко завадити» та інші граматичні конструкції та фразеологізми: ніхто нікому не завадив, і жодна з погроз не була реалізована [34]. Розмовляти з могутньою державою та її представниками мовою погроз – недалекоглядна безперспективна справа. Таким чином, ментальна карта *Сі Цзіньпіна* відома. Решта – справа українських стратегічних архітекторів, дипломатів і військових.

Якщо виходити із класичної політологічної думки, то в її рамках знаходимо таке твердження: «У суспільстві з роз-

винутими комунікаціями громадяни часто мають справу не з лідером як реальною людиною, а його іміджем. Це доповнює вимоги до рис лідера, підвищує вагу телегенічності тощо. Але головне – щоб стати лідером, особі не обов'язково мати ці якості. Треба, щоб люди вірили, що їх лідер такий» [32, с. 88].

Однак ця позиція стосується «споживання» іміджу лідера всередині країни, і жодним чином не може бути екстрапольована на сферу міжнародних відносин. Особливо це є неприйнятним після початку варварської війни *мосре* проти Української Держави, коли більшість політичних лідерів світу були зачаровані та вірили до останнього лідеру згаданого режиму, що він не почне великої війни. Такі сподівання і класична політологічна парадигма виявилися помилковими.

Знання світогляду супротивника відкриває шлях до формування та реалізації ефективних стратегій управління ним. Зокрема, свого часу, один із провідних теоретиків ідеології сучасного московського режиму попереджав про те, що в Росії не вистачає фахівців стосовно колишніх республік, на противагу тому, що в Росії краще розуміються на проблемах Близького Сходу, а більшість тих, хто причетний до процесів реалізації зовнішньої політики ґрунтуються на власних спогадах про колишній СРСР [35].

Це має бути враховано при побудові та впровадженні геостратегії Української Держави: вивчення світогляду наших сусідів, причому не лише противників, а й союзників та партнерів, що дозволить сформулювати більш ефективну геостратегію. Туреччина, як приклад: з одного боку – продає нам Байрактари, з іншого – активно торгує з Росією. А Український Крим Туреччина стратегічно вважає своїм. Тому уроки з Китаєм є корисними для практики вибудови відносин з іншими державами, які можуть потенційно становити в майбутньому загрозу нашій державі та її інтересам.

На даному шляху дороговказом для КНР може виступати сильна та дієва *стратегія ідентичності*:

- як позиціонує себе Китай;
- що він для цього готовий змінити всередині себе;
- яким чином особисті контакти *Сі Цзіньпіна* корелюють із рівнем міждержавних контактів і відносин;
- що Китай може дати іншим для спільного збалансованого розвитку і солідарної користі.

У рамках даної стратегії **Китай має узяти на себе зобов'язання**, а не лише «закликати» інших щось робити чи не робити. Китай має думати про можливості не тільки свої і лише свою вигоду і користь, а створювати реальні, а не декларативні можливості та механізми для інших держав, на чому, до речі, наголосив *Сі Цзіньпін*, виступаючи 5 листопада 2022 року на відкритті виставки ЕКСПО.

31 січня 2023 року *Сі Цзіньпін* під час навчання членів Політбюро ЦК КПК 20-го скликання знову підкреслив про «важливість зусиль щодо прискорення формування нової архітекtonіки розвитку та зміцнення безпеки та ініціативи у сфері розвитку». Причому «нова архітекtonіка» продовжує трактуватися знову лише на користь Китаю, адже *Сі Цзіньпін* зауважив, що «прискорення формування нової архітекtonіки розвитку виступає стратегічним рішенням для реалізації наміченої до століття КНР мети і забезпечення розвитку і безпеки на основі єдиного планування, а також стратегічним шляхом щодо утримання за собою ініціативи для майбутнього розвитку».

Таким чином акцент робиться на тому, що Китаю вигідним є лише такий розвиток архітекtonіки безпеки, за якого Китай зможе:

- зміцнити свої позиції;
- зміцнити власні здатності щодо виживання, конкуренції, розвитку;
- розвивати свою економіку;
- підвищити власну безпеку;

- забезпечити власну стійкість за різних передбачуваних і складно передбачуваних штормах і гігантських хвилях;
- забезпечити стабільність власного розвитку;
- забезпечити просування процесу великого відродження китайської нації без затримок, без переривання;
- гарантувати успішне здійснення мети, яка передбачає побудову модернізованої соціалістичної держави [36].

Політичний егоцентризм, неприховане споживацьке ставлення до міжнародних відносин, світових економічних безпекових та економічних механізмів підтримку світового балансу навіть онтологічно нівелює і унеможлиблює розглядати Китай глобальним гравцем і світовим лідером, адже КНР не передбачає у своїх цілях розвиток світових систем, а розглядає їх споживацьки: лише використання на свою користь. Такий підхід є зрозумілим стратегічними аналітикам, через що впливатиме на формування відповідних симетричних і асиметричних стратегій щодо Китаю, з урахуванням політичного егоцентризму і проголошеної політики споживання результатів міжнародних відносин лише на свою користь.

Якщо Китай і надалі продовжуватиме таку політику, то світ і політичні інститути світу і надалі сприйматимуть КНР саме так і через роки, позбавляючи його точок зростання і трансформації сприйняття. Адже досі світ не має прикладів активної участі КНР у конкретному та результативному вирішенні глобальних безпекових проблем, немає жодних політичних кейсів ефективності КНР у зовнішній політиці у сфері міжнародних відносин у кризових ситуаціях; у тому числі військових конфліктів, результативної діяльності у сфері міжнародних безпекових відносин, поза межами території КНР.

Для України в даному контексті важливим є пам'ятати, що будь-яка форма правління починає ефективно працювати лише за умови, якщо вона достатньо інституціоналі-

зована. На думку *М. Кармазіної*, Інститут президентства в Україні якраз і не набув необхідного рівня інституціоналізації [37, с. 364], що і призводить до постійних коливань та турбулентності у владі, унеможлиблює сформувати чітку геостратегію.

За даного керівництва **мрії про світове лідерство Китаю є безперспективними.**

Характерною особливістю мілітарного дискурсу виступає його активна жанрова дифузія і контамінація, що описують різні способи міжжанрової і міжродової взаємодії. Процеси дифузії унаочнюються через взаємопроникнення елементів різних родів і жанрів: художні жанрові форми, есеїстика, документалістика, репортажистика.

Доведено, що підставами для виділення мілітарного типу геостратегічного дискурсу слід уважати: особливі способи та стадії формування стратегічного та аналітичного наративу; репрезентації фантастичної реальності з метою індоктринації міфологем, маніпулятивних форм пафосу, логосу та етносу; миттєве реагування на трансформації геостратегічного ландшафту, врахування колоборації тріади «стратіарх – політичний лідер – реципієнт», визнання мілітарного дискурсу як окремого феномена.

На думку *В. Кіктенка*: «Вираз «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» («一帶一路») складається з двох семантично близьких елементів («一帶» та «一路»), а також у ньому двічі вживається ієрогліф «一» та близькі за значенням ієрогліфи «帶» і «路»), що створює очевидний плеоназм, який є характерною рисою китайського, передусім художнього, тексту. Сама структура назви має стандартну класичну форму ідіоми, що складається з чотирьох ієрогліфів (四字成語, sì zì chengyu) із внутрішнім паралелізмом. Якщо ж врахувати, що «一» – це теж шлях, то перед нами чотири ієрогліфи, які мають те чи інше значення дороги. Таким чином, ці ієрогліфи зливаються в один знак, в одну лінію, в одну дорогу. Це спосіб мислення «路», яке космологічно («一»)

створює новий варіант Піднебесної («天下») шляхом оперізування світу («帶»). Взагалі «一帶一路» можна вважати не назвою, а висловом у дусі чань-буддизму, що зосереджений на одному значенні та має потужний психоемоційний вплив. Таким чином, ІНІЦІАТИВА «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» («一帶一路 (国家级顶层合作倡议)», “Yīdài yīlù (Guójiā jí dǐngcéng hézuò chànghuì)») – це китайський спосіб мислення зі створення єдиного, оперізувального шляху, що одночасно **міфологізує і глобалізує історичний Шовковий шлях** для вирішення сучасних завдань модернізації та глобалізації Китаю» [38, с. 65].

Однак, в результаті проведеного нами дослідження висновується, що проголошена концепція спільноти єдиної долі («Один пояс, один шлях»), **насправді є тоталітарною концепцією спільноти єдиної тюрми: багато ший – одна мотузка.**

Реальна політика *Сі Цзіньпіна* дає підстави казати про втрачену можливість для Китаю стати до 2027 року економікою номер один у світі. Наша позиція знаходить відлуння і в публікаціях американських аналітиків, які зазначають, що некомпетентність *Сі Цзіньпіна* дедалі більше підриває добробут китайського населення, стабільність режиму КПК і, як наслідок, мир і безпеку у світі в цілому [39].

Спроби компенсувати це, об'єднавши відверто антиамериканські режими під лозунгом пропонованої концепції «Один пояс, один шлях», є шляхом до конфронтації в світовому масштабі, а вектором зростання внутрішньої напруги зсередини самого Китаю.

У практичній діяльності з боку КНР, все відбувається не так, як проголошується, що уможливорює в теоретичному плані розділяти:

- 1) *аналіз теоретичних та ідеологічних концепцій* п'ятого покоління лідерів КНР;
- 2) дослідження стратегічного інструментарію геостратегії у сфері трансформації міжнародних відносини,

результативної діяльності лідерів КНР у сфері глобального / регіонального лідерства (не лише економічного) практична відповідальність і співвіднесення запланованих та очікуваних із отриманими результатами у політичній та безпековій сферах.

13 грудня 2021 року високопосадовці Китаю відзначили, що стримування Китаю за допомогою Тайваню є помилковим розумінням позиції китайської сторони, водночас помилковою оцінкою твердої рішучості, волі і здатності китайського народу здійснити національне об'єднання. Китай володіє терплячістю, готовий прагнути до мирного об'єднання з усією щирістю і силами, водночас (за певних умов) готовий застосувати рішучі дії [40].

На думку колишнього посла Китаю в ООН *Ша Цзукана*, Китай має переглянути власну ядерну стратегію щодо нанесення ядерного удару першими. Такі дії Китай пояснює необхідністю формувати адекватну відповідь щодо створених «антикитайських» альянсів поблизу кордонів Китаю: AUKUS, QUAD. Відтак, Китай має прийняти нову стратегію можливості нанесення превентивного ядерного удару по США [41].

Подальша мілітаризація у поєднанні з численними факторами, які надано вище, здатні спричинити колосальний вплив взагалі на стійкість передусім китайської держави.

Мир трактується авторами дослідження в якості перманентного балансу конфліктуючих інтересів.

Невизначеність, яка є притаманна політичному стилю керівництва *Сі Цзіньпіна*, може бути розв'язана лише в рамках стабільності. Отже, оскільки нестабільність фактично виступає проявом не свідомої волі людини, а сил хаосу, відцентрових енергетичних сил, розглядати політику нестабільності або невизначеності, умови хаосу або нестаціонарних систем, є важливим, утім не основним завданням. Адже логіка, алгоритми, послідовність і унормування – це прояви людського, а отже, це має набути передусім свого

адекватного вивчення, а вже згодом і операціоналізації у сфері політичних відносин.

Адже, наприклад, за повідомленнями німецьких ЗМІ 23 лютого 2023 року Китай буде продавати бойові дрони ZT-180 Росії, що фактично свідчить про невідповідність тих пропозицій, які були озвучені 24 лютого, із реальністю [43].

Спроби впровадження агресивного націоналізму зсередини держави, у поєднанні із прагненням дискредитації США як глобальної сили – шлях до дестабілізації і можливо-го краху держави Китай.

Зокрема показовим після оприлюднення 23 лютого 2023 року інформації щодо обману Китаєм світового товариства і фактичної співпраці у сфері військово-технічного співробітництва із РФ, стали слова голови МЗС Китаю *Веньбіна*, який замість того, щоб дати пояснення блюзнірській та нищій позиції КНР, перейшов у комунікативний напад, заявивши, що начебто: США на воювали усього 16 років за свою 240 літню історію. Після завершення Другої світової війни США прагнули зкинути понад 50 іноземних урядів, насильницькі вмішувались у вибори принаймні в 30 країнах і намагались вбити більше 50 іноземних лідерів.

Що ж, одна зі *страгем* 分心 – відволікти увагу – саме і полягає у тому, що замість того, щоб дати чітку відповідь: на чиєму боці Китай, посадові особи, починають дитячу гру у переведення стрілок.

Будемо відвертими: поява інтернету і непересічні можливості щодо перекладу китайських джерел, надають непересічних можливостей для конструювання портрета будь-якого китайського лідера, розрахунок його комунікативних можливостей, інтелектуальний потенціал правлячих та конкуруючих еліт та багато інших факторів.

Тому напевно геронтократичним правлячим елітам у КНР слід усвідомити той факт, що «східна тонкість» вже є зрозумілою та ідентифікованою, тому слід більш вдумливо формувати свою політику, а не оперувати достраткомів-

ським атавістичним ортодоксальним інструментарієм ХХ століття [43; 44]

Наявність розвідувальної та іншої чутливої інформації, дозволяють західним експертам чітко констатувати, що, незважаючи на те, що Пекін удавав «спротив» вторгненню Москви в Україну на початку 2022 року, Китай неминуче став постачальником амбіцій російського лідера Володимира Путіна підкорити Європу шляхом відродження домінування Варшавського договору радянської епохи і реалізації неоімперіалістичної ідеї.

На думку *Ji Siqi* «Оскільки війна в Україні вступає в другий рік і кінця не видно, є один наперед відомий висновок, який стосується майже кожної країни світу: конфлікт глибоко змінив глобальний енергетичний ринок. Російське вторгнення та наступні західні санкції створили величезну напругу на ринках нафти та газу, відсунули кліматичні цілі на другий план і змусили країни переглянути давні відносини постачання» [45].

Завершимо словами китайського прислів'я: «У бджоли спинка смугаста, а тигром її не назвеш». Зміст якої, з урахуванням творення модерної геостратегії Української Держави, – стане предметом окремого наукового дослідження.

Усвідомлення глибини та розуміння справжньої системності китайської геостратегії можливо як через вивчення історичних передумов, засад геоінформаційної політики, нарративного аналізу виступів лідерів, так і через розуміння будови на прикладі одного суспільства аналога китайської моделі спільноти єдиної долі високого порядку.

Адже за допомогою метода екстраполяції з урахуванням національної специфіки та низки інших чинників можна змоделювати механізми та прагнення перетворення світу на спільноту єдиної долі зразка КНР.

Концепції мирного зростання [46; 47; 48], на яку вказувало чимало дослідників, позитивно характеризую-

чи Китай в якості «м'якої сили» [49; 50; 51; 52], **більше не існує.**

Задля цього, Китай у 2023 році збільшить фінансування армії на 7,2% до 1.55 трлн юанів (близько \$224,8 млрд) у поточному 2023 році. Також на 12,2% зростуть витрати на дипломатичну діяльність, на 6,4% – на громадську безпеку [53].

Відтак висновуємо: **Китай – нова прихована імперія, що наразі претендує на свою легалізацію** [54].

Тож помірковане ставлення до вивчення міжнародного досвіду за даного випадку є корисним з огляду на форматування і спроби з боку КНР *стратегічної фрагментації* [55, с. 170] світу, мотивування до створення стратегічних автономій на теренах ЄС.

Відтак, для розуміння механізмів впровадження такої моделі на інші суспільства / регіони, ми вирішили узяти за *еталон модель будови китайсько-іранської спільноти єдиної долі високого порядку.*

4.2 Китайсько-іранська спільнота єдиної долі високого порядку

*Здійснювати політику протекціонізму –
все одно, що замикатися в темній кімнаті:
захистишся від вітру і дощу,
але позбавишся світла та повітря.*

Сі Цзіньпін

*(з промови на засіданні на Всесвітньому
економічному форумі в Давосі)*

Рівень мілітарності міжнародних відносин слід розглядати в контексті того покоління і відповідної ідеології, що саме це покоління впроваджує у сфері політичних відносин, йдеться про **геостратегічний хронотоп**. Тому хибним і некоректним є метод екстраполяції на політику Сі Цзіньпіна, коли окремі українські китаєзнавці, зокрема представник української асоціації китаєзнавців О. Коваль [56; 57] зазначають, що оскільки Китай ніколи не втручався, то і зараз він просто буде розвиватися і досягати цілей економічного розвитку та технологічної першості (що вже передбачає конкуренцію і конфлікт із Заходом) та формування умов для підвищення добробуту для власних громадян і не ніколи не становитиме загрозу для людства.

Певним чином така теза на перший погляд підтверджується, наприклад підсумками свого першого державного візиту президента Ірану Ібрагіма Раїсі до КНР. Зокрема Сі заявив, що Китай підтримує Іран у захисті національного суверенітету і «протистоянні унілатералізму і залякуванням ззовні» [58]. За офіційними даними, лідери Китаю й Ірану

взяли участь у підписанні 20 угод про співпрацю, включаючи торгівлю і туризм, а також доповнили підписану в 2021 році 25-річну стратегічну угоду про співпрацю в розробці нафти, промисловості та інших родовищ.

Тож проникнення до інфраструктурного ландшафту Ірану відбуватиметься поступово і з втратою інфраструктурного суверенітету Іраном. Звичайно, що окрім популістських заяв щодо лише економічної співпраці, Китай замовив в Ірану партію з 15 тисяч безпілотників. Тому не слід блукати оманливим манівцями пропаганди КНР щодо мирного співіснування з іншими. Здійснення розвідувальних операцій і діяльності в цілому здійснюється під прикриття економічного співробітництва та проникнення китайців у найбільш важливі сфери життєдіяльності, органи стратегічного управління, апарат управління ОСІ різних країн. Інфільтрація китайців відбувається через неусвідомлення та відсутність стратегічного мислення керівників багатьох держав, корупцію та недалекоглядність.

КНР та Ісламська Республіка Іран (ІРІ) розвивають партнерство задля реалізації стратегічних національних інтересів передусім КНР. Саме КНР через глобалістську, експансіоністську та гегемоністську політику прагне встановити тотальний та планетарний контроль над інфраструктурним потенціалом багатьох країн, прикриваючись демагогічними гаслами про «співпрацю», «наближення економічних інтересів».

Тому не можемо погодитись із висновками фахівців Національного інституту стратегічних дослідження, які стверджують, що «співробітництво з ІРІ спрямовано на задоволення потреби Китаю в енергоресурсах та поширити геополітичний вплив на країни близькосхідного регіону»[59].

Китай всі свої потреби задовольнив, купуючи дешеві ресурси у *мосре*. Головна мета Китаю – встановлення контролю над ОСІ різних країн світу, який має виступати черговим завданням щодо реалізації ключової стратегії – світового

панування і перетворення світових держав у колонії, що обслуговуватимуть інтереси китайських еліт.

Іран не може розраховувати на Китай як на партнера, оскільки Китай ніколи в своїй історії нікого відкрито не підтримував, тому розрахунки президента Ірану *Раїсі* на можливого партнера у гіпотетичній конфронтації із США, були використані дипломатами КНР задля реалізації власної стратегії, яку зазначено вище. Саме тому дещо редуційністськими виглядають ті думки окремих авторів, які стверджують, що ІРІ в обличчі КНР знайшов потужного інвестора.

Нами неодноразово порушувалася тема необхідності *індоctrинації* [60, с. 87] в державну політику механізму **скринінгу** [61, с. 160] **прямих іноземних інвестицій, особливо в об'єкти стратегічної інфраструктури**. Тому коли в інформаційному просторі лунають думки щодо «потужного інвестора» в обличчі Китаю, то це свідчить або про те, що автори не розуміються взагалі на світоглядній основі китайської зовнішньої політики та механізмах кратоутворення в КНР або про примітивність мислення дописувачів або про пряму пропаганду і формування вигідного п'ятому поколінню керівництва КНР образу «дбайливого господарника та економічного розвиненого партнера».

За своїм світоглядним потенціалом Китай не здатен утворювати союзи, особливо військові із будь-ким, через усвідомлення власної самодостатності, могутності та можливості вирішити будь-які питання поза форматом союзницьких відносин (які здебільшого обмежуватимуть КНР, ніж нададуть йому більші преференції).

Ба більше: для КНР стратегічно вигідним і можливим є союз зі США. Інакші варіанти союзів з іншими країнами є стратегічно безперспективними для КНР.

Важливою особливістю товарно-грошових китайсько-іранських відносин є те, що обидві держави використовують як розрахункову одиницю китайську національну валюту – *юань*. Іран постачає Китаю енергоресурси, а натомість от-

римує кошти у юанях, яка використовується для закупівлі товарів у Китаї [59]. Між іншим, так сама формула була запропонована і щодо взаєморозрахунків із Росією, а також саме юань розглядався майбутньою валютою, яка могла б витіснити долар у разі успіху стратегії *Путіна і Сі* щодо перерформатування світу і зміни світового порядку на власну користь через війну проти Української Держави.

Коли йдеться про дружбу Китаю з будь-якою державою, то це означає, що Китай інфільтрував керовані алгоритми управління до певної соціальної системи з метою формування умов для отримання як економічної вигоди, так і закладення ґрунту для реалізації власних стратегій. Саме тому, коли стверджується про начебто *«традиційну дружбу Ірану та КНР»*, то це не означає, що у разі військового конфлікту наприклад, Ірану та Ізраїлю (який *наприкінці березня 2023 року опинився у глибокій політичній кризі та серйозній внутрішній безпековій турбулентності через Беньяміна Нетаньягу*), Китай надасть свої війська і разом з ІРІ захищатиме державний суверенітет ІРІ.

Коли йдеться про міжнародні відносини, то має застосовуватись і відповідна політологічна лексика та термінологія, яка чітко описує характер цих відносин, передусім в плані стратегії та інструментів. Про дружбу можна говорити в житті, можна підписувати різні меморандуми, але у сучасних міжнародних відносинах, трансформативному безпековому та геостратегічному ландшафті, реалізація концепція стратегічної ясності формує умови для розуміння шляхів та інструментів забезпечення державного суверенітету. Натомість дружба або міцні стосунки, нічого окрім зайвої комунікації під собою не мають.

Справжня *«підтримка одне одного»* має такі реальні оцінки та індикатори:

- Китай торгує з ІРІ в юанях;
- Китай імпортує до себе дешеві енергоносії, користуючись безвихідною ситуацією в ІРІ через санкції;

- Китай вкладає власні кошти в об'єкти стратегічної інфраструктури ІРІ, створюючи стратегічну фінансову та інфраструктурну залежність ІРІ від Китаю;
- зміцнюючи відносини з ІРІ, Китай в близькосхідному сегменті реалізує власну геостратегію «Один пояс – Один шлях», встановлюючи секторальні підсистеми управління у вигляді «китайсько-близькосхідної спільноти єдиної долі високого рівня»;
- захист міжнародної справедливості полягає у купівлі Китаєм 15 000 БПЛА у ІРІ.

Відтак, промовиста балаканина та солодка комунікація – це ознаки минулої політики, а справжня геостратегія будуватиметься на конкретних міжнародних відносинах, фактах, стратегіях та результатах від їх реалізації.

Саудівська Аравія, Туреччина та Ізраїль – перебувають у перманентному стані війни, тому за логікою політичного та стратегічного мислення керівництва КНР п'ятого покоління ці країни не можуть бути включені до близького союзницького, або китайськими словами китайсько-аравійського, китайсько-турецького або китайсько-ізраїльського сегмента спільноти єдиної долі високого рівня.

Отже, перманентно спалахуючі конфлікти на Близькому Сході унеможливають розглядати КНР як активного гравця у цьому геостратегічному ландшафті.

Водночас, ІРІ для КНР не виступає у вигляді самодостатнього партнера, а розглядається лише як важлива ланка, елемент китайського геостратегічного грандпроекту «Один пояс – один шлях», який поєднає «Економічний пояс Шовкового шляху» та «Морський Шовковий шлях ХХІ століття».

Слід чітко усвідомлювати: авторитарні лідери та гегемоністська політика розглядають окремі, менш потужні держави, лише елементами власної стратегії, скеровуючи здебільшого **свій стратегічний вектор експансії на регіони, континенти**. Підтвердженням моєї думки є слова *Сі*

Цзіньпіна, який заявив, що співробітництво між Китаєм та Африкою неухильно просувається вперед всебічним, багаторівневим і високоякісними чином...Китай готовий працювати для подальшого зміцнення співробітництва між Китаєм та Африкою і сприяння координації в міжнародних та регіональних справах [62].

Однак є й інші думки. Зокрема деякі автори висловлюють занепокоєння з приводу того, що «зусилля Китаю змінити існуючі глобальні інститути та норми покладаються на підтримку африканських урядів, хоча це часто *може суперечити інтересам африканських громадян*» [63].

Адже **Пріоритети зовнішньої політики Китаю підсумовані в доктрині**: «Великі держави є ключовими, периферія Китаю – пріоритетом, країни, що розвиваються – основою, а багатосторонні платформи – сценою». Відповідно, Китай вклав значні кошти у формування ідеологічної спорідненості з Глобальним Півднем, полегшуючи використання їх представницької сили в глобальних органах і заручення їхньою політичною підтримкою» (*daguo shì guānjiàn*, 大国是关键, *zhōubiān shì shǒuyào*, 周边是首要, *fāzhǎn zhōngguójiā shì jīchǔ*, 发展中国家是基础, *duōbiān shì zhōng yào wǔtái*, 多边是重要舞台) [63].

Китай не шукає в політичній сфері ідеологічного сполучення. Вектор мислення сучасних керівників п'ятого покоління спрямований на пошук негативізму та антагонізму. Зокрема це увиразнюється в пошуках антиамериканських настроїв серед тих чи інших еліт, правлячих режимів. Зокрема, це було знайдено і в режимі *Раїсі*, який є принциповим представником антиамериканських еліт, так само як і колишній міністр МЗС КНР *Ван Ї*.

Китай за цього випадку виступає не як рівноцінний партнер, а як хитрий та хижий суб'єкт, який розуміє обмеженість міжнародного потенціалу ІРІ і тим самим пропонує фактично безальтернативні варіанти власної модерації тих чи інших питань у сфері міжнародних відносин. Таким

чином, зовнішньополітична діяльність ІРІ з певних питань стає фактично підконтрольною і скеровуваною КНР.

Для КНР важливим є не Іран і його нація, інтереси, багатівікова перська культура тощо. Є більш прагматичні речі: вигідне географічне розташування Ірану, зокрема – контроль значної частини Ормузької протоки та Перської затоки. Саме це уможлиблює через розумне та помірковане інвестування китайцями в об'єкти стратегічної інфраструктури фактично встановити контроль над ними, не позбавляючи Іран державного суверенітету і взагалі державності. Фактично, геостратегія Китаю залишає можливість атрибутивного та символічного існування державного апарату, натомість реальний державний суверенітет за умови реалізації даної концепції на певній території / регіоні / континенті буде відсутній.

Інвестування в об'єкти стратегічної інфраструктури Ірану призведе до:

- втрати інфраструктурної могутності ІРІ;
- встановлення контролю над важливими морськими перевезеннями;
- формуванням доступу до Каспійського моря;
- відкриття доступу до Індійського океану;
- перетворення Ірану із суб'єкта на об'єкт реалізації Китаєм власної геостратегії «Морський шовковий шлях ХХІ»;
- реалізації китайських ініціатив на користь Китаю і з метою вигоди для Китаю.

Подальша можлива ескалація конфлікту між Туреччиною та Азербайджаном можливо фрагментарно і точково Ізраїлем, з одного боку, та Іраном, Вірменією та гібридно Росією – з іншого, формують умови для потенційної небезпеки для територіальної цілісності Ірану, водночас забезпечують об'єкти стратегічної інфраструктури від впливу можливих військових конфліктів через їхній контроль китайцями.

Таким чином, стратегічно КНР зацікавлена в політичній нестабільності в регіоні, оскільки ослаблені держави стануть більш вразливими для китайських політиків і реалізації китайцями їхньої стратегії експансії щодо інфраструктурних об'єктів, у тому числі певних частин інфраструктурного ландшафту.

Жевріючі регіональні конфлікти на Близькому Сході:

- Саудівська Аравія – Ємен (Іран);
- Іран – Ізраїль;
- Туреччина – Сирія;
- Туреччина + Азербайджан – Іран + Вірменія (Росія);
- Іран – ОАЕ (Великий Томб, Малий Томб і Абу-Муса).

У цьому конфліктогенному середовищі **Китай робить ставку на Іран** через його найбільш слабку політичну позицію, найменшу підтримку політичного режиму зсередини держави, поєднану зі спробами збагачення урану і отримання можливостей щодо розроблення власної ядерної зброї. Серед перелічених держав саме Іран має чітку антиамериканську позицію, а КНР є другою після Оману державою, з якою ІРІ укладено договір про військове співробітництво. Адже в березні 2021 р. міністрами закордонних справ ІРІ та КНР було підписано «Всеосяжну програму співробітництва між ІРІ та КНР» терміном на 25 років, важливе місце в якій посідають питання співпраці у військовій сфері [59].

Тож КНР замість справжнього пошуку шляхів наближення та сполучення інтересів зі США насправді формують антиамериканську коаліцію, таким чином підсвічуючи додатковий індикатор підготовки до війни зі США в найближчому майбутньому (*за нашими прогнозами*: за умови збереження влади демократами, то до завершення третьої каденції Сі).

Висновки до підрозділу

Узвичаєно Китай пропонує не лише власні методи, а й власні форми співробітництва. Замість союзів, альянсів,

партнерства Китай через Іран формує необхідні та достатні умови для лобіювання власної грандстратегії «*спільноти єдиної долі*». Тому з часом логічним буде проголошення: **китайсько-близькосхідної спільноти єдиної долі високого рівня**, на кшталт вже проголошеної 18 лютого 2023 року «*китайсько-африканської спільноти єдиної долі високого рівня*» [62].

Зближення та озвучення факту військового співробітництва, передусім у технологічній сфері, не означає утворення нового союзу, адже тісні військові зв'язки Китай зберігає і з ОАЕ, які мають свої територіальні суперечки з Іраном. Тож дружба Китаю носить завжди вигідний для нього характер, і за умови конфлікту інтересів, КНР завжди передусім захищатиме і відстоюватиме власні інтереси, при цьому якнайменше інтегруючись до конфліктогенного середовища і не займаючи жодної зі сторін, не зважаючи на будь-які підписані документи про будь-які форми співробітництва. Адже для Китаю вони не мають такого стратегічного значення, як можливість розглядати ту чи інші картину власної геостратегії щодо поясу та шляху.

Економічна експансія КНР використовується в якості позаконфліктного інтегруючого інструментарію, здатного вирішити проблеми Китаю, а не конфліктуючих сторін за допомогою Китаю. Закликаючи конфліктуючі країни до переговорів для зміцнення міжнародного співробітництва, КНР не пропонує і головне – не вживає жодних конкретних заходів щодо врегулювання тих чи інших криз, в яких Китай не виступає безпосередньо стороною конфлікту.

Саме тому зрозумілою є позиція КНР і щодо Української Держави, коли Китай відкрито заявив, що не може обирати між «*двома друзями*». Для Української Держави від Китаю не слід очікувати рішучих дій. Головною ознакою завершення конфлікту, стане виступ *Сі Цзіньпіна*, в якому він прямо закликає одну зі сторін конфлікту до припинення війни. Це означатиме розуміння керівництвом КНР стратегічного

переможця, приєднання КНР до переможця і формування образу поміркованого миротворця. Зокрема, 19 лютого 2023 року у ході 59-ї Мюнхенської конференції з безпеки, голова канцелярії Комісії з закордонних справ ЦК КПК, колишній міністр закордонних справ Ван І, заявив, що «сили, які стоять за конфліктом (*так уперто китайські чиновники продовжують неправильно називати війну в Україні – прим. авт.*) не турбуються ані про життя українського народу, ані про розмір тієї шкоди, яка заподіяна Європі»[64].

Аналіз навіть однієї цієї тези може стати предметом окремого дослідження, адже її абсолютна та критична неоднозначність унеможливорює ідентифікувати, кого саме КНР називає тими «силами», які стоять за конфліктом. Головне, що тут відсутня Росія, яка фактично і виступає агресором.

Так само у цьому ж виступі Ван І акцентує на необхідності «подумати, які рамки слід створити для забезпечення довгострокового миру та стабільності в Європі і яку роль має відіграти Європа для досягнення стратегічної автономії»[64].

Не зовсім зрозуміло, чому чиновник КНР вирішив, що може ставити завдання країнам Європи, а головне, викликає подив така стурбованість КНР питаннями стратегічної автономії в Європі. Абсолютно очевидно, що відсутність чіткості робиться навмисно, для того, щоб залежно від результатів війни проти Української Держави можна було завжди сказати, що ми «насправді мали на увазі...».

Однак також ясно й те, що фрагментація європейської єдності, світоглядний сепаратизм, автономізація – це ті тренди, які відповідають концепції руського світу, а відтак, Ван І фактично дублює ці положення, закликаючи Європу позбутися тієї єдності, яка власно і була метою утворення ЄС. Тож заклики Ван І можуть за певних умов трактуватися як прояви цілеспрямованої пропаганди щодо фрагментації ЄС з подальшим підривом системності даної інституції. Це в стратегічному плані на фоні послаблення через війну Росії

в Україні фактично залишить США сам на сам у гіпотетичній війні КНР проти них.

На думку Ван Й: «Чим складніша ситуація, тим більшою є необхідність зберігати холонокровність і прагматизм»[64].

Конкретними **проявами «збереження прагматизму»** з боку Китаю виступають:

- **протягом 2022 року**: запуск по усьому світу розвідувальних аеростатів;
- **січень 2023**: запуск першої у світі підводної субмарини, що управляється штучним інтелектом і керує десятками БПЛА;
- **лютий 2023**: купівля Китаєм в Ірану 15 000 безпілотників;
- надання Росії нелетальної допомоги;
- заяви вищого керівництва КПК про «відсутність зобов'язань незастосування сили щодо повернення Тайваню»;
- використання слабких сторін учасників конфлікту для встановлення контролю над ОСІ;
- інвестування в ОСІ поза скринінгу прямих іноземних інвестицій;
- **лютий 2023**: формування умов для купівлі за заниженими цінами сирової нафти у поєднанні із будовою найбільшого сховища сирової нафти в провінції Шаньдун, площа якого становить понад 1,2 млн кв. метрів, і реалізує цифрове постачання (за повідомленнями Жиньмень Жибао) [65];
- мілітаризація геостратегічного дискурсу;
- **лютий 2023 року** – Китай випробовує концепцію фантомних космічних сил, здатну подавити ракетну оборону супротивника, китайські інженери випробовують тактику, яка може згенерувати рой підроблених сигналів цілей з космосу [66];
- **24 лютого 2023 року** – озвучення заяви про напрями вектора думок КНР щодо власної вигоди та пожадли-

вості від війни Росії проти України, яка отримала гучну не відповідну своєму змісту і невірну популярську назву: «мирний план КНР». Ніякого плану не існує, не існує жодних механізмів і гарантій з боку КНР щодо його реалізації, але про це йтиметься далі.

Відносини з Іраном доводять, що у КНР завжди була і є **власна стратегія**, інші суб'єкти міжнародних відносин можуть бути лише інструментом її реалізації на тому чи іншому історичному етапі розвитку, у тих чи інших форматах.

Стратегія у китайському – це набір конкретних, дуже конкретних рішень про китайські пріоритети, це не красива бамбукова зв'язка, на якій каліграфічно викладені найрозумніші думки [67, с. 53].

Китай активно готується до війни зі США [68].

Тому не потрібно плекати надію на перетворення Китаю на активного та прогресивного миролюбного суб'єкта міжнародних відносин і світової сили, здатної на паритетних та збалансованих умовах не словами, а реальними справами підтримувати міжнародний мир та світопорядок.

Китай у своїх прагненнях зарано розкрив карти і фактично здійснив фальстарт. Є чимало чинників, які унеможливають КНР досягти поставлених цілей. Один із них – *депопуляція*.

Ми свідомо не використовуємо той інструментарій, за допомогою якого демографи зазвичай вираховують ту чи іншу кількість населення. Це не є метою нашого дослідження, але більшість так званих «*демографічних прогнозів*» виявилися суттєво хибними. Чимало напрямів державної політики, заснованих на цих прогнозах, виявилися неефективними. Тому питання у тому, що вони побудовані на лінійній парадигмі і використовують здебільшого експоненційні моделі.

Нами ж уперше в рамках конструювання популяційного ландшафту КНР пропонується застосовувати ***гіперболічну модель***, результати чого викладено нижче.

4.3 Гіперболічна модель депопуляції КНР

*Можливість стукає у двері лише
раз
機會只會敲一次門*

Звертає на себе увагу і той факт, що уперше з 1962 року в Китаї відбувається депопуляція: населення країни порівняно із 2022 роком зменшилось на 850 000 [69]. Причому згідно з офіційними даними, на тлі уповільнення економіки та повсюдних карантинів через пандемію народилося на понад 1 мільйон дітей менше, ніж минулого року. Бюро повідомило про 9,56 мільйона пологів у 2022 році; кількість смертей зросла до 10,41 млн. [70].

Для загальної кількості населення це, начебто цифра невелика. Але таке сприйняття валідне лише за умови, якщо застосовувати експоненційну модель та спиратися на теорії засновників демографії, якими було розроблено визначальні рівняння демографії: *Леонард Ейлер, Томас Мальтус*. Однак ООН, постійно змінює свої прогнози щодо зниження чисельності населення в КНР, що фактично **свідчить про помилкову математичну модель**, яка використовується спеціалістами даної організації. Свідомо чи ні – питання іншого порядку.

Характерний вислів молодого 23-річного жителя *Пекіну*: «Ціни на житло високі, а роботу знайти непросто. Мені подобається жити самому. Коли я відчуваю себе самотнім, я можу отримати задоволення від того, щоб залишитися з друзями або тримати домашніх тварин» [70].

Зокрема в рамках *теорії Мальтуса* (яка, до речі, лягла в основу вчення *Ч. Дарвіна, А. Уолеса*), де описується експоненційна модель росту населення, вказується, що **чисельність населення** (кількість людей, які проживають в певному населеному пункті, місцевості, країні, яка змінюється в результаті народжуваності, смертності й міграції) зростає експоненційно, тобто швидкість роста є тим вищою, чим більша кількість людей проживає на Землі, народжує та виховує дітей.

Однак за моделлю *Мальтуса* зростання населення обмежене доступністю ресурсів, наприклад води, як наразі нам намагаються індоктринувати цю ідею через різноманітні форуми, міжнародні конференції. Таким чином експоненційне зростання відбувається до повного виснаження ресурсів – це та динаміка, яка є притаманною для більшості живих організмів, і яку нам пропонують і нав'язують в якості екстраполяції для людей, висуваючи різноманітні антигуманні теорії на кшталт геополітики, концепції «*золотого мільярда*», суспільства з нульовою терпимістю до чогось. Але річ у тім, що люди, хоч і є живими організмами, вони є вищою їх формою, тому, включаючи закони та принципи функціонування нижчих форм, вони не обмежуються лише ними, а відтак не можуть бути описані лише ними.

Навіть побіжний аналіз надає можливість висновувати: на запит в Google «*експоненційна модель*» переважна більшість результатів із загальної кількості (103 000 станом на січень 2023 року) стосується застосування даної моделі в демографії. Однак, якщо ввести в пошуковий запит «*гіперболічна модель*», то із загальної кількості результатів (121 00 станом на січень 2023 р.) стосується економетрики та практично не використовується при демографічних розрахунках.

Така вибірковість зумовлена не сутністю самих формул, а застосуванням і опертям на хибні передумови, ознаки, які

беруться як початкові для аналізу при виборі експоненційних моделей.

Так, наприклад, у своєму підручнику від 2002 року український дослідник С. П. Кузик давав такі прогнози, коментар до яких буде викладено поруч із кожним з них [71]:

- 1) після 2025 року населення світу й надалі зростатиме, незважаючи на падіння народжуваності, що пояснюється великою часткою жінок фертильного віку та планетарним збільшенням очікуваної тривалості життя – ці два показники є не повними, оскільки **фертильність жінок** (сумарний показник, який виражає кількість народжених дітей одною жінкою під час свого репродуктивного віку з 15 до 45 років) не включає фертильність чоловіків, показник фолікуло-стимулюючого гормону (ФСГ) і рівень вільного тестостерону (основними функціями якого є: контроль над правильним розвитком чоловічих статевих органів, збільшення обсягу скелетних м'язів, стимуляція сперматогенезу, зростання волосся на шкірних покривах в області обличчя, пахвових ділянок) після вакцинації та інших соціальних потрясінь та експериментів в рамках Великого перезавантаження. Показник сперматогенеза в чоловіків може впасти до такого рівня, що рівень фертильності жінок жодним чином не корелюватиме із розрахунками щодо народжуваності. Адже збільшення віку навчання в школі, продовження термінів навчання в університетах, поєднані із деструктивною політикою щодо родини та сім'ї як важливого елемента здорової соціальної системи, унеможливають поєднання репродуктивних можливостей жінки із біологічними можливостями та соціальними приписами сучасних чоловіків. Тож використання експоненційної моделі за даного випадку, обмеженості початкових параметрів формулювання моделі є некоректним;

- 2) *прогноз експертів ООН 1996 року стосовно чисельності населення планети до 2025 року був у рамках 7,49...8,58 млрд осіб* – у цілому прогноз у цифрах приблизно виправданий, але з деякими суттєвими зауваженнями: станом на 20 січня 2023 населення Землі становило 8.012.146.600 осіб. Тобто в цілому прогноз виявився наближеним до фактичної кількості, але цікавим є те, що позначку в 7 млрд осіб, планета перетнула аж 31 жовтня 2011 року, тобто за майже 12 років населення планет збільшилося усього на 1 млрд осіб;
- 3) очікувана стабілізація чисельності людей на планеті почнеться при досягненні таких показників: середня тривалість життя – 74,8 року, сумарний коефіцієнт народжуваності – 2,08 %, нетто-коефіцієнт відтворення – 1;
- 4) приріст населення припиниться лише тоді, коли чисельність і вікова структура жінок у фертильному віці не будуть змінюватись, а загальні коефіцієнти народжуваності і смертності зрівняються. Прогнозовано це відбудеться наприкінці XXI століття, коли кількість людей на планеті сягне позначки у 11-12 млрд.

Не виправдалися прогнози *С.П. Кузіка* і в тому, які країни і скільки матимуть населення до 2025 року. Так, наприклад, за прогнозами даного дослідника США повинні мати від 235 до 300 млн осіб. Однак станом на січень 2023 року, населення США вже сягнуло 334 млн осіб і за два роки з урахуванням різних чинників може досягти порядку 340 млн. осіб, так само як і дані щодо росту населення Японії є в корні невірними: починаючи з 2000 року населення Японії протягом 23 років перебуває на позначці 126 мільйонів осіб.

Цікавим є і те, що *С. П Кузік* у 2022 році спрогнозував втрату Україною до кінця століття 5 млн осіб. Наразі, після анексії частин України, починаючи з 2014 року, кількість біженців, що виїхали за кордон з дітьми під час варварської

війни що розпочалась 24 лютого 2022 року і вже не планують повертатися, у поєднанні із жертвами війни, а також інших чинників – ці цифри та експоненційна модель, яка була застосована для їх отримання є принципово невірними і кардинально неточними.

У рамках наукової школи професора В.А. Ліпкана [72], моделювання посідає чільне місце, а головне – не обмежується лінійними парадигмами. Відтак, окрім експоненційного моделювання, нами застосовано **регресивне гіперболічне моделювання**. Одним із дослідників, який здійснив спробу застосування гіперболічних моделей можна назвати *Пола Макендрика*. Однак його теорія щодо нескінченного росту населення, так само як і філософська теорії нескінченного прогресу – **є невірними**.

Сутність даного методу полягає у тому, що швидкість зменшення населення є дуже повільною на початку, порівняно із загальною кількістю, але занадто прискорюється з кожним роком.

Таким чином: нестача природних ресурсів, їх обмежена доступність у поєднанні із вже існуючими протиріччями в КНР зсередини соціальної системи: придушення спротиву, безжальна цензура інакомислення, ізоляція успішних та розумних, здорових та невакцинованих, соціальна сегрегація, впровадження системи соціального кредитного рейтингу, колапс економіки та ознаки рецесії – *становить суттєву загрозу національній безпеці та збереженню територіальної цілісності КНР*.

Збереження означених тенденцій, а також можливі потенційні та реальні загрози війни з боку КНР проти Тайваню, США, Японії, інших країн, а також можливе недосягнення цілей економічного розвитку за нашими підрахунками із використанням циклічних моделей розвитку уможливорює дійти висновку, що за умови збереження влади на наступних виборах за п'ятим поколінням, а вірніше сказати одноосібно за *Сі Цзіньпіном* станом на 2032 рік населення КНР

може становити трохи більше 1 млрд осіб, а до 2042 знизитися до 850 млн осіб. Як влучно виразився демограф і експерт із тенденцій у народонаселенні Китаю з Університету Вісконсіна-Медісон *І Фусянь*: «**Китай подорослішав, перш ніж розбагатіти**».

Як наслідок: Китай втратив можливості щодо швидкого економічного зростання.

Наразі бенефіціаром демографічного колапсу в Китаї стануть Індія та В'єтнам, які мають дуже молоду демографію, а відтак і значну кількість працездатного населення [73].

Воднораз, за умови збереження міграційної політики США, корекції алгоритмів управління щодо механізмів інтеграції мігрантів, населення США до цього контрольного періоду (2042 рік) із застосуванням прогресивної гіперболічної моделі може сягнути 450 млн осіб (наразі станом на січень 2023 року населення США складає понад 334 млн осіб). Відтак, кількісна перевага в населенні кардинально змінить свої пропорції: із співвідношення **1:4.23** (станом на січень 2023 р.), до **1:1.89** – станом на 2042 рік. Це співвідношення за пропонованих нами модельних умов взагалі унеможливить навіть в теоретичному плані гіпотетично навіть моделювати військовий конфлікт між США та Китаєм.

Таким чином, лідерські якості *Ci*, за умови їхньої хибної презентації та реалізації здатні назавжди унеможливити розвій КНР і взагалі у стратегічному плані закласти фундамент для трансформації держави в напрямку її фрагментації на різноманітні окремі державні утворення.

За допомогою пропонованої нами **регресивної гіперболічної моделі** можна зрозуміти опис причин та процесу не лише зростання, а й інтенсивної депопуляції. Використовуючи залежність другого порядку [74], в якій швидкість процесу залежить не від кількості учасників, а від кількості інтеракцій між ними, а також алгоритм ланцюгової реакції в атомній бомбі, висновуємо про пропор-

ційність квадрату числа учасників. Що вищою є складність чинників дестабілізації, то швидшою буде депопуляція.

Наразі **висновуємо**: швидкість депопуляції за сучасних трансформаційних умов буде пропорційною не кількості громадян всередині країни, здатних до дітонародження, а кореню квадратному від цього числа, де швидкість деградації соціальної системи залежить не від кількості громадян, а від зменшеної кількості взаємодії між ними (соціальні чинники, пандемія, сегрегація, обмеження права на пересування тощо). Таким чином квадрат числа характеризує міру складності системи дестабілізації: що більша складність чинників, які негативно впливають на зростання населення, то швидше відбувається депопуляція.

На думку *С. П. Капіци*, споживання енергії є пропорційним квадрату кількості людей, тобто споживання енергії кожною людиною тим вище, чим більша кількість населення; тому говорити про те, що зростання населення обмежене зменшенням ресурсів – груба постановка питання, яка несе пропагандистську та алармістські функції [74].

Варварська війна московського режиму проти Української Держави, виявила здатність країн обійтись без російського газу, те, що нещодавно здавалося недосяжним – вже реалізовано. Війна також виявила, що Українська Держава забезпечує зерном майже 80 % світу. Тобто говорити про обмеженість ресурсів і цим пояснювати необхідність декарбонізації, зменшення населення, політики нульових викидів тощо є просто аматорським і пропагандистським прийомом, розрахованим на неосвічених та малограмотних, не здатних до самостійного мислення людей.

Жодного розумного математичного обґрунтування за допомогою наступного інструментарію:

- гіперболічні моделі;
- автокореляційні моделі;
- логарифмічні моделі;
- нелінійні регресії;

- поліноміальні моделі;
- баєсівські моделі;
- математична статистика, заснована на частотній імовірності *Р.А. Фішера, Е. Пірсона, Е.Неймана*;
- теорія *Колмогорова*;
- Інтеграл *Лебега*;
- теорема *Кокса*;
- теорія максимальної ентропії.
- парадокс *Монті Хола*.

Зокрема, **професор В.А. Ліпкан**, розробив авторську модель будови секторальних організаційних структур в рамках макросистеми геостратегії [75; 76; 77].

Тому впровадження алармістської теорії геронтократами із наднаціональних та глобалістських організацій – є спробою разом із собою поховати світ, намалювавши начебто відсутність щодо перспектив еволюції.

Час слідує тій самій гіперболічній залежності: він протікає тим швидше, чим вищою є складність соціальної системи, тобто чим більше людей проживає на Землі і чим більшою є кількість зв'язків між ними. Важливим є висновок *С. П. Каници*: **якщо кожне покоління проживає у власній епосі, то спадок попередніх поколінь йому просто не знадобиться** [74].

Стосовно КНР, то екстраполяція регресивної гіперболічної моделі має наступний вигляд: те, що зараз відбувається в Китаї називається **фазовий перехід** (і один із його проявів – демографічний). Через фальстарт *Сі Цзіньпіна* щодо формування на власній основі за рахунок війни московського режиму проти Української Держави нового світового порядку, події в КНР набули незворотного характеру. Депопуляція відбуватиметься спочатку повільно, але щорічно; однак потім раптово вона буде кинута у прірву. Адже перетягування усіх донизу (за символічними висловками *Цінь Гана*) не принесе користі, передусім, **самому Китаю**.

Відбувається накопичення нової внутрішньої енергії всередині КНР, і спроби лідера в особі *Сі Цзіньпіна*, спрямувати її розвиток та вектор у конфлікт закладає фундамент конфліктогенності не для світу (як може видаватися з умови застосування та екстраполяції лінійної моделі), а, передусім, – для самого КНР. А стосовно депопуляції, то це набуватиме нового вигляду.

Так, наприклад, один із російських дослідників, визначаючи вектор політики Росії вказує: «В 2020-х годах и дальше российская политика должна быть сосредоточена на идее развития самой России. Такова не только объективная потребность, но и субъективное желание абсолютного большинства граждан страны» [78]. Однак на практиці, замість цього *мосре* розпочав війну і фактично відійшов від очікувань власного народу.

Констатуємо: війна РФ проти Української Держави не є інтересом народу, а сформована у вузькому колі неоімперіалістичних еліт.

Тож для Китаю має бути винесено аналогічний урок з метою уникнення помилок, яких припустився московський режим. Адже наслідки гіпотетичного краху КНР для світу можуть бути більш непередбачуваними, ніж від краху Росії.

Фазовий перехід (для КНР – демографічний перехід) – перехід нової держави до нової форми буття. І ця форма, як вже було показано на прикладі запропонованої регресивної гіперболічної моделі, не є обов'язково формою становлення нового глобального лідера. Перехід – це не завжди прогресивний розвиток.

Таким чином, це лише зведення простих на перший погляд правил, яке допомагає нам орієнтуватися в просторі правдивості, ймовірності та невизначеності. Думай про все і відразу, зважай на всі передумови, роби найкращі з можливих висновків. Це ідеал, якого слід прагнути.

Вивчення шляхів трансформації політичних еліт у КНР уможливорює висновувати про численні факти зради у ви-

щому керівництві, жорстких інтригах, плануванні заколотів та державних переворотів. Через що природним є факт відсутності чіткої зовнішньої політики Китаю, саме політики, а не геоeкономіки. Китай перебуває на стадії формування себе і унаочнення в якості сталого самодостатнього політичного суб'єкта. Коли цей процес буде завершено, тоді напевно можна ближче підходити до реалізації концепції стратегічної ясності. А зараз потрібно докласти зусиль, щоб економічне зростання Китаю супроводжувалося паралельними процесами демократизації з китайською специфікою. Нині Китай є значним економічним партнером, натомість зберігає суттєвий потенціал щодо становлення в якості геостратегічного гравця і нарешті набуття статусу союзника, а не лише партнера, інтереси якого завжди баражують в низькоутилітарних категоріях вигоди та пожадливості.

Важливість будь-якого аналітичного дослідження полягає у його прогностичних потенціях, здатності за допомогою аналізу прогнозувати та своєчасно виявляти ті чинники та тенденції, які чинитимуть вплив на реалізацію геостратегії сучасної Української Держави.

Саме тому окремим науковим завданням, яке ми собі поставили, був аналіз **Пропозицій Китаю від 24 лютого 2023 року**, які викликали неабиякий резонанс, хоча за суттю абсолютно не відповідають тій увазі світового товариства, яка послідувала за їх оприлюдненням і становлять: **російсько-китайську змову проти України**.

Ба більше, колишній радник Президента США з національної безпеки Дж. Болтон у своїй статті «*Фантастична угода Китаю щодо мирної угоди в Україні*» чітко відзначив, що пропозиції голови Центральної комісії закордонних справ Ван Ї в Мюнхені розробити мирний план для України слід розглядати просто як найбільш **помітний прояв інформаційної війни Китаю**, який підтримує свого партнера, що перебуває в облозі» [28].

Нижче буде здійснено їх детальний авторський аналіз.

4.4 Позицію КНР готував ChatGPT ?

*Перетворити роль гостя на роль
господаря*
反客為主

Коли всі обговорюють позиції Китаю щодо політичного врегулювання «української кризи», то передусім слід дати чітку термінологію і уникати помилкових кліше, так сміливо розтиражованих і масштабованих у рамках світового інформаційно-комунікативного кіберпростору.

Із цією метою нами розроблено тривимірну матрицю: площинами якої виступають: 1) озвучені тексти виступів керівників КНР; 2) реальні результати діяльності КНР; 3) трактат 36 стратагем як синтезований хаб, що поєднує пп. 1 та 2 і чітко впроваджений при підготовці пропозицій КНР.

Трактат 36 стратагем [79] є зібранням тактичних прийомів і гібридних методів, інструментарію стратегічних комунікацій, які всі покоління керівників КНР завжди використовували у своїй зовнішній політиці. Однак чомусь чимало дослідників, в тому числі українських китаєзнавців [80; 81], коли дають свої розлогі інтерв'ю або коментарі, готують дослідження, свідомо замовчують той факт, що зовнішня політика Китаю, заснована на *китайській моделі меритократії*, має декілька рівнів, і стратегічний рівень політики – завжди прихований від пересічного читача і молодих чиновників, які працюють нині на державній службі, прагнучи представляти інтереси України у зовнішній політиці.

Щодо заяви 24 лютого 2023 року стосовно думок керівників КНР щодо власної вигоди від війни *мосре* проти Української Держави(московсько-пекінська змова проти

Української Держави) відзначимо, що це робилося саме для досягнення: таємних і прихованих цілей; отримання переваги; перехоплення ініціативи.

Прес-секретар Кремля *Дмитро Песков* заявив, що деталі потрібно ретельно проаналізувати з урахуванням інтересів усіх різних сторін. Це дуже тривалий і напружений процес [82].

Для КНР програв Росії – загроза державній безпеці Китаю.

Саме це потрібно враховувати при аналізові та взятті до уваги будь-яких заяв офіційних осіб Китаю.

В Україні це розтиражували і назвали невідповідним словом, неправильно переклали, масштабували помилкову назву війни московського режиму проти Української Держави, та й взагалі дуже не уважно дивилися безпосередньо зміст тексту цієї заяви, здебільшого копіюючи лише не зовсім коректний переклад 12 пунктів у куцій інтерпретації, які нашвидкоруч тиражували інтернетмедіа. Але там йшлося не про Українську Державу, не про її перемогу, і навіть не про московський режим. Там йшлося винятково про Китай.

Ось чому ми постійно наголошуємо на необхідності формування аналітичних спільнот, формування уніфікованого методологічного апарату інформаційно-аналітичної діяльності, в тому числі використання напрацювань наукових шкіл щодо *аналітичної наратології професора В.А. Ліпкана*, а також *медіакомунікацій доцента А.В. Яковця*. Сьогодні відчутний брак саме професійних аналітиків, системних науковців, які на науковій основі, а не через примхи політичних лідерів, які змінюються кожні чотири року, формуватимуть відповідні національним інтересам прогностичні сценарії розвитку нашої держави.

Забігаючи наперед, відзначимо, що саме це завдання і виконала та заява, яка отримала гучну красиву назву чи то «мирний план Китаю», чи то «формула Китаю», чи то «мирна угода» тощо.

Ніякого плану по суті немає, як і механізму його реалізації, жоден пункт в озвученій інтерпретації не відповідає інтересам Української Держави і її планам, озвученими Президентом України на Мюнхенській конференції.

Натомість відбулось:

- 1) **досягнення: таємних і прихованих цілей;**
- 2) **отримання переваги;**
- 3) **перехоплення ініціативи.**

Китайська геостратегія складається із сукупності різноманітних стратагем, які накопичуються кожним поколінням керівників і потім складаються у певний алгоритм, прораховану послідовність дій, спрямованих на досягнення утаємниченої, прихованої мети з урахуванням психології цільових аудиторій, на які спрямовано вплив, становища та інших параметрів геостратегічного ландшафту.

Один із перекладів із китайської слова «**стратагема**» (計) є **хитрощі**.

Більше того, в Хадісі, який приписується пророку Мухаммаду, також вказується: «**Війна – це хитрощі**» (араб. اعداء بحربها, al-harb khuda'un) [83]. Хитрощі передбачають використання талановитим стратегом **будь-якої підступності**.

Отже, **стратагеми та геостратегія в цілому** – є найвищою мудрістю та хитрістю, спрямованою на реалізацію національних інтересів, тобто на досягнення конкретного результату.

Тож ніколи не можна трактувати сказане як таке, що буде зроблено саме так, як було сказано.

Оскільки тематика застосування китайських стратагем у зовнішній політиці та геостратегії є окремим пластом дослідження [84], то ми формуємо це одним із наукових завдань як для майбутніх досліджень іншими авторами, так і для себе особисто.

У попередніх розділах нами було проведено нарративний аналіз виступів ключових лідерів та стейкхолдерів

китайської зовнішньої політики. За допомогою методології націоналізму, а також аналітичної наратології, теорії геостратегії в рамках наукової школи професора В.А. Ліпкана, було встановлено ідентичність термінологічних кліше між тими словосполученнями, що вживаються у виступах її лідерів і в тих, що містяться в тексті так званого «китайського мирного плану».

Формуємо наукову гіпотезу:

текст мирного плану підготовлено чатботом Chat GPT (GPT – Generative Pre-trained Transformer), тобто нейронною мережею з генеративною моделлю даних, що використовує архітектуру трансформер [85]. Поки що станом на березень 2023 року в нього загружено дані до 2020 року.

У випадку ChatGPT це 570 Гб тексту. Це гігантський обсяг даних – приблизно його можна оцінити у 500 чи 600 трильйонів слів. Архітектура «трансформер» означає, що нейронна мережа обробляє дані непослідовно [86].

Для логічності викладення ми аналізуватимемо дані пропозиції відповідно до їх нумерації в хронологічному порядку.

Характерологічними особливостями даного документа, які надають можливість висунути наведену гіпотезу є такі.

1. Відсутня будь-яка конкретика щодо війни в Україні. Якщо підставити туди конфлікт у Ємені чи Еритреї, чи то у Сирії, чи Вірменії, то зміст від цього не зміниться: це не є мирним планом саме для України. Відтак універсалізм – свідчить про відсутність врахування специфіки саме війни в Україні. Це не мирний план саме для України, це просто мирний план, план про мир від чатбота. Дякуємо йому за нагадування про мир, яке він скомпілював з виступів лідерів п'ятого покоління керівників КПК, а також російської пропаганди.

2. Суверенітет, незалежність і територіальна цілісність усіх країн повинні ефективно підтримуватися. Це

ключова логічна помилка, яку не здатен усвідомити та чітко реконструювати у словах чатбот. Дана фраза може трактуватися двояко:

- 1) *в інтересах України* – суверенітет, незалежність і територіальна цілісність України має ефективно підтримуватися усіма суб'єктами міжнародного права. Якщо Китай не підтримує суверенітету України, то він: а) не визнає суверенітету України, а отже порушує Статут ООН; 2) визнає суверенітет Росії, тому не підтримує Україну; 3) підтримує Україну, тому розробив мирний план і наголосив на підтримці суверенітету, тим самим закликаючи Росію вивести війська, припинити війну негайно і понести відповідальність відповідно до міжнародного права;
- 2) *якщо в інтересах Росії* – Крим та інші незаконно анексовані частини Української Держави та інших держав є суверенними територіями РФ, тому всі інші держави, в тому числі Україна, мають поважати суверенітет і територіальну цілісність оновленої Росії. Якщо Китай не підтримує суверенітету Росії над цими територіями, то він: а) не визнає суверенітету Росії в цілому, в тому числі щодо різних суб'єктів федерації; б) визнає суверенітет України, тому не підтримує відкрито Росію; в) підтримує Росію, тому розробив мирний план і наголосив на підтримці суверенітету та нової територіальної цілісності, яка має сприйматися як факт і вже не підлягає обговоренню, тим самим закликаючи Українську Державу сісти за мирні переговори, відмовитись від зазіхань на ці території, а міжнародну спільноту припинити напад на Росію, припинити війну негайно, припинити постачання озброєння і понести відповідальність відповідно до міжнародного права з порушення територіальної цілісності, незаконне уведення санкцій тощо;

3) *і саме цікаве в інтересах Китаю* – Третя світова війна почнеться за двох умов: 1) вступ Китаю у війну проти Української Держави на боці Росії; 2) збройна агресія КНР проти Тайваню.

Отже, вживання закамурфльованих кліше на кшталт «*підтримки територіальної цілісності*» та «*поваги до суверенітету і незалежності*» тощо робиться з метою створити умови для **інтерпретації цих принципів на свою користь** і за-для власної китайської вигоди.

Якщо Китай підтримує суверенітет і України, і Росії, то він: а) визнає суверенітет України та Росії в цілому, в тому числі щодо анексованих територій (що вже само по собі є абсурдним і суперечливим); б) визнає суверенітет як України, так і Росії, тому відкрито не підтримує жодну сторону війни; в) підтримує і Україну, і Росію, тому розробив мирний план і наголосив на підтримці суверенітету та територіальної цілісності, без уточнення, якої саме і в чийй інтерпретації територіальна цілісність презентована і взята за основу.

Це формує умови для Китаю розглядати та вирішувати свої тактичні плани щодо територіальних претензій [87], в тому числі завдання щодо майбутньої анексії і поглинення Тайваню: 1) Тайвань є частиною КНР, тож будь-які спроби інших держав сприяти його суверенізації сприйматимуться як посягання на територіальну цілісність КНР і потягнуть відповідні заходи реагування, аж до військових; 2) якщо Китай поважає територіальну цілісність інших країн, то таке саме ставлення він має вимагати і для себе.

Оскільки, на думку Китаю, Тайвань є частиною КНР, тож захист Тайваню інтерпретуватиметься як посягання та територіальну цілісність і незалежність Китаю.

Зокрема хід наших думок також резонує із позицією радника з національної безпеки Президента США Дж. Болтона, який відзначає: «Кожен елемент майбутньої мирної пропозиції Китаю слід розглядати через призму самого Китаю, особливо щодо Тайваню. Тож згадка *Вана* в Мюнхені про

повагу до територіальної цілісності та «суверенітету всіх націй» не має значення. Справді, це мало чим відрізняється від його коментарів міністру закордонних справ України *Дмитру Кулебі* у вересні минулого року. Територіальна цілісність і суверенітет в очах *Вана* щодо Тайваню виглядає так, що це це китайська провінція. Путін міг би повторити коментарі *Вана*, замінивши відповідні назви країн, і сказати те саме» [28].

У схожому руслі розмірковує й інший американський експерт *Рік Фішер*, котрий зазначає, що «Мирна пропозиція» Китаю для України від 24 лютого 2023 року явно надає перевагу Росії, дозволяючи їй утримувати окуповану українську територію, а також пропонує «припинення вогню» та «демілітаризовану зону», що сприятиме майбутнім російським наступам [30].

Так само, як даний текст можна трактувати *таким чином*: Китай визнає незалежність Тайваню, відтак, дотримуючись норм міжнародного права, поважає суверенітет і його територіальну цілісність.

Відтак черговий політичний новотвір від московської влади «*нові територіальні реалії*», з огляду на свавільне імперське трактування росіянами понять «*територія*», «*територіальна цілісність*», «*геопросторова конфігурація*», «*геополітичний простір*» тощо може трактуватися абсолютно на будь-який розсуд, а відтак, є нікчемним з огляду на потенціал його операціоналізації та подальшого правозастосування. Тож спроби китайців дуєтом із московським режимом в унісон схилити Українську Державу начебто до «поміркованих» пропозицій, насправді є нічим іншим як інформаційною та сцієнтальною війною проти нашої держави.

Ось лише на таких простих прикладах нами доведена абсолютна абсурдність першого пункту цього документа, який є нелогічним, суперечливим, не корелює із контекстом війни в Україні, не відповідає базовим принципам сучасного ведення війни, а головне – жодним чином не вирішує пи-

тання про припинення війни з боку Росії, не містить конкретних інструментів, якими Китай збирається виконувати та реалізовувати запропонований ним же самим пункт так званого плану. Такі тексти пишуть роботи та чатботи, які не можуть вловити специфіки людської комунікації, нюанси та наративну схему, деталей та тонкощів, враховувати особливості геостратегічного ландшафту, а головне – бути виконаними в контексті розвою геостратегічного дискурсу.

3. Будова чату відбувається таким чином, що він опрацьовує лише ту інформацію, яка в ньому закладена. Інформацію щодо війни в Україні в нього не було закладено, саме тому в пропозиціях чатбота відсутня будь-яка конкретика, взагалі не вживаються слова «війна», «агресія Росії», також не вживаються маркери лексеми: геноцид, загибель мирного населення, міжнародний тероризм, військовий злочин тощо.

4. *Штучний інтелект не здатен враховувати багатогранність людського буття його екзистенційну сутність* – це також притаманно цьому документу, адже в ньому все безособово: звичайні заклики до миру в усьому світі, вирішення гуманітарної кризи, захист цивільного населення, поваги до прав людини тощо.

5. Повторюваність ключових стратегічних наративів московської пропаганди – чатботи завжди використовують лише ті знання і ті лексеми, які в них закладені, лише підбудовуючи і підлаштовуючи під той чи інший контекст. В цьому документі також чітко бачимо, що коли йдеться, про війну, то вживається сталий термін, який чітко прописаний в комунікаційному середовищі КНР : «*криза*» та «*конфлікт*», «*менталітет холодної війни*». Щодо останньої лексеми, то вона атавістична за своєю суттю. Вона не вживається наразі в безпековому ландшафті та не використовується в безпековому дискурсі атлантистів, західної цивілізації, а також в Україні; натомість цією ж лексемою послуговуються в російському геостратегічному полі.

Щодо таврування варварської війни *«українською кризою»*, то на такі терміни можна натрапити як у виступах *Сі Цзіньпіна, Цінь Гана*, так і *Ван Ї та інших лідерів КПК*. Саме тому робот обрав найбільш релевантний термін і вжив його відповідно до контексту тих подій, які цим терміном у відповідному аналітичному сегменті та інформаційному просторі описуються.

Оскільки в офіційних виступах китайці не вживають термін *«війна»*, то і чатбот використав термін *«українська криза»*, хоча етимологічно цей термін є таким саме незграбним і бездарним, безглуздим і беззмістовним, як і *«критична інфраструктура»*, про що було детально описано у монографії професора В.А. Ліпкана, яка вийшла друком у 2022 році [88].

Адже термін *«українська криза»* означає: криза, створена українцями, яка впливає на українців, причиною якою є українці і наслідки якої відчуватимуть українці. За такої логіки, якщо це справді на думку чатбота, лише *«українська»* і лише *«криза»*, то Китай, даючи навіть свої поради на міжнародному рівні, здійснює пряме втручання у внутрішні справи суверенної держави. Якщо це українська криза, то вона не обходить ані Китай, ані Росію, ані її сателіта – Республіку Білорусь. Усі питання, які є наслідком цієї *«кризи»* мають вирішуватися винятковою Україною в межах її законодавства і відповідно до її національних інтересів. Але ж насправді, це не так? Тому чатбот і не може вловити тонку гру змісту у словах: оскільки не розуміє значення атрибутивного компонента при іменнику: для нього є однаковими слова: *«українська криза»* або *«криза в Україні»*, *«конфлікт»* або *«війна»*. Оскільки в Україні немає кризи, а є війна, то п. 4 пропозицій чатбота є беззмістовним і безадресним.

6. Педальовання позитивної конотації щодо *переговорів*, також є відлунням застосування чатботом текстів із російської пропаганди та виступів лише китайського керівництва. Адже застосовуються такі словосполучення:

- *правильний підхід до просування мирних переговорів* – а хто вирішив, який підхід є правильним? Що Китай робив цілий рік для здійснення і реального проведення цих «правильних переговорів», окрім підписання 22 лютого 2022 року договору із Москвою? На що Китай чатував? Нікчемність даної пропозиції з безпекового боку зрозуміла: перемовини наразі потрібні *мосре* для перегрупування та поповнення власних резервів. Тим більше, що *Сі Цзіньпін* закупив в Ірану 15 тисяч безпілотників, і доставити їх до Росії швидко поки не виходить. І ще одне: перед тим, як подавати якісь там пропозиції і бубоніти про свої думки, слід було створити робочу групу з українською стороною, і відпрацьовувати план, який є необхідним для української сторони, а не для китайської;
- *допомагати сторонам конфлікту відкрити двері для політичного врегулювання* – президент України фізично здатен відкривати самостійно двері в будь-яку будівлю і організацію, тому допомога Китаю (чатбота) у цьому аспекті не потрібна. Можливо, йдеться про двері в бункер *Путіна* – то інша річ, але знову, це не питання МЗС та світової спільноти, а питання, що становить оперативний інтерес і має певне коло стейкхолдерів для його вирішення. *Мао Цзедун* дуже розвинув теорії причини та наслідку, тому напевно чат бот цього не знав, і переплутав причину та наслідок: війна відбувається не ДО переговорів, а після них, після того, як внаслідок переговорів конфлікти сторін не були вирішені і сторони на бачать іншого шляху окрім війни. Тому пропонувати через рік війни відновлення переговорів є зрадою національних інтересів України, спробою КНР маніпулювати світовою спільнотою, а головне – возвеличити себе в ранг світового лідера, який закінчив війну, усадивши за стіл переговорів обидві сторони. Це не відповідає національним інтересам

України, натомість відповідає інтересам Росії, адже те, про що ми писали вище – затягування часу, це і є завдання для *мосре* з метою збереження залишків сил та засобів для повторного наступу та нападу на суверенну державу / держави (у лютому 2023 року стали лунати прямі загрози з боку РФ Молдові, а вже у березні 2023 року президент Молдови заявила, що незалежність Молдови захищає не суверенітет, а Українська армія). Політичні переговори були актуальними **ДО** початку війни, наразі лише перемога над московським режимом, знищення військового та *інфраструктурного потенціалу* [89], *денацифікація* політичних інститутів та суспільства [91], яке проживає на території, що управляється московським режимом [92] та сповідує неонацистську ідеологію [93]; демілітаризація та деінфраструктуризація РФ є пріоритетними завданнями бойових частин ЗСУ [94; 95; 96]. Після цього можливі переговори. Чатбот не завжди уловлює різницю між причиною та наслідком, він працює із готовими комунікативним кліше, саме тому припустився помилки, закликавши у п. 4 до відновлення переговорів;

- *створювати умови і платформи для відновлення переговорів* – логіка міркувань аналогічна тому, що викладено вище. Площинки для переговорів є потрібними тоді, коли сторони бажають цих переговорів і передбачають, що внаслідок цих переговорів можна вирішити спірні питання. Наразі цього з боку української сторони немає. Тож пропозиції чатбота до платформ є лише політичним булькотінням.

Не обійшов увагою цю тему і *Дж. Болтон*, котрий 23 лютого 2023 року, за добу до оприлюднення пропозицій Китаю щодо припинення війни в Україні, відзначив: «Китай, безсумнівно, представить свій майбутній *позиційний документ* як «збалансований», але **він цілком влаштуватиме Кремль**. Наприклад, це може закликати до «припи-

нення вогню», що звучить на перший погляд рівноправно. Насправді будь-яка міжнародно визнана пауза в бойових діях принесе більше користі Росії, ніж Україні, тому що саме **Росії найбільше потрібен простір для перепочинку**. Хитрість Китаю також може «випадково» послідувати за нібито неминучим наступом Росії, дозволяючи Путіну милоствиво стверджувати, що він зупинив свої війська, незважаючи на те, що вони наступали» [28].

Згодом вже 1 березня 2023 року самопроголошений президент Республіки Білорусь поїхав до КНР, засвідчувати свою «повагу» і висловлювати згоду та вихваляння «геніального та змістовного» документа, який ми аналізуємо. Більше того, *Лукашенко* висловив готовність брати активну участь в Ініціативі «Один пояс, один шлях» (Belt and Road Initiative), Ініціативі глобальної безпеки та Ініціативі глобального розвитку, а також хотів би посилити координацію з Китаєм з основних міжнародних і регіональних питань.

А на думку фахівців із НІСД «візит до Пекіна можна назвати зовнішньополітичним успіхом *О. Лукашенка*, оскільки влада Білорусі останні два роки перебувала в міжнародній ізоляції. Контекст візиту переконає, що *Лукашенко* відвідав Китай насамперед для реалізації інтересів власного режиму, а не з метою пошуку шляхів підтримки РФ з боку КНР. *О. Лукашенко* готовий надати беззаперечну політичну підтримку Китаю в обмін на китайські кредити та інвестиції. Він розширює простір для маневру в діалозі з Кремлем, а також страхується на випадок, якщо економічна та політична деградація РФ унеможливить подальше виконання Росією ролі «патрона» для Республіки Білорусь [97].

Щодо України: *Сі* сказав *Лукашенку*, що основна позиція Китаю полягає у: 1) сприянні мирним переговорам; 2) відмові від менталітету холодної війни; 3) побудові збалансованої, ефективної та стійкої архітектури європейської безпеки; 4) протистояння гегемонії та політиці сили [98].

7. Коли йдеться про **«припинення вогню»**, то це передусім гра Росії та Китаю в альянсі: зараз переломний момент, і влітку за умови широкомасштабної реалізації комплексу запланованих заходів, може відбуватися переломний момент, який поверне хід війни в потрібному для України руслі. Для України **умовою** можливості початку розгляду варіантів завершення або припинення воєнних дій, **є лише одна: виведення всіх військ Росії з усіх українських територій станом на 24 серпня 1991 року, а також отримання гарантій безпеки від світового товариства щодо унеможливлення повторного вторгнення Росії на територію України**. Відтак: заклик до припинення вогню має бути спрямований передусім до Росії, але цього немає. Адже чатбот не розуміє простої істини: хто правий, а хто неправий. Але за будь-яких умов він не відповідає національним інтересам України, адже Росія використовує оперативну паузу для накопичення резервів і нового наступу.

8. **Пункт 4.** Цікавим є і те, що в заяві про мирний план йдеться про один із можливих найгірших сценаріїв, за якого *«ситуація може вийти з-під контролю»*. Так от точно таку фразу озвучив *Цінь Ган* 21 лютого 2023 р., коли закликав «певні країни» припинити розпалювати вогонь війни в Україні та заявив, що Китай глибоко стурбований тим, що ситуація може вийти з-під контролю [99]. Що є додатковим аргументом на користь нашої гіпотези про використання чат бота, який може використовувати готові фрази кліше, якщо вони є релевантними тому запиту який робиться. Адже розпалення вогню не завжди відбувається через чийсь дії, а й через чиюсь, за даного випадку, Китаю, бездіяльність. Саме тому в ч. 1 ст. 11 Кримінального кодексу України існує поняття діяння, яке складається із дій та бездіяльності.

9. Дуже цікаво Китай прагне себе позиціонувати в ролі великого мирного архітектора. Зокрема у п. 4: чатбот прописав стверджувальну фразу: *«Китай продовжуватиме віді-*

гравати конструктивну роль у цьому питанні, додали в МЗС країни». Тобто фактично Китай приписав сам собі «важливу» роль у цьому «конфлікті» (насправді – війні), а головне сам собі дав оцінку – що роль конструктивна. Виходить, що алгоритм написав програму, сам її високо оцінив, потім сам себе похвалив. Ну і питання: до чого тут Україна в цьому комунікативному самозакоханні? Про конструктивну роль кажуть не слова, а результати конкретних дій. США на сьогодні не вигідно розкривати ту розвідувальну інформацію, яка дуже здивує чатбот, коли туди її завантажать і він дізнається, про що говорив Путін у КНР із Сі напередодні війни у лютому 2022 року, про що він говорив з ним напередодні війни перед початком Олімпіади у 2008 році; про що говорив Ван І з Патрушевим у лютому 2023 року. Якщо завантажити весь інформаційний масив, то текст мирного плану КНР був би зовсім іншим.

Щодо українських національних інтересів: то ми дякуємо Китаю принаймні за те, що він поки відкрито поки що не виступив на боці РФ, не надав відкрито поки що летальну зброю і не розпочав використання власного потенціалу промислового виробничого комплексу для забезпечення військових потреб РФ. Інші питання носять оціночний характер, і не чатботу його визначати. Більше того, відповідно до Стратегії національної безпеки України, Конституції України, чат бот не виступає суб'єктом державного управління, тож його рекомендації є нікчемними для Української Держави.

10. Коли йдеться про «**розширення блоків**», то передусім слід звернути увагу на вживання слова «**блоків**» у множині». Чатбот не може відрізнити і зрозуміти як блок, наприклад, НАТО може воювати проти однієї держави, наприклад – Росії. Саме тому він помилково вживає термін «**розширення військових блоків**», адже симетричність і логічність побудови речення і його змісту – притаманні риси алгоритму будови речення чатботами. Більше того, у цьому реченні не вказано

яких саме блоків, адже якщо, наприклад йде натяк на НАТО, хоча ми не маємо грати в гру «угадай мелодію», то НАТО є військово-політичним блоком, а не просто військовим. Відсутністю врахування нюансів і використання шаблонної термінології також видає використання чатбота.

11. Коли йдеться про використання терміна «законні інтереси і занепокоєння усіх країн у сфері безпеки і належним чином реагувати на них», то в цій фразі приховано логічну суперечність першого порядку: 1) Україна має законний інтерес в забезпеченні власної національної безпеки, тож всі країни мають серйозно ставитися до порушення законного інтересу щодо України та чітко й однозначно реагувати на це порушення, вчинене *мосре*. В тому числі має реагувати Китай, якщо Китай не реагує, то це: або незаконний інтерес, або порушення безпеки є законним інтересом *мосре*; 2) занепокоєння може викликати та держава, яка впродовж 30 років своєї незалежності перебуває у переманеному стані війни, яка сповідує неофашистську ідеологію – рашизм, яка причетна до геноциду Українського народу, вчинення актів агресії і погроза їх вчинення щодо інших держав вважається прийнятним і нормальним інструментом міжнародних відносин.

12. Пункт 5 є черговим взірцем нісенітниці чатбота. Вдумайтесь: «*Безпека цивільного населення повинна бути ефективно захищена, а для евакуації цивільного населення із зон конфлікту повинні бути створені гуманітарні коридори*».

По-перше, безпека не може бути «захищена», так само як: захист не може бути «охороненим / убезпеченим», або «охорона захищена», «охоронено безпеку». Це черговий ляп робота, який не розуміється на сутнісних ознаках термінів: безпека (security), охорона (guard), захист (protection), убезпечення (safe / secure), оборона (defense), готовність (preparedness), готовність (readiness) [100].

По-друге, для кого ці заклики? В плані має йтися не ЩО робити, а ЯК робити, Хто відповідальний, в які терміни це

має бути зроблено і хто здійснюватиме контроль та нагляд за дотриманням цих зобов'язань та їх виконанням.

По-третє, у нас не має зон конфлікту, у нас війна. Тому пропозиції щодо конфлікту нехай Китай шле туди, де конфлікт. Якщо йдеться про війну, то слід говорити про зони воєнних дій. Популістські спроби ставити завдання щодо «створення гуманітарних коридорів» мають таку ж критику з нашого боку, як і попередній пункт. Чатбот не може ставити людині чітко завдання і визначати персонально відповідального, ось чому така розмита термінологія, демагогія і популізм у тексті чатбота. Адже ChatGPT хоч і має можливість створення текстів на основі даних, якими володіє, і це начебто новий текст, написаний машиною, але він має основу: він не може використати те, що в нього не закладено.

Більше того, що **гуманітарної кризи та зняття санкцій**, влучно висловився Дж. Болтон: «Китай також може запропонувати призупинити з «гуманітарних» міркувань усі санкції, ембарго чи інші торговельні обмеження проти обох сторін принаймні на 90 днів або доки тривають «доброзичливі» переговори. Тут знову Росія буде великим переможцем, незважаючи на те, що пропозиція виглядає безсторонньою. Пов'язаний гамбіт може полягати в тому, щоб призупинити поставки зброї обом воюючим сторонам на той самий період, що явно завдасть Україні ще більшої шкоди» [28].

13. Пункт 6. Захист цивільного населення і військовополонених. Чатбот стверджує про «повагу до прав військовополонених». На жаль, до нього не була завантажена інформація щодо поводження із військовополоненим із Азовсталі, підрозділу Азов, Оленівці. Переконані, текст цього пункту був би геть інший. А так, це чергове марання папірця і перетягування каната на бік Китаю, який невдало використовує себе в ролі медіатора серйозної та кривавої війни. Дуже змістовним у цьому пункті є положення про те, що «Китай підтримує обмін військовополоненими між Росією

та Українию». Чатбот насправді переконаний, що без цієї вагомої «підтримки» обмін полоненим не стався б. Знову відсутність об'єктивності та фактологічна заангажованість китайськими та руськими наративами.

14. Пункт 7. Забезпечення безпеки атомних електростанцій. Китай «підтримав МАГАТЕ у зміцненні безпеки мирних ядерних об'єктів». За це їм – велика дяка, навіть можемо виписати Лист подяки від власної громадської організації, де президентом є професор В.А. Ліпкан (очолює ГО «Глобальна організація союзницького лідерства» [101]). Це дуже солідно і вагомо для регіонального лідера: висловитись через рік вчинення актів ядерного тероризму РФ про підтримку МАГАТЕ. Знову бачимо криву та нестабільну роботу чатбота. Нагадаймо: нейромережа не має самосвідомості, тому вона не може самостійно мислити та відчувати емоції, утім вона може імітувати таку поведінку і комунікативні прийоми та інструменти, мовленнєві кліше. ChatGPT використовує модель обробки природної мови, яка дозволяє добре розуміти зміст написаного через детальний морфологічний розподіл слова на його частини із подальшим встановленням сенсу, пошуком використання цього сенсу в контексті, після чого власно і відбувається вибір. Цей вибір кожного разу може бути різним. Саме тому чатбот може писати тексти, натомість не аналітичні, не ті, де потрібно передавати емоції або тонкості тексту та підтекст, який, зазвичай, вкладається при виступах і деклараціях політиків на високих міжнародних форумах.

15. Пункт 8. Зменшення стратегічних ризиків. «Ядерна зброя не повинна застосовуватися, а ядерні війни не повинні вестися. Необхідно протидіяти загрозі застосування або застосуванню ядерної зброї. Необхідно запобігати розповсюдженню ядерної зброї та уникати ядерних криз». Хто не згодний? У чому сенс пропозиції, в чому зміст? Китай вирішив ставити усьому світу завдання? Доволі сміливо на тлі економічного спаду, депопуляції, внутрішньої

нестабільності та жорсткої боротьби серед партійних та бізнес еліт.

16. Пункт 9. Сприяння експорту зерна. *Всі сторони повинні повністю і ефективно реалізувати Чорноморську зернову ініціативу, підписану Росією, Туреччиною, Україною та ООН, у збалансований спосіб, а також підтримувати ООН у її важливій ролі в цьому питанні.* Так, справді, «повинні», нічого ту і не скажеш. А ініціатива КНР тут до чого: чи то вона організувала цю Чорноморську ініціативу, чи вона створила умови для гарантування її виконання? Більше того, не зовсім зрозуміло, який використовувався підхід при перерахуванні країн, бо ставити агресора на перше місце у списку ініціатив, одночасно не згадувати його, коли присутня негативна конотація – явна ознака маніпуляцій та свідомого впливу на формування іміджу та підігрування Росії, що є вигідним для Китаю.

17. Пункт 10. Припинення односторонніх санкцій. *Односторонні санкції та максимальний тиск не можуть вирішити проблему, вони лише створюють нові проблеми.* Як завжди чат бот переплутав причину та наслідок: санкції є наслідком порушення норм міжнародного права. Вони вводяться тоді, коли інші механізми впливу на порушників не діють. Тому чатботу слід передусім розібратися із причиною: 1) чому; 2) проти кого; 3) за що увели санкції і поставити завдання тому, хто порушив – змінити свою поведінку. Адже зміна початкових умов може призводити і до зміни кінцевого результату, або іншими словами: зміна причини призводить до зміни наслідків. Якщо акцентувати на зміні наслідків (припинення санкцій), то причина від цього не зміниться. Тож односторонні заклики до зміни «односторонніх санкцій» є прямим підігруванням Росії, підтримкою її агресії. Коли йде маніпулятивне відсилення на санкціонування санкцій з боку РФ, то Китай чітко розуміє, що за умови права вето будь-які рішення, навіть справедливі, Китай та Росія завжди можуть заблокувати, тому, розуміючи

безперспективність цього механізму, союзники України ухвалюють односторонні рішення, які не суперечать їх законодавству і спрямовані передусім на конкретно визначених суб'єктів. Коли чат бот вживає словосполучення «юрисдикція довгого пальця», то певним чином, забуває про золотий файєрвол, про який ми писали в розділі з геоінформаційної політики, та інші інструменти тотального цифрового контролю над населенням КНР. Тож слід спочатку дивитись на свої пальці. Реально на дипломатичному рівні офіційний Пекін підтримує Москву, водночас засуджуючи та утримуючись під час голосування в ООН щодо санкцій, якщо це стосується Росії.

18. Пункт 11. Збереження стабільності промислових ланцюгів і ланцюгів поставок. Використання світової економіки як інструменту або зброї в політичних цілях. Нарешті в 11-му пункті Китай вже не зміг стриматися і чат бот відобразив справжню сутність КНР: прагнення до економічної вигоди та корисливості, відносини винятково заради задоволення власних інтересів. Китай є залежним від експорту своїх товарів, адже лише з ЄС товарообіг перевищує обіг з РФ майже в 5 разів. Тому заклик до збереження ланцюгів постачань передусім віддзеркалює прагнення і потребу КНР у збереженні імпульсу в розвитку власної економіки, яка через певні рішення уряду зазнає падіння. Причому, задля свого процвітання КНР закликає невідомі сторони до невикористання економіки в політичних цілях, а також до застосування спільних зусиль і «недопущення підризу міжнародного співробітництва у сферах енергетики, фінансів, торгівлі продовольством і транспорту, а також підризу відновлення світової економіки». Отже, в мирному плані начебто про Україну обов'язково з'явився китайський слід та економічна корисливість. Це не дивно, адже ці наративи постійно лунали з вуст перших осіб КНР, тож чат бот відтворив їх релевантно запиту та помістив на 11 місце серед 12 пунктів свого плану. Але для нас головне те, що в цих начеб-

то «пропозиціях про мир для України» містяться ті положення, які не мають жодного стосунку до Української Держави, припинення війни, відшкодування шкоди, заподіяної злочинними режимами Путіна та Лукашенка тощо. Нагадаємо, що 17 березня 2023 року Міжнародний кримінальний суд у Гаазі видав міжнародний ордер на арешт президента Росії Володимира Путіна, якого звинувачують в незаконній депортації населення та дітей з території України до Росії. У повідомленні суду зазначається, що «існують розумні підстави вважати, що Путін несе індивідуальну кримінальну відповідальність за вищезазначені злочини» через безпосередню участь, дії спільно з іншими суб'єктами або ж через неспроможність здійснювати належний контроль над цивільними та військовими підлеглими [102]. Китай навіть тут використовує міжнародний майданчик для просування власних національних інтересів. Це читається.

19. Пункт 12. Сприяння «постконфліктному відновленню». *Міжнародне співтовариство має вжити заходів для підтримки постконфліктного відновлення в зонах конфліктів. Китай готовий надавати допомогу і відігравати конструктивну роль у цих зусиллях.* Особливості будови фрази: 1) чат бот знову ставить завдання усьому міжнародному співтовариству, таким чином постійно возвишаючись над усіма, прагнучи стати своєрідним неформальним лідером і очолити певні політичні процеси. Така аксіоматичність дещо втомлює, оскільки претензійність і складність, завуальованість текстів офіційних посадових осіб КНР є настільки очевидною, що всі спроби і апеляції до «східності», «схід – справа тонка» тощо, є нерелевантними та нікчемними. Сучасна геостратегія – це не карколомний пазл, де Китай пропонує всім загадки, а міжнародна спільнота, мов дитина на іспиті, має самотужки трактувати, здогадуватись, самостійно тлумачити ті чи інші положення, причому наперед не знаючи правильної відповіді. Якщо посадовці КНР не здатні і не можуть чітко виражати власні думки, доводити їх

зміст до своїх закордонних колег, то це робиться навмисно для залишення для себе маневрів у випадку хибного трактування і можливостей завжди переграти ситуацію на власну користь.

У документі використані примітивні схеми минулих років щодо НЛП та «бутерброда», коли ідея того, що це – «конфлікт» зашивається текстуально, і фактично, непоміrkований читач не зрозуміє навіть маніпулятивної наративної схеми побудови даного документа, де слова «конфлікт – безконфліктний», «криза, гуманітарна криза, наслідки кризи...» фактично замінюють реальність на вигаданий та штучно створений чат ботом світ.

Звертає на себе увагу і те, що нейромережа намагається пояснювати складні речі простими словами, саме тому постконфліктне відновлення обмежене лише зоною конфліктів. Тобто фактично, йдеться лише про відновлення того, що було безпосередньо зруйновано під час війни. Якщо людей не було вбито, будівлі та інфраструктура не постраждала, то, на думку чат бота, вони відновленню не підлягають, оскільки з погляду формальної логіки бота, вони не є постраждалими.

Це є неправильно. Адже штучний інтелект насправді не розуміє суті предмета чи явища. Він не розуміє причини війни, рівня пасіонарності титульного етносу, різниці між війною, агресією, міжнародним тероризмом, анексією, матеріальною та моральною шкодою тощо. Він лише намагається створити найбільш правильну відповідь із тієї величезної кількості інформації, яка йому доступна. І не завжди ця інформація буде точною [86].

Текст цих пропозицій є абсолютно тривіальним і дуже абстрактним. І тут знову звертаємось до чат бота, адже цікавим є те, що шахраї не зможуть написати текст за допомогою ChatGPT, штучний інтелект не допомагатиме. На будь-які запитання, які стосуються ваших грошей, отримайте абстрактні відповіді без будь-якої конкретики.

Відтак, на шахрайські запитання чат бот формує абстрактні відповіді.

Отже, використовуючи суто формальну логіку за наведених вихідних даних можемо припустити: **абстрактність тексту мирного плану зумовлена ідентифікацією чат ботом наперед заданою ціллю суб'єкта управління ним з метою вчинення шахрайських та інших дій щодо світової спільноти.**

Через те, що нейромережа завантажена даними лише до 2020 року, вона поки що **не здатна прогнозувати майбутнє**. Саме цим пояснюється текст і нарративна схема викладення цього так званого «мирного плану»: жодного прогнозно-індикативного значення, жодного майбутнього стану політичних відносин, економічних показників, безпекових або мілітарних індексів тощо.

На жаль, на вудочку клюнув Президент Франції *Макрон*, який наступного дня, 25 лютого 2023 року, звернувся по допомогу до Пекіну стосовно припинення війни, анонсувавши свій візит до КНР навесні, підігруючи йому в його «величній ролі» статусного миротворця.

Відтак, **Китай знову досягнув СВОЇ мети:**

- 1) він став суб'єктом геостратегічного дискурсу, зробивши спробу вийти на стратегічний рівень світової архітектури безпеки;
- 2) він заявив про намір стати глобальним гравцем, який теоретично може розв'язати складне питання щодо припинення війни Росії проти Української Держави;
- 3) Китай змусив рахуватися із ним, нічого суттєво не запропонувавши, а лише анонсувавши всім відомі факти без конкретного інструментарію їх досягнення;
- 4) Китай через нескладну багатоходівку сам себе включив до процесу прийняття глобальних рішень (так само, як і за текстом пропозицій неодноразово стверджувально декларував і постулював неіснуючі положення та надавав оцінки КНР) і таким чином має шанс

підвищити свій геостратегічний статус із регіонального лідера Азійсько-Тихоокеанського регіону до глобального лідера;

- 5) не зважаючи на відсутність довіри з боку західних партнерів, *Макрон* зрезонував до *Сі*, оскільки саме *Макрон* свого часу наполегливо закликав президента України не допустити щоб *Путін* «втратив обличчя». Теж саме фактично тільки іншими словами проголосив і *Сі*: *Путін* не має програти, оскільки це негативно вплине на безпеку та стійкість КНР. Таким чином, наразі за допомогою наративного аналізу встановлено семантичну тотожність виступів *Сі*, *Макрона* та *Путіна*.

Певним чином збігаються з нашими оцінками і думки представників асоціації китаєзнавців України, які зазначають: «У документі містяться три прокитайські позиції, три виклики, які турбують Китай та лише опосередковано пов'язані з Україною. Піднебесна вирішила скористатися моментом та ще раз наголосити на їхній важливості: відмова від політики холодної війни, не застосування односторонніх санкцій та забезпечення стабільності промислових ланцюжків постачання» [103].

При певному резонуванні даного тексту із нашою науково обґрунтованою позицією, відмітимо на одну прикрість: сама авторкиня, *В. Голод* припускається помилки, коли в назву виносить наперед неправильне формулювання і фактично *тиражує китайські наративи*. Саме таким чином китайські дослідники і політики, потім роблять посилання на тексти статей «українських» дослідників, які самі вказують, що це «конфлікт».

Тому в нашому дослідженні чимало уваги приділено понятійній та категорійній чистоті. Понятійний апарат становить основу будь-якого наукового дослідження, цим воно і різниться від публіцистичних статей, виступів, озвучування ораторами у ЗМІ різноманітних наративів, основне при-

значення яких полягає не стільки у донесенні правдивої та аналітичної інформації, скільки доведенні до конкретної цільової аудиторії тих масивів інформації і у тих формах і форматах, які є для них зрозумілими і потрібними для суб'єкта маніпуляцій.

Магістральні висновки

Для того, щоб ще глибше зрозуміти специфіку китайського світогляду, походження взагалі мему про «збереження лиця Путіна», що в різні часи озвучувалися *Макроном*, *Шольцом*, *Сі*, наведемо слова китайської дослідниці: «Завжди пам'ятайте про закон фізики: будь-яка дія неминуче тягне за собою протидію. Потрібно бути рішучим і ніколи не забувати про необхідність дозволити іншому зберегти лице (поважати його гідність), і тоді Ви самі набудете шляхетного лиця (тобто будете користуватися повагою)» («永遠記住一個物理的反應：一種行為必然引起相對的反應行為。只要你有心，只要你處處留意給人面子，你將會獲得天大的面子。」 [104]

Ілюстрацією позитивного з китайського традиційного погляду використання стратагем у соціальному контексті може бути поняття «лице» і необхідності його постійного «збереження».

Автори китайських видань щодо стратагем часто згадують про цей бік застосування хитрощів. Тобто акцентуємо: «**збереження лиця**» – одна зі стратагем, що потрібно усвідомлювати та розуміти, адже той сенс, який ми – українці – вкладаємо в це поняття, і що закладено суб'єктом озвучення даної стратегії є різний. Тим більше, що у нас є слова, які складаються з букв, а у китайській мові все виражено символами, які виражають емоційну оцінку того чи іншого поняття. Але це окрема тема великого дослідження, щодо *інтерпретації китайського символізму в політичній комунікації*.

У спілкуванні нерідко виникають ситуації, коли необхідно здійснити щось, що неминуче стосується інтересів або

почуття власної гідності іншої людини, що культурологічно майже завжди розглядається негативно. Стратегіями допомагають розв'язати конфлікти будь-якої складності, не заторкуючи честі та гідності і не принизивши статусу людини [104].

Тож китайці часто користуються подібною «брехнею заради спасіння» задля збереження зовнішнього «декору», що нами, українцями, як носіями власної та західної системи цінностей, сприймається як неприхована брехня, що гальмує прогрес.

Адже по суті, **стратегія «збереження лиця» – це і є хитрощі й облуда.**

Багато дослідників зазначають, що найважливішими елементами китайського підходу до стратегії, багато в чому на відміну від підходу західного, є принципи: непрямих дій, ненасильства, уникнення конфліктів [105], коли докладають всіх зусиль для вирішення будь-якої ситуації мирним шляхом та отримання вигоди обома сторонами, навіть тоді, коли одна з них залишається у програші [106].

Так ідеї також тиражуються і численними дослідниками Інституту сходознавства НАН України [107].

Натомість ці твердження не знаходять свого доказу та верифікації у сучасній реальній (а не віртуальній) зовнішній політиці в геостратегічному ландшафті в цілому. Адже дослідження нами сутності мілітарного дискурсу цілком спростували наведені твердження, маніпулятивні технології щодо «миролюбності», «надання ненасильницьким засобам пріоритету» тощо. Суперечка з Індією за клаптик піску якійсь ущелині спричинила вже неодноразові бойові зіткнення, внаслідок яких було вбито не одного індійського військового. Більше того, *Сі*, кажучи про Тайвань, чітко заявив, що не може дати гарантії щодо незастосування сили. Тож слід забути про такі слова, як «миролюбний Китай», це – анахронізм.

Сьогодні правильно казати: *мілітарний Китай, загрозовий Китай, небезпечний Китай, непередбачуваний Китай, блюзнірське керівництво, підступне керівництво КНР, тоталітарний Китай, облудна зовнішня політика Китаю.*

Відмітимо, що на тлі стратегічних прорахунків і стратегічних помилок в зовнішній політиці КНР, відносини між США та Китаєм далекі від дружніх, відтак КНР прагне зіграти на ідеї *стратегічної автономії Європи*, яка не передбачає повну незалежність чи самодостатність і є вужчою за суверенітет, адже її суть полягає у викоріненні асиметричної взаємозалежності у стосунках не лише з постійними суперниками, а й союзниками [108, с. 163].

Китай активно працює над фрагментацією європейської єдності з її ключовими лідерами: Німеччиною та Францією, усіяло заохочуючи їх до роз'єднання Європи і відділення від «тиску» США. На думку *японських аналітиків*, Пекін вважає, що Європа все ще відкрита для прямих інвестицій і передачі технологій Китаю, а поліпшення відносин з регіоном призведе до економічного відновлення. Зважаючи на це, багато хто в китайському уряді закликає Пекін долучитися до початку переговорів про припинення вогню [109].

Тобто, фактично, констатуємо ще одну *особливість*: окремі сучасні китаєзнавці через свої публікації продовжують тиражувати ті думки та свої позиції, які не відповідають сучасним реаліям, а здебільшого ґрунтуються на «глибині» східної філософії, конфуціанстві й інших світоглядних та ідеологічних системах, доктринах і постулатах, якими послуговувалися керівники КНР минулих поколінь.

Президент США *Дж. Байден*, уникаючи розмитості, туманності, яка є індикатором відсутності власної чіткої позиції (характерна риса політики сучасного покоління керівників Китаю), однозначно заявив: «Я не бачив у цьому плані нічого, що свідчило б про те, що в ньому міститься щось, що було б вигідно комусь іншому, крім Росії, якби цей китайський план був виконаний» [110].

Навіть те, що наразі утворено нове теоретичне вчення, що отримало назву згідно з його «засновником» *Сі – сїзм*, свідчить про необхідність зміни такої улесливої риторики і переходу до **реальної аналітики** без емоцій, власних уподобань і спроб обслуговування інтересів чужих країн.

Будь-яке дослідження, в тому числі геостратегії Китаю, має відбуватись крізь призму національних інтересів Української Держави. Тоді воно нестиме користь нашій державі, а не буде інструментом пропаганди та насадження потрібних суб'єктові управління ідей, концепцій і доктрин і наративів та головне – формування необ'єктивної, потрібної йому картини уявлення миру та місця в ньому тієї чи іншої держави.

Цікавим є з'ясування **джерел**, які були покладені в основу тексту оприлюднених пропозицій.

Звичайно існує *чимало припущень* хронотопу появи цих «видатних пропозицій»: від необхідності підвищення ставок Китаю і торгів щодо зняття санкцій, до математичного моделювання і симуляції умов і часу завершення війни, яка за прогнозами китайський аналітиків, звершиться влітку 2023 року, саме в той час, коли спливає момент завершення допомоги в розмірі 45 млрд доларів США, водночас і можливої зміни влади в США, коли рівень допомоги може бути суттєво зменшено за певних умов [109].

Більше того, не слід забувати і про корисливу зацікавленість КНР брати безпосередню участь у відновленні повоєнної Української Держави, про що твердять джерела в китайському уряді [109].

Однак ми, сповідуючи науковий підхід, будемо виходити із власної позиції, і результатів власного дослідження, а не певних маніпулятивних технологій, які ширяться інтернетом, «ломами» та іншими агентами впливу, і спрямовані на формування необхідної Китаю думки таргетованими цільовими аудиторіями.

Ми висуваємо наукову гіпотезу:

текст пропозицій Китаю щодо припинення війни підготовлений нейромережею на підставі ключових 36 Стратагем [111].

Нижче викладемо наукове обґрунтування нашої гіпотези.

36 Стратагем і заява від 24 лютого 2023: напрями кореляції

Краще за всі слова, говорять цифри і таблиці, влучні цитати.

Тож ми вирішили у вигляді таблиці чітко розписати, які стратагеми застосовує Китай як у зовнішній політиці, так і виголошеній у своїй позиції від 24 лютого 2023 року.

Ми наголошуємо: невірно і не варто казати про якийсь «мирний план» [112; 113] чи інші вигадки будь-яких авторів, у тому числі посадових осіб Української Держави, будь-яких іноземних експертів, які неправильно і безвідповідально називають те, що відбулося 24 лютого 2023 року.

Правильно казати: «**Позиція Китаю щодо політичного врегулювання Української Кризи**» (далі – ПКПоВУК). Оригінал перекладу позиції англійською: *China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis*, узятий з офіційного джерела [114].

Немає ніякого плану, чи ще чогось!

Є лише – Позиція. Не більше. А самі пропозиції виступають позиційним документом, який ілюструє початок шляху щодо артикуляції ініціативи керівників п'ятого покоління щодо їх включеності до глобального геостратегічного дискурсу.

Більше того, ми звернули увагу на дату оприлюднення цієї позиції:

2023-02-24 09:00

2023-02	24	09:00
9	6	9

Цей день, і саме час 09.00, а також розміщення цифр, що позначають місяць і дату і рік – були обрано не випадково.

Шість на шість – тридцять шість (36 Стратагем): 6 розділів по 6 стратагем.

У цьому розрахунку сховане військове мистецтво, яке за своєю суттю полягає у лічбі.

Сила й слабкість взаємопов'язано змінюють позиції («Книга переказів» Шу Цзин), адже секрет та ключ до перемоги: 1) криється саме в цих змінах; 2) міститься в порожнечі (кун); 3) криється в розриві всередині структури (знак середина перебувати в чому-небудь (чжун).

Відтак важливо зрозуміти, що стратагему неможливо вигадувати завчасно, а якщо вгадали – вона буде марною.

Відповідно до китайських коментаторів, у цій фразі зашифрована гексаграма Кунь (Земля), яка символізує межу Інь:

- повнота **інь** відповідає **шістці – 6**;
- повнота **ян** відповідає **дев'ятці – 9**.

Гексаграма Кунь, відповідає максимальному спокою і поступливості, відображає найвищий сенс мудрості **тридцяти шести стратагем**: нескінченно дієвий спокій, всеосяжне уникнення, повсюдна відсутність.

36 стратагем поділені на 6 частин по 6 стратагем у кожній:

- 1) **стратагемі успіху** – направлені на те, щоб несподіваним, нетрадиційним маневром змусити супротивника прийняти нову позицію, піти не тим шляхом, який передбачає стратагемний план; успіх можна домогтися не завжди своїми силами, а й через залучення союзників і суперників [111, с. 8];
- 2) **стратагемі за рівноваги сил** – спрямовані на мистецтво перемоги чужими руками, використання розладу в стані суперника, опонента; демонструють уміння взяти на озброєння навіть найменшу помилку супротивника, через мале домагатися великого, не вступаючи у відкритий бій [111, с. 47];

- 3) **стратагеми наступу** – спрямовані на використання сил опонентів і спрямування її проти них самих. Важливим є спочатку віднайти взаємоприйнятні компроміси, щоб потім отримати переваги й розвинути наступ; до успіху можуть привести завчасно помічені помилки опонентів, які також можна використовувати для розвитку свого наступу [111, с. 85];
- 4) **стратагеми дії із кількома учасниками** – становлять складні комбіновані інтелектуальні прийоми. Якщо не можна відкрито наступати, можна зруйнувати стрижень опонентів, усунути їхню опору, внівши розлад у стан їхніх союзників. Необхідно вміло грати на кожному протиріччі опонентів разом із тим самому мати певний вигляд, що дозволить залучити спільників і налякати ворогів [111, с. 120];
- 5) **стратагеми дії із третьою стороною** – використовують численні пастки, у яких є одна спільна ідея: важливо замаскувати справжні цілі своїх наступальних планів, відвернути противника, щоб потім несподіваним нестандартним прийомом досягти мети; головне – знайти символічний вхід, тобто шлях до мети, потім треба його подолати і досягти бажаного [111, с. 159];
- 6) **стратагеми дії за слабкої позиції** – полягають у підриві опонентів зсередини, переважно спираючись на тактику несподіваних дій, при цьому використовують як прийоми, що впливають на відчуття опонента, такі на парадоксальні дії, здатні збити з пантелику, а інколи йде в хід і підступне «сіяння розбрату» [111, с. 198].
- Для конкретності у вигляді таблиці нами розписано кожен пункт *ПК ПоВУК* відповідно до ключових 36 Стратагем, а також інших проявів геостратегії сучасного Китаю та наведено короткий відповідник її реалізації в поданій *Позиції Китаю*. Ключовим теоретичним джерелом виступала праця [111]. Див: *Додаток 2*.

4.5 Абриси сучасного змісту геостратегії КНР

Майже через місяць – 20 березня 2023 року (20.03.2023) – напередодні свого давно анонсованого візиту до сусідньої країни, *Сі Цзіньпін* виклав ключові тези мети свого перебування в російських ЗМІ [115].

Викладемо їх абрисно, зосереджуючи левову увагу на тому, що становить інтерес для Української Держави [116].

У цитованій статті підкреслюється, що Китай і Росія:

- 1) крупні сусіди;
- 2) **стратегічні партнери всеохоплюючої взаємодії**;
- 3) провідні світові держави;
- 4) постійні члени Ради Безпеки ООН;
- 5) країни, що проводять незалежну і самостійну зовнішню політику;
- 6) розглядають взаємні відносини одним із головних пріоритетів дипломатії.

Стосунки двох країн охарактеризовані як такі, що розвиваються за чіткою історичною логікою і на могутньому **внутрішньому драйвері**. Водночас протягом 10 років двостороннє співробітництво динамічно розвивається за всіма **азимутами** та впевненими кроками вступає до нової епохи.

Відчутним є наступність *Сі* у прагненні уведення до політичного дискурсу нових термінів, які не становлять основу категорійно-понятійної системи явища. Адже, наприклад, поняття «азимут» означає: кут між площиною меридіана точки спостереження й вертикальною площиною, що проходить через цю точку й спостережуване світило (або предмет) [117, с. 24].

Знаючи і розуміючи логіку мислення тих, хто готує доповіді вищому керівництву КНР, потрібно шукати утаємничений зміст терміна. Тож знаходимо: **азимут** – від араб. اِسْتِوْمُسْلَا, ас-сумут – (правильні) дороги, напрямки.

Отже, *Сі Цзіньпін* наголошує на тому, що співробітництво КНР та РФ відбувається за всіма правильними напрямками і разом ці країни крокують упевнено до *нової* епохи.

Доповідь розбита на ключові наративи, пояснення яким надається текстуально. Однак ці пояснення мають загальний, декларативний, нечіткий і розмитий характер.

До основних позицій публікації *Сі* належать:

1. *Контакти на високому рівні і вищому рівнях відіграють важливу роль і мають непересічне **стратегічне значення***. Це є змістовним і правильним, адже як нами зазначалося вище, не можна будувати стратегію взаємин із КНР за відсутності посла в цій країні. Що скоріше це питання буде вирішено, то швидше з'явиться можливість для встановлення прямого, а не телефонного діалогу між керівництвом Української Держави і КНР.
2. *Сторони безперервно зміцнюють політичну довіру, створюючи нову парадигму відносин між крупними державами. Принципами такої парадигми виступають: неприєднання, неконфронтація і неспрямованість проти третіх країн*. На це нами було вказано у підрозділі 3.1 при аналізові політичного лідерства *Сі Цзіньпіна*, а також теоретично обґрунтовано та презентовано у вигляді авторської «*Де-Концепції*» [118, с. 57]. Тобто нічого нового не було проголошено, головне: побудова відносин відбувається через заперечення та негативну конотацію. У статті відзначено, що «*відносини КНР та РФ слугують еталонним міждержавних відносин нового типу, що характеризуються: 1) взаємною довірою; 2) мирним співіснуванням; 3) взаємовигідним співробітництвом*». Відзначимо на повсюдну присутність терміна «*вигода*», яким просякнута майже кожна ключову думку в цитованій статті.

3. *Сторони формують архітектуру всеохоплюючої і багатовекторної взаємодії.* Це увиразнюється через збільшення товарообігу до 190 млрд доларів США. **Для порівняння:** товарообіг у 2022 році між США та КНР склав 690.6 млрд доларів США, а між ЄС та КНР – понад 900 млрд. Сукупний товарообіг ЄС, США та Китаю склав 1.6 трлн доларів США). Характерним є те, що реалізацію **стратегічно значимих** проєктів співробітництва зосереджено у таких сферах: енергетика, космос, авіація і транспортна взаємопов'язаність, що приносить *вигоди* простим людям.
4. Сторони втілюють в життя концепцію дружби, яка передається із покоління в покоління, з дня у день міцніє традиційна дружба.
5. *Сторони тісною взаємодіють на міжнародній арені і несуть велику відповідальність як великі держави.* Відзначимо, що велич держави вимірюється не обсягом та розмірами її території, а передусім тим внеском у світобудову та конструкції нового світопорядку, який вони здійснюють. Цікавим є зазначення нової системи світопорядку: *ооноцентричну міжнародну систему і світопорядок*, засновані на міжнародному праві. Наголошується на тому, що Китай активно просуває ідею багатополярності і демократизації міжнародних відносин. Не оминув увагою Сі і власну концепцію «*спільноти єдиної долі*», побудова якої, на його думку, є проявом справжньої багатополярності і сприяє формуванню міжнародних відносин *нового* типу. Кидається в очі нарочите наголошення постійно на «*новому*»: нових формах, нових типах і т.д. Це є індикативною ознакою презентації себе в якості новатора, прогресивного суб'єкта міжнародних відносин, який формує нові правила, нові формати відносин для всієї світової спільноти.

Наративний аналіз уможливорює висновувати: **Китай прагне світового домінування** [119].

Мета візиту до Росії визначена *Сі* як зміцнення дружби, співробітництва і миру. Також акцентується на готовності намітити нові плани щодо нових перспектив китайсько-російських відносин всеохоплюючого партнерства і **стратегічної взаємодії**.

Досягнення цієї мети ґрунтується на формуванні такої структури розвитку, яка вирізняється взаємодоповнюваністю і сумісністю традиційної торгівлі і нових форм співробітництва, зокрема сполучення ініціативи «Один пояс, один шлях» з метою інституційного супроводження і регіональної інтеграції.

Переважно більшість ініціатив і акцентів у публікації зроблено на економічних питаннях, які становлять інтерес, вигоди та пожадливість для Китаю.

Для нас важливим є те, яким чином *Сі Цзіньпін* обіграв питання варварської війни РФ проти Української Держави. Звичайно ж, він не забув згадати свій давній виступ, де було зроблено акцент і на тому, що людство проживає в *глобальному селі*, тому перетворюється на «*спільноту єдиної долі*», керівні засади функціонування якої вже розроблені китайськими ідеологами.

Звичайно, що детальний аналіз як цієї «геніальної метаконцепції», так і ініціативи «Один пояс, один шлях», становлять предмет окремого дослідження, але вони чітко увиразнюють методологічний ґрунт, основу бачення у чіткий світогляд лідерів КНР, які мають значні політичні та інші професійні компетенції, формують не кон'юнктурні політичні рішення оперативного характеру, а вибудовують і прагнуть втілити власну геостратегію відповідно до власних ключових та стратегічних національних інтересів зі значними стратегічними горизонтами передбачення.

Характеризуючи геостратегічний ландшафт у контексті припинення варварської війни РФ проти Української Держави, *Сі Цзіньпін* виділяє декілька **ключових тенденцій**:

- 1) *нестримні історичні віяння* – мир, розвиток, співробітництво, обопільний вииграш;
- 2) *незворотні тенденції* – багатополарність, економічна глобалізація, демократизація міжнародних відносин, відсутність універсальної моделі державного управління, відсутність світового порядку, де вирішальне слово належить одній державі;
- 3) *традиційні і нетрадиційні виклики безпеці* – дії гегемонії, деспотизму, цькування;
- 4) *спільні загальнолюдські цінності та спільні інтереси* – солідарність і міцний мир, розвиток, рівність, справедливість, демократія і свобода, всезагальна безпека, спільне процвітання, відкритість і толерантність.

В унісон із китайською ініціативою, озвученою 24 лютого 2023 р. щодо припинення Росією війни проти Української Держави, яку ми аналізували вище в дослідженні, *Сі Цзіньпін* не дивує і не вражає новизною, повторюючи вже відомі терміни, які ми не будемо тут масштабувати та рекламувати, роблячи індекси цитування та кількісну характеристику опису війни проти Української Держави термінами, пропонованими китайськими авторами, що готували доповідь своєму лідеру п'ятого покоління.

Якщо характеризувати атрибутивні компоненти, то вживається така термінологія, як *«тотальне загострення»*. Китай як і стосовно згаданої ініціативи від 24 лютого 2023 р., сам собі надав високу оцінку у врегулюванні даного питання. Зокрема, *Сі Цзіньпін* відмітив, що *«Китай на основі самої суті того, що відбувається, незмінно займає об'єктивну і безпристрасну позицію, докладає активних зусиль щодо сприяння примиренню і мирним переговорам»*.

Зважаючи на те, що війна триває вже більше року, то напевно докладених зусиль недостатньо, або ж вони не є фаховими, або не є дієвими, або взагалі можливо є лише слова, але немає жодних справ, бо *«безпристрасна позиція»* може трактуватись абсолютно будь-яким чином. Адже навіть сам

Сі відзначає, що він озвучив ряд думок, які можуть допомогти при «українському врегулюванні».

Гадати можна багато, але як казали наші прашури: **«Без сокири не тесляр – без голки не кравець»**.

Тому усі ці ораторські витребеньки у XXI столітті вже є недоцільними і навіть не вкладаються ані в контекст модерної політичної лінгвістики, ані в концепцію стратегічного нарративу.

Викладемо словами політичної поезії професора В.А. Ліпкана, яку даний вчений розвиває паралельно із політичною аналітикою:

Потрібні конкретні результати.

Але їх геть немає!

Китай подекує про мир,

Але ж війна триває!

Гинуть люди, причому всюди.

Китай стоїть осторонь і застерігає,

Він ніби щось і прагне, пропонує,

Але реально ні на що вже не впливає...

Як завжди наголошується на необхідності:

- дотримуватися мети і принципів Статуту ООН;
- поважати резонні стурбованості усіх держав у сфері безпеки;
- підтримувати усі зусилля, спрямовані на мирне врегулювання війни (за текстом в оригіналі вживаються невідповідні українським національним інтересам словосполучення);
- забезпечувати стабільність глобальних ланцюгів виробництва і постачань.

Цікавим і таким, що не відповідає дійсності, є твердження політичного керівника КНР про те, що, начебто, ініціатива щодо припинення війни від 24 лютого 2023 р. «з урахуванням раціональних потреб всіх сторін максимально відображає єдність поглядів світового співтовариства на подолання..»

припинення війни. Тобто потреба в припиненні війни це не потреба українського народу, а передусім, на думку *Ci*, раціональна потреба всіх сторін. Щодо єдності поглядів – чисте блюзнірство, яке навіть коментувати зайвий раз немає потреби, адже на відміну від світового співтовариства, яке усіма силами та в рамках наявних можливостей намагається припинити реально цю війну, Китай обмежується повчальними речами, прагнучи приєднатися до єдиного фронту боротьби лише на словах, а на практиці, як завжди лишаючись в тіні.

Далі, узвичаєно, даючи самому собі високу оцінку, *Ci* заявляє, що *«документ слугує конструктивним фактором в нейтралізації наслідків кризи і просування політичного врегулювання»*. На конструктивність, нейтральність або деструктивність вкажуть ті результати, які будуть досягнуті, якщо якийсь пункт плану відповідатиме українським національним інтересам. За іншого випадку, це нагадує бесіди Майстра *Хай Тао* зі своїми учнями: ніхто його не бачив, ніхто його не знає, і Майстра напевно такого не було, але бесіди і повчання лишилися.

Інструментом для припинення війни *Ci Цзін'янін* у своїй авторській статті, як написано в російськи ЗМІ, визнає:

- послуговування концепцією загальної комплексної, спільної і стійкої безпеки;
- продовження діалогу і консультацій в рівноправному, розсудливому і прагматичному ключі.

Як завжди, *Ci* завершує свою статтю афоризмом: *«Рік починається з весни, а успіх – зі справи»*. *Ci* визначає Росією своїм *попутником* в розвитку та відродженні. Він впевнений, що вони разом робитимуть значний внесок у справу прогресу людської цивілізації.

Аналіз цих монументально атавістичних і пустопорожніх пропозицій наводить на дуже просту думку: ті, хто готує доповіді вищому керівництву КНР дуже стомлені інтелектуальною працею. Вони інтелектуально не здатні до генеру-

вання нових меседжів, формування відповідних нових контекстів, а головне: вони просто копіюють одне те саме, так чи інак повторюючи думки, вже озвучені протягом 2021 року *Ван Ї*, протягом 2022 року *Цінь Ганом*, і самим *Сі Цзіньпіном*. Це значно знижує подальшу інтенсивність уваги до наступних виступів лідерів КНР, оскільки в їх розлогіх «повчаннях», нічого нового вже не буде.

Стверджуємо це не через заангажованість, а через об'єктивний та перманентний аналіз і відслідковування ключових публікації в таких виданнях: *Global Times*, *South China Morning Post*, *China Daily*, *Xinhua*. Тому висновки ґрунтуються на результатах нашого власного аналізу і не є переспіваними думок ораторів чи експертів, в тому числі в соціальних мережах.

Чітко розуміємо, що геронтократія – річ вперта, а головне не ефективна в сучасному швидкоплинному світі та динамічному геостратегічному ландшафті. Слід визнати, що часи «старих вовків», «сивих орлів», «срібних яструбів» тощо минають. Вони вже не встигають за тим, що відбувається, патологічно побоюються будь-яких змін та інновацій, продовжуючи брехати людям, купуючи його довірливість, а їх подальше перебування у владі – лише загострює світові безпекові проблеми та уводить світову систему та інший від стійкості вектор руху. Адже саме відверте прагнення геронтократів до збереження власної влади, під приводом збереження балансу (в їхньому ортодоксальному баченні) баз врахування новітніх тенденцій розвитку соціальних систем, що саме і становить ключову проблему війни і миру.

Завершимо словами українського кошового **Івана Сірка**: «Перемагають любов'ю до своєї країни та гострою шаблею. Ворогів ми не ненавидимо. Українці знищують ворога, навіть не ненавидячи його. А так, як роблять свою роботу щодо людей, які з мечем до нас прийшли і повинні загинути від меча».

Список використаних джерел до розділу 4

1. Ліпкан В. А. Наративний аналіз виступів керівників п'ятого покоління КНР: на прикладі Цінь Гана. *Politicus*. 2023. № 1.
2. Helene Cooper. Pentagon Says It Detected a Chinese Spy Balloon Hovering Over Montana. *New York Times*: [сайт]. URL: <https://www.nytimes.com/2023/02/02/us/politics/china-spy-balloon-pentagon.html>
3. В день сбития воздушного шара Китай отказался от разговора с главой Пентагона. *The Epoch Times*: [сайт]. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/v-den-sbitiya-vozdushnogo-shara-kitay-otkazalsya-ot-razgovora-s-glavoy-pentagona-149273>.
4. Байден заявил, что у Си Цзиньпина «огромные проблемы». *The Epoch Times*: [сайт]. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/bayden-zayavil-cto-u-si-czinpina-ogromnye-problemy-149313>.
5. Ken Moriyasu. Xi's incoherent policies signal danger, former Japan general warns. 17 January 2023. *NIKKEI ASIA*: [сайт]. URL: https://asia.nikkei.com/Editors-Picks/Interview/Xi-s-incoherent-policies-signal-danger-former-Japan-general-warns?utm_source=paid.outbrain.com&utm_campaign=BA_broad&utm_medium=referral&utm_content=E15-1&dicbo=v1-d1037cfc2f03a111ab2890d6f80ef09e-00280e9c9208103b82992e13a5e43683ac-me4tiyxxmq4gmljwg4zwwgljugizwgljymuywmljvgyzdaobugiytkolfgu.
6. У НАСА припустили, що Китай спробує захопити Місяць. *Соцпортал*: [сайт]. URL: <https://socportal.info/ua/news/v-nasa-zayavili-cto-kitai-mozhet-pretendovat-na-lunu/>.

7. Чёрная книга коммунизма / [С. Куртуа, Н. Верт, Ж-Л. Панне, А. Пачковский и др.]. 2-е изд. М.: Три века истории, 2001. 780 с.
8. Стратегія Китаю – мілітаризація суспільства: США представили прогноз дій Пекіна на найближчі десятиліття. *Міжнародний український телеканал FREEDOM*: [сайт]. URL: <https://uatv.ua/uk/strategiya-kytayu-militaryzatsiya-suspilstva-ssha-predstavlyu-kytayu-militaryzatsiya-suspilstva-ssha-predstavlyu-prognoz-dij-pekina-na-najblyzhchi-desyatylittya/>.
9. Китай запустив на орбіту ще одну групу секретних супутників «Яоган» для збору даних. *Internetua*: [сайт]. URL: <https://internetua.com/kitai-zapustiv-na-orbitu-sxe-odnu-grupu-sekretnih-suputnikiv-yaogandlya-zboru-danih>.
10. Власти США закрыли заграничный полицейский офис Китая. *The Epoch Times*: [сайт]. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/vlasti-ssha-zakryli-zagranichnyu-policeyskiy-ofis-kitaya-149163>.
11. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної ясності: на прикладі КНР. *Politicus*. 2022. № 6. С. 77–84.
12. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності: на прикладі КНР. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 38. С. 58–64.
13. Ліпкан В. А. Стратегічна невизначеність – засада політики сучасного Китаю. *Features of the development of modern science in the pandemic's era: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, December 9, 2022. Berlin, Germany: European Scientific Platform*. С. 38–40.
14. З'їзд Компартії Китаю: які основні меседжі назвав Сі Цзіньпін. *Міжнародний український телеканал FREEDOM*: [сайт]. URL: <https://uatv.ua/>

- uk/z-yizd-kompartiyi-kytayu-yaki-osnovni-mesedzhi-nazvav-si-tszinpin-video/.
15. Потапов Е. Китайское «Колесо закона». О репрессиях против религиозной секты «Фалуньгун». *Радио Свобода*: [сайт]. URL: <https://www.svoboda.org/a/24203501.html>.
  16. Ліпкан В. А. Геостратегічний гегемонізм. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 46.
  17. Минфин США наложил санкции на китайскую фирму, поставляющую разведданные России. *The Epoch Times*: [сайт]. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/minfin-ssha-nalozhil-sankcii-na-kitayskuyu-firmu-postavlyayushchuyu-razveddannye-rossii-149065>
  18. Вигівський В. Л. Структурно-семантичні, стилістичні та прагматичні особливості військових омофраз (на матеріалі англомовної військової фразеології) : дис... канд. філолог. наук: 10.02.04. Харків, 2009. 223 с.
  19. Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англомовному дискурсі (комунікативно-прагматичний аналіз): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Харків, 2004. 20 с.
  20. Китайские ученые разработали автономное ИИ-судно. *ForkLog* : [сайт]. URL: <https://forklog.com/news/ai/siri-sluchajno-vyzvala-politsiyu-openai-ispolzovala-deshevyy-trud-i-drugie-novosti-iz-mira-ii>.
  21. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму: монографія. Київ: Либідь, 1999. 352 с.
  22. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / [пер. з англ. М. Климчука і Т. Цимбала]. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
  23. Девятов А. Красный дракон. Китай и Россия в XIX веке. М.: Алгоритм, 2002. 288 с.
  24. Ліпкан В. А. Анатомія геополітичної деструктивності: на прикладі війни Росії проти України. *Літоніс Волині*. 2022. № 27. С. 201–211.

25. Qin Gang Chinese Ambassador: The Ukraine Crisis and Its Aftermath. 18 April, 2022. *The National Interest*: [сайт]. URL: <https://nationalinterest.org/feature/chinese-ambassador-ukraine-crisis-and-its-aftermath-201867>.
26. QinGangHowChinaSeestheWorld.26December2022.*The National Interest*: [сайт]. URL: <https://nationalinterest.org/feature/how-china-sees-world-206058>.
27. Russian Invasion of Ukraine Chinese Support for Putin's War Looks More Shaky After Summit. *New York Times*: [сайт]. URL: <https://www.nytimes.com/live/2022/09/15/world/ukraine-russia-war>.
28. Bolton John. China's fictional Ukraine peace deal. 23.02.2023. *Washington Examiner*: [сайт]. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/restoring-america/courage-strength-optimism/chinas-fictional-ukraine-peace-deal>.
29. Chen Qingqing. G20 Foreign Ministers' Meeting urged not to be kidnapped by geopolitical rift. 01.03.2023. *Global Times*: [сайт]. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202303/1286463.shtml>.
30. Rick Fisher. China's Potential to Aid Russia's War in Ukraine. 01.03.2023. *The Epoch Times*: [сайт]. URL: https://www.theepochtimes.com/chinas-potential-to-aid-russias-war-in-ukraine_5092145.html.
31. Ліпкан В. А. Політичне лідерство Сі Цзіньпіна. *Літопис Волині*. 2023. № 28.
32. Політологія: навч. посіб. / [Є. В. Перегуда, В. Ф. Панібудьласка, В. Л. Семко, Н. І. Рижко та ін.]. Київ: КНУБА, 2011. 216 с.
33. Ненсі Пелосі полетіла з Тайваню. *BBC*: [сайт]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62407654>.
34. Пекін за будь-яку ціну намагається завадити візиту американської делегації. *ZN.UA Дзеркало тижня* : [сайт]. URL: <https://zn.ua/ukr/WORLD/kitaj-pohrozhuje-ssha-vijskovoju-vidpoviddju-u-vipadku-pjizdki-pelosi-na-tajvan-zmi-.html>.

35. Союзники/С.А.Денисенцев, А.В.Лавров, Ю.Ю.Лямин, А. В. Никольский; под ред. К. В. Макиенко. М.: Центр анализа стратегий и технологий, 2020. 176 с.
36. Си Цзиньпин подчеркнул важность усилий по ускорению формирования новой архитектуры развития. *Синьхуа новости. Russian. News. Cn*: [сайт]. URL: <https://russian.news.cn/20230201/ba2b4a368fa04ced9442fcc18ec5a8c8/c.html>.
37. Кармазіна М. С. Президентство: український варіант. Київ: Бланк-Прес, 2007. 365 с.
38. Кіктенко В. О. Семантика і прагматика концепту ІНІЦІАТИВА «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ». *Китаєзнавчі дослідження*. 2018. № 1. Рр. 58–68.
39. Matthew Henderson. Xi Jinping's dream of world domination is over A stagnant economy and falling birth rate will not be fixed by China's failing leaders. *The Telegraph*: [сайт]. URL: https://www.telegraph.co.uk/news/2023/01/21/xi-jinpings-dream-world-domination/?WT.mc_id=DM100715&WT.tsrc=email&etype=Loy_Reg_Wel_Email1&utmsource=email&utm_medium=Loy_Reg_Wel_Email120230201&utm_campaign=DM100715.
40. Провокационные действия США усиливают напряженность ситуации в районе Тайваньского пролива. *Жэньминь Жибао*: [сайт]. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1213/c95181-9932106.html>.
41. В Китае могут принять стратегию превентивного ядерного удара по США. *Слово і діло: аналітичний портал*: [сайт]. URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2021/09/26/novost/mir/kitae-mogut-prinyat-strategiyu-preventivnogo-yadernogo-udara-ssha>.
42. China Reportedly Negotiating with Russia To Supply Kamikaze Drones. *Spiegel*: [сайт]. URL: <https://www.spiegel.de/international/world/the-war-in->

- ukraine-china-is-reportedly-negotiating-with-russia-to-supply-kamikaze-drones-a-13909157-4740-4f84-830e-fb3c69bc1dff?sara_ecid=soci_upd_KsBF0AFjflf0DZCxpPYDCQgO1dEMph
43. Ліпкан В. А., Безверхнюк Т. М. Основи стратегічних комунікацій : робоча програма навч. дисципліни. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. 25 с.
  44. Ліпкан В. А., Безверхнюк Т. М. Основи стратегічних комунікацій: методичні вказівки до вивчення навч. дисципліни. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. 38 с.
  45. Ji Siqi. How China's energy outlook has been reshaped by the Ukraine war. 17.02.2023. URL: https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3210575/how-chinas-energy-outlook-has-been-reshaped-ukraine-war?module=series_page&pgtype=series&campagin=Impact%20of%20the%20Ukraine%20war,%201%20year%20on.
  46. Buzan B. China in International Society: Is 'Peaceful Rise' Possible? *The Chinese Journal of International Politics*. 2010. Vol. 3. Pp. 5–36.
  47. Foot R. Chinese Strategies in a US-hegemonic Global Order: accommo-dating and hedging. *International Affairs*. 2006. № 82, I. Pp. 77–94.
  48. Zhang Xiaoming. A Rising China and the Normative Changes in Inter-national Society. *East Asia*. 2011. Vol. 28. No. 3, September. Pp. 235–246.
  49. Gill B., Huang Y. (2006), Sources and limits of Chinese 'soft power'. *Survival*. 2006. Jun 1. № 48 (2). Pp. 17–36.
  50. Li X., Worm V. Building China's soft power for a peaceful rise. *Journal of Chinese Political Science*. 2011. Mar 1. № 16 (1). Pp. 69–89.
  51. Wang Yiwei. Public Diplomacy and the Rise of Chinese Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. 2008. Vol. 616. Issue 1. Pp. 257–273.

52. Wuthnow J. The concept of soft power in China's strategic discourse. *Issues & Studies*. 2008. Jun 1. № 44 (2). Pp. 1–28.
53. Laura He. Simone McCarthy and Wayne Chang. China to increase defense spending 7.2%, sets economic growth target of 'around 5%' for 2023. *CNN*: [сайт]. URL: <https://edition.cnn.com/2023/03/04/economy/china-two-sessions-gdp-growth-target-military-spending-intl-hnk/index.html>.
54. Ліпкан В. А. Політична анатомія мілітаризму сучасного Китаю. *Регіональні студії*. 2023. № 33.
55. Ліпкан В. А. Стратегічна фрагментація. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 170.
56. Коваль О. А. Як Китай увійшов до нової епохи. *Українська асоціація китаєзнавців*: [сайт]. URL: <https://sinologist.com.ua/koval-o-uak-kytaj-uvijshov-novoyi-epohy/>.
57. Съезд Компартии Китая. Основные мероприятия. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IHgxfCkYIA&t=119s>
58. Сі Цзіньпін висловив підтримку Ірану. *Укрінформ*: [сайт]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3670224-si-czinpin-visloviv-pidtrimku-iranu.html>.
59. Китай-Іран: неафішоване партнерство. *Національний інститут Стратегічних досліджень* : [сайт]. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4828>.
60. Ліпкан В. А. Індоктринація. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 87.
61. Ліпкан В. А. Скринінг прямих іноземних інвестицій в об'єкти стратегічної інфраструктури. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 160.

62. Си Цзиньпин призвал к созданию китайско-африканского сообщества единой судьбы высокого уровня. *Жэньминь Жибао*: [сайт]. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html>.
63. Paul Nantulya. Africa's Role in China's Multilateralism Strategy. 24.01.2023. *Africa Center*: [сайт]. URL: <https://africacenter.org/spotlight/africa-china-multilateralism/>.
64. Конфлікту в Україні должен быть положен конец – Ван И. *Жэньминь Жибао*: [сайт]. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html>.
65. В Китае введен в эксплуатацию крупнейший в стране проект коммерческого хранилища сырой нефти *Жэньминь Жибао*: [сайт]. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31518-10210142.html>.
66. Chen S. China puts phantom space force concept to the test with aim to swamp enemy missile defences. URL: <https://www.scmp.com/news/china/science/article/3210567/china-puts-phantom-space-force-concept-test-aim-swamp-enemy-missile-defences>.
67. Пекар В. О. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Харків : Фоліо, 2022. Кн. 2. 221 с.
68. Ліпкан В. А. Геостратегія сучасного Китаю: на прикладі Ірану. *Актуальні проблеми політики*. 2023. № 71.
69. Населення Китаю скоротилося вперше за 60 років. *Слово і діло*: [сайт]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/01/17/novyna/svit/naselennya-kytayu-skorotylosya-vpershe-60-rokiv>.
70. Ken Moritsugu. China records 1st population fall in decades as births drop. 17 January 2023. *AP News*: [сайт]. URL: <https://apnews.com/article/taiwan-china-hong-kong-eb24f22b99fc777ec9909f6e0c7e322f>.
71. Економічна і соціальна географія країн світу: навч. посіб. / за ред. С. П. Кузика. Львів: Світ, 2002. 672 с.

72. Діордіца І. В. Гіперболічна теорія розвитку кіберпростору як складова методології дослідження кібербезпекової політики. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 160–163.
73. Китай больше не может экономически опережать США: эксперты. *The Epoch Times*: [сайт]. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/novosti-ekonomiki/kitay-bolshe-ne-mozhet-ekonomicheskii-operezhat-ssha-eksperty-149039>.
74. Последняя статья С. П. Капицы. Статья слишком хороша, чтобы о ней забывать. 6 июня 2016 г. *AUM. NEWS*: [сайт]. URL: <https://www.aum.news/nauka/1206-poslednyaya-statya-s-p-kapitsy>.
75. Lipkan V., Poteriaiko S., & Mul S. Geostategy of Ukraine: a mathematical model of building sectoral institutional-organizational structures. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8 (5). Pp. 58–69.
76. Lipkan V., Vasutynska L., Syvak T., Methods of analysis of the effectiveness of public sector projects: features and constraints. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. № 1. P. 255–262.
77. Lipkan V., Vasutynska L., Diorditsa V. Social discount rate: assessment methodology. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. № 2. P. 114–118.
78. Тренин Д. Новый баланс сил: Россия в поисках внешнеполитического равновесия. М.: Альпина Пабlishер, 2021. 471 с.
79. Тридцать шесть стратагем. Китайские секреты успеха / [пер. с кит. В. В. Малявина]. М.: Белые альвы, 2000. 192 с.
80. Кіктенко В. О. Історія українського китаєзнавства (XVIII – початок XXI століття). [2-е вид., виправл. та доповн.]. Київ: Гельветика, 2021. 484 с.
81. Кіктенко В. О. Історія українського китаєзнавства (XVIII – початок XXI століття). Київ, 2018. 388 с.

82. Russia welcomes China's peace proposal. *China Daily*: [сайт]. URL: <https://www.chinadaily.com.cn/a/202302/28/WS63fd5450a31057c47ebb12fd.html>.
83. Nicholas Rankin. *A Genius For Deception*. New York: Oxford University Press, 2009. P. xii.
84. Мясников В. С. Квадратура китайского круга / Ин-т востоковедения РАН. М.: Восточная лит., 2006. Кн. 1, 2. 1178 с. (Corpus Sericum).
85. Yanto Chandra. Move over Google? ChatGPT and its like will change how we search online. 02.03.2023. URL: <https://www.scmp.com/comment/opinion/article/3211809/move-over-google-chatgpt-and-its-will-change-how-we-search-online?module=opinion&pgtype=homepage>.
86. Що таке ChatGPT і чому він такий популярний. *Finance.ua*: [сайт]. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/ChatGPT>.
87. Территориальные притязания Пекина: современность, история. М.: Политиздат, 1979. 400 с.
88. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. 1008 с.
89. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Інфраструктурні стратегії: формування нового концепту. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 17. С. 26–39.
90. Ліпкан В. А. Безпека стратегічної інфраструктури та стратегічні комунікації в контексті реалізації геостратегії сучасної України. *Вісник Львівського університету*. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2021. № 38. С. 205–216.
91. Ліпкан В. А. Денацифікація: сучасний геостратегічний зміст. *Держава і право*: зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. 2022. Вип. 92. С. 259–272.
92. Lipkan V. & Artymyshyn P. The Concept of «Denazification» in the Context of the Information Component of the

- Modern Russian-Ukrainian War. *Skhidnoievropeiskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]* = Східноєвропейський історичний вісник. 2022. № 25. Рр. 227–236. doi: 10.24919/2519-058X.25.269561.
93. Ліпкан В. А. Витоки сучасного неонацизму в реалізації геополітики Росії на прикладі концепції «мертвої води». *Правові та безпекові аспекти життя в Україні*: зб. тез наук. доп. Міжнар. юрид. наук.-практ. конф. [«Актуальна юриспруденція»] та Круглого столу [«Уроки російсько-українських війн»], (м. Київ, 14 жовт. 2022 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 97–100.
94. Ліпкан В. А. Коріння російської геополітики / інтерпретація геополітичного контексту до війни Росії проти України. *Регіональні студії*. 2022. № 30. С. 11–23.
95. Ліпкан В. А. Концепція мертвої води: напрями інтерпретації деструктивної геополітичної ідеології на прикладі війни путінського режиму проти Української Держави. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Серія: Політичні науки та публічне управління. 2022. № 2 (62). С. 93–100.
96. Ліпкан В. А. Анатомія геополітичної деструктивності: на прикладі війни Росії проти України. *Літопис Волині*. 2022. № 27. С. 201–211.
97. Гриценко А., Ярмоленко В. Інтереси режиму Лукашенка в контексті візиту до Китаю. *Національний інститут стратегічних досліджень* : [сайт]. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/interesy-rezhymu-oleksandra-lukashenka-v-konteksti-vizytu-do>.
98. Wang Qi Xi-Lukashenko meeting carries on 'unbreakable friendship'. *Global Times*: [сайт]. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202303/1286483.shtml>.
99. Війна РФ проти України: Китай здивував черговою заявою. *Главком*: [сайт]. URL: <https://glavcom.ua/>

- world/world-politics/vijna-v-ukrajini-kitaj-zdivuvav-cherhovoju-zajavoju-909853.html.
100. Ліпкан В. А. Ідея політичної готовності. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 37. С. 190–201.
  101. Глобальна організація союзницького лідерства: [сайт]. URL: <https://goal-int.org/>.
  102. Міжнародний суд в Гаазі видав ордер на арешт Путіна. Що означає це рішення. *BBC*: [сайт]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjzmz0e49z3yo>.
  103. Голод В. Китайська специфіка у врегулюванні російсько-українського конфлікту. *Українська асоціація китаєзнавців* : [сайт]. URL: <https://sinologist.com.ua/kytajska-spetsyfika-u-vregulyuvanni-rosijsko-ukrayinskogo-konfliktu/>.
  104. 吳蔚, 處世三十六計中國發展出版社 2005.
  105. David Lai. A Go Approach To Mastering China's Strategic Concept, Shi, Strategic Studies Institute. 2004. URL: <https://man.fas.org/eprint/lai.pdf>.
  106. Жюльен Франсуа. Трактат об ефективності. М.; СПб.: Моск. филос. фонд; Университетская книга, 1999. 236 с.
  107. Hobova Ye. China as a third party in peace processes in Ukraine and Israel/Palestine. *Kitaєznavčij doslїdžennā*. 2018. № 1. Pp. 77–82.
  108. Ліпкан В. А. Стратегічна автономія. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В. А. Ліпкан, 2023. С. 163.
  109. Tsukasa Hadano. Behind Ukraine peace proposal, China foresees end to war in summer Simulation by military academy prompts Beijing to push cease-fire plan. *NIKKEI ASIA*: [сайт]. URL: <https://asia.nikkei.com/Politics/Ukraine-war/Behind-Ukraine-peace-proposal-China-foresees-end-to-war-in-summer>.

110. Китайський «мирний план» щодо України вигідний лише для Росії – Байден. *NV*: [сайт]. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/mirniy-plan-kitayu-duzhe-rosiji-novini-ukrajini-50306752.html>.
111. 36 стратагем. Бізнес. Війна. Маніпуляції. Обман / [укл. В. О. Балог]. Київ : Арій, 2022. 240 с.
112. Китай оприлюднив текст «мирного плану» щодо війни в Україні. *DW* : [сайт]. URL: <https://www.dw.com/uk/kitaj-opriludniv-tekst-mirnogo-planu-sodo-vijni-v-ukraini/a-64806146>.
113. Українська «формула миру»: про що йдеться. *DW*: [сайт]. URL: <https://www.dw.com/uk/ukrainska-formula-miru-pro-so-jdetsa/a-64799405>.
114. China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis. URL: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/202302/t20230224_11030713.html.
115. Председатель КНР Си Цзиньпин опубликовал авторскую статью в российских СМИ. Жэньминь Жибао: [сайт]. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0320/c31521-10224356.html>.
116. Ліпкан В.А. Наративи Сі Цзіньпіна: старі тези щодо нових тем. *LIPKAN.COM* : [сайт]. URL: <https://www.lipkan.com/narativi-si-tszinpinga-stari-tezi-shhodo-novih-tem/>.
117. Азимут. *Словник української мови* : в 11 т. / [редкол. І. К. Білодід (голова) та ін.] ; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1970. Т. 1. А–В. С. 24.
118. Ліпкан В. А. Де-Концепція. *Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України* : словник. Київ : В.А. Ліпкан, 2023. С. 57.
119. Ліпкан В.А. Ключові посили Сі Цзіньпіна перед поїздкою до Москви. *Цензор.нет*: [сайт]. URL: https://sensor.net/ua/blogs/3406947/klyuchovi_posyly_si_tszinpinga_pered_poyizdkoyu_do_moskvy.

ПІСЛЯМОВА

Якщо правильно аналізувати історичну спадщину формування китайського державного апарату, його ідеологічних настанов, то слід враховувати певні чинники, які завжди чинили вплив на будь-яке покоління керівників КНР, в тому числі п'яте покоління [1], аналіз діяльності якого було здійснено в даній монографії.

Гостра нестача землі та інших ресурсів, вороже оточення, постійні війни, природні катаклізми, складна соціальна ієрархія країни з колективістською моделлю суспільства та щоденна необхідність замислюватися про питання виживання за кілька тисяч років сформували у китайській картині світу **сприйняття життя як війни та війни як моделі життя** [2, с. 11].

Стратегічно слід зрозуміти та прийняти той факт, що китайцям є чужі ідеї щодо любові до ближнього, альтруїзму, співчуття, адже китайська традиційна культура зазнала мінімального впливу монотеїстичних релігій з їхніми вченнями про любов до ближнього, гуманізм, повагу до особистості та інші ідеали, які є прийнятними і ключовими для українського суспільства.

Ідеологія КПК складається з двох компонентів – це «**теорія**» (理论 lilun), яка складається з універсальних істин марксизму-ленінізму та «**думка**» (思想 sixiang), яка реалізує конкретну політику певного покоління керівників КНР. Нами було показано, що нині **за умов подальшого перебування у владі керівників п'ятого покоління світ дедалі швидше рухається до Третьої світової війни.**

Аналогічно розмірковує і колишній посол США в ООН Дж. Болтон: «На жаль, війна в Україні ще далека від завершення. Ніхто не повинен неправильно розуміти першу значну роль Китаю в європейській війні, оскільки зловмисна присутність Китаю робить цю війну світовою. Чи пошириться війна на наступні цілі в Азії, залежить від **перемоги над російсько-китайською змовою** в Україні» [3].

На основі аналізу концепцій *стратегічної невизначеності* [4] та *стратегічної ясності* [5] доведено необґрунтованість і недоцільність збереження Китаєм вектора в площини невизначеності. Висновується, що концепція стратегічної невизначеності має бути трансформована на концепцію **стратегічної ясності**.

Єдність протилежностей є тимчасовою, умовною та відносною. Ось чому наразі спостерігається загострення економічних відносин між Заходом та КНР. Все повертається до абсолютного стану боротьби взаємовиключаючих протилежностей. Тож *трансформація концепції стратегічної невизначеності КНР у концепцію стратегічної ясності* може змінити та порушити теоретичний, а поінколи і догматичний діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей.

Концепція стратегічної ясності більше тяжіє до такого тлумачення протилежності, які породжують одне одного, за певних умов є взаємопов'язаними і таким чином еволюціонують у своїх смислоформах до єдності, зберігаючи окремі елементи різних форм боротьби.

Для нового сприйняття КНР у світі потрібні:

- 1) **нові дії**, а не нові зарозумілі слова;
- 2) **стратегічна політика**, а не постійні повчання інших з опертям на давні стратагеми;
- 3) **власна зрозуміла геостратегія**, а не підігрування іншим задля власної тимчасової пожадливісті;
- 4) адекватне сприйняття не лише власної історичної спадщини та величі, а й інших держав, зокрема

Української Держави та автохтонної націотворчої державної Української нації та її багатовікової культури.

Дослідження **геоінформаційної політики** сучасного Китаю уможливило висновувати, що в основі азійської моделі – альтернативний соціально-економічний розвиток регіону, конкуренція із Заходом, утвердження власних ціннісних орієнтацій, зв'язок між культурними традиціями і соціальними трансформаціями. Тож доведено, що підсумок війни, на який розраховує Китай, завжди є непередбачуваний, але кожна сторона розраховує на кращий результат. Головне: правильно розрахувати хто твій союзник, і не помилитись із оцінкою його стратегічного потенціалу (стратегема Хай Тао «підсумок війни» – 結果).

При аналізі політичного лідерства *Сі Цзіньпіна* була застосована авторська матриця геостратегії і накладена на аналіз політичного лідера п'ятого покоління [6]. Сформовані висновки є важливим не лише для розвитку КНР, а й передусім для формування та інституціоналізації Інституту президентства, а також засадничих положень формування *стратегічної архітектури геостратегії сучасної Української Держави* [7].

Стратегемність мислення звузилася до використання економічної експансії та кіберглобалізації для встановлення глобального домінування з пріоритетом на мілітарному дискурсі, тобто стратегемність мислення трансформувалася на інтерпретацію стратегемності та пониження її ролі до *оперативності мислення*. Ця тенденція є неприйнятною для Української Держави [8] і західних демократій.

Зважаючи на викладене, висновується, що гіпотетично, через моделювання дій у зовнішній та безпековій політиці, **політичне лідерство п'ятого покоління керівників КНР характеризується наступними чинниками:**

- 1) **обмежене територією Китаю**, а у міжнародних відносинах – сегментом економічних відносин;

- 2) **не має здатності** до утворення військових блоків, не кажучи вже про союзи, альянси;
- 3) **ментально, світоглядно та потенційно не володіє системоутворювальними якостями** до утворення військових блоків і союзів, альянсів;
- 4) **не має стратегічної потужності** для демонстрації корисності участі інших суб'єктів у військовому блоці за лідерства КНР;
- 5) **не спроможне розробити інтегральну солідарну ідеологію** для об'єднання навколо себе інших держав, оскільки постійний наголос лише на власних вигодах, інтересах, потребах, пожадливісті, природньо відштовхують інші країни та інших суб'єктів, геостратегічних акторів і ключових лідерів, які наперед розуміють безперспективність розрахунку на військову допомогу КНР внаслідок потенційного збройного конфлікту з іншими суб'єктами;
- 6) **інтелектуально не здатне до вироблення глобальних безпекових і дієвих геостратегічних стратегій та їх безпосередньої реалізації;**
- 7) **не має потенціалу за п'ятого покоління щодо становлення глобальним лідером** через хижацьке та споживацьке ставлення лідерів п'ятого покоління як до міжнародного співробітництва в цілому, так і щодо двосторонніх відносин зокрема;
- 8) **зближення з Росією або її підтримка у будь-який спосіб суперечитиме усьому зовнішньо-політичному курсу КНР.**

На прикладі *нарративного аналізу* озвучених та опублікованих думок та виступів міністра закордонних справ КНР – *Цінь Гана* – доводиться, що Китай має власну теоретичну та філософську базу розвитку держави, володіє власним нарративним інструментарієм, чинить спроби впливати на міжнародний порядок, в тому числі за допомогою стратегічних та аналітичних нарративів [9].

Утім нами доведено, що нині в китайському політологічному дискурсі намічені тенденції до розмивання суворості в осмисленні, вибагливості та вимогливості до висловлювань, ощадливість в послуговуванні словами. Афористична словесність має глибокі коріння в культурі Китаю, натомість в сучасних умовах нужденності сучасних суспільств в зрозумілих мислеформах, спадок афористичної мудрості є наразі малоприятним інструментарієм ужитку в геостратегічному дискурсі.

Детальний аналіз *мілітарного дискурсу* чітко продемонстрував повну невідповідність проголошених наративів із реальними діями політиків КНР. На основі репрезентативної моделі китайсько-іранської спільноти єдиної долі високого порядку чітко висновується, що проголошена концепція спільноти єдиної долі (Один пояс, один шлях), **насправді є тоталітарною концепцією спільноти єдиної тюрми: багато ший – одна мотузка.**

Проведене наукове дослідження справжнього змісту «Пропозицій Китаю щодо припинення війни проти України» також сформувало на підставі методології національно-безпечності [10; 11; 12] достатньо аргументів на користь **ідентифікації антиукраїнської [13; 14; 15] і навіть поза української [15] позиції офіційного Китаю.** Доведено, що:

- 1) текст *ПК ПоВУК* написаний чітко і однозначно відповідно до національних інтересів КНР;
- 2) текст *ПК ПоВУК* не має жодного стосунку до національних інтересів України, відтак не може аналізуватися та коментуватися офіційними особами держави;
- 3) Україна в даному документі не ідентифікується в якості самостійного та незалежного суб'єкта міжнародних відносин і геостратегії;
- 4) вступ Китаю у дану ситуацію, включення Китаю у переговорний процес – не відповідає національним інтересам України;

- 5) Китай допомагає Росії у війні різними способами, в тому числі таємним постачанням розвідувальної інформації, зброї товарів подвійного призначення;
- 6) Китай ніколи не був нічим союзником, не вступав в альянси. Китай завжди переслідує лише власну мету та інтереси, саме тому через власну уявну самодостатність Китай – апріорі не надійний стратегічний союзник та партнер та іманентно неспроможний щодо становлення в якості світового лідера;
- 7) для Китаю перемога Української Держави над московським режимом – а) *загроза державній безпеці через утворення постросії*: неконтрольованих суб'єктів на теренах розваленої та зруйнованої російської неоімперії, а також політичної турбулентності через війну за природні ресурси між новими суб'єктами міжнародних відносин; б) індикатор неможливості швидкої перемоги над Тайванем та становлення лідером глобального Півдня;
- 8) Китай не приймає гегемонії в будь-якій формі (але винятково щодо себе), він проти будь-якого іноземного втручання у справи Китаю, утім абсолютно рішучо утримується від засудження втручання у внутрішні справи України з боку Росії;
- 9) метою оприлюдненої заяви є посилення позицій КНР у зовнішній політиці, створення умов для збереження Росії в якості держави;
- 10) у наданому вигляді і такому форматі дані *ПК ПоВУК* не можуть бути розглянуті і не підлягають коментуванню, за відсутності тих змістовних положень, які є цікавими саме для Української Держави;
- 11) Українська Держава не виступає розмінною монетою для Китаю, вона не є інструментом досягнення інтересів Китаю, засобом в його довічному пошуку балансу між війною та миром, економічним благополуччям та політичною могутністю;

- 12) Даний текст в зазначеній інтерпретації не становить інтересу для Української Держави;
- 13) за умови виправдання нашої гіпотези про підготовку даного документа чатботом ChatGPT, Китай надовго прибере себе зі світового політичного процесу.

Вивчення геостратегії КНР уможливило чітко продемонструвати підступність, ворожість і *стратегічну небезпеку* від реалізації КНР власної справжньої геостратегії, в тому числі стосовно України. У монографії наведено чимало аргументів на користь тієї позиції, що Китай завжди все робить виняткового відповідно до власних національних інтересів, власної корисливості та вигоди. Будь-який конфлікт, війну тощо Китай завжди прагне використати лише на свою користь, ніколи не враховуючи інтереси конфліктуючих сторін.

Моніторинг аналітики з таких іноземних джерел: Global Times, South China Morning Post, China Daily, Xinhua, Wall Street Journal, Time, The Epoch Times, Washington Examiner, Washington Post, Financial Times, Los Angeles Times, USA Today уможливив сформулювати чимало власних оригінальних висновків, а головне – оперувати інформацією з першоджерел, а не перекладами чи інтерпретаціями, або коментарями, у тому числі чітко побачити маніпулятивні матеріали, проплачені китайським урядом сумою понад 1.2 млн доларів США.

Водночас це дозволило дійти невтїшного **висновку:** **проблема впливу Китаю на Українську Державу більше і глибше розглядається іноземними дослідниками та експертами, ніж безпосередньо українськими.**

Більшість авторів не включають Китай в рамки своїх досліджень [16], чим наперед звужують прогностичний їх характер, а також можливість операціоналізації в рамках будови геостратегії сучасної Української держави.

І тому наше дослідження – науково обґрунтована позиція, вагома цеглинка на шляху розвитку синології в Україні.

Таким чином, було виявлено додатковий елемент впливу Китаю на Америку: наративи [15], сформовані англійською мовою, впроваджені через впливові американські ЗМІ, спрямовані на чітко визначені цільові аудиторії, метою чого є формування недовіри до правлячої партії в США. Таким чином КПК намагається дестабілізувати США зсередини, посіявши недовіру спочатку до наративів влади, а потім і до самої влади, з метою припинення надання допомоги Україні і реанімація **плану ПуСі (Путін-Сі)** щодо реформатування світового порядку (початкова мета узгодженої з Пекіном війни проти Української Держави 24 лютого 2022 року).

При цьому гра Китаю проти США супроводжується дуже різкою критикою на адресу посла США в КНР *Ніколаса Бьорнса* (Nicolas Burns), чим зайвий раз розкриваються справжні хижі наміри КНР на світове володарювання.

Поряд із цим встановлено чіткий напрям **багатовекторної зацікавленості КНР:**

- зняття з Китаю санкцій – з метою відновлення економічного розвитку КНР;
- послаблення санкцій проти Росії – з метою відновлення ланцюгів постачань, і дальшого економічного розвитку КНР;
- можлива участь Китаю у відновленні повоєнної Української Держави – з метою економічного розвитку КНР.

Могутнім економічним інструментом стримування Китаю виявилася видача експортних ліцензій китайським компаніям на купівлю американських товарів. Минулого року майже 30 % запитів щодо придбання високотехнологічної продукції або товарів подвійного призначення – було відхилено, 650 компаній внесено до чорного списку.

Наше дослідження переконливо довело, що корінними національними інтересами для Китаю виступають: **пожадливість, вигода, економічна доцільність.**

Саме ці ключові для КНР категорії розглядаються та ідентифікуються нами в якості **системостворювальних елементів геостратегії КНР**. Можна по-різному ставитися до них, давати їм різну оцінку, але саме ці елементи є визначальними для розвою Китаю, за їх допомогою Китай з бідної та нищої країни перетворився на процвітаючу державу і за певних умов міг би стати економікою номер один у світі.

Але свідоме, цілеспрямоване порушення єдності та синергетичного потенціалу цих елементів, їхнє ігнорування або спроба суб'єктивних унілатералістських трансформацій та інтерпретацій поза контекстом об'єктивної дійсності через політизацію економіки, пошук політичної доцільності, індоктринацію геополітичних антагоністичних концепцій у власну теорію та ідеологію – **згубний шлях для Китаю**.

Знищення вказаних нами системостворювальних елементів призведе до розпаду КНР.

Знаки можливого занепаду Піднебесної

Застосування методів: історичної реконструкції, у поєднанні із конфуціанством та ідеями даосизму [17], помножене на засади націобезпекознавства [18] і теорії геостратегії, теорії біоценозів та політології, наратології та історичної романістики, теорії гуманітарної аури нації *Ліни Костенко* [19] уможливили виділити ті ознаки, які свідчать про входження КНР в епоху занепаду.

Коли великі сили Піднебесної тривалий час є розрізненими, то вони прагнуть до єднання, але після тривалого єднання знову розпадаються.

Ознаками падіння *Ханьської династії* слугували численні дурні віщування, які виклав романіст *Ло Гуаньчжун* у своєму романі «Три царства»[20]:

- кури заспівали півнями;
- чорна хмара влетіла у палац;
- з'явилася велика змія.

Тож нині відчутні ті самі **дурні віщування**:

– **12-2019 – поява вірусу COVID-19 в Ухані** ($W=23 : 2+3 = 5 \mid u=22 : 2+2 = 4 \mid h = 8 \mid a = 1 \mid n = 14 : 1+4 = 5$) Одне покоління, немов хвиля Янцзи, набігає на інше (一代如長江 · 湧入另一代). За даними ФБР, коли Wall Street Journal повідомила на першій сторінці про те, що Міністерство енергетики дійшло висновку, що пандемія COVID-19 стала *результатом витоку з китайської лабораторії Ухань*, ви могли стверджувати, що це стара новина. Виявляється, ФБР вже дійшло такого ж висновку з вищим ступенем впевненості (помірним) [21];

- **22-10-2022 року** за наказом *Сі Цзіньпін* під час з'їзду КПК демонстративно і принизливо за руки було виведено його попередника – *Ху Цзіньтао* (4-1-6);
- **2023-02-24 09:00** – оприлюднено пропозиції щодо отримання вигоди Китаю від війни в Україні (9-6-9);
- **2022-2023 роки** – політика нульового ковіду призвела до падіння економіки;
- **2023 рік** – вперше з 1961 року **депопуляція населення**. Китай вже не перша країна світу з найбільшим населенням;
- **2022-2023 роки** – загрозна мілітаризація (аеростати, підводні човни зі штучним інтелектом, рой військових супутників для низькостаціонарної орбіти, збільшення видатків на армію) та оголошення силового захоплення Тайваню – уводить Китай з орбіти стаціонарного розвитку в бік стаціонарної дестабілізації.

Китайське прислів'я проголошує: «У котлі з киплячою водою немає холодного місця» [22, с. 139].

Саме тому пам'ятаємо і шануємо слова *Левка Лук'яненка*: «Війна закінчиться тоді, коли ми будемо хотіти не миру, а перемоги».

«Україна – це вічність, не тільки сьогоднішня, але передусім майбутня й минула», – *Ярослав Стецько*.

Переконані, що наша праця слугуватиме однією із щабликів, яка наблизить нашу Перемогу:

Перемогу – відповідно до національних інтересів України!

Перемогу поза контекстом:

1) стурбованості КНР щодо власної державної безпеки через імовірний розпад Росії та подальших різних наслідків від цього;

2) стурбованості КНР щодо відсутності прийнятної для нього моделі поглинення Тайваню;

3) стурбованості європейських країн через імовірний розпад Росії;

4) стурбованості всіх будь-якими своїми проблемами, лише не українськими.

Завершимо словами сучасної геніальної поетеси **Ліни Костенко**: «А ви думали, що Україна так просто. Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни».

Слава Українській Державі!

Список джерел до післямови

1. Ліпкан В. А. П'яте покоління керівників КНР: приклад політичного лідерства Цінь Ґана. *Регіональні студії*. 2023. № 32.
2. Зенгер Х. фон. Стратегемы. О китайском искусстве жить и выживать. М.: Эксмо, 2004. Т. 1. 512 с.
3. Bolton John. China's fictional Ukraine peace deal. 23.02.2023. *Washington Examiner*: [сайт]. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/restoring-america/courage-strength-optimism/chinas-fictional-ukraine-peace-deal>
4. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності: на прикладі Китаю. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 38. С. 58–64.
5. Ліпкан В. А. Політичний зміст концепції стратегічної ясності: на прикладі КНР. *Politicus*. 2022. № 6.
6. Ліпкан В. А. Політичне лідерство Сі Цзіньпіна. *Літопис Волині*. 2023. № 28.
7. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України: монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. 1008 с.
8. Ліпкан В. А. Геостратегія сучасної Української Держави: чинники впливу. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Серія: Політичні науки та публічне управління. 2022. № 4 (64). С. 70–84.
9. Ліпкан В. А. Наративний аналіз виступів керівників п'ятого покоління КНР: на прикладі Цінь Ґана. *Politicus*. 2023. № 1.

10. Ліпкан В. А. Націобезпекознавча парадигма. *Право України*. 2003. № 2. С. 120–123.
11. Ліпкан В. А. Поняття та зміст націобезпекознавства. *Право України*. 2003. № 9. С. 114–118.
12. Ліпкан В. А. Міждисциплінарний підхід до формування націобезпекознавства. *Право України*. 2005. № 1. С. 94–99.
13. Ліпкан В. А. Пантуранізм – сучасна загроза України. *Служба безпеки*. 2002. № 4. С. 6–7.
14. Ліпкан В. А. Сучасні загрози національній безпеці України: доктрина пантуранізму. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ України*. 2002. № 3. С. 168–176.
15. Ліпкан В. А. Наративний аналіз деструктивних геополітичних концепцій. *ПолітикуС*. 2022. № 4. С. 47–55.
16. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.
17. Восхождение к Дао / [сост., пер. с кит. и нем., вступ. ст. и комм. В. В. Малявина]. М. : Астрель; АСТ; Ермак, 2005. 428 с.
18. Lipkan V. Conceptual Framework and Nature of the General Theory of National Security. *Central and Eastern European Legal Studies*. 2014. № 2. P. 231–256.
19. Lipkan V. Zasady współczesnej geostrategii Ukrainy w świetle koncepcji humanitarnej aury narodu autorstwa Liny Kostenko. *Wschód Europy / East of Europe*. 2022. Vol. 8. 1. P. 11–31.
20. Ло Гуаньчжун Троецарствие : роман / [пер. с кит. В. Панасюка; подготов. текста, предисл. и коммент Б. Рифтин] ; под ред. С Хохловой. М.: Худ. лит., 1984. 791 с.

21. Barone M. Lab leak story: How elite scientists lied and concealed the truth. 01.02.2023 *Washington Examiner*: [сайт]. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/restoring-america/courage-strength-optimism/lab-leak-story-how-elite-scientists-lied-and-concealed-the-truth>
22. Афоризмы старого Китая / [сост., пер. с кит., вступ. ст. и коммент. В. В. Малявина]. М.: Астрель; АСТ, 2004. 413 с.
23. Ліпкан В. А. Стратегія державної інфраструктурної політики України : словник. Київ : В.А. Ліпкан, 2023. 252 с.

ПОЛІТИЧНА ПОЕЗІЯ В.А. ЛІПКАНА

Стратегічна невизначеність КНР

Досягнення дипломатії п'ятого покоління:
Нумо прозрімо прямо в коріння.
Чжоу Сіньмінь ілюструє нам власну візію
Ми ж проведемо свою наукову ревізію.

*«Взаємна користь, вигода і співробітництво,
Розвиток і дипломатія відкритості»,
Такі за визначенням подаються постулати
Питання в іншому: як будуть це втіляти?*

Збільшення імпорту нафти і газу,
То втілення сировинного дороговказу:
Покращення відносин із Росією
Лишають осторонь думки буття месією.

Порушується діалектичне протиріччя
У трактуванні явища і сутності:
Між фактом існування Української Держави
І виявом геостратегії її могутності.

Якщо блукати манівцями вигоди й брехливості,
То знайдемо лише там паростки чванливості.
Якщо війну настирливо «конфліктом» називати
Про пояс шовковий, єдиний шлях слід забувати:

Без України поясу єдиному не бути,
Без України про могутність можуть позабути.
Держава Українська сильна і модерна
Без України міць Китаю є мізерна.

Велике омолодження нації включає:
Військово-цивільний синтез, колоборацію,
Інтеграцію промислових баз у корпорацію,
Об'єднання технологій військових, цивільних
Впровадження нових мереж для мобільних.

Об'єднання ВПК із цивільною промисловістю,
Системний розвиток талантів, синтез знань.
Мобілізація системи побудована із совістю
Китай, щоб боронити від усіляких зазіхань.

Волюнтаристське трактування базових понять,
Імплементация ідей світоглядних, завзятих:
Китай зятято у світі хоче панувати,
Готує переконливих він армію солдатів.

Відверта і системна **мілітаризація**
Чекає лиш на згубну провокацію:
КНР готується відверто до війни,
Чи готові за чужі ідеї гинути її сини?

Світ стурбований: агресивною політикою,
Відсутності можливостей для критики,
Широким користанням арсеналу дезінформації,
Як наслідок: спотвореними формами комунікації.

Швидким і непрозорим збільшенням могутності,
Розширенням ландшафтів китайської присутності.
Неконтрольована експансія *за формою* економічна,
За суттю : перевага суто геополітична!

Чжоу Сіньмін картинно успіхи зобразив,
Він визначив їх стійким ланцюгом.
Напевно він когось й уразив
Таким зятятим мовленнєвим батоном.

Китайські автори помпезно звершення свої малюють:
Вони нас щиро переконають у благості добра ході.
Хто зна: єдиний пояс, на кого ще вони чатують,
На кого вже чекатимуть ці хижі гробарі?

Якщо не досягнуті цілі тактичні,
Якщо успішність лише у словах вітає,
То слід забути і про цілі стратегічні:
Про нову роль і велич Китаю.

*«Досягнення зі США рішучого прогресу,
Поглиблення і зміцнення відносин із ЄС», –
Невизначеність виключає КНР з глобального процесу
Такий був справжній стратегічний інтерес?*

*Після опрацювання роботи Чжоу Сіньмін, присвяченій керів-
ництву Сі Цзіньпіна і майбутнього Китаю*

Перспективи економічної могутності КНР

Глобалізація та стійке економічне зростання,
Формують умови для гарантованого процвітання.
Вражає зрушень структурних суттєва динаміка
Залучення інвестицій та інновацій – фінансів органіки.

Збереження випереджувальних темпів економічного зростання
Шляхом є творчим задля стійкого процвітання.
Уникнення надмірної із центрами сили конфронтації
Здатної призвести до інвестицій релокації.

Розумні і системні інтеграційні ініціативи
Формують підґрунтя як прояв креативу.
Прив'язування до себе економічних інтересів:
І замкнення на себе ключових бізнес-процесів.

Подальша популяризація національного:
Китайського та якісно раціонального.
Детермінація означених і спільних інтересів
Формує шлях до розвитку Китаю і суцільного прогресу.

Геоелекономика є стратегічний інструмент:
Вона описує і формулює чіткий коефіцієнт.
Вона є суттю політичних в КНР процесів.
На думку лідерів: позбавлена нестійкості, ексцесів.

Вона чужих країн потреби всі задовольняє,
Прихильності до себе м'яко вимагає.
Через концепцію єдиної спільноти
Він не міняє шлях свій на дрібноти.

Китай ініціативу виразно проявляє,
В новітніх трендах, у суспільному житті:
Він перешкоди вдало на шляху всі усуває,
До лідерства глобального він має наміри дійти.

Китай рекорд свій перевершив
По запуску супутників за календарний рік.
Китай упевнено крокує бути першим:
У Космосі і на Землі, зловивши СВІЙ потік.

Глобалізація китайського капіталу,
Ініціатива «Один пояс, один шлях»,
Китай «Go Global» розвиває
Будує міць на багатьох стовпах.

Споживання енергії продовжує зростати,
Тому Китаю більше потрібно її імпортувати.
За допомогою механізмів кредитування
Вони стабілізують сировинне постачання.

«Економічний Пояс і Морський Шлях»
У багатьох експертів вони на вустах.
Еволюція китайської економіки
Як прояв тривалого успіху хроніки.

Формування нової нормальності
Є проявом поміркованої геніальності,
Дефіцит попиту і зниження прибутковості –
Є наслідком політики промислової надлишковості.

Активне кредитування й прямі іноземні інвестиції –
Є наслідком виграшу конкуренції в пропозиції,
Однак слабкий фондовий ринок країни
З часом може призвести Китай до руїни.

Формування неоліберальної глобалізації –
Спромогою до побудови нової цивілізації.
Однак існують внутрішні проблеми
Вони є ключовим антагоністом розвитку системи

Відтак для розвитку могутнього Китаю
Потрібно відійти від світових розграїв.
Могутній лідер має стійким бути:
Тому союзу з Україною ніяк не оминуть.

ДОДАТКИ

Додаток 1

China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis¹

2023-02-24 09:00

1. Respecting the sovereignty of all countries. Universally recognized international law, including the purposes and principles of the United Nations Charter, must be strictly observed. The sovereignty, independence and territorial integrity of all countries must be effectively upheld. All countries, big or small, strong or weak, rich or poor, are equal members of the international community. All parties should jointly uphold the basic norms governing international relations and defend international fairness and justice. Equal and uniform application of international law should be promoted, while double standards must be rejected.

2. Abandoning the Cold War mentality. The security of a country should not be pursued at the expense of others. The security of a region should not be achieved by strengthening or expanding military blocs. The legitimate security interests and concerns of all countries must be taken seriously and addressed properly. There is no simple solution to a complex issue. All parties should, following the vision of common, comprehensive, cooperative and sustainable security and bearing in mind the long-term peace and stability of the world, help forge a balanced, effective and sustainable European security architecture. All parties should oppose the pursuit of one's own security at the cost of others' security, prevent bloc confrontation, and work together for peace and stability on the Eurasian Continent.

3. Ceasing hostilities. Conflict and war benefit no one. All parties must stay rational and exercise restraint, avoid fanning the flames and aggravating tensions, and prevent the crisis from

¹ China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis // РЕЖИМ ДОСТУПУ: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/202302/t20230224_11030713.html

deteriorating further or even spiraling out of control. All parties should support Russia and Ukraine in working in the same direction and resuming direct dialogue as quickly as possible, so as to gradually deescalate the situation and ultimately reach a comprehensive ceasefire.

4. Resuming peace talks. Dialogue and negotiation are the only viable solution to the Ukraine crisis. All efforts conducive to the peaceful settlement of the crisis must be encouraged and supported. The international community should stay committed to the right approach of promoting talks for peace, help parties to the conflict open the door to a political settlement as soon as possible, and create conditions and platforms for the resumption of negotiation. China will continue to play a constructive role in this regard.

5. Resolving the humanitarian crisis. All measures conducive to easing the humanitarian crisis must be encouraged and supported. Humanitarian operations should follow the principles of neutrality and impartiality, and humanitarian issues should not be politicized. The safety of civilians must be effectively protected, and humanitarian corridors should be set up for the evacuation of civilians from conflict zones. Efforts are needed to increase humanitarian assistance to relevant areas, improve humanitarian conditions, and provide rapid, safe and unimpeded humanitarian access, with a view to preventing a humanitarian crisis on a larger scale. The UN should be supported in playing a coordinating role in channeling humanitarian aid to conflict zones.

6. Protecting civilians and prisoners of war (POWs). Parties to the conflict should strictly abide by international humanitarian law, avoid attacking civilians or civilian facilities, protect women, children and other victims of the conflict, and respect the basic rights of POWs. China supports the exchange of POWs between Russia and Ukraine, and calls on all parties to create more favorable conditions for this purpose.

7. Keeping nuclear power plants safe. China opposes armed attacks against nuclear power plants or other peaceful nuclear facilities, and calls on all parties to comply with international

law including the Convention on Nuclear Safety (CNS) and resolutely avoid man-made nuclear accidents. China supports the International Atomic Energy Agency (IAEA) in playing a constructive role in promoting the safety and security of peaceful nuclear facilities.

8. Reducing strategic risks. Nuclear weapons must not be used and nuclear wars must not be fought. The threat or use of nuclear weapons should be opposed. Nuclear proliferation must be prevented and nuclear crisis avoided. China opposes the research, development and use of chemical and biological weapons by any country under any circumstances.

9. Facilitating grain exports. All parties need to implement the Black Sea Grain Initiative signed by Russia, Türkiye, Ukraine and the UN fully and effectively in a balanced manner, and support the UN in playing an important role in this regard. The cooperation initiative on global food security proposed by China provides a feasible solution to the global food crisis.

10. Stopping unilateral sanctions. Unilateral sanctions and maximum pressure cannot solve the issue; they only create new problems. China opposes unilateral sanctions unauthorized by the UN Security Council. Relevant countries should stop abusing unilateral sanctions and “long-arm jurisdiction» against other countries, so as to do their share in deescalating the Ukraine crisis and create conditions for developing countries to grow their economies and better the lives of their people.

11. Keeping industrial and supply chains stable. All parties should earnestly maintain the existing world economic system and oppose using the world economy as a tool or weapon for political purposes. Joint efforts are needed to mitigate the spillovers of the crisis and prevent it from disrupting international cooperation in energy, finance, food trade and transportation and undermining the global economic recovery.

12. Promoting post-conflict reconstruction. The international community needs to take measures to support post-conflict reconstruction in conflict zones. China stands ready to provide assistance and play a constructive role in this endeavor.

Додаток 2

Порівняльна таблиця застосування 36 стратагем у геостратегії Китаю

№ з/п	Назва стратагеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
1. Стратагеми успіху		
1	Ввести в оману небо (імператора), щоб переплисти море / 瞞天過海	Справжня мета – уведення себе до стратегічного дискурсу і перетворення на глобального гравця, трансформація із регіонального лідера азійсько-тихоокеанського регіону на глобального суб'єкта управління геостратегічним ландшафтом. У ПКПоВУК чітко приховується справжня мета КНР і відбувається спантеличення дивними пропозиціями, які дисонують із діями
2	Взяти в облогу Вей, щоб урятувати Чжао / 圍魏救趙	Вимоги до Росії звільнити території в Африці, зокрема ті, що контролює ПВК «Вагнера» і віддати їх китайцям. Стратагема Ахіллесової п'яти виявляється в тому, що Китай, немов підтримуючи і не засуджуючи Росію, пропонує забрати у неї африканські території, дедалі глибше занурюючи Росію в борги, розраховує на отримання тихоокеанських територій РФ
3	Вбити чужим ножом / 借刀殺人	Для КНР що довше триватиме конфлікт, то краще, адже у ньому КНР одразу ж досягає двох стратегічних цілей: вона одночасно виснажує двох основних противників КНР: США та Росію. Таким чином стратагема підставної особи працює через запроповану формулу щодо «відмови від менталітету холодної війни»
4	Відпочивши, очікувати стомленого супротивника / 以逸待勞	<i>Зміст стратагеми:</i> виснажування супротивника Пункт 4. ПКПоВУК , в якому відбувається заклик до переговорів, насправді є проявом стратегії виснажування супротивника, адже прямий

№ з/п	Назва стратагеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		діалог був можливий перед війною, а не під час війни, де вже зовсім інші цілі. Тож пропозиція виснаження реалізована через заклик до діалогу, який є неприйнятним для України
5	Грабувати під час пожежі / 趁火打劫	Пункт 9. Сприяння експорту зерна. Зміст стратагеми: сильний диктує закони слабшому. Отримувати вигоду з труднощів та кризового становища іншого. Стратагема стерв'ятника – ключова стратегія Китаю в усіх сферах зовнішньої політики
6	Збити бучу на сході, щоб ударити на заході / 聲東擊西	<i>Зміст стратагеми:</i> здійснення обманного, оманливого маневру для приховування справжнього напряму атаки. Стратагема прихованого маневру. Дана стратагема є ключовою засадою концепції спільноти єдиної долі та Ініціативи «Один пояс, один шлях». Удар завдається в неочікуваному супротивником місці. Прихований зміст даної стратагеми міститься і в ініціативі КНР щодо припинення війни в Україні, що була озвучена 24 лютого 2023 року, в якому пропонується «підписати мирний договір», а потім вже здійснити фальшиві військові маневри і увести в оману світових лідерів
2. Стратагеми за рівноваги сил		
1	Отримати щось з нічого / 無中生有	Як <i>Цінь Ган</i> , так і у п. 3 ПКПоВУК вживається ідентична фраза «вихід ситуації з-під контролю». Насправді зловживання цим терміном із натяком на «застосування ядерної зброї», є свідомими уведенням в оману і дезінформацією. Росія не застосує ядерну зброю не лише через неготовність, а й через несправність і її застарілість Тож накалювання атмосфери є свідомими дезінформаційним рухом КНР, спрямованим на використання стану страху для своєї корисливості

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
2	Крадькома вирушити в Ченьцан / 暗渡陳倉	<i>Зміст стратегіями:</i> приховування справжніх задумів. Таємні перемовини із чиновниками московського режиму, підписання угод з РФ, постачання нелетальної продукції, підписання угоди про військове співробітництво із Іраном та закупівля 15 000 БПЛА. Це все є чіткими проявами <i>стратегіями приховування задумів</i>
3	Із протилежного берега спостерігати пожежу / 隔岸觀火	Позиція КНР впродовж року варварської війни, яка на засудила Росію через її агресію. Скориставшись санкціями, Китай скуповує дешеву сировину в Росії, а також заповнює ринок через вихід іноземних компаній. Стратегіями невтручання та очікування є однієї з основних, яка не вмов грунтується на принципі невтручання у внутрішні справи. Чим пояснюється «нейтральна» позиція КНР у війні
4	За усмішкою приховувати кинджал / 笑裡藏刀	Пункт 1. ЛКПоВУК. Повага до суверенітету. Китай пропонує поважати суверенітет чий: 1) України; 2) РФ разом із захопленими територіями, які де-юре за законодавством країни вже є їхніми; 3) Тайваню; 4) Китаю, який вважає Тайвань своєю суверенною територією? Стратегіями лукавства чітко передбачає заклик до визнання суверенітету територій Росії, так само як і суверенітету КНР над Тайванем
5	Слива засихає замість персика / 李代桃僵	Чітка пропозиція в заяві щодо переговорів, наслідком чого стане тиск щодо визнання анексованих територій російськими, в обмін на продовження (яке ніхто ніколи не гарантує) війни. Китай пропонує принести в жертву територіальну цілісність України задля здобуття гарантій цілісності Росії, розпад якої і прямою загрозою державній безпеці КНР
6	Принагідно украсти вівцю / 順手牽羊	<i>Стратегіями Кайроса</i> , за якої має бути постійна готовність до використання переваг за будь-якої можливості

№ з/п	Назва стратагеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
3. Стратагеми наступу		
1	Бити траву, щоб сполохнути змію 打草驚蛇	<i>Зміст стратагеми:</i> непрямі попередження та залякування. Стратагема провокації
2	Позичити труп, щоб повернути душу / 借屍還魂	<i>Зміст триєдності стратагеми:</i> 1) коли можеш діяти для себе, не дай скористатися собою; 2) коли не можеш нічого вдіяти – зумій чим-небудь скористатися; 3) використовуй того, хто не може діяти, так, щоб він служив тобі. <i>Приклад:</i> після оголошення 24 лютого 2023 року ініціативи ПК ПоВУК, вже не Китай почав шукати виходи в світову політику, а лідери світової політики шукають Китай і його лідерів. Завдяки мудрій пасивності лідерів КНР, яку світ спостерігав протягом року війни РФ проти Української Держави, Китай, чітко володіючи повною та вичерпною інформацією щодо складових геостратегічного ландшафту здатен використати силу і слабкості суб'єктів даних політичних відносин із зиском для себе і зрештою перетворити явну слабкість на могутність, а явну могутність на слабкість. Удар по недорозвиненості означатиме миттєву зміну рівня активності Китаю і стрімкого його переходу до фази активних дій: 1) пряма військова допомога РФ летальною зброєю; 2) повний ostrakізм РФ і участь в безпосередньому роздержавленні РФ з подальшим приєднанням до себе визначених за стратегічним планом територій і населення. Глибокий зміст цієї стратагеми полягає у відродженні. Тож в геостратегії вона реалізується в якості стратегії «скористатися тим, від кого відмовилися інші». Китай особливий акцент приділяє тим країнам, які підпали під санкції або під інші заходи міжнародного впливу: РФ, КНДР, Сирія, ІРІ, РБ, Саудівська Аравія. Також унаочнення даної стратагемивідбувається, коли лідери п'ятого покоління постійно апелюють до «багатовікової історії

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		Китаю», сталих традицій і т.д. тим самим, демонструючи свою мудрість і історичність порівняно з іншими країнами
3	Зманити тигра з гори / 調虎離山	<i>Зміст стратегіями:</i> дочекатися, поки супротивник стомиться; використати кого-небудь, щоб заманити його в тенета. Міцність позиції Китаю як простору внутрішнього щастя означає, що мудрий маневр сприяє збереженню уважного спокою, що змушує супротивників знайти себе. Таким чином, Китай використовує дану стратегію проти: 1) Росії, не надаючи їм летальної зброї Китай чекає на повне виснаження РФ, з подальшим простим приєднанням і захопленням її території; 2) США та ЄС, підтримуючи сепаратистські та дезінтеграційні настрої зсередини США, і стратегічну автономію в ЄС, особливо через Угорщину; 3) Близького Сходу: заграючи одночасно як із Іраном, так із Саудівською Аравією; 4) Африканських держав, які заборгували Китаю чималі суми і через тотальну корупцію не здатні в осяжній перспективі виконувати в повному обсязі кредитних зобов'язань. Саме тому, державні візити лідерів КНР можуть сприйматися і в контексті даної стратегіями, адже <i>заманити тигра</i> – це послабити його, віддаливши його від найважливіших партнерів, відрізати, наприклад, ЄС від США, Україну від ЄС, ту ж Росію від ЄС та США, таким чином, позбавивши їх синергетичних можливостей перетворити їх на легку здобич
4	Коли хочеш щось зловити, спочатку відпусти / 欲擒故縱	<i>Зміст стратегіями:</i> Супротивник: 1) на якого тиснуть – битиметься далі; 2) який має шляхи для відступу – не битиметься. Коли супротивник виснажить – втрачить волю до бою. Визначальна мета «мовчання» Китаю, дати виснажитись сторонам політичних відносин у війні РФ проти Української Держави. За умови, якщо Росія опиниться у безвиході, вона битиметься до кінця, тому слід надати їй можливість відійти,

№ з/п	Назва стратегіми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<p>щоб отримати над нею легку та цілковиту перемогу. Але так само можна трактувати і щодо нашої країни: пропозиції щодо перемовин, шлях до миттєвого нападу оновленої та підсиленої Росії. Слід переслідувати впритул, але не тиснути. Те що ловиш – відпусти, те, що хочеш захопити – спочатку дай піти. Ця стратегіма вчить йти на тимчасові поступки, демонструвати уявну неспроможність, незацікавленість і нейтральність, що уміло робив Китай протягом 2022 року. Так само можемо інтерпретувати показову «дружбу» з Росією, яка, відповідно до даної стратегіми може виступати проявом гри в «кішки-мишки», «задушити в обіймах», накормити своєю дружбою та стратегічним партнерством донесочу. Підтримку на словах Росії без надання реальної допомоги у вигляді летальної зброї буде проявом даної стратегії, зміст якої – знесилити Росію і, скориставшись її слабкістю, згодом стати на сторону Добра і приєднати до себе потрібні території та стратегічний потенціал постросії</p>
5	<p>Кинути цеглину, щоб отримати яшму (яспис) / 抛磚引玉</p>	<p><i>Зміст стратегіми:</i> обміняти одну річ на іншу, подібну, але менш цінну, й отримати великий зиск.</p> <p>Китай проголошенням своєї ініціативи ПК ПоВУК заманює світ у пастки свого спотвореного бачення світу, подаючи підроблений світ у якості справжнього та істинного. Стратегіма нерівноцінного обміну полягає у тому, щоб нав'язати Українській Державі мир, від якого програє передусім наша держава, програє Росія, адже вона не перемаже нашу країну, а залишившись у форматі існуючої політичної системи приречена на довгі та тривалі процеси приборкання турбулентності. Так само і для ЄС та США, які інвестували у безпечну Європу, посилюючи нашу країну – це є не вигідним. Єдина держава, якій вигідне перемир'я – це Китай, який отримує всі вигоди та зиски, годуючи свою пожадливість черговим</p>

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		застосуванням стратегією наступу. Також дана стратегія чітко унаочнюється і в тому, що Китай, озвучивши свої ініціативи щодо припинення війни проти нашої держави, кинув цеглину, щоб отримати яшму, тобто він озвучив наперед слабкі і беззмістовні пропозиції, щоб потім на цій основі вони були доопрацьовані, але з часом авторство та ініціатива лишиться на боці Китаю. Також зміст даної стратегією виражається через те, щоб за допомогою незначного подарунка домогтися значно більшого виграшу. Купівля Китаєм газу та нафти в Росії за зниженими цінами, презентується Китаєм як знак стратегічного партнерства, який допомагає Росії «обходити та боротися» із санкціями; хоча насправді Китай отримує подвійну вигоду: 1) купую дешеві енергоносії; 2) дедалі глибше узалежнює Росію від себе
6	Щоб знешкочити розбійницьку зграю, спочатку злови ватажка / 擒賊擒王	<i>Зміст стратегією:</i> щоб розв'язати твердий вузол, від'єднай спочатку ватажка, згодом усе розпуститься. Зміст цієї стратегією важливий для Української Держави, в контексті того, що означає ПЕРЕМОГА? Згідно з даною вісімнадцятою стратегією, перемогти, не розв'язавши твердий вузол і не схопивши поводиря, означає дозволити тигрові відійти в гори. Це означає, що Перемога Української Держави – це: повна деактивація політичних режимів країн, які потенційно можуть загрожувати національній безпеці України, формування умов для безпечного розвитку постросії, в тому числі ментальна та фізична демілітаризація; безумовне притягнення до відповідальності усіх винних у військових злочинах та невідворотність покарання; повернення історичних територій та населення, які було загарбано у різні часи <i>мосре</i> ; компенсація моральна, матеріальна та інша всіх видів шкоди, завданої <i>мосре</i> Українській Державі, її народу, минулим та сьогодишнім поколінням. Коли переможе Українська Держава, вона має забрати, все, що можна, а не

№ з/п	Назва стратегіми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		лише повернути собі вкрадене. Перемога означає користування і надбання нового, нових цінностей, резервів, потенціалу як ментального, так і матеріального. Одним із векторів даної стратегіми є: перетворити політичну систему Росії на некеровану, малоефективну. Такі ж спроби вживаються і щодо Української Держави, коли постійно намагаються протиставити команду Президента Зеленського (команду офісу Єрмака) і Керівника ГШ Залужного. Китай працює з російськими елітами не лише за для успіху Росії, а передусім за для послаблення еліт, перетворення їх на лояльних, з наступним усуненням і керуванням подальшими політичними процесами відповідно до інтересів Китаю. Стратегіма 18 – стратегіма точки Архімеда, глибинне значення якої полягає у тому, щоб вловити, встановити, ідентифікувати і вирішити основне ключове протиріччя та досягти цілковитої перемоги. На даному етапі політичні керівники КНР не вловили ключової істини та джерела суперечностей між ординським населенням та Української нацією, саме тому, не до кінця усвідомлюючи джерела віковичного протистояння, не можуть бути включені до адекватного процесу розв'язання та припинення війни, перемоги Української Держави
4. Стратегіми дій із кількома учасниками		
1	Крадькома підкладати хмиз під казан / 釜底抽薪	<i>Зміст стратегіми:</i> якщо не можна відкрито наступати, потрібно зруйнувати стрижень опонентів, усунути їхню опору, внівши розлад у стан їхніх союзників, а головне у витлумачення базових понять національного суверенітету демократії, змісту безпеки, порівняння війни і конфлікту, а від цього і подальших заходів щодо терористичного російського політичного режиму. Чітко лягають в цю стратегіму пункти: 1-4 ПК ПоВУК . Доведення до абсурду понять: конфлікт і війна, суверенітет, територіальна цілісність і право націй на самовизначення,

№ з/п	Назва стратегіми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<p>безпека однієї країни не може досягатися за рахунок інших тощо – яскраві приклади того, як Китай прагне внести суттєвий ментальний дисбаланс доводячи до абсурду своїми трактуваннями насправді консенсуальних понять.</p> <p>Таким чином, спочатку створюється протиріччя: наприклад в США немає єдності у конкретному змісті стратегії США щодо перемоги Української Держави над РФ. Тому завдання Китаю полягає у тому, щоб посіяти різність, фрагментувати стратегію США, підтримувати опонентів офіційній владі, роздмухувати різні конфлікти між Трампом та Байденом, Де Сантісом та Трампом, демократами та республіканцями, громадянами та іммігрантами тощо. Китай створює умови для турбулентності з метою грати на <i>кожному</i> протиріччі і разом із тим мати впевнений вигляд, єдину «партійну лінію», чітку державну позицію тощо, які дозволяють на цій основі стабільності залучати дедалі нових союзників і партнерів на свій бік: КНДР, Іран, Саудівська Аравія, окремі африканські країни</p>
2	<p>Каламутити воду, щоб спіймати рибу / 混水摸魚</p>	<p><i>Зміст стратегіми:</i> рух, що невимушено впливає з мінливих обставин. Під час розбрату, заколотів і чвар з'являється багато протиборчих сил. Мета Китаю посіяти розбрат між: 1) США та ЄС; 2) всередині ЄС; 3) ЄС та Україною; 4) Україною та США. Саме після цього Китаю буде набагато легше досягати своєї стратегії і використовувати положення та становище винятково на власну користь. Індоктринації теорії хаосу – ось шлях Китаю, один шлях – це шлях хаосу і це один пояс – пояс нестабільності та пояс керованості Китаєм.</p> <p>Основне завдання в рамках цієї стратегіми, яке, до речі, збігається і з ІПСО (стратком):</p> <ul style="list-style-type: none"> - посіяти паніку і розбрат, непорозуміння; - реалізація концепції стратегічної невідзначеності;

№ з/п	Назва стратегіми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<ul style="list-style-type: none"> – посягати поневіряння у військове та вище керівництво; – ширити чутки та сіяти сумніви; – поширювати інформацію про власну могутність, демонструючи силу (наприклад: під час візиту Пелосі до Тайваню); – заохочувати невиконання наказів; – заохочувати зневагу до старшого покоління та своїх командирів, партнерів по коаліції, альянсу, союзу (вдале використання Орбана проти єдності ЄС, нав'язувана гіпертрофована концепція стратегічної автономії); <p><u>Головне щодо Української Держави:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – упередженість і нечітке розуміння стану справ; – Китай навмисно не визначає чітко: хто нападник, агресор, хто жертва і боронить власний суверенітет, таким чином вживаючи поняття «сторони конфлікту» (що Україною може трактуватися як непряма підтримка РФ, виправдання агресії, неповага та невизнання Української Держави суб'єктом міжнародних відносин, виправдання та заохочення РФ до подальшого порушення Статуту ООН); – індоктринація різних тлумачень одних і тих самих базових / ключових понять; – формування умов для різного сприйняття подій учасниками політичних відносин (наприклад: <i>Ван Ї заявив: чому США може допомагати Україні, а ми Росії – ні?</i>); – зловживання та викривлена інтерпретація Статуту ООН; – використання стратегічної невизначеності і двозначності трактувань щодо ключових питань; – формування вигідних для Китаю умов щодо проникнення і наближення до європейських кордонів, зокрема через використання РБ і Лукашенка;

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<ul style="list-style-type: none"> – можливість вчинення прихованих дій; – виграш часу (пропозиція щодо переговорів із злочинним режимом). – Дії Української Держави: – проактивна зовнішня політика; – радикальна активізація системи стратегічних комунікацій; <p>Також в рамках даної стратегіями доцільно чітко розуміти: її зміст не просто ловити рибку, а спочатку самому скаламутити воду. ПКПоВУК саме один із цих елементів. Правильний зміст такий: для вдалого лову важливо вчасно скаламутити воду (стратегіями №33 «Сіяння розбрату»). Тож вступ Китаю у велику гру, означає, що перша стадія почалася. Тепер Китай формує умови для того, щоб ловити рибку. Основне завдання Китаю порушити стан стійкості, рівноваги, змістити акцент та увагу з головних стратегічних питань, на повернення до початкового стану рівноваги, тим самим сформувати умови для втрати та розфокусування власних стратегіями, чим закладає підвалини для вразливості. Також дана стратегіями поінколи називається <i>стратегіями плутанини</i>.</p> <p>А у п. 12 ПК ПоВУК чітко йдеться про те, що Китай «готовий надавати допомогу і відігравати конструктивну роль у постконфліктному відновленні в зонах конфліктів». Тож спочатку почекають на виграш будь-якої сторони, не беручи при цьому конкретної, головне – матеріальної участі, а вже згодом збиратимуть яшму, годуючи свою пожадливість, заробляючи кошти на відновленні.</p> <p>Внесення розбрату – ключова стратегіями КНР щодо будь-якого конкурента або групи держав, основна мета полягає у формуванні недовіри одне до одного, формування негативного ставлення до партнерських відносин (наприклад: прагнення Китаю пришвидшити спроби Франції вийти з НАТО)</p>

№ з/п	Назва страгатеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
3	Золота цикада скидає луску / 金蟬脫殼	<p>Зміст страгатеми: перехід від гнучкої рухливості до міцного спокою, поєднання гнучкості всередині та незворушності зовні, використання прихованого несподіваного маневру. Китай, зовні не змінюючи свого статусу «відповідального спостерігача» війни в Україні, насправді всередині країни і зсередини політичної системи повністю перебудовуються на військовий лад відповідно до мілітарного дискурсу, моделюючи можливий збройний конфлікт із Тайванем та тими державами / коаліціями держав, які можуть надати допомогу Тайваню у боротьбі за його незалежність. За цих умов активність супротивника не впливає на власну здатність до дій.</p> <p>Маємо національний приклад цієї страгатеми: московсько-українська війна 1658-1659 рр. – Котопська битва, в якій українські козаки продемонстрували стратегію неочікуваності у поєднанні зі страгатею №4 «спокійно очікувати на стомленого ворога», український гетьман <i>Іван Виговський</i> нав'язав московським полководцям битву в не вигідних умовах, через несподіване застосування резерву – завдав нищівної поразки московським військам.</p> <p>Ілюзія наддержави, «другої армії світу» тощо – чіткі прояви з боку РФ даної страгатеми</p>
4	Зачинити двері й спіймати злодія / 關門捉賊	<p>Зміст страгатеми: зубожіння – це не мати сприятливих обставин, щоб виступити: 1) видима бездіяльність шляхетного суб'єкта відповідає його намірам залишитись вдома (не вживати активних заходів за межами власної країни) та знищити там нечисленних злодіїв; 2) це бездіяльність означає відмову від переслідування супротивника в передчутті ускладнень (Китай не буде ставити на кон стратегічне співробітництво зі США та ЄС проти взаємодії з РФ). Знищення злодіїв потрібно задля того, щоб деінде їм не надали притулок інші, щоб потім використати знову проти вас. Важливо: якщо для злочинного</p>

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<p><i>мосре</i> та його подільників створити умови, за яких вони не матимуть змоги unikнути відповідальності, тобто не матимуть, згідно з даною стратегією, шляхів для втечі – вони легко здадуться на ласку переможця, в тому числі Міжнародного кримінального суду, який надав Путіну офіційний статус підозрюваного у вчиненні воєнного злочину – незаконній депортації та переміщенні українських дітей, видавши ордер на його арешт. Таким чином, дедалі глибше, відрізаються усі ходи до відступу, блокуються, потім нейтралізуються. Ця стратегія має назву також як стратегія оточення і стратегія блокування. Змусити людей бути пильними в дрібницях, щоб unikнути суворого покарання – це мудрість управління. Саме тому навіть гіпотетично варіанти виграшу <i>мосре</i> не розглядаються навіть у постановочному та сценарному планах. Зло має бути покарано, жорстко і справедливо, що стане уроком для тих, хто насмілиться повторити вчинення цих злочинів, або посягати на існуючий світопорядок, сіючи Зло, розбрат, зневагу до життя людини і Статуту ООН</p>
5	<p>Об'єднатися з тим, хто далеко, щоб напасти на близького / 遠交近攻</p>	<p><i>Зміст стратегіями:</i> вести війну проти віддаленого супротивника складно, а зробити його своїм союзником легко, адже будь-які союзи із ближнім партнером в разі раптового припинення можуть обернутися на війну. адекватна орієнтація у міцності союзів, блоків, альянсів, а відтак і формуванні відповідних векторів застосування стратегіями.</p> <p>Яскравим прикладом виступає війна РФ проти Української Держави. Саме тому Китай активно проводить зовнішню політику, спрямовану на роз'єднання єдності всередині ЄС водночас на солідаризацію та об'єднання антиамериканських урядів та політичних діячів. Прийом дальньої дружби є улюбленою зовнішньополітичною стратегією Китаю</p>

№ з/п	Назва стратагеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
6	Вдавати, що лише хочеш пройти крізь державу Го, і захопити її / 假道伐虢	Зміст стратагеми: наполегливий пошук подолання перешкод, для чого потрібні великі якості; виснаження обіцянками, планами, пропозиціями, ініціативами тощо, яким врешті-решт, виявилось бути нездійсненими та оманливими. Можлива участь Китаю у так званій допомозі РФ може трактуватися і в рамках даної стратагеми, який хитрий хід щодо уведення військ на територію Росії з метою подальшого її знищення та встановлення контролю над керованою фрагментацією території та парадом суверенитетів. Китай може переконати Росію, що не впустивши армію до себе, вона і надалі перебуватиме під загрозою не лише ворожих нападів, але й війни на два фронти, адже засуджені дуже швидко скінчаться, чоловіки призовного віку також, за оцінками стратегів гроші на війну в Росії є не більше ніж ще на 2 роки, і тоді нікому буде вже взагалі захищати Росію, особливо на її східному фланзі, особливо після прийняття 4 квітня 2023 року Фінляндії до НАТО, яка стала 31-им учасником. А внутрішні існуючі три непримиренні сили зсередини Росії не зможуть діяти змоги і внутрішній конфлікт спричинить розкол держави, яким можуть скористатися китайці, війська яких «після допомоги» у боротьбі з Українською Державою, розпочнуть виконання свого стратегічного завдання, накресленого ще майже 100 років Дмитром Донцовим: Розподіл Росії
5. Стратагеми спільних дій із третьою стороною		
1	Вкрасти балки й підмінити колони, не пересуваючи будинку 偷梁換柱	Зміст стратагеми: важливо замаскувати справжні цілі своїх наступальних планів, відвернути противника, щоб потім несподіваним прийомом досягти бажаної мети. Головне: віднайти символічний вхід, шлях до мети, потім треба його подолати і досягти бажаного. Визначальним є те, що в рамках цієї стратагеми чітко написано про необхідність поза активних дій дочекатися поразки супротивника, а потім самому стати переможцем.

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		Чіткий приклад: <i>п. 11 ПК ПоВУК</i> , в якому визначено завдання щодо збереження стабільності промислових ланцюгів і ланцюгів постачань <i>Сенс стратегіями</i> : зміна змісту без зміни зовнішньої форми
2	Показуючи на акацію, ляяти шовковицю / 指桑罵槐	Апелювання до розширення НАТО, неврахування щодо безпекових стурбованостей, поєднане із допомогою Росії у війні проти України, а також спробою розвалити НАТО, підірвати солідарність ЄС через вплив на геостратегічно нестійкі країни передусім Угорщину та Сербію. Китай фактично використовуючи амбіції Путіна щодо відродження Варшавського Договору, вирішує власні питання щодо послаблення ЄС, його дезінтеграції та спробами зменшення впливу США на ЄС
3	Вдавати божевільного, лишаячись здоровим / 假癡不癩	<p><i>Зміст стратегіями</i>: краще вдавати, що нічого не знаєш і нічого не робити, аніж удавати, що володієш інформацією і діяти безглуздо. Той, хто перебуває у спокої, не розкриває своїх планів: сприятливою є стійкість; слід ретельно приховувати свої наміри, чатуючи на вдалий момент для їх втілення.</p> <p>Це чиста стратегія Китаю щодо війни в Україні: вони удають, ніби не знають про тортури, знущання, масові вбивства, зґвалтування тощо, для того, щоб використати цю ситуацію і послабити Росію, викачати з неї ресурси, а з іншого боку – залучити до свого боку, принаймні до столу переговорів європейських політиків. Справжній прихований план: реалізувати свою користь та вигоди через війни в Україні. Адже за умови розпаду Росії, нехай Китай висловлюється з приводу власних «побоювань» за об'єкти ядерної безпеки, насправді Китай має чіткі плани на цей випадок і разом із іншими державами Казахстаном, Киргизстаном, Монголією вони готові повернути свої території, захоплені колись імперським режимом. За умови, коли Китай відкрито виступить проти Росії, це означатиме однозначний край</p>

№ з/п	Назва страгати, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		<p>та зникнення держави. Китай з цього отримує: 1) території та ресурси певних частин РФ; 2) привілеї від ЄС та США за те, що взяв участь у благодійній місії із встановлення правди та справедливості, перемоги Добра над Злом.</p> <p>Саме тому в пункті 8 Китай підступно: 1) з одного боку: засудив застосування ядерної зброї, натякаючи на РФ; 2) з іншого – виступив проти застосування хімічної та біологічної зброї, натякаючи на країни Заходу</p>
4	<p>Заманити на дах і прибрати сходи / 上屋抽梯</p>	<p><i>Зміст страгати:</i> здійснення обманного маневру, який допомагає ізолювати супротивника, заманивши його в пастку якоюсь принадою, звабою. Це страгати безвиході. З іншого боку, вона може трактуватися як можливість збільшити свої сили внаслідок рефлексивного використання внутрішніх резервів у кризовій ситуації, тобто думати, що нічого не вийде, але все ж таки, щось робити.</p> <p>Пункт 2. ПКПоВУК щодо заперечення розширення військових блоків відбувається на тлі мілітарної експансії КНР, щорічного підвищення військового бюджету і підписанням численних договорів про військово-технічне співробітництво із іншими країнами – передусім, які проводять антиамериканську політику. Заклики до недоцільності зміцнення військових блоків слід трактувати як спроби Китаю увести в оману світову спільноту, дезорганізувати НАТО, підірвати єдність країн ЄС із наступним можливим наступом і нападом на ці країни.</p> <p>З іншого боку, дана страгати: чітка та підступна зброя Китаю проти Росії, які дедалі більше залежить від КНР. Причому така залежність носить односторонній характер. Китай після оприлюднення свого бачення щодо припинення війни, з одного боку: 1) суттєво посилив залежність РФ від себе; 2) з іншого – створив потужні додаткові умови для зняття санкцій з китайських компаній для відродження економічного поступу та геоекономічного</p>

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		розквіту. Тож теоретично, дана стратегія може бути спрямована, передусім, проти Росії, особливо зважаючи на багаторічну оренду землі на Далекому Сході, а також практичну відсутність боєздатних частин армії РФ в тих регіонах через сподівання ненападу КНР на РФ (але ж це можуть, прикладом, зробити парамілітарні об'єднання та угруповання під іншим прапором і тоді, де-юре Китай буде не буде причетний до захоплення територій та встановлення контролю над природними ресурсами та інфраструктурним потенціалом РФ)
5	На сухих деревах розпускаються штучні квіти / 樹上開花	<p>Пункт 7. Забезпечення безпеки атомних станцій. Зміст стратегіями: коли військо <i>мосре</i> не має достатньої сили для самостійної атаки або для забезпечення безпеки на тимчасово окупованих територіях, тому запозичивши у держав-партнерів потрібні ресурси, <i>мосре</i> і надалі продовжуватиме свою загарбницьку війну, в тому числі, вчинюючи акти ядерного тероризму.</p> <p>Стратегія упокорення полягає у тому, що начебто, оскільки станція вже під контролем росіян, то будь-які спроби Української армії звільнити свої території та об'єкти, в тому числі ядерні, є порушенням і наражає на небезпеку інших, в тому числі й цивільне населення.</p> <p>Підтримка МАГАТЕ виглядає карикатурною, адже МАГАТЕ виявилось безсилим проти російського ядерного тероризму, тому Китаю вигідно підтримувати слабких і німецьких, створюючи додаткові умови для РФ щодо поглиблення геостратегічного зламу і продовження загарбницької війни</p>
6	3 гостя перетворитися на господаря / 反客為主	<p>Хрестоматійний приклад: Пропозиції Китаю щодо припинення війни в Україні, оприлюднені 24 лютого 2023. Після цього Китай сам себе увів у геостратегічний дискурс, після чого у березні до Китаю приїздив <i>Лукашенко</i>, потім <i>Сі Цзінпін</i> відвідав у кінці березня 2023 року Москву; у квітні заплановано приїзд <i>Макрона</i>, у травні <i>Урсули фон дер Ляйен</i> і <i>Шарля Мішеля</i></p>

№ з/п	Назва страгатеми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
6. Страгатеми дій за слабкої позиції		
1	Страгатема красивої дівчини / 美人計	Візит Лукашенка 01.03.2023. Ніким не визнаний, нерукопожатиий, він був прийнятий в Китаї, який буде використовувати його у своїх інтересах, можливо, постачаючи зброю та товари подвійного призначення під прикриттям співробітництва і будови технопарків. Утім імовірно розміщення <i>мосре</i> інфраструктури в РБ для використання тактичної ядерної зброї може кардинально змінити вектори розуміння придатності нових партнерів для стратегічних планів самого Китаю. Закріплення КНР в РБ – стратегія наближення до ЄС. «Залізний союзник» – так назвав Сі РБ, котрий разом із Пакистаном виступають у цій, пропонованій Китаєм, ролі. 24.02.23 КНР узяв на себе ініціативу щодо рішучих дій, якою тепер не можна нехтувати, наприклад, під тиском Заходу. КНР буде чинити спроби тиску на Україну та ЄС, відкрито не провокуючи протидію. Тому небезпечно витягти силу зі своєї слабкості, летальну зброю можна постачати не на пряму в РФ, а через РБ
2	Страгатема відчиненої міської брами / 空城計	<i>Зміст страгатеми:</i> нехай із власних труднощів у супротивника виникнуть ще більші труднощі. Пункт 6. Китай підтримує обмін військовополоненими і закликає до дотримання міжнародного гуманітарного права. Наша відповідь дуже промовиста: «Беззубий клацає горіхи, сліпий дивився в далечінь, глухий співав, не чуючи огріхи, безногий прагнув височінь». Заклики Китаю до дотримання міжнародного права є знущанням, оскільки саме ці заклики постійно відбувається щодо Китаю і його постійних порушень прав людини всередині країни <i>Інший приклад.</i> Пропагандистська робота агентів впливу Китаю зсередини США через ЗМІ, які у лютому 2023 року через збиття аеростатів почали масовану інформаційно-пропагандистську

№ з/п	Назва стратегіями, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
		компанію, зі створення труднощів у правлячій демократичній партії, які КНР прагне роздмухати і перетворити не щось більше
3	Стратегіями сіяння розбрату / 反間計	Кожен елемент майбутньої мирної пропозиції Китаю слід розглядати через призму самого Китаю, особливо щодо Тайваню. Так: згадка <i>Ван І</i> в Мюнхені про повагу до територіальної цілісності та «суверенітету всіх націй» не має сенсу, адже якщо спитати посадовців Китаю про суверенітет і територіальну цілісність Тайваню, вони наполягатимуть, що це китайська провінція, так само як і <i>мосре</i> може повторювати коментарі <i>Вана</i> , замінивши відповідні назви країн, і назвавши захоплені території вже своїми, адже панславизм і неоліберальська ідеологія є різними за своєю сутністю
4	Стратегіями заподіювання шкоди самому собі / 苦肉計	<p>Пункт 5. <i>Безпека цивільного населення повинна бути ефективно захищена, а для евакуації цивільного населення із зон конфлікту повинні бути створені гуманітарні коридори.</i></p> <p><i>Зміст стратегіями:</i> Якщо брехня здається настільки правдивою, що правда видається як брехня – хитрість вдалася.</p> <p>Коли йдеться про безпеку цивільного населення, Китай має на увазі те населення, яке зараз опинилось на окупованій території, таким чином Китай хитро вимагає від України припинити обстріли і т.д., тобто припинити звільнення території через «небезпеку для громадян», які де-юре є росіянами, а де-факто громадянами Української Держави.</p> <p>Коли йдеться про «гуманітарні коридори», то Китай пропонує насправді, щоб українці-автохтони лишили свої домівки, майно, святу українську землю окупантам і добровільно звільнили українські території для загарбників.</p> <p>Тому українська контрстратегіями: безпека цивільного населення залежить від найскорішої розгромної перемоги Української Держави над РФ</p>

№ з/п	Назва стратегіми, зміст	Її імплементація в заяві / зовнішній політиці
5	Стратегіма ланцюга хитрощів / 連環計	<p><i>Пункт 4. Відновлення переговорів.</i></p> <p>Це не відповідає національним інтересам Української Держави. Зміст стратегіми полягає у тому, щоб противник якимось чином скував сам себе і став уразливим для нападу. Пропозиція Китаю щодо переговорів – спільна хитрість з РФ щодо накопичення резервів та повторного нападу на Україну: вона складається із двох хитрощів: 1) зв'язати супротивника – зупинити Україну щодо очищення власної території від московських загарбників, приспати пильність; 2) зненацька напасти. Тому Українська стратегіма цієї війни дуже проста: війни завершуються перемогою, а не переговорами.</p> <p><i>Інший приклад:</i> Спроба 1 березня 2023 році на саміті міністрів закордонних справ G-20 перекласти на Індію провідну роль, запобігаючи захопленню багатосторонньої платформи, розробленої для економічної співпраці, геополітичними протистояннями. Ця стратегіма реалізується Китаєм з метою заплутати і вимотати як опонентів, так і різноманітних акторів медіакомунікацій, які на власний розсуд тлумачать розпливчасті, неконкретні та нечіткі стратегіми. Китайська приказка: «Варто прив'язати дві сарани до кінців однієї мотузки, і вони не полетять». Індія є одвічним суперником Китаю, тож вплетення Індії в китайське бачення розв'язання війни – спроба деактивувати потенціал Індії на міжнародній арені</p>
6	Втеча – найкраща стратегіма / 走为上計	<p><i>Пункт 3. щодо припинення вогню</i>, не передбачає ніякого покарання Росії, не визначає умов та показників програшу або виграшу однієї зі сторін. Відповідно до даної стратегіми: капітуляція – цілковита поразка, переговори про мир – напівпоразка, втеча – це ще не поразка. Китай пропонує Україні переговори – тобто Китай пропонує Україні напівпоразку</p>

Наукове видання

ЛІПКАН ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ
ЯКОВЕЦЬ АНАТОЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

ГЕОСТРАТЕГІЯ СУЧАСНОГО КИТАЮ

Керівник проєкта	В. А. Ліпкан
Художній редактор	<i>О. Г. Новіков</i>
Науковий редактор	<i>О. В. Скрипнюк</i>
Випускаючий редактор	<i>О. О. Мошковська</i>
Коректор	<i>О. С. Ліпкан</i>
Бібліограф	<i>О. В. Чехленко</i>
Дизайн обкладинки	<i>В. А. Ліпкан</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Д. В. Лепешин</i>
Відповідальний за випуск	<i>І. О. Михайленко</i>

Підписано до друку 23.03.2023 р. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Гарнітура PT Serif. Друк офсетний. Умов. друк. арк. 24,0.
Наклад 500 прим. Зам. № 052023.

Видавець ФОП Ліпкан Володимир Анатолійович

03126, Київ, вул. М. Донця, 23, б, кв. 33

Е-mail: book@market-ua.com.

сайти: www.lipkan.com

www.goal-int.org

www.book.market-ua.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5943 від 15.01.18.